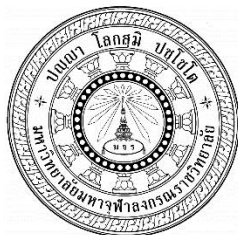

การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
DEVELOPMENT OF NATIONAL SECURITY PATTERNS OF ARMED FORCES
DEVELOPMENT COMMAND

พันเอกภาณุรัตน์ ดีเสมอ

ดุขฉินิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุขฉินิบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

พันเอกภาณุรัตน์ ดีเสมอ

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Development of National Security Patterns of Armed Forces
Development Command

Col.Panurust Deesamur

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirement for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Political Science)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E.2020

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์)

.....กรรมการ

(รศ.ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดี จิรัฏฐิติกาล)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม)

คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พันเอกภาณุรัตน์ ดีเสมอ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์)

.....กรรมการ

(รศ.ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดิ์ จิรัฎฐิติกาล)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม)

คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์   ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม   กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พันเอกภาณุรัตน์ ดีเสมอ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับคุณฐิณีพนธ์
เรื่อง “การพัฒนาการสร้างเชื่อมั่นแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา” เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

.....
(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบคุณฐิณีพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์)

.....กรรมการ
(รศ.ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดี จิรัฎฐิติกาล)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม)

คณะกรรมการควบคุมคุณฐิณีพนธ์

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

.....
(พันเอกภาณุรัตน์ ดีเสมอ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เรื่อง “การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา” เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบคุณวุฒิบัณฑิต

.....ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์)

.....กรรมการ

(รศ.ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดิ์ จิรัฎฐิติกาล)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.วัชรินทร์ ขาญศิลป์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม)

คณะกรรมการควบคุมคุณวุฒิบัณฑิต

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พันเอกภาณุรัตน์ ดีเสมอ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับคุณิพนธ์
เรื่อง “การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา” เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบคุณิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์)

.....กรรมการ

(รศ.ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดิ์ จิรัฐิติกาล)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม)

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พันเอกภาณุรัตน์ ดีเสมอ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับคุณิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบคุณิพนธ์

(รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์)

(รศ.ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดิ์ จิรัฎฐิติกาล)

(รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์)

(รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

(รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม)

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พันเอกภาณุรัตน์ ดีเสมอ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เรื่อง “การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา” เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบคุณวุฒิบัณฑิต

.....ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์)

.....กรรมการ

(รศ.ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดี จิรัฏฐิติกาล)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม)

คณะกรรมการควบคุมคุณวุฒิบัณฑิต

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

.....
No. ๒๕๖๓ ๑๖

(พ้นเอกภาณูรัตน์ ดีเสมอ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาลงกรณ์ราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับคุชฎีนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบคุชฎีนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์)

.....กรรมการ
(รศ.ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดี จิรัฐติกาล)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม)

คณะกรรมการควบคุมคุชฎีนิพนธ์

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์   ประธานกรรมการ
รศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม   กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พันเอกภาณุรัตน์ ดีเสมอ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์)

กรรมการ

(รศ.ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดิ์ จิรัฎฐิติกาล)

กรรมการ

(รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์)

กรรมการ

(รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม)

คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พันเอกภาณุรัตน์ ดีเสมอ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์)

.....กรรมการ

(รศ.ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดิ์ จิรัฎฐิติกาล)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม)

คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

.....

(พันเอกภาณุรัตน์ ดีเสมอ)

- ชื่อคุณูปนิพนธ์** : การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
- ผู้วิจัย** : พันเอกภาณุรัตน์ ดีเสมอ
- ปริญญา** : ปรัชญาคุณูปบัณฑิต (รัฐศาสตร์)
- คณะกรรมการควบคุมคุณูปนิพนธ์**
- : รศ. ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)
- : รศ. ดร.สุรพล สุยะพรหม, พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science), ปร.ด. (สื่อสารการเมือง)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๓

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ๒) วิเคราะห์หลักกรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ๓) นำเสนอการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ระเบียบวิธีการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี โดยเป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๙๔ คน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๒๕ รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน ๑๒ รูปหรือคน ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอรรถาธิบายและพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา มีการดำเนินการสร้างเส้นทางคมนาคมให้ได้มาตรฐานปรับปรุงเส้นทางที่เป็นถนนลูกรังให้เป็นถนนลาดยางสร้างแหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตร ส่งเสริมกลุ่มแปรรูปสร้างอาชีพในชุมชนส่งเสริมกลุ่มการค้าเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ส่งเสริมการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ทำให้ประชาชนเกิดการรวมกลุ่มและจัดการวางแผนทางการเกษตรอย่างเป็นระบบ

๒. หลักกรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยใช้หลักอภิธานิธรรม ๗ หน่วยบัญชาการพัฒนานำการประชุม ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยทหารประชาชนผู้นำชุมชน ดำเนินการจัดทำมติดำเนินการร่วมกัน การยอมรับผู้อาวุโสเป็นข้อปฏิบัติในการประชุม เน้นการสร้างความร่วมมือ การจัดสรรทรัพยากร การใช้สถานที่ที่ตรงกับความต้องการของประชาชนรับฟังข้อเสนอแนะนำความร่วมมือมาสร้างภูมิคุ้มกันชุมชน

๓. การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา หน่วยทหารพัฒนาได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสร้างความมั่นคงแห่งชาติแก่ประชาชนพัฒนาต่อยอดการดำรงชีวิตให้เหมาะสม ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่ม ส่งเสริมอาชีพประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จัดทำแผนพัฒนาและจัดทำโครงการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน

Dissertation Title : Development of National Security Patterns of Armed Forces
Development Command

Researcher : Col.Panurust Deesamur

Degree : Doctor of Philosophy (Political Science)

Dissertation Supervisory Committee

: Assoc. Prof. Dr.Termsak Thong-In, B.A. (Teaching in Social Studies),
M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

: Assoc. Prof. Dr.Surapon Suyaprom, B.A. (Sociology), M.A. (Politics),
Ph.D. (Political Science), Ph.D. (Political Communication)

Date of Graduation: October 21, 2020

Abstract

Objectives of this research were to 1. Study the national security development of the Armed Forces Development Command, 2. Analyze the Dhamma principles for the national security development of the Armed Forces Development Command and 3. Propose the national security development of the Armed Forces Development Command. Research methodology was the mixed methods: The quantitative method, data were collected from 394 samples with questionnaires and analyzed by statistics of percentage and standard deviation. The qualitative method, data were collected by in-depth-interviewing 25 key informants and analyzed by content analysis and descriptive interpretation

Findings were as follows:

1. The national security development of the Armed Forces Development Command was to construct the standard transport roads, Improved the laterite roads to asphalted roads, constructed water resources for agriculture, promoted raw materials processing and occupations in communities, hybrid beef cow raising, large-scale farming that helped people organize into groups and systematically manage the agricultural plans.

2. The Dhamma principles for national security development of the Armed Forces Development Command was Aparihaniyadhamma 7. The Armed Forces Development Command emphasized the meeting, coordinated cooperation among military units, people, community leaders and conducted joint resolutions. The acceptance of the elders was the guided practice in the meeting by focusing on building

cooperation, resource allocation, using the locations that were responsive to the needs of the people, listening to suggestions and bringing the cooperation to build immunity in the community.

3. The development of the national security of the Development Command. The military development unit adopted the philosophy of sufficiency economy to built national security for the people to extend the suitable livelihood, promoted and supported people to organize into groups, promoted people career, promoted the use of limited resources for systematically making plans and projects for the highest benefits of the people.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา” สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาคือ รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ และ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ประธานและกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำและได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำปรึกษา และตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้กราบขอบพระคุณคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการประชาพิจารณ์โดยมี รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม รศ.ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช และ ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสอบป้องกัน โดยมี รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์ รศ.ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม และ รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ที่เมตตาชี้แนะแก้ไขเนื้อหาที่บกพร่องให้สมบูรณ์ถูกต้อง

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คณะผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาช่วยตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ รศ.ดร.พรรษา พฤตยงกูร รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช รศ.ดร.เนตรชนก บัวนาค และ ผศ.ดร.พิมพ์พจี บรรจงปฐ ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจทานแนะนำแก้ไขให้แบบสอบถามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่งผลให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงลงด้วยดีผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต, ผศ.ดร.พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล, ผศ.ดร.พิชิต ปริมาตร ที่ช่วยแนะนำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพพร้อมทั้งช่วยคิดแบบโมเดลการวิจัยซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจเป็นอย่างนัก ขอขอบคุณ นายพลวัฒน์ สีทา และนายพัชรี हालาง ที่ช่วยให้คำแนะนำในการจัดทำดัชนีพันธซึ่งถือเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งการศึกษาครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้หากขาดความอนุเคราะห์จากหน่วยงานภาครัฐ เจ้าหน้าที่หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ประชาชนในพื้นที่ ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายรัฐในการพัฒนาชุมชน นักวิชาการ พระสงฆ์ และนักวิชาการในพื้นที่ที่ตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์ทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน

ที่สำคัญขอกราบขอบคุณคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่สนับสนุนทุกๆ ด้านรวมทั้งเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยเป็นอย่างดีและสุดท้ายนี้ขอขอบคุณพระอาจารย์ทุกรูปทุกคนที่ประสิทธิ์ประสาทวิทยายการ และเพื่อนร่วมชั้นเรียนทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ ที่เป็นกำลังใจให้มาโดยตลอดจนประสบผลสำเร็จ ผู้วิจัยขอมอบบูชาเป็นกตเวทิตาคุณแด่คุณพ่อ คุณแม่ ปู่ย่า ตายาย ครูบา อาจารย์ ภรรยาและบุตร รวมถึงญาติธรรมทุกๆ ท่านที่เป็นกำลังใจให้ด้วยดีเสมอมา

พันเอกภาณุรัตน์ ดีเสมอ

๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฉ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ญ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๔
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๔
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา	๘
๒.๒ แนวคิดการสร้างความมั่นคงแห่งชาติ	๒๓
๒.๓ แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน	๒๘
๒.๔ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๓๗
๒.๕ หลักการบริหารนิยธรรม ๗	๕๐
๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๕๑
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๐
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๘๑
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๘๓
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๘๓
๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ	๘๔
๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๘๔

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๘๕
๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๘๕
๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๖
๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ	๘๗
๓.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๘๗
๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๙๐
๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๙๐
๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๙๑
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๙๒
๔.๑ การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	๙๒
๔.๒ การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	๑๐๔
๔.๓ วิเคราะห์หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	๑๒๕
๔.๔ นำเสนอการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	๑๔๖
๔.๕ องค์ความรู้	๑๖๓
๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๖๓
๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๖๘
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๗๒
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๗๒
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๗๕
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๗๙
บรรณานุกรม	๑๘๑
ภาคผนวก	๑๙๒
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย	๑๙๓
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย	๑๙๕
ภาคผนวก ค การวิเคราะห์ค่า IOC	๑๙๘

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาคผนวก จ การหาค่าความเชื่อมั่น	๒๐๓
ภาคผนวก ฉ เครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม)	๒๐๖
ภาคผนวก ช เครื่องมือการวิจัย (แบบสัมภาษณ์)	๒๑๖
ภาคผนวก ซ รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)	๒๒๑
ภาคผนวก ฌ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)	๒๒๔
ภาคผนวก ญ รายนามผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ	๒๓๒
ภาคผนวก ฎ หนังสือขอความอนุเคราะห์สนทนากลุ่มเฉพาะ	๒๓๔
ภาคผนวก ฏ ภาพการสัมภาษณ์	๒๓๙
ภาคผนวก ฐ ภาพการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๒๔๑
ประวัติผู้วิจัย	๒๔๓

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
๒.๑	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของการพัฒนา	๑๒
๒.๒	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญแนวคิดหลักของการพัฒนา	๑๗
๒.๓	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญแสดงทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา	๒๒
๒.๔	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญคุณลักษณะของรูปแบบที่ดี	๒๔
๒.๕	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญขององค์ประกอบของความมั่นคงแห่งชาติ	๒๗
๒.๖	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญแนวทางการพัฒนาสู่ชุมชนพึ่งพาตนเอง	๓๒
๒.๗	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพุทธ	๓๔
๒.๘	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธของ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต)	๓๖
๒.๙	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๔๒
๒.๑๐	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๔๘
๒.๑๑	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญหลักอปริหานิยธรรม ๗	๕๑
๒.๑๒	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ	๖๓
๒.๑๓	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติ	๖๙
๒.๑๔	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง	๗๘
๓.๑	แสดงกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๘๔
๓.๒	แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก	๘๕
๓.๓	แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๘๖
๔.๑	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๙๓
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วย บัญชาการทหารพัฒนา ในภาพรวม	๙๓
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วย บัญชาการทหารพัฒนา	๙๕
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลักอปริหานิยธรรม ๗ หลักธรรมในการสร้าง ความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ในภาพรวม	๙๗
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลักอปริหานิยธรรม ๗ หลักธรรมในการสร้าง ความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	๙๘
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ในภาพรวม	๑๐๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ๑๐๑
๔.๘	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม ด้านงาน จัดหาน้ำกินน้ำใช้ ด้านงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน ด้านงานเกษตรผสมผสาน ๑๒๐
๔.๙	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของวิเคราะห์หลักกรรมในการ พัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านการ ประชุมอย่างต่อเนื่อง ด้านการเมืองค์ประชุมครบ ด้านการจัดทำมติร่วมกัน ด้านการให้การยอมรับประธาน ด้านการไม่ใช้กำลังควบคุม ด้านการให้ความ เคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร และด้านการให้ความร่วมมือสร้าง ภูมิคุ้มกันชุมชน ๑๓๘
๔.๑๐	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการพัฒนาการสร้างความมั่นคง แห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านความพอประมาณ ด้านความมี เหตุผลด้านการมีภูมิคุ้มกัน ๑๔๙

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า	
๒.๑	โครงสร้างหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓	๕๘
๒.๒	แสดงพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓	๕๙
๒.๓	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๘๒
๔.๑	งานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม	๑๐๗
๔.๒	งานจัดหาน้ำกินน้ำใช้	๑๑๒
๔.๓	งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน	๑๑๖
๔.๔	งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน	๑๑๙
๔.๕	การประชุมอย่างต่อเนื่อง	๑๒๓
๔.๖	การมีองค์ประชุมครบ	๑๒๕
๔.๗	การจัดทำมติร่วมกัน	๑๒๗
๔.๘	การให้การยอมรับประธาน	๑๒๙
๔.๙	การไม่ใช้กำลังควบคุม	๑๓๑
๔.๑๐	การให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร	๑๓๔
๔.๑๑	การให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มชน	๑๓๗
๔.๑๒	ความพอประมาณ	๑๔๓
๔.๑๓	ความมีเหตุผล	๑๔๖
๔.๑๔	การมีภูมิคุ้มกัน	๑๔๘
๔.๑๕	องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๕๕
๔.๑๖	องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๕๘

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในดัชนีฉบับนี้ใช้อ้างอิงจาก พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนคัมภีร์อรรถกถาบาลี/ภาษาไทย ใช้ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย/มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การอ้างอิงพระไตรปิฎก จะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.สี. (บาลี) ๙/๒๗๖/๙๗, ที.สี. (ไทย) ๙/๒๗๖/๙๗, หมายถึง ทีฆนิกาย สীগุณฑคคปาติ ภาษาบาลี เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๕๐ ทีฆนิกาย สীগุณฑคคคอปติ ภาษาไทย เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙

ส่วนคัมภีร์อรรถกถา จะระบุชื่อคัมภีร์ ลำดับเล่ม (ถ้ามี)/หน้า เช่น ที.สี.อ. (บาลี) ๑/๒๗๖/๒๔๐ หมายถึง ทีฆนิกาย สุมังคลวิลาสินี สীগุณฑคคคอปติ ภาษาบาลี เล่ม ๑ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๒๔๐ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามลำดับดังนี้

๑. คำอธิบายคำย่อในภาษาไทย

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

พระสุตตันตปิฎก

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ที.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค	ภาษาไทย
อง.สตตค.(ไทย)	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต	ภาษาไทย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑.๑.๑ ความเป็นมา

องค์ประกอบของรัฐ ได้แก่ ประชากร ดินแดน รัฐบาล และอำนาจอธิปไตย จะต้องสัมพันธ์กัน โดยไม่อาจแยกให้ความสำคัญส่วนใดหนึ่ง และถ้าหากองค์ประกอบใดไม่เข้มแข็งเพียงพอชาติก็จะขาดความมั่นคง และรัฐหรือชาติต้องการดำรงความเป็นอยู่ ต้องการมีเสรีภาพมีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนของตน มีอิสระต่อแรงกดดันต่างๆ มีความมั่นคงปลอดภัย ความผาสุกสมบูรณ์ การที่จะมีสิ่งเหล่านี้ได้ รัฐต้องมีพลังอำนาจของชาติที่เข้มแข็ง หรือมีศักยภาพในหลายด้านด้วยกัน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในปกป้องผลประโยชน์ของชาติ แนวความคิดในการพิจารณาปัญหาความมั่นคงของชาติ จาก "สภาพแวดล้อมใหม่" มีความขัดแย้งในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของชาติ การศึกษาความมั่นคงภายใต้สถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ความมั่นคงแห่งชาติมองผ่านแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑ ถึงฉบับที่ ๑๒ แนวทางสร้างความมั่นคงแห่งชาติอาศัยแนวนโยบายอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ พัฒนาประเทศสู่ความทันสมัย วางอยู่บนพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมและทาสนิยม เรื่องความเหนือกว่าทางด้านวัฒนธรรมเชื้อชาติและอารยธรรมตะวันตกผ่านเครือข่ายเศรษฐกิจและการค้า การใช้กำลังทหาร การเผยแพร่ศาสนาและเผยแพร่ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ก่อให้เกิดการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สาธารณูปโภค โรงพยาบาล โรงเรียน และความเป็นเมือง รวมถึงความสะดวกรสบายที่เกิดขึ้น แต่ประเทศต้องแลกด้วยความทันสมัยนั้นเกิดปัญหาความเสื่อมโทรมลงทางด้านทรัพยากรธรรมชาติมลภาวะปัญหาทางเศรษฐกิจสังคมอย่างรุนแรงและเรื้อรัง รวมถึงการไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ของประชาชน^๑

รูปแบบสร้างความมั่นคงของชาติ การดำรงอยู่ของประเทศชาติอย่างสงบสุขและปลอดภัย จากอันตรายทั้งปวงทั้งภายในและภายนอกประเทศ วิธีการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกประเทศในโลกไม่ว่าจะเป็นการปกครองรูปแบบใด ต่างก็ปรารถนาจะให้เกิดและดำรงอยู่ตลอดไป รวมถึงประเทศไทยต้องการมั่นคง ประชาชนต้องมีความอยู่รอดปลอดภัยและประเทศมีความเจริญก้าวหน้าตลอดจนสังคมมีความเป็นปึกแผ่นแน่นแฟ้น โดยเฉพาะชุมชนฐานรากสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขและยั่งยืนในอนาคต พึ่งพาตนเองได้ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาสังคมโลกจะพบว่าการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องในทุกระดับที่เกิดขึ้นในโลกตามกระแสโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลให้ความหมายของความมั่นคงของชาติได้ขยายขอบเขตจากความอยู่รอดปลอดภัย และความเจริญก้าวหน้าของประเทศเชื่อมโยงไปสู่มิติด้านอื่นๆ เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะมิติด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ซึ่งปัญหาความมั่นคงตามแนวชายแดนเป็นปัญหาที่มีความสำคัญและเป็นปัญหาละเอียดอ่อน มีความสลับซับซ้อนที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ ดังนั้น การให้ความสำคัญต่อชุมชน มีความรู้สึกรักและให้ความสำคัญต่อการปกป้องผืนแผ่นดินที่อยู่ จะมีผลต่อความมั่นคง

^๑ พิชรินทร์ สิริสุนทร, แนวคิด ทฤษฎี เทคนิคและการประยุกต์เพื่อการพัฒนาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๓๒๗.

และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองก่อนที่จะร้องขอการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ หากล่าช้าไม่ทันการจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติได้

ความมั่นคงแห่งชาติส่วนหนึ่งนั้นเกี่ยวข้องกับปัญหาด้านชายแดน เนื่องจากแนวชายแดนที่มีปัญหาส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนและความมั่นคงของชาติ ประกอบด้วยปัญหาและภัยคุกคามรูปแบบเก่า โดยเฉพาะปัญหาการสู้รบตามแนวชายแดน ปัญหาความไม่ชัดเจนของแนวเขตแดน ปัญหาการลักลอบหลบหนีเข้าเมือง ปัญหาการค้าอาวุธสงครามและปัญหาการกำหนดสถานะบุคคล และส่วนที่เป็นปัญหาและภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะปัญหายาเสพติด ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลกระทบต่อแนวเขตแดน ปัญหาความขัดแย้งในสังคม ปัญหาสาธารณสุขขนาดใหญ่ ปัญหาโรคระบาดตามแนวชายแดน และปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานด้านความมั่นคงต้องให้ความสำคัญกับการปรับทิศทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหามิติดังกล่าว ให้สอดคล้องและเกิดความสมดุลกับทิศทางการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติที่นำไปสู่การรักษาผลประโยชน์แห่งชาติอย่างยั่งยืน

กองทัพกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ นโยบายหลักของภารกิจด้านนี้คือ การสนับสนุนโครงการพระราชดำริทุกโครงการ โดยเฉพาะตามแนวชายแดน ในเขตที่หน่วยราชการอื่นเข้าไปไม่ถึง หน่วยทหารจึงได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ ปกป้องคุ้มครองแก่ราษฎรในชนบทห่างไกลความเจริญ อันเป็นการสนองต่อพระราชประสงค์ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ที่ทรงห่วงใยราษฎรในพื้นที่ดังกล่าว และทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานโครงการพระราชดำริให้ดำเนินการในพื้นที่เหล่านั้น โดยมีพระบรมราชวินิจฉัย “ถ้า มีการบุกรุกเข้ามาด้วยอาวุธเราต้องรบ ถ้ารุกเข้ามาด้วยการแทรกซึม เราต้องทำให้บ้านเมืองมั่นคงด้วยการพัฒนา ให้ประชาชนทั่วไปอยู่ดีกินดี มีความมั่นคง” และด้วยความเข้าพระทัยในงานของทหารอย่างลึกซึ้ง จึงมีพระราชดำรัสให้สังคมเข้าใจอย่างชัดเจนถึงภาระหน้าที่อันแท้จริงของทหาร ว่า “อันความมั่นคงของชาตินั้น มิใช่ก่อกำเนิดหรือกำเนิดขึ้นได้ด้วยพลังทางการทหารในการป้องกันประเทศเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการที่จะต้องสร้างสรรค์ให้พี่น้องประชาชนมีความอยู่ดีกินดี มีความสุขสมบูรณ์ เขาจึงจะเกิดความรักแผ่นดินนี้ และนั่นคือความมั่นคงที่แท้จริงและถาวร”^๒

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กลุ่มทหารที่เน้นใช้ปัญญาอาวุธ ปฏิบัติการในพื้นที่ชายแดนตามนโยบายรัฐ ปรับวิธีการเชิงใช้อำนาจตามกลไกของรัฐ การใช้ศาสตร์พระราชา และประสบการณ์ ทำให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการรัฐแนวใหม่ สู่สังคมสมัยใหม่ สังคมที่เน้นกิจกรรมการแลกเปลี่ยนมูลค่าทางเศรษฐกิจ การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ภายใต้ันโยบายประชารัฐของรัฐบาลปัจจุบัน สนองตอบความต้องการของประชาชนซึ่งเป็นเจ้านาย ของข้าราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฐานภาษีจากเม็ดเงินจำนวนมาก นโยบายสาธารณะที่รัฐรับใช้ประชาชนด้วยการบริหารจัดการ เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนทั้งคนเมืองและคนชนบทอย่างเท่าเทียมกัน^๓ ซึ่งประชาชนสามารถเข้าถึงอำนาจรัฐ และตรวจสอบอำนาจรัฐควบคู่กับการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของรัฐ กลายเป็นกลไกย่อยๆ ที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล อำนาจที่แท้จริงทุกระบบอยู่ภายใต้อำนาจความต้องการของประชาชน และในยุคปัจจุบันอำนาจมีการเปลี่ยนแปลงผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารและเชื่อมโยงอำนาจเชิงเครือข่าย การสร้างอำนาจกลไกของรัฐ จำเป็นจะต้องมีการจัดการเชิงอำนาจในรูปแบบใหม่ เน้นการบริหารจัดการภาครัฐ และการใช้อำนาจรัฐผ่านระบบกลไกตลาดภาครัฐ เพื่อให้เกิดกิจกรรมแลกเปลี่ยนสนองต่อ

^๒โรงเรียนเสนาธิการทหารบก, *ภารกิจของกองทัพบก*, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.rtarf.mi.th/index.php/th> [๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒].

^๓บุญทัน ดอกไธสง, *ขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ยุคโลกาภิวัตน์*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ปัญญาชน, ๒๕๕๓).

และสนับสนุนกันและกัน เกิดจิตสำนึกการเปลี่ยนแปลงของชนชั้นข้าราชการที่เริ่มมีจิตสำนึกในการรับใช้รัฐ เพื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ระบอบการเมือง ความพยายามสร้างทุนชาติ กลุ่มวิชาชีพ ความร่วมมือที่ต้องรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง^๔

นโยบายประชารัฐของรัฐบาล หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ใช้ให้เป็นการขับเคลื่อนการพัฒนา ตั้งแต่จากระดับท้องถิ่นขึ้นมา โดยมุ่งเน้นให้มีความร่วมมือกันระหว่าง หน่วยงานภาครัฐ, เอกชน และประชาชน ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ส่งเสริมคุณภาพชีวิต สร้างโอกาส สร้างอาชีพ เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ยกกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย โครงการประชารัฐทำให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และมีความยั่งยืน ซึ่งจะมีชุมชนเป็นตัวดำเนินการหลักในการขับเคลื่อน เพราะคนในท้องถิ่นเองนั้นย่อมรู้ดีว่า ชุมชนของตนเองยังขาดอะไร และต้องการอะไร ทำให้ได้รับประโยชน์ตามความต้องการและทั่วถึงในชุมชน ชายแดน

การขับเคลื่อนนโยบายประชารัฐของรัฐบาล อาศัยข้าราชการกบองครุฑปกครองส่วนท้องถิ่น ความร่วมมือกับหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เป็นกลไกหลักและการปรับแก้กฎหมายและกลไกภาครัฐ : อาศัยกลไกภาคประชาชน ความเชื่อมโยงของกลไกภาครัฐ กลไกภาคประชาชน กลุ่มวิชาชีพชุมชน ผู้บริโภค จุดเชื่อมต่อกลไกนโยบายประชารัฐ และหลักการธรรมาธิปไตยที่ควรนำมาใช้จัดการอำนาจ รูปแบบใหม่ โดยสร้างกลไกใหม่ อำนาจรัฐจากการศึกษาการจัดการตลาดภาครัฐ นโยบายประชารัฐ วิธีการใช้อำนาจของกลุ่มวิชาชีพชุมชนให้เกิดกิจกรรมทางการตลาด สนองตอบความต้องการของผู้บริโภค และหลักการธรรมาธิปไตยที่นำไปปรับใช้หล่อลื่นระบบกลไกอำนาจรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาการใช้อำนาจรัฐ การส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชนตามแนวชายแดนมีอำนาจจัดการตนเอง พัฒนาตนเองให้เข้มแข็ง สร้างรัฐให้มั่นคงอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ รัฐไม่ต้องเพิ่มงบประมาณ กำลังพล แต่เพิ่มความร่วมมือพึ่งพาสันับสนุนกันและกันรัฐ เอกชน องค์กรในชุมชน ประชาชนตามแนวชายแดน

๑.๑.๒ ความสำคัญของปัญหา

ปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศไทยในปัจจุบันมีลักษณะผสมผสานระหว่างภัยคุกคามรูปแบบเดิม (traditional security threats) คือ ภัยคุกคามด้านการทหาร เช่น การสู้รบตามแนวชายแดน หรือความขัดแย้งเรื่องเส้นเขตแดน และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (non-traditional security threats) คือภัยคุกคามที่เกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์ และส่งผลกระทบต่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ รวมถึงทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะยาว โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาวะโลกร้อน ภัยพิบัติธรรมชาติที่รุนแรง และการแพร่ขยายที่ก่อให้เกิดอันตรายในวงกว้าง เช่น โรคอุบัติใหม่ อาชญากรรมข้ามชาติ และการก่อการร้าย^๕ และวิกฤตการณ์ความมั่นคงในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับโลก การใช้แนวทางปฏิบัติที่ดี ในระดับสากลมาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติที่สมบูรณ์และเหมาะสมกับการดำเนินการของประเทศไทยมากที่สุด ทั้งเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมรับรู้เรียนรู้และศึกษาทำความเข้าใจแนวทางการจัดการความเสี่ยงด้วยการเตรียมความพร้อมของชาติตั้งแต่ในภาวะปกติ ตลอดจน

^๔พิชิต ปุริมาต, รัฐศาสตร์กับการเมืองการปกครองของไทย, (นครราชสีมา : หจก.ทัศน์ทองการพิมพ์, ๒๕๕๙), หน้า ๔๕.

^๕ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจน, การบริหารจัดการด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดนของประเทศไทย, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.parliament.go.th> [๑ สิงหาคม ๒๕๖๒]

สามารถสนับสนุนและลดความเสี่ยงของภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลดีต่อความมั่นคงของประชาชนสังคมและประเทศชาติอย่างแท้จริงต่อไป^๖

ด้วยเหตุปัญหาและความสำคัญเบื้องต้นผู้วิจัยมีความสนใจศึกษา การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติตามแนวชายแดน ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนการใช้อำนาจรัฐรูปแบบใหม่ การใช้อำนาจบริหารกระจายอำนาจสู่กลไกภาคประชาชน สามารถนำนโยบายรัฐไปใช้พัฒนาตนเองตามแนวชายแดน เพื่อสร้างความมั่นคงแห่งชาติ กลุ่มและสมาชิกชุมชนฐานราก ลดความเหลื่อมล้ำ และผลการสร้างความมั่นคงแห่งชาติ : ตลาดภาครัฐ นโยบายประชารัฐ วิสาหกิจชุมชน ผู้บริโภค และธรรมาภิบาลไทย สามารถนำไปจัดทำเป็นแนวทางการปฏิบัติ ของการใช้อำนาจรัฐรูปแบบใหม่สู่สังคม ๔.๐ ต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเป็นอย่างไร

๑.๒.๒ หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาควรเป็นอย่างไร

๑.๒.๓ การพัฒนาสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาที่สังคมนำไปประยุกต์ใช้สร้างความมั่นคงในชาติควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๑.๓.๒ เพื่อวิเคราะห์หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๑.๓.๓ เพื่อนำเสนอการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา สังเคราะห์การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาและนำเสนอการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ดังนี้

๑.๔.๑.๑ การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้แก่ โครงการในพื้นที่ตำบลเป้าหมาย คือ ๑. งานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม ๒. งานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ ๓. งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน ๔. งานเกษตรผสมผสาน^๗

๑.๔.๑.๒ วิเคราะห์หลักธรรมที่ใช้สำหรับในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้แก่ หลักอปริหานิยธรรม ๗ ที่ว่าด้วยการประชุมอย่างต่อเนื่อง องค์ประชุมครบ การจัดทำมติ

^๖พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา, *แผนเตรียมความพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมและการป้องกันประเทศสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ, ๒๕๖๐).

^๗หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓, *สรุปผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒*, (เลย : หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓, ๒๕๖๒), (อัครา).

ร่วมกัน การให้การยอมรับประธานและผู้อาวุโส การไม่ใช้กำลังควบคุม ให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร การให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันในชุมชน^๘

๑.๔.๑.๓ การพัฒนาสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาที่ส่งคนนำไปประยุกต์ใช้สร้างความมั่นคงในชาติ ๓ รูปแบบ ได้แก่ ๑.รูปแบบความพอประมาณ ๒. รูปแบบมีเหตุผล ๓. รูปแบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี^๙

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑.๔.๒.๑ ขอบเขตด้านประชากร ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้ได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการในพื้นที่ตำบลเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๒ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ ที่รับการสนับสนุนจากหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จำนวน ๒๓,๖๕๒ คน^{๑๐}

๑.๔.๒.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน ๒๕ รูปหรือคน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน ๗ คน

กลุ่มที่ ๒ ผู้นำชุมชนในพื้นที่ จำนวน ๑๖ คน

กลุ่มที่ ๓ พระสงฆ์นักวิชาการ จำนวน ๒ รูป

๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๕ รูปหรือคน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง ซึ่งใช้เกณฑ์การคัดเลือกจากนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ เจ้าหน้าที่รัฐเจ้าหน้าที่หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายรัฐที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเกษตรกรรมและผู้มีส่วนได้เสียตามแผนงาน/โครงการในพื้นที่ตำบลเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๒

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ จังหวัดเลย ที่เป็นพื้นที่เป้าหมายมีผลการดำเนินงานพัฒนาต่อเนื่อง จัดทำโครงการสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ๔ งาน ได้แก่ ๑.งานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม ๒. งานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ ๓. งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน ๔. งานเกษตรผสมผสาน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยกำหนดช่วงเวลาในการทำวิจัยระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๓ รวมระยะเวลา ๑๒ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ การสร้างความมั่นคงแห่งชาติ หมายถึง การดำเนินงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ จังหวัดเลย โดยดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการในพื้นที่ตำบลเป้าหมายปี พ.ศ.๒๕๖๐- ๒๕๖๒ ได้แก่ ๑. งานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม ๒. งานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ ๓. งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน ๔.งานเกษตรผสมผสาน ภายใต้นโยบายยุทธศาสตร์ชาติ หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียง

^๘ที.ม. (ไทย). ๑๐/๖๘/๘๖.

^๙สุเมธ ตันติเวชกุล, โครงการพัฒนารณศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยมูลนิธิกิจกรรมธรรมชาติ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๒), หน้า ๕๓.

^{๑๐}หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓, สรุปผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒, (เลย : หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓, ๒๕๖๒), (อึดสำเนา).

๑.๕.๑.๑ งานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม หมายถึง การสร้างเส้นทางคมนาคมมาตรฐานสนองต่อความต้องการของประชาชนให้เดินทางและติดต่อกับชุมชนชนภายนอกอย่างได้สะดวกรวดเร็ว

๑.๕.๑.๒ งานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ หมายถึง การสร้างแหล่งน้ำใช้บริโภค เพื่อการเกษตรแก้ปัญหาความต้องการแหล่งน้ำ รวมถึงการพัฒนาแหล่งน้ำแก้ปัญหาพื้นที่ทางการเกษตร ชะลอความรุนแรงการไหลของน้ำที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน

๑.๕.๑.๓ งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน หมายถึง การสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนให้เกิดการรวมกลุ่มสร้างอาชีพ จัดกิจกรรมอบรมและมอบอุปกรณ์ส่งเสริมอาชีพให้เกิดการประกอบอาชีพในชุมชนและพัฒนาสู่วิสาหกิจชุมชน

๑.๕.๑.๔ งานเกษตรผสมผสาน หมายถึง งานพัฒนาส่งเสริมการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ขุดสระกักเก็บน้ำ ส่งเสริมการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น พืชผักสวนครัว รวมถึงการสร้างแหล่งอาหารไว้ในชุมชน

๑.๕.๒ การพัฒนารูปแบบสร้าง ความมั่นคง หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของหน่วยทหารพัฒนาพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ๓ รูปแบบ ได้แก่ ๑. รูปแบบความพอประมาณ ๒. รูปแบบมีเหตุผล ๓. รูปแบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีภายใต้นโยบายยุทธศาสตร์ชาติหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๕.๒.๑ ความพอประมาณ หมายถึง หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ จัดทำแผนงานโครงการให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับบริการ สามารถขยายผลจากแผนงานและโครงการให้เกิดการรวมกลุ่มสร้างพลังพึ่งพาตนเองได้ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่นร่วมกัน

๑.๕.๒.๒ มีเหตุผล หมายถึง หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ จัดทำแผนงานโครงการภายใต้การมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชนและชุมชน มีการนำหลักการอธิปไตย ๗ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดการใช้เหตุผลยอมรับในความแตกต่างควบคู่ไปกับความรู้ และคุณธรรม ร่วมมือกันสร้างประโยชน์เพื่อส่วนรวม

๑.๕.๒.๓ มีภูมิคุ้มกัน หมายถึง หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ จัดทำแผนงานโครงการภายใต้การบริการแก่วิสาหกิจชุมชนเกิดการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ของสถานการณ์ต่างๆ ตามแนวชายแดนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล การจัดองค์ประกอบของการดำเนินงาน ให้มีสภาพพร้อมรองรับต่อผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในได้เป็นอย่างดี โดยยึดหลักภูมิคุ้มกันด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมด้านเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ

๑.๕.๓ หลักอธิปไตย ๗ หมายถึง หลักธรรมในการพัฒนาการสร้าง ความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา นำมาปรับใช้ให้เกิดการสร้าง ความมั่นคงแห่งชาติ ได้แก่ การประชุมอย่างต่อเนื่อง องค์ประชุมครบ การจัดทำมติร่วมกัน การให้การยอมรับประธานและผู้อาวุโส การไม่ใช้กำลังควบคุม ให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร การให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกัน ในชุมชนของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ และหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๕

๑.๕.๓.๑ การประชุมอย่างต่อเนื่อง หมายถึง การดำเนินแผนงานโครงการมีการจัดการเชิงข้อมูลเพื่อให้เกิดการประชุมร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและได้รับจากการดำเนินโครงการ

๑.๕.๓.๒ องค์ประชุมครบ หมายถึง การจัดการประชุมมีผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการเข้าร่วมประชุมครบ

๑.๕.๓.๓ การจัดทำมติร่วมกัน หมายถึง การดำเนินโครงการเกิดจากการรับฟังร่วมแสดงความคิดเห็นพร้อมกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน

๑.๕.๓.๔ การให้การยอมรับประธานและผู้อาวุโส หมายถึง ผู้เข้าร่วมประชุมรับฟังข้อเสนอแนะของผู้นำชุมชนแนวปฏิบัติจากผู้เชี่ยวชาญแสดงถึงการยอมรับประธานที่ประชุม

๑.๕.๓.๕ การไม่ใช้กำลังควบคุม หมายถึง เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้เสนอแนะใช้สิทธิเสรีภาพ ความเคารพ ความเท่าเทียม นำเสนอข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินโครงการเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๑.๕.๓.๖ การให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร หมายถึง การนำเสนอวิธีปฏิบัติต่อสถานที่และทรัพยากรเมื่อดำเนินโครงการโดยอาศัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ

๑.๕.๓.๗ การให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันชุมชน หมายถึง การดำเนินโครงการให้เกิดภูมิคุ้มกันกับชุมชนในลักษณะพึ่งพาตนเองและใช้ทรัพยากรในชุมชนดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ทำให้ทราบการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๑.๖.๒ ทำให้ทราบหลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๑.๖.๓ ได้แนวทางการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาที่สังคมนำไปประยุกต์ใช้สร้างความมั่งในชาติ

๑.๖.๔ ผลการวิจัยสามารถนำองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาที่สังคมนำไปประยุกต์ใช้สร้างความมั่นคงในชาติสามารถนำไปใช้ประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบ และประเด็นในการศึกษาให้ได้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา
- ๒.๒ แนวคิดการสร้างความมั่นคงแห่งชาติ
- ๒.๓ แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ๒.๔ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒.๕ หลักการบริหารนิยธรรม ๗
- ๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

การพัฒนาเป็นแนวคิดที่มีจุดเริ่มต้นของ การทำให้เจริญขึ้น ทำให้รุ่งเรืองขึ้น ดังนั้น การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา ได้แก่ ความหมายของการพัฒนา แนวคิดหลักเกี่ยวกับการพัฒนาทฤษฎีการพัฒนา และทฤษฎีการพึ่งพา ดังจะกล่าวเป็นลำดับไป

๒.๑.๑ ความหมายของการพัฒนา

การพัฒนา (Development) ซึ่งพจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ ได้แปล คำว่า “การ” หมายถึง งาน สิ่งหรือเรื่องที่ทำ และแปลคำว่า “พัฒนา” หมายถึง ทำให้เจริญ “การพัฒนา” จึงหมายถึง “การทำให้เจริญ” ซึ่งอาจจะอธิบายความหมายแบบกว้างๆ ได้ว่า การพัฒนา คือ การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น^๑ การพัฒนา (Development) หมายถึง การสร้างสรรค์ ความเจริญก้าวหน้าจนเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น (Change for the Better)^๒ การพัฒนา หมายถึง ความก้าวหน้าหรือการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตามเกณฑ์หรือเป้าหมายของการพัฒนาตามที่ได้กำหนดคุณค่าไว้ และได้สรุปความหมาย คำว่า การพัฒนา ตามทฤษฎีความทันสมัย (Modernization Theory) ไว้ดังนี้ ๑) การพัฒนา คือ สภาวะที่เศรษฐกิจของประเทศหนึ่งๆ สามารถทำให้ผลผลิตมวลรวม ประชาชาติสูงถึงร้อยละ ๕-๗ ต่อปีและสามารถรักษาระดับนี้ไว้ได้เป็นสภาวะที่ประชาชนมีความอยู่ ดีกินดี ๒) การพัฒนา คือ การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยการ

^๑สมิทร สุวรรณ, **รัฐกับแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนา**, (นครปฐม : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน, ๒๕๕๔), หน้า ๒๐.

^๒สุเทพ เชาวลิท, **หลักการพัฒนาชุมชน**, (ขอนแก่น : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๔), หน้า ๑๑๑.

เร่งรัดให้ผลผลิตมวล รวมประชาชาติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันเป็นกระบวนการที่ส่งผลให้ระดับรายได้ โดยเฉลี่ยต่อบุคคล ของประเทศสูงขึ้นและประชาชนจะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ๓) การพัฒนา คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตและการว่าจ้างงานที่ได้วางแผน แล้วเพื่อลดสัดส่วนของภาคเกษตรกรรม ในขณะที่เพิ่มสัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมและการบริหาร ๔) การพัฒนา คือ การสร้างสถานะที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล ซึ่ง การพัฒนานั้นจะประสบความสำเร็จได้ ด้วยการลดหรือขจัดความยากจน ความไม่เท่าเทียมกันและ การว่างงานในขณะที่เศรษฐกิจของประเทศกำลังเจริญเติบโต ๕) การพัฒนา คือ กระบวนการหลายมิติ ซึ่งประกอบด้วยการเปลี่ยนแปลงในด้าน โครงสร้างทางสังคม ทำที่ของประชาชน สถาบันต่าง ๆ ของชาติการเร่งรัดความเจริญเติบโต การลด ความไม่เท่าเทียม และขจัดความยากจน นั่นคือการเปลี่ยนแปลงต่อระบบสังคมทั้งระบบ และมุ่งสู่การสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของปัจเจกชนและกลุ่มต่างๆ ในสังคมภายในทั้งระบบ เป็นการก้าวออก จากสภาพชีวิตที่ไม่น่าพึงพอใจไปสู่สภาพชีวิตที่ดีกว่าทั้งในด้านวัตถุและความรู้สึกนึกคิด ๖) การพัฒนา คือ การสร้างความทันสมัย กล่าวคือ การที่คนในสังคมมีเหตุมีผล มี ทัศนคติและความคิดที่ไม่มมงาย มีวินัยทางสังคม มีการคิดและวางแผนการพัฒนา มีความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจและสังคม มีการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การเพิ่มมาตรฐานการดำรงชีวิต การปรับปรุงสถาบันทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ประเทศชาติมีความเป็นปึกแผ่น มีเอกราชและมีประชาธิปไตยในระดับพื้นฐาน^๓

นอกจากนี้การพัฒนาตรงกับคำว่า “ภาวนา” ซึ่งหมายถึง การทำให้เจริญงอกงาม (ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Development) หากพิจารณาจากรากศัพท์ คำว่า พัฒนา มาจากภาษาบาลีว่า วัฒนะ หรือ วัฒนา คำนี้หมายถึงความ เจริญก้าวหน้า หรือภาวะยืนยาวนาน เช่น คำว่า อายุวัฒนะ หมายถึง ทำให้อายุยืนนานอันหมายถึงรวมถึง ความเป็นผู้มีสุขภาพแข็งแรงดีไม่มีโรคภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียน และนอกจากนี้คำว่า วัฒนะ หมายถึงรกรุงรัง ไม่มีระเบียบเลยก็ได้เช่น คำว่า โลกวัฒโน หมายถึงเป็นคนรกรกโลก เป็นสิ่ง/เป็นคนที่ไม่ต้องการ อย่่างไรก็ตาม คำว่า การพัฒนาในที่นี้เป็นคำที่กำหนดให้มีคุณค่า และตามหลักการของพระพุทธศาสนา การพัฒนาจะต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กัน ๔ ทาง คือ การพัฒนาทางด้านกายภาพ การพัฒนาศีลธรรมและ/หรือ การพัฒนาสังคม การพัฒนาทางด้านจิตใจ และการพัฒนาทางด้าน ปัญญา นอกจากนี้พระพุทธศาสนาพิจารณาว่าการพัฒนาเป็นกระบวนการพยายามที่จะดำเนินการ เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง รักษา สิ่งที่ดีให้คงอยู่ ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงฟื้นฟู และปรับปรุงทั้งตนเอง และสังคมรอบข้างให้ดีขึ้นและมีความหมายมากยิ่งขึ้น แต่ความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวในกระบวนการพัฒนาขึ้นอยู่กับบุคคลเป็นส่วนสำคัญ^๔ พัฒนา หมายถึง การกระทำให้เกิดขึ้น คือ เปลี่ยนจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่า^๕ การพัฒนา คือการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ และได้กำหนดทิศทางและมุ่งที่จะควบคุมอัตราการ

^๓แก้ว วงศ์บุญสิน, ประชากรกับการพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๒๒-๒๓.

^๔จำนง อติวัฒน์สิทธิ์, สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๑๑๗-๑๑๘.

^๕ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : ส.ส.น.ไทยอนุเคราะห์ไทย, ๒๕๕๖), หน้า ๑.

เปลี่ยนแปลงด้วย สภาวะการพัฒนา เป็นสภาวะที่สมาชิกของสังคมได้ใช้ความรู้ความสามารถของตน ได้เต็มที่โดยไม่มีสภาวะครอบงำ เช่น ความบีบคั้น ทางการเมือง ความบีบคั้นทางเศรษฐกิจ หรือความ ไม่สมบูรณ์ในอนามัย ทุกคนสามารถที่จะนำเอาศักยภาพของตนออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่^๖ “การพัฒนา” หมายถึง การทำให้เจริญ การเปลี่ยนแปลงในทางเจริญขึ้น การคลี่คลายไปในทางที่ ดีการกระทำที่ เป็นเหตุให้บางสิ่งบางอย่างเจริญเติบโตขึ้น หรือขยายออกเพื่อให้ดีขึ้นกว่าที่มีอยู่เดิม และการพัฒนา นั้นอาจจะเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม หรือมนุษย์ก็ได้” การพัฒนาเป็นเครื่องรักษาชีวิต ทุกชนิด ให้อยู่ได้ชีวิตของคนอยู่ได้ด้วยการพัฒนา การพัฒนา คือ การคุ้มครองการเปลี่ยนแปลงให้อยู่ ใน สถานที่เหมาะสมประการหนึ่ง เป็นการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีที่เราต้องการให้เกิดขึ้นในปริมาณที่ เพียงพอ อีกประการหนึ่ง คนเราอยู่อยู่กับความเปลี่ยนแปลง หน้าที่ของมนุษย์จะต้องควบคุมการ เปลี่ยนแปลง ให้เหมาะสม เรียกว่า สร้างความเจริญ ถ้าเปลี่ยนแปลงไปไม่เหมาะสมก็เป็นความเสื่อมการ พัฒนาจึงเป็น ลักษณะการคุ้มครองความเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมตามที่เรต้องการและเป็นการ สร้างสรรค์สิ่งที่ดี งามที่เราต้องการที่ยังไม่มีให้มีขึ้นในลักษณะที่เหมาะสม^๗ พัฒนา หมายถึง การทำ ให้เจริญขึ้น ทำให้รุ่งเรืองขึ้น ใช้ได้ทั้งการพัฒนาวัตถุและการพัฒนาจิตใจ เช่น การพัฒนาชนบทการ พัฒนาประเทศ การพัฒนาสติปัญญา และการพัฒนาจิตใจ เป็นต้น แต่ศัพท์ทางพระพุทธศาสนาที่แท้จริง ที่ใช้ในการพัฒนาจิตนั้น ท่านใช้คำว่า ภาวนา หมายถึง การทำให้มี การทำให้เกิดขึ้น ทำให้เจริญ การ อบรมการบำเพ็ญ เช่น คำว่า สมาธิภาวนา คือ การเจริญ การอบรม หรือการบำเพ็ญสมาธิและคำว่า วิปัสสนาภาวนา คือ การเจริญ การอบรม หรือการบำเพ็ญวิปัสสนา^๘

การพัฒนาที่แท้จริงควรหมายถึงการทำให้ชีวิตมีความสุข เป็นอยู่ของประชาชนมีความสุข ความ สะดวกสบาย ความอยู่ดีกินดีความเจริญทางศิลปวัฒนธรรม และจิตใจและความสงบสันติซึ่งนอกจาก จะขึ้นอยู่กับได้รับปัจจัยทางวัตถุเพื่อสนองความต้องการ ของร่างกายแล้ว ประชาชนยังต้องการ พัฒนาทางการศึกษาสิ่งแวดล้อมที่ดีการพักผ่อนหย่อนใจ และการพัฒนาทางวัฒนธรรมและจิตใจ ด้านต่างๆ ด้วย ความต้องการทั้งหมดนี้บางครั้งเราเรียกกันว่าเป็นการพัฒนา “คุณภาพ” เพื่อให้เห็น ว่าการพัฒนาไม่ได้ขึ้นอยู่กับปริมาณสินค้าหรือการ เพิ่มรายได้เท่านั้น หากอยู่ที่การเพิ่มความ พอใจความสุขของประชาชนมากกว่า^๙ การพัฒนาคือการเปลี่ยนแปลง ที่มีการกำหนดทิศทาง หรือ การเปลี่ยนแปลงที่ได้วางแผนไว้แน่นอนล่วงหน้า ซึ่งทิศทางที่กำหนดขึ้นจะต้อง เป็นของดีสำหรับกลุ่ม

^๖จิตตยา สุวรรณชฎ, “สังคมวิทยา” ในวิทยาศาสตร์สังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยสถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๗), หน้า ๑๘๗-๑๘๙.

^๗ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔, (กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖), หน้า ๘๗๙.

^๘พระธรรมญาณมุนี (วราชม มนุญโญ), วัดช่วยชาวบ้านได้อย่างไร : การแสวงหาเส้นทาง การ พัฒนาชนบทของพระสงฆ์ไทย, (กรุงเทพมหานคร : การประชุมพระสังฆาธิการ กรมการศาสนา, ๒๕๕๖), หน้า ๑๕๖.

^๙พระเทพวิสุทธิกวี (พิจิตร ตวณโณ), การพัฒนาจิต, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราช วิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๒.

^{๑๐}วิทยากร เชียงกุล, การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมไทย : บทวิเคราะห์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ฉบับแกระ, ๒๕๕๗), หน้า ๑๗-๑๘.

หรือชุมชนที่สร้างขึ้น^{๑๑} การพัฒนา หมายถึง การเคลื่อนย้ายจากความด้อยพัฒนาให้หลุดพ้นจากความยากจน ซึ่งจะแสวงหาและบรรลุถึงได้อย่าง แท้จริง โดยวิธีการวางแผนเพื่อการพัฒนา กล่าวคือ การพัฒนาเป็นการปรับปรุงเงื่อนไขที่ไม่พึงปรารถนาต่างๆ ในสังคม^{๑๒} การพัฒนา (Development) คือ ขบวนการที่ต่อเนื่อง ซึ่งแสดง ความสามารถของมนุษย์ในการควบคุมการดำรงชีพของเขาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งเขาได้รวบรวมแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาว่าต้องมุ่งเน้นไปยัง ๑. ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในอนาคต ๒. ความสามารถของตัวบุคคลในการช่วยเหลือตนเอง ๓. ความสามารถในการควบคุมตัวเขาเอง^{๑๓} การพัฒนา ว่าเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มนุษย์ต้องการทำให้ดีขึ้นตามความคิดของตน กระบวนการนั้นจะไม่ใช่สภาวะการณ์ใด สภาวะการณ์หนึ่งกระบวนการจะ อ้างอิงถึงค่านิยมต่างๆ เป็นพื้นฐาน และค่านิยมต่างๆ นั้น ประชาชน ต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา^{๑๔} การพัฒนา คือรูปแบบหนึ่ง ของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งแนวการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนี้จะช่วยปรับปรุงโครงสร้าง องค์กร ทางสังคมดีขึ้น^{๑๕} การพัฒนา เป็นการมีเป้าหมายที่ถูกต้อง ซึ่งมีความสำคัญมากและ เป็นสิ่งจำเป็นจนอาจกล่าวได้ว่าเป็นหนทางเพิ่มขึ้นที่มีค่า การพัฒนาเป็นการเจริญขึ้นของระดับ องค์กรทางสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นการทำลายรูปแบบของโครงสร้างทางสังคมแบบเก่า และ การเปลี่ยนแปลงจะเริ่มจากการจัดระบบในส่วนบนของ องค์กรแล้วแผ่ขยายซึ่มลงสู่ส่วนล่าง และ ดำเนินเรื่อยไปจนครอบคลุมองค์กรอย่างกลมกลืน

สรุปได้ว่า การพัฒนาหมายถึง การทำให้เจริญขึ้น ทำให้รุ่งเรืองขึ้น ใช้ได้ทั้ง การพัฒนาวัตถุ และพัฒนาจิตใจ เช่น การพัฒนาชนบท การพัฒนาประเทศ การพัฒนาสติปัญญา และ การพัฒนาจิต เป็นต้น ซึ่งตามหลักการของพระพุทธศาสนา การพัฒนาจะต้องดำเนินไปพร้อมๆ กัน ๔ ทาง คือ การพัฒนาทางด้านกายภาพ การพัฒนาศีลธรรมหรือการพัฒนาสังคม การพัฒนาทางด้าน จิตใจ และการพัฒนาทางด้านปัญญา

^{๑๑}สัญญา สัญญาวิวัฒน์, **การพัฒนาชุมชน**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๓), หน้า ๑๑๑.

^{๑๒}อมร รักษาสัตย์ และชัตติยา กรรณสูต, **ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การชายและซื้อแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๕), หน้า ๑๑๑.

^{๑๓}Constantino, Renato, "The Challenge of the Churches", **Paper presented during the First Gregorio Aplipay Lecture on Nationalism Manila Philippines**, (May 18, 1984), p. 112. อ้างใน จิรโชค (บรรพต) วีระสัย, **สังคมวิทยาการเมือง**, ฉบับแก้ไขปรับปรุง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๖), หน้า ๗๖.

^{๑๔}Misra, R.P. and Jonjo, M. (ed.), **The Changing Perspective of Development Problems In Misra**, (Hong Kong: Maruzen Investment Hong Kong, 1981), p.111. อ้างใน บวรศักดิ์ อูวรรณโณ และคณะ, **ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม**, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘), หน้า ๙๘.

^{๑๕}Roger, Everette M. and Burdge Rabel J, **Social Change In Rural Societies**, (New Jersey: Prentice – Hall, 1972), p.23. อ้างใน จิรโชค (บรรพต) วีระสัย, **สังคมวิทยาการเมือง**, ฉบับแก้ไขปรับปรุง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๖), หน้า ๓๔.

ตารางที่ ๒.๑ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของการพัฒนา

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สุมิตร สุวรรณ, (๒๕๕๔, หน้า ๒๐)	การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น
สุเทพ เชาวลิต, (๒๕๕๔, หน้า ๑๑๑)	การสร้างสรรค ความเจริญก้าวหน้าจนเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น
เกื้อ วงศ์บุญสิน, (๒๕๔๐, หน้า ๒๒-๒๓)	ความก้าวหน้าหรือการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตามเกณฑ์หรือเป้าหมายของการพัฒนาตามที่ได้กำหนดคุณค่าไว้
จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์, (๒๕๔๐, หน้า ๑๑๗-๑๑๘)	การทำให้เจริญงอกงาม
ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, (๒๕๓๖, หน้า ๑)	การกระทำให้เกิดขึ้น คือ เปลี่ยนจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่า
จิตยา สุวรรณชฎ, (๒๕๔๗, หน้า ๑๘๗-๑๘๙)	การเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ และได้กำหนดทิศทางและมุ่งที่จะควบคุมอัตราการเปลี่ยนแปลงด้วย สภาพะการพัฒนาเป็นสภาวะที่สมาชิกของสังคมได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนได้เต็มที่โดยไม่มีสภาวะครอบงำ
ราชบัณฑิตยสถาน, (๒๕๔๖, หน้า ๗๗๙)	การทำให้เจริญ การเปลี่ยนแปลงในทางเจริญขึ้น การคลี่คลายไปในทางที่ดีการกระทำที่เป็นเหตุให้บางสิ่งบางอย่างเจริญเติบโตขึ้น หรือขยายออกเพื่อให้ดีขึ้นกว่าที่มีอยู่เดิม และการพัฒนา นั้นอาจจะเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม หรือมนุษย์ก็ได้
พระธรรมญาณมุนี (วรรณ มนุญโญ), (๒๕๕๖ หน้า ๑๕๖)	การคุ้มครองการเปลี่ยนแปลงให้อยู่ใน สถานที่เหมาะสมประการหนึ่ง เป็นการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีที่เราต้องการให้เกิดขึ้นในปริมาณที่เพียงพอ
พระเทพวิสุทธิกวี (พิจิตร ตวนโณ), (๒๕๔๓, หน้า ๒)	การทำให้เจริญขึ้น ทำให้รุ่งเรืองขึ้น ใช้ได้ทั้งการพัฒนาวัตถุและการพัฒนาจิตใจ
สัญญา สัญญาวิวัฒน์, (๒๕๕๓, หน้า ๑๑๑)	การพัฒนาคือการเปลี่ยนแปลง ที่มีการกำหนดทิศทางหรือการเปลี่ยนแปลงที่ได้วางแผนไว้แน่นอนล่วงหน้า ซึ่งทิศทางที่กำหนดขึ้นจะต้อง เป็นของดีสำหรับกลุ่มหรือชุมชนที่สร้างขึ้น
อมร รักษาสัตย์ และชัตติยา วรรณสุด, (๒๕๕๕, หน้า ๑๑๑)	การเคลื่อนย้ายจากความด้อยพัฒนาให้หลุดพ้นจากความยากจน ซึ่งจะแสวงหาและบรรลุถึงได้อย่างแท้จริง โดยวิธีการวางแผนเพื่อการพัฒนา
Constantino, (1984. p.112) อังโนจิโรโซค (บรรพต) วีระชัย, (๒๕๕๖, หน้า ๗๖)	ขบวนการที่ต่อเนื่อง ซึ่งแสดง ความสามารถของมนุษย์ในการควบคุมการดำรงชีพของเขาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ตารางที่ ๒.๑ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของการพัฒนา (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Misra, (1981, p.111) อ้างใน บวรศักดิ์ อรรถนิธ และคณะ, (๒๕๔๘, หน้า ๙๘)	กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มนุษย์ต้องการทำให้ดีขึ้นตามความคิดของตน กระบวนการนั้นจะไม่ใช่สภาวะการณ์ใดสภาวะการณ์หนึ่งกระบวนการจะอ้างอิงถึงค่านิยมต่างๆ เป็นพื้นฐาน และค่านิยมต่างๆ นั้น ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา
Constantino, (1984. p.112) อ้างใน จิรโชค (บรรพต) วีระชัย, (๒๕๕๖, หน้า ๗๖)	ขบวนการที่ต่อเนื่อง ซึ่งแสดง ความสามารถของมนุษย์ในการควบคุมการดำรงชีพของเขาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
Misra, (1981, p.111) อ้างใน บวรศักดิ์ อรรถนิธ และคณะ, (๒๕๔๘, หน้า ๙๘)	กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มนุษย์ต้องการทำให้ดีขึ้นตามความคิดของตน กระบวนการนั้นจะไม่ใช่สภาวะการณ์ใดสภาวะการณ์หนึ่งกระบวนการจะอ้างอิงถึงค่านิยมต่างๆ เป็นพื้นฐาน และค่านิยมต่างๆ นั้น ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา
Roger (1972, p.23) อ้างใน จิรโชค (บรรพต) วีระชัย, (๒๕๕๖, หน้า ๓๔)	รูปแบบหนึ่ง ของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งแนวการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนี้จะช่วยปรับปรุงโครงสร้าง องค์กร ทางสังคมดีขึ้น

๒.๑.๒ แนวคิดหลักเกี่ยวกับการพัฒนา

การพัฒนาเป็นวาทกรรมอย่างหนึ่ง (A Discourse) ซึ่งได้รับความสนใจจากนักวิชาการอย่างกว้างขวาง โดยมีการศึกษา วิจัย วิเคราะห์ และวิพากษ์วิจารณ์ ในขณะที่เดียวกันการพัฒนาเป็นกระบวนการ (Process) ที่ได้รับ การตีค่าในระดับสูงส่งผลให้สิ่งที่ตรงกันข้ามกับ กระบวนการนี้ไม่ได้รับการตีค่ากลายเป็น “ความด้อยพัฒนา” สิ่งที่ตรงกันข้ามกับแนวคิด “การพัฒนา” ที่อาจมีคุณค่าสูงยิ่งยากที่จะประเมินคุณค่า หลายอย่าง เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น แต่ เพราะการพัฒนาเป็นกระบวนการที่สัมพันธ์กับค่านิยมสมัยใหม่ สิ่งที่ตรงกันข้ามกับความสมัยใหม่จึงได้รับการประเมินค่าในระดับต่ำหรืออาจจะไม่มีค่าควรแก่การศึกษาและใช้ประโยชน์เลยก็ได้ ซึ่งการพัฒนาไม่ว่าจะในระดับใดก็ตามมีแนวคิดที่สำคัญ ๕ ประการ คือ ๑) การพัฒนาเป็นกระบวนการ (Process) การพัฒนาเป็นกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ ปัญหา และความต้องการของมนุษย์ รวมทั้งศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหา และความต้องการของมนุษย์ทุกด้านอย่างเป็นบูรณาการและอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะเริ่มต้นตั้งแต่ว่าระดับ ครอบครัว ชุมชน และระดับประเทศชาติในที่สุด ๒) การพัฒนาเป็นวิธีการ (Method) การพัฒนาประกอบด้วยวิธีการในการจัดการ ระบบทรัพยากรต่างๆ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการ เพื่อให้การพัฒนาที่มีความต่อเนื่อง วิธีการพัฒนานี้รวมเอาการสร้างองค์การพัฒนา และเสริมสร้างทักษะและความรู้ของประชาชนใน สังคมโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันใน

แต่ละท้องถิ่น ๓) การพัฒนาคือการเคลื่อนไหว (Movement) การพัฒนามีลักษณะเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่การพัฒนาจึงมีความเกี่ยวข้องกับการระดมความร่วมมือทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการระดมความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนา ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลด้อยโอกาสในการแสดงความคิดเห็น สะท้อนปัญหาความต้องการร่วมตัวและตระหนักรู้ถึงปัญหาความต้องการ การพื้นฐานร่วมกัน รวมทั้งร่วมกันคิดและแก้ปัญหาต่างๆ เหล่านั้น ขณะเดียวกันการพัฒนามีความจำเป็นที่จะให้กลุ่มบุคคลภายใต้โครงการพัฒนาต่างๆ เข้าใจบริบททางสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของตนรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน กลุ่มบุคคลจะต้องมีการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงความคิดเห็นและทัศนคติไปในทางก้าวหน้าและสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะความรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาด้วย ๔) การพัฒนาคือการจัดทำโครงการหรือโปรแกรม (Project or Program) โครงการ หรือโปรแกรม เป็นการปฏิบัติการอย่างหนึ่งของการพัฒนาสังคม โครงการพัฒนาต่างๆ ทำให้ วัตถุประสงค์ของการพัฒนาเป็นจริงขึ้นมาได้ โครงการพัฒนาที่ได้รับผลสำเร็จจะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนา ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่เป็น เป้าหมายของการพัฒนาประกอบด้วย บุคคลทุกระดับชั้น นับตั้งแต่กลุ่มผู้นำ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้าน ต่างๆ จนถึงกลุ่มรักษาความสะอาดและรักษาความสงบเรียบร้อยในองค์กร ๕) การพัฒนาคือการให้โอกาส (Opportunity) การให้โอกาสแก่บุคคลในการพัฒนา ชีวิต สังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่จำเป็น คนที่จะได้รับโอกาสมากยิ่งขึ้น คือคนยากจน หรือ คนด้อยโอกาส ยิ่งด้อยโอกาสมากที่สุดยิ่งควรได้รับโอกาสมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งจะช่วยให้การได้รับสิทธิ มากขึ้นในเรื่องความยุติธรรมทางสังคม และการพัฒนาคุณภาพของคน^{๑๖}

แนวคิดและกระบวนทัศน์การพัฒนาแนวใหม่ (New Development Paradigm) กระบวนทัศน์ (Paradigm) หมายถึง “ทฤษฎีพื้นฐานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย อย่างอันกำหนดแบบแผนการคิดและการปฏิบัติในประชาคมหนึ่งๆ เมื่อใดทฤษฎีพื้นฐานดังกล่าว เปลี่ยนแปลงจะทำให้แบบแผนการคิดและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย (Paradigm Shift)” เรื่องราวเกี่ยวกับการพัฒนาและความหมายของการพัฒนา มีการเปลี่ยนแปลงของ กระบวนทัศน์ที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งและเกิดวิาทะในการช่วงชิงอำนาจในการนิยามความหมายมา ตั้งแต่การเริ่มก่อกำเนิดของทฤษฎีแรกแห่งการพัฒนา (The First Theory of Development) ใน สมัยของประธานาธิบดี Harry Truman ของจักรวรรดินิยมอเมริกาภายหลังจากการยุติลงของ สงครามโลกครั้งที่สอง ตามมาด้วยการต่อสู้ระหว่างสองลัทธิคือ เสรีนิยมและสังคมนิยม รวมทั้ง นโยบายสี่เป้าหมาย (Point Four Program) เพื่อถ่วงดุลอำนาจ ช่วงชิงและครอบงำประเทศ อ่อนแอให้เป็นฐานกำลังในการต่อสู้กับปฏิปักษ์สงครามระหว่างลัทธิได้ดำเนินติดต่อกันมาจนกระทั่ง เกิดการล่มสลายของลัทธิสังคมนิยมโซเวียต รวมทั้งการเปลี่ยนท่าทีแนวทาง และนโยบายทางการ เมืองของพันธมิตรหลายๆ ประเทศ การล่มสลายของลัทธิเศรษฐกิจการเมืองของประเทศที่เป็น ปฏิปักษ์ทำให้เกิดการแพร่กระจายและขยายตัวของแนวคิดเศรษฐกิจกระแสหลัก (Main Stream Economy) ประเทศบริเวณและกึ่งบริวารซึ่งเปรียบเสมือนประเทศอาณานิคมยุคใหม่ (New Colony) ของจักรวรรดินิยมอเมริกา ได้นำเอาแนวคิดแบบเศรษฐกิจกระแสหลัก รวมทั้งแนวคิดแบบปฏิฐาน นิยมไปกำหนด

^{๑๖} ชัยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, วาทกรรมการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : วิชาษา, ๒๕๖๒), หน้า ๗.

แนวทางในการพัฒนาประเทศจนประจักษ์ต่อมาว่า แนวคิดดังกล่าวหาได้สอดคล้องกับ วัฒนธรรม รวมทั้งวิถีการดำรงชีวิต (Mode of Living) ของผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมของตนแม้แต่น้อย โดยแนวคิดดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลอย่างไร้ขอบเขต รวมทั้งเป็น สาเหตุให้เกิด การทำลายล้างระบบนิเวศ ระบบศีลธรรม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างไม่ยั้ง คิด จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนกระบวนทัศน์ใหม่ รวมทั้งการก่อกำเนิดของ กระบวน ทัศน์ใหม่ในการพัฒนาขึ้น^{๑๗}

กระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนา (New Development Paradigm) หมายถึง “กระบวนความคิดและการปฏิบัติที่ทุกฝ่ายเข้ามาเรียนรู้ร่วมกันโดยการทำงานด้วยกัน ใช้ความ พยายามร่วมกันและไม่มาเป็นปกป้องต่อกัน” วิธีการส่งเสริมให้คนมีความรักกันและมีความรู้ร่วมกัน มีการค้นคว้าวิจัยจนได้เครื่องมือ ที่เรียกว่า (AIC) ซึ่งเป็นวิธีการและเทคนิคในการเอาคนที่ทำงาน ร่วมกันทั้งหมดในระบบเข้ามา ประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ซึ่งจะดำเนินการใน ๓ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ คือ A : Appreciation ชั้นที่ ๒ คือ I : Influence ชั้นที่ ๓ คือ C : Control ชั้นที่ ๑ คือ A : Appreciation คือ “การทำให้ทุกคนเกิดการยอมรับและชื่นชมคน อื่นโดยไม่รู้สึกรู้สีกหรือแสดง การต่อต้านหรือวิพากษ์วิจารณ์” ในกระบวนการขั้นนี้ ทุกคนจะมีโอกาสแสดงออกอย่างทัดเทียมกัน ด้วยภาพ ข้อเขียน และคำพูด ว่าเขาเห็นสถานการณ์ในปัจจุบันเป็นอย่างไร และเขาอยากเห็น ความสำเร็จในอนาคต เป็นอย่างไร ซึ่งจะทำให้ทุกคนมีโอกาสใช้ข้อเท็จจริง เหตุผล และความรู้สึก ตลอดจนการแสดงออกใน ลักษณะต่างๆ ตามข้อเท็จจริง เมื่อทุกคนได้แสดงออกโดยได้รับการยอมรับ จากคนอื่น ๆ จะทำให้คนมี ความรู้สึกที่ดีมีความสุข มีความอบอุ่น และเกิด “พลังร่วม” ขึ้นในระหว่าง คนที่มาประชุมด้วยกัน ในช่วงของการแสดงออกว่าแต่ละคนอยากเห็นความสำเร็จในอนาคตเป็น อย่งไร เป็นการใช้จินตนาการที่ไม่ถูกจำกัดด้วยปัจจัยและสถานการณ์ต่างๆ ในปัจจุบัน จึงทำให้เกิด ความคิด สร้างสรรค์ การมองการณ์ไกล การมองภาพกว้างและการคิดสิ่งแปลกใหม่ได้ดีกว่าการคิด จากสภาพ ปัญหาหรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน นั่นคือ การใช้ “จินตนาการ” (Imagination) ซึ่งจะมีพลังมาก ขึ้นกลายเป็น “วิสัยทัศน์ร่วม” (Shared Vision) หรือ “อุดมการณ์ร่วม” (Shared Ideal) ซึ่งได้แก่ “สิ่งที่มุ่งมาดปรารถนาพร้อมกันหรือเป้าหมาย” นั่นเอง

ชั้นที่ ๒ คือ I : Influence คือ การใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แต่ละคนมีอยู่มา ช่วยกัน กำหนดวิธีการสำคัญหรือยุทธศาสตร์ (Strategy) ที่จะทำให้บรรลุวิสัยทัศน์ร่วมหรืออุดมการณ์ ร่วม ของกลุ่มได้อย่างดีที่สุดในขั้นนี้ทุกคนมีโอกาสทัดเทียมกันที่จะให้ข้อคิดเห็นว่า วิธีการสำคัญที่จะ ทำ ให้บรรลุวิสัยทัศน์ร่วมหรืออุดมการณ์ร่วมนั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง เมื่อทุกคนแสดงความคิดเห็นแล้ว จะนำ “วิธีการ” ที่เสนอแนะทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่ แยกแยะ และพิจารณาร่วมกัน จนกระทั่งได้ “วิธีการสำคัญ” ที่กลุ่มเห็นพ้องต้องกันว่า จะนำไปสู่ ความสำเร็จตามที่กลุ่มต้องการ ซึ่งในการ พิจารณาเลือกวิธีการสำคัญนั้น สมาชิกกลุ่มจะมี “ปฏิสัมพันธ์” (Influence หรือ Interaction) ซึ่งกัน และกันสูง รวมถึงการถกเถียงโต้แย้งกันด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ได้วิธีการที่กลุ่มเห็นร่วมกันว่าดีที่สุดใน เพราะ เป็น การถกเถียงโต้แย้งในระดับวิธีการ ดังกล่าว มี “เป้าหมาย” หรือ “อุดมการณ์” ร่วมกัน ฉะนั้น กลุ่มยังมีแนวโน้มที่จะรักษาความสามัคคี ไว้ได้โดยไมยากนัก

^{๑๗}จิตรกร โพธิ์งาม, ทฤษฎี และหลักการพัฒนาชุมชน, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.lecture.cs.buu.ac.th>, [๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘].

ขั้นที่ ๓ คือ C : Control คือ การนำ“วิธีการสำคัญ” มากำหนดเป็น “แผนปฏิบัติการ” (Action Plan) อย่างละเอียดว่า ทำอะไร มีหลักการและเหตุผลอย่างไร มีกำหนดเวลาอย่างไร ใครรับผิดชอบเป็นหลัก ใครต้องให้ความร่วมมือ จะต้องใช้งบประมาณค่าใช้จ่ายเท่าไร จากแหล่งใด จะมีรายได้จากการดำเนินงานดังกล่าวหรือไม่ถ้ามีประมาณเท่าไร และรายละเอียดอื่นๆ ตามที่เห็นว่า ควรระบุไว้ ในขั้นนี้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนจะเลือกเองว่า สมัครงจะเป็นผู้รับผิดชอบหลักในเรื่องใด จะเป็นผู้ให้ความร่วมมือในเรื่องใด จะเป็นผู้ร่วมคิดแผนปฏิบัติการข้อใดเป็นการกำหนด “ข้อผูกพัน” (Commitment) ให้ตนเองเพื่อ “ควบคุม” (Control) ให้เกิดการกระทำอันจะนำไปสู่การบรรลุผลที่เป็นเป้าหมายหรืออุดมการณ์ร่วมกันของกลุ่มในที่สุด นอกจากการเข้ารับผิดชอบหรือไม่ความร่วมมือตาม “แผนปฏิบัติการ” ที่กลุ่มร่วมกัน กำหนดขึ้นแล้ว สมาชิกกลุ่มในแต่ละคนยังอาจกำหนด “ข้อผูกพันเฉพาะตัว” (Personal Commitment) ได้อีกด้วย เพื่อเป็นการใช้พลังในส่วนของตัวเองแต่ละคนให้เกิดผลในทางสร้างสรรค์ มากที่สุด

กระบวนการ AIC จะสร้างพลังสร้างสรรค์ขึ้น เมื่อฝ่ายต่างๆ เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกัน ด้วยความรักความเมตตา ตัว A (Appreciation) คือ ธรรมะอย่างสูง ได้แก่ ความรักและความเมตตา คนอื่น ต้องรับฟัง อดทน และยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ซึ่งตรงกับหลักของพระพุทธศาสนา ฉะนั้น “A” ทำให้เกิดพลังความดีเข้ามา อาจเรียกว่าเป็น “การพัฒนาทางจิตวิญญาณ” (Spiritual Development) พอคนที่เข้ามาร่วมกิจกรรมมีความรักความเมตตาต่อกัน ก็เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน จากการทำงานด้วยกัน ที่เรียกว่า “Interactive learning through action” จึงให้การพัฒนาประสบความสำเร็จ เพราะทำให้เกิด “การเรียนรู้” ที่แท้จริง ซึ่งมีพลังมาก ปกติแล้วคนมักจะไม่เรียนรู้กันยาก เพราะฉะนั้น “การพัฒนา” ต้องการ “การเรียนรู้” อย่างมากของทุกฝ่าย นั่นคือ ต้องมี “I” (Influence) ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกันให้เกิดพลัง และต้องมี “C” (Control) ซึ่งได้แก่ “การจัดการ” (Management) และ “แผนปฏิบัติการ” (Action Plan) ที่กำหนดว่าใคร จะทำอะไร อย่างไร เมื่อใด มีค่าใช้จ่ายเท่าไร จะได้เงินจากไหน ถ้าไม่พอจะทำอย่างไร เป็นต้น

การที่จะผลักดันกระบวนการทัศน์ใหม่ในด้านการพัฒนาให้มีบทบาทในทางปฏิบัตินั้น จะต้องใช้กระบวนการให้ทุกฝ่ายเข้ามาร่วมกันทำงานและเรียนรู้ร่วมกันด้วยความรัก ทุกฝ่ายในที่นี้ หมายถึง เบญจภาคีคือ

๑. ชุมชน ได้แก่ องค์กรประชาชน สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา อาสาสมัครและประชาชนทั่วไป

๒. รัฐ ได้แก่ รัฐบาล และหน่วยงานของทางราชการ

๓. นักวิชาการ ได้แก่ สถาบันการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญ และผู้ชำนาญการ ต่างๆ

๔. องค์กรเอกชน ได้แก่ มูลนิธิสมาคม องค์กรสาธารณประโยชน์องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรการกุศล สื่อมวลชน ตลอดจนชมรม และกลุ่มต่างๆ

๕. องค์กรธุรกิจ ได้แก่ บริษัท ห้างร้าน และนักธุรกิจ

ปัจจุบันสังคมไทยเกิดปัญหาสังคมขึ้นมากมาย เช่น อาชญากรรม โสเภณีความยากจน ซึ่งเชื่อมโยงไปกับเรื่องความเสื่อมเสียทางศีลธรรม สรุปลแล้วเรียกว่า เป็นวิกฤตการณ์ทางสังคม (Social Crisis) มีสาเหตุทั้งที่เกิดขึ้นในสังคมไทยเอง และสาเหตุจากกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไป กรณีดังกล่าวเป็นปัญหาของประเทศต่างๆ ทั่วโลก การที่จะแก้ไขได้ต้องเปลี่ยนกระบวนการความคิดหรือ วิธีคิดใหม่

โดยให้ผืนีกกำลังกันทุกส่วนเข้ามาเชื่อมโยงกันทำงาน เพราะเราจะแก้ปัญหาที่ละเรื่องไม่ได้ ต้องทำพร้อมกันทุกเรื่อง โดยมีครอบครัวและชุมชนเป็นหลักและอาศัยเครื่องมือ วิธีการทำงานเพื่อให้ บรรลุเป้าหมาย โดยใช้กระบวนกระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนา (New Development Paradigm) เพื่อก่อให้เกิดแนวทางใหม่แห่งความร่วมมือในการพัฒนาของทุกฝ่าย ทั้งทางราชการ ชุมชน องค์กร เอกชน สาธารณะประโยชน์หรือองค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันวิชาการ สถาบันทางศาสนา และภาคธุรกิจ ในอันที่จะพัฒนาทางเศรษฐกิจ จิตใจ สิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมไปพร้อมกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยระดมทรัพยากรกำลังและทรัพยากรทั้งหมดมาเชื่อมโยงกันในการดำเนินงานสร้างสรรค์สังคม^{๑๘}

สรุปได้ว่า การพัฒนาคือกระบวนการแปรเปลี่ยนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น และสอดคล้องสัมพันธ์กับค่านิยมสมัยใหม่ที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพและการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการพัฒนาที่มีลักษณะเป็นทั้งกระบวนการวิธีการเคลื่อนไหว การจัดทำโปรแกรม รวมถึงการให้โอกาสด้วย

ตารางที่ ๒.๒ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญแนวคิดหลักของการพัฒนา

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ชัยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, (๒๕๖๒, หน้า ๗)	มีแนวคิดที่สำคัญ ๕ ประการ คือ ๑) การพัฒนาเป็นกระบวนการ ๒) การพัฒนาเป็นวิธีการ ๓) การพัฒนาคือการเคลื่อนไหว ๔) การพัฒนาคือการจัดทำโครงการหรือโปรแกรม ๕) การพัฒนาคือการให้โอกาส
ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน, (๒๕๕๘)	แนวคิดและกระบวนทัศน์ใหม่เกี่ยวกับการพัฒนา กระบวนทัศน์ หมายถึง “ทฤษฎีพื้นฐานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย อย่างอันกำหนดแบบแผนการคิดและการปฏิบัติในประชาคมหนึ่งๆ เมื่อใดทฤษฎีพื้นฐานดังกล่าว เปลี่ยนแปลงจะทำให้แบบแผนการคิดและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย (Paradigm shift)”
ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน, (๒๕๕๘)	กระบวนกระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนา หมายถึง “กระบวนความคิดและการปฏิบัติที่ทุกฝ่ายเข้ามาเรียนรู้ร่วมกันโดยการทำงานด้วยกัน ใช้ความพยายามร่วมกันและไม่มาเป็นปกป้องต่อกัน” วิธีการส่งเสริมให้คนมีความรักกันและมีความรู้ร่วมกัน

^{๑๘}จิตรกร โพธิ์งาม, ทฤษฎี และหลักการพัฒนาชุมชน, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.lecture.cs.buu.ac.th> [๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘].

๒.๑.๓ ทฤษฎีการพัฒนา

๒.๑.๓.๑ ทฤษฎีความทันสมัย (Modernization Theory)

ความทันสมัย (Modernization) เป็นแนวคิดที่สลับซับซ้อนมากอย่างหนึ่ง และไม่อาจจะศึกษาได้จากเพียงแห่งใดแห่งหนึ่ง และความทันสมัยเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมจากนักวิชาการหลายสาขา ขณะเดียวกันก็ได้กลายเป็นเป้าหมายของการพัฒนาประเทศของประเทศกำลังพัฒนาด้วยเช่นกัน ในยุคแรกของการพัฒนา ความทันสมัยได้รับการตีค่าในระดับเดียวกับความเป็นตะวันตก (Westernization) หรือความเป็นอเมริกัน (Americanization) ดังนั้น การพัฒนาที่มุ่งเรียนวิถีชีวิตแบบอเมริกันหรือแบบยุโรปตะวันตกซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มีความรุ่งเรืองทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง และตรงกับความนิยมความทันสมัยว่าความทันสมัยหมายรวมเอาการเปลี่ยนแปลงทุกอย่างของสังคมตามประเพณีไปเป็นแบบสังคมที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีให้สัมพันธ์ สอดคล้องกับองค์การทางสังคมซึ่งเป็นลักษณะของชาติที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางการเมือง

หลักการของทฤษฎีความทันสมัย

การพัฒนาให้ทันสมัยต้องดำเนินการไปพร้อมกันอย่างน้อยใน ๓ เรื่องใหญ่ คือ

๑) ความทันสมัยทางเศรษฐกิจ (Economic Modernization) หมายถึง การที่ระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงจากแบบการผลิต การจำหน่ายและการบริโภคตามประเพณีดั้งเดิมไปสู่ระบบการผลิตที่ใช้เครื่องจักรกลและเทคโนโลยีสมัยใหม่ และระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงจากเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรม โดยมีการพึ่งพาเทคโนโลยีสมัยใหม่ ความทันสมัยทางเศรษฐกิจสัมพันธ์ กับความทันสมัยทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งมีการเน้นการบริโภคของมวลชนและการเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในชาติในระดับสูงขึ้น รวมทั้งการกำจัดความยากจน ความทันสมัยทางเศรษฐกิจและรายการเพิ่มผลผลิตซึ่งจะช่วยให้สังคมพัฒนาตามไปด้วย

๒) ความทันสมัยทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural Modernization) รวมเอาความทันสมัยของระบบเศรษฐกิจ ความเสมอภาคทางสังคม และความเป็นประชาธิปไตยในสังคม การเมือง และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระบบการศึกษา เป็นต้น^{๑๙}

เมื่อกล่าวถึงความทันสมัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงถึงโครงสร้างทางสังคมจะเห็นว่านักวิชาการได้กล่าวถึง ความทันสมัยทางวัฒนธรรมเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในขอบเขตของวัฒนธรรม กล่าวคือ เป็นกระบวนการที่ระบียบ สังคมตามแบบอย่างประเพณีหรือกึ่งประเพณีเปลี่ยนแปลงไปสู่ความพึงพอใจ โดยเทคโนโลยีสัมพันธ์ กับโครงสร้างทางสังคม และสัมพันธ์ กับค่านิยมและบรรทัดฐานต่างๆ ในสังคม ความทันสมัยทางวัฒนธรรมเป็นความพยายามที่จะปรับตัวเข้ากับกระแสนิยม สมัยนิยม (Fashions) ศิลปะ และวิถีชีวิต ซึ่งเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย (Popularism) ในช่วงขณะนั้นๆ ความทันสมัยทางวัฒนธรรมนั้นอาจจะไม่ใช่ สิ่งที่ดีหรือมีคุณค่าอย่างแท้จริงก็ได้ และอาจเป็นสาเหตุของความทุกข์ทรมานของมนุษย์ก็ได้ ความทันสมัยทางสังคมและวัฒนธรรมอาจจะรวมถึงการปฏิรูประบบราชการบริหารราชการแผ่นดิน การปฏิรูปกฎหมายการพัฒนาอาชีพ การส่งเสริมการแสดงความสามารถ และการแข่งขันอย่างยุติธรรม การเปิดโอกาสให้มี

^{๑๙}More, Wilbert E., *The Impact of Industry*, (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1965), p.44. อ้างใน สุจิต บุญบงการและพรรคศักดิ์ ผ่องแผ้ว, *พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย*, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า ๔๓-๔๔.

การเคลื่อนย้ายทางสังคม (Social Mobility) โดยอิสระ การกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ระดับท้องถิ่น การสร้างหน่วยงานที่เป็นที่เชื่อถือได้ของประชาชน^{๒๐}

๓) ความทันสมัยทางจิตวิทยา (Psychological Modernization) มีความเกี่ยวข้องกับลักษณะทางจิตวิทยาของมนุษย์ โดยมีความสัมพันธ์ กับทัศนคติ บุคลิกภาพ ประสิทธิภาพ และคุณสมบัติประจำตัวของมนุษย์ ดังนั้น ความทันสมัยทางจิตวิทยา จึงหมายถึงบุคคลที่ทันสมัย คือบุคคลที่มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เปลี่ยนแปลงวิธีการคิด ความรู้สึกและการกระทำบางอย่างการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจจะไม่สามารถบรรลุถึงได้ ถ้ายังไม่พัฒนาทัศนคติของบุคคลให้ทันสมัยเสียก่อน

คุณลักษณะของบุคคลที่ทันสมัยที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้เกิดมีขึ้นในตัวบุคคลเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่ดี ดังต่อไปนี้

- (๑) ความมีประสิทธิภาพ
- (๒) ความขยัน
- (๓) ความเป็นระเบียบ
- (๔) ความตรงต่อเวลา
- (๕) ความซื่อสัตย์
- (๖) ความมีเหตุผลในการตัดสินใจ
- (๗) การเตรียมตัวพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง
- (๘) การตื่นตัวต่อสถานการณ์ต่างๆที่กำลังเกิดขึ้นในโลกอย่างมีสติ
- (๙) ความกล้าในการลงทุน
- (๑๐) การรู้จักพึ่งตนเองและการควบคุมตนเอง
- (๑๑) การร่วมมือกับบุคคลอื่น
- (๑๒) ความตั้งใจที่จะหวังผลในระยะยาวมากกว่าระยะสั้น
- (๑๓) การรู้จักคาดคะเนในเรื่องการค้า การคลัง การผลิตทางธุรกิจการงานต่างๆ เป็นต้น^{๒๑}

๒.๑.๓.๒ ทฤษฎีการพึ่งพา

ทฤษฎีการพึ่งพามีหลักการสำคัญอยู่ว่าการพัฒนาไม่สามารถถือเป็นเกณฑ์ได้ โดยการพัฒนาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง เช่น ด้านเศรษฐกิจ การพึ่งพาอาศัยกันและกันเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและการเมืองในทุกระดับ ความเจริญทางเศรษฐกิจจะมั่นคงยั่งยืนได้ต้องอาศัยการพัฒนาสังคม การเมืองและวัฒนธรรมให้มั่นคงยั่งยืนด้วยในโลกปัจจุบันการพึ่งพาอาศัยกันและกันเป็นสิ่งสำคัญมาก การขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติในที่แห่งหนึ่งจำเป็นต้องได้รับการทดแทนจากแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในที่อีกแห่งหนึ่ง ความยากจนในที่แห่งหนึ่งจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากผู้ที่ร่ำรวยจากที่แห่งหนึ่งสาระสำคัญของทฤษฎีนี้ มีดังนี้

^{๒๐}Dube, S.C., Modernization and Its Adaptive Demands on Indian Society in M.S. Gore, I.P. Desai and Suma Chitnis (eds), *The Papers in Sociology of Education in Indian*, (New Delhi: National Council of Educational Research and Training, 2010), pp.174-176.

^{๒๑}Myrdal, Gunnar, *Asian Drama*, (London: Allen Lane The Penguin Press, 2007), p.147.

(๑) ประเทศพัฒนาแล้วมีบทบาทเป็นศูนย์กลางหรือเป็นประเทศแม่ประเทศกำลังพัฒนาอยู่ในฐานะประเทศบริวารที่ต้องพึ่งพิงหรือขึ้นอยู่กับประเทศศูนย์กลางประเทศศูนย์กลางมีบทบาทครอบงำประเทศบริวารด้วยการดึงเอาทรัพยากรธรรมชาติไปจากประเทศบริวาร ตลอดจนเข้าไปผูกขาดกิจการธุรกิจบางอย่างในรูปของบริษัทข้ามชาติ และควบคุมด้านเงินทุนโดยการให้กู้และให้ความช่วยเหลือต่างๆ โดยมีเงื่อนไขผูกติดกับข้อผูกมัดที่ต้องพึ่งพา ประเทศศูนย์กลาง

(๒) ประเทศกำลังพัฒนาจำต้องอาศัยเทคโนโลยีและเครื่องจักรกลต่างๆ จากประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพึ่งพาปัจจัยทางด้านการผลิต ทำให้ประเทศพัฒนาแล้ว มีอิทธิพลเหนือประเทศกำลังพัฒนา ประเทศกำลังพัฒนาจึงขาดอิสรภาพในการกำหนดนโยบายการพัฒนาประเทศ นักธุรกิจผู้ประกอบการในประเทศกำลังพัฒนาต้องพึ่งพาเงินทุนและเทคโนโลยีจากประเทศศูนย์กลางจึงจะสามารถดำเนินธุรกิจได้

(๓) การพึ่งพาอาศัยกันเพื่อความอยู่รอดเป็นธรรมชาติของมนุษย์ โดยความเชื่อดังกล่าว ประเทศกำลังพัฒนาจึงมีการร่วมมือกันกับประเทศพัฒนาแล้วและกับประเทศกำลังพัฒนาด้วยกันเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าหรือผลผลิตต่างๆ และเพื่อให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทางด้านต่างๆ เช่น ทางด้านนโยบายภาษีสินค้า และเทคนิคทางด้านวิชาการต่างๆ เพื่อช่วยให้ประเทศกำลังพัฒนาสามารถดำเนินการพัฒนาตามโครงการต่างๆ ได้

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาประเทศตามทฤษฎี นี้กำลังถูกวิจารณ์อย่างหนัก กล่าวคือหากยึดเอาทฤษฎีการพึ่งพาเป็นกรอบสำหรับการพัฒนา ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายจะเป็นเพียงเมืองขึ้นของประเทศพัฒนาแล้วโดยทางพฤตินัย ดังนั้น ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายจะต้องหยุดพึ่งพาประเทศภายนอกรวมทั้งการพึ่งพาการจำหน่ายสินค้าโดยอาศัยตลาดภายนอก แม้กระทั่งระบบการทำงานในประเทศกำลังพัฒนาไม่ควรจะมีการแบ่งงานมากเกินไป เพราะจะทำให้เกิดการพึ่งพากันสูงมาก ทฤษฎีการพึ่งพาอาจจำเป็นต้องนำมาใช้ในระยะเวลาแรกเท่านั้นแต่ไม่ควรนำมาใช้ในระยะยาว^{๒๒}

๒.๑.๓.๓ ทฤษฎี ความพอใจในความต้องการพื้นฐาน

การที่ผู้รู้ได้หันมาใช้ วิธีการใหม่ๆ ในการมองปัญหา ประกอบกับแนวคิดในเรื่องทฤษฎีพึ่งพาทำให้ กรอบการพิจารณาและการอ้างอิงของทฤษฎี การพัฒนาแบบเดิมถูกวิพากษ์ วิจารณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความคิดเกี่ยวกับความเจริญเติบโต แนวความคิดเกี่ยวกับการทำให้ทันสมัยและการพัฒนาแบบเก่าที่เริ่มมาตั้งแต่ ค.ศ.1960 โดยผู้สนใจในเรื่องการพัฒนาได้หันมาให้ความสำคัญกับความพอใจเรื่องความต้องการพื้นฐานตามแนวทางเกี่ยวกับวิธีการที่ให้ความสำคัญกับมนุษย์ (Humanitarian approach) ซึ่งถูกปฏิเสธมาแล้วเมื่อ ๒๐ ปีก่อนเพราะไม่มีใครเชื่อว่าจะเป็นไปได้

แนวความคิดในเรื่องความต้องการพื้นฐานนี้ ถือว่าเป็นกลยุทธ์ มากกว่าที่จะเป็นวิธีการวิเคราะห์แนวความคิดนี้จะตีความหมายข้อมูลที่หามาได้ในแนวทางที่แตกต่างไปจากวิธี ที่เคยทำมาก่อนและเป็นแนวความคิดที่ เกิดวิพากษ์ตัวเอง (Self-criticism) ขององค์การสหประชาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์การแรงงานระหว่างประเทศและธนาคารโลก แนวความคิดนี้เป็นรูปร่างขึ้นมาได้โดยความพยายามของผู้รากลุ่มหนึ่ง ซึ่งประชุมกันที่เมืองโคโคยอค (Cocoyoc) ในประเทศเม็กซิโก ในปี ค.ศ.๑๙๗๔ โดยถือว่าเป็นโครงการหนึ่งของกลยุทธ์ ในการพัฒนาแบบดั้งเดิม จากประสบการณ์

^{๒๒}จางันค์ อติวัฒน์สิทธิ์, ประวัติ แนวความคิดทางสังคม, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๕), หน้า ๑๔.

หลายปีในการทำงานตามโครงการดังกล่าว ทำให้เกิดความแน่ใจว่ากระบวนการทางเศรษฐกิจที่ใช้ อยู่
 นี้ นั้น มีอาจทำให้ประเทศโลกที่สามสามารถพัฒนาให้ทันประเทศอุตสาหกรรมทั้งหลายได้ จากความ
 แน่ใจดังกล่าวขององค์การระหว่างประเทศได้นำไปสู่การยอมรับว่า ไม่มีทางที่จะอุดช่องว่างระหว่าง
 ความร่ำรวยกับความยากจนได้ จึงควรลดวัตถุประสงค์ลงมาสู่ ระดับที่ทำให้ประชากรส่วนใหญ่ที่
 ยากจนพอมีปัจจัยทางวัตถุที่จำเป็นเพื่อการดำรงชีวิตก่อน ดังนั้น กลยุทธ์ ใหม่จึงมุ่งสู่ความพอใจใน
 ความต้องการพื้นฐาน ทั้งนี้ เพราะกลไกการตลาดที่มีอยู่นั้นสนองตอบเฉพาะความต้องการที่ได้มาจากการ
 การมีอำนาจซื้อเท่านั้น ไม่ได้สนองตอบความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า
 ประกอบด้วย อาหาร สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การศึกษา สภาพการทำงาน และความมั่นคงทาง
 สังคม กลยุทธ์ของการพัฒนา ดังกล่าวช่วยให้มีความสำนึกถึงสิทธิพื้นฐานของ มนุษย์อันสอดคล้องกับ
 หลักแห่งความมีศักดิ์ศรีของมนุษย์และช่วยทำให้มีผลในแง่สร้างสรรค์อีกหลาย ๆ อย่างที่ถูกมองข้ามไป
 บ่อยๆ ตามความเห็นของผู้ สนับสนุนแล้ว กลยุทธ์ นี้ไม่จำกัดตัวเอง อยู่กับการแก้ไขบางส่วนเท่านั้น
 เช่น ถ้ามาตรการช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอยู่ที่โครงการช่วยเหลือประชากรส่วนที่ยากจนที่สุด การ
 ช่วยเหลือควรจะต้องคำนึงถึงความต้องการของประชากรที่เกี่ยวข้องด้วย โดยให้เขาได้มีส่วนร่วมใน
 การตัดสินใจด้วย ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่มุ่งถึงความพอใจในความต้องการพื้นฐาน ผู้รู้ส่วนหนึ่งมีความเห็นว่า
 กลยุทธ์ แห่งความต้องการพื้นฐานนี้จะต้องไม่เป็นที่เข้าใจอย่างอิสระแยกจากความสัมพันธ์ระหว่าง
 ประเทศแบบพึ่งพา หากจะมีการนำเอาไปใช้จริงๆ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ ถ้าใช้ กลยุทธ์ ใหม่นี้เป็น
 ทางเลือกเพื่อใช้แทนระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศแบบใหม่ (New International Economic
 Order) ซึ่งเรียกร้องให้มีโดยประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายนั้นหรืออาจเปลี่ยนเป็นศูนย์บริการระหว่าง
 ประเทศของผู้ยากจน (International care service for the poor) การกระทำดังกล่าวอาจ
 แก้ปัญหาความยากจนไปได้ แต่จะเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหนเพียงใดนั้นยังเป็นปัญหาที่ยากที่จะบอกได้
 เพราะกลยุทธ์ อันนี้มีได้กล่าวถึงปัญหาหรือสาเหตุ ตลอดจนแนวทางแก้ไขในเรื่องเกี่ยวกับความทุกข์
 ยาก การแสวงหาประโยชน์และความแปลกแยก (Alienation) ต่างๆทั้งหลายทั้งหมดที่มีอยู่ ดังนั้น กล
 ยุทธ์ ความต้องการพื้นฐานจึงอาจเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ ทั้งหมดที่จะนำมาใช้ ในการพัฒนาเพื่อให้
 เกิดความเท่าเทียมกันและความเป็นธรรมระหว่างมนุษย์ในประเทศต่างๆ ในโลกนี้ ในด้านต่างๆ
 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในแง่ของการแบ่งปันทรัพยากร เทคโนโลยี และผลผลิตทั้งหมด^{๒๓}

สรุปได้ว่า การพัฒนาเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของสังคมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีทั้งใน
 ระบบความเป็นอยู่ของคนในสังคม ค่านิยมและการกระจายโอกาสที่ดีของบุคคล การพัฒนาสังคมจึง
 เป็นการปรับปรุงภาวะความเป็นอยู่ของคนในสังคมให้ดีขึ้น โดยยึดหลักความร่วมมือของรัฐและ
 ประชาชน ให้ประชาชนเกิดความริเริ่ม วางแผนและลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเองใช้ ทรัพยากรในสังคม
 ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมมากที่สุด

^{๒๓} จิตรกร โปธิ์งาม, **ทฤษฎี และหลักการพัฒนาชุมชน**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.lecture.cs.buu.ac.th> [๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘].

ตารางที่ ๒.๓ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญแสดงทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
More, Wilbert E. (1965, p.44) อ้างใน สุจิต บุญบงการและพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, (๒๕๕๗, หน้า ๔๓-๔๔)	การพัฒนาให้ทันสมัยต้องดำเนินการไปพร้อมกัน อย่างน้อยใน ๓ เรื่องใหญ่ คือ ๑) ความทันสมัย ทางเศรษฐกิจ ๒) ความทันสมัยทางสังคมและ วัฒนธรรม ๓) ความทันสมัยทางจิตวิทยา
Dube, S.C., (2010, pp. 174-176)	ความทันสมัยทางวัฒนธรรมเป็นกระบวนการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในขอบเขตของวัฒนธรรม
Myrdal, Gunnar, (2007, p.147)	คุณลักษณะของบุคคลที่ทันสมัยที่จำเป็นต้อง พัฒนาให้เกิดมีขึ้นในตัวบุคคลเพื่อก่อให้เกิดการ พัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่ดี ดังต่อไปนี้
	<p>(๑) ความมีประสิทธิภาพ (๒) ความขยัน (๓) ความเป็นระเบียบ (๔) ความตรงต่อเวลา (๕) ความซื่อสัตย์ (๖) ความมีเหตุผลในการตัดสินใจ (๗) การเตรียมตัวพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง (๘) การตื่นตัวต่อสถานการณ์ต่างๆ (๙) ความกล้า ในการลงทุน (๑๐) การรู้จักพึ่งตนเองและการ ควบคุมตนเอง (๑๑) การร่วมมือกับบุคคลอื่น (๑๒) ความตั้งใจที่จะหวังผลในระยะยาวมากกว่า ระยะสั้น (๑๓) การรู้จักคาดคะเนในเรื่องการค้า การคลัง เป็นต้น</p>
จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์, (๒๕๔๕, หน้า ๑๔)	<p>ทฤษฎีการพึ่งพามีหลักการสำคัญอยู่ว่าการพัฒนา ไม่สามารถถือเป็นเกณฑ์ได้ สาระสำคัญของทฤษฎี นี้มีดังนี้ (๑) ประเทศพัฒนาแล้วมีบทบาทเป็น ศูนย์กลางหรือเป็นประเทศแม่ประเทศกำลัง พัฒนาอยู่ในฐานะประเทศบริวารที่ต้องพึ่งพิงหรือ ขึ้นอยู่กับประเทศศูนย์กลาง</p> <p>(๒) ประเทศกำลังพัฒนาจำต้องอาศัยเทคโนโลยี และเครื่องจักรกลต่างๆ จากประเทศที่พัฒนาแล้ว</p> <p>(๓) การพึ่งพาอาศัยกันเพื่อความอยู่รอดเป็น ธรรมชาติของมนุษย์</p>

๒.๒ แนวคิดการสร้างความมั่นคงแห่งชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความมั่นคงแห่งชาติในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาในหัวข้อเกี่ยวกับความหมายของความมั่นคงแห่งชาติ องค์ประกอบของความมั่นคงแห่งชาติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๒.๑ ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติ^{๒๔} (National Security)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสในการอธิบาย ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติไว้อย่างชัดเจนในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของ ทหารรักษาพระองค์ เมื่อ ๒ ธันวาคม ๒๕๔๔ ณ ลานพระบรมรูปทรงม้า พระราชวังดุสิต กรุงเทพมหานคร ความว่า “...ประเทศชาตินั้น ประกอบด้วย ผืนแผ่นดินกับประชาชน และผืนแผ่นดิน นั้น เป็นที่เกิด ที่อาศัย ที่อำนวยประโยชน์สุข ความมั่นคง ร่มเย็นแก่ประชาชน ให้สามารถรวมกันอยู่เป็นปึกแผ่นเป็นชาติได้ ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศจึงมิได้อยู่ที่การปกป้องรักษาผืนแผ่นดินไว้ ด้วยแสนยานุภาพแต่เพียงอย่างเดียว หากจำ เป็นที่ประชาชนจะต้องมีความวัฒนาผาสุก ปราศจาก ทุกข์ยากเข็ญด้วย ....”

“ความมั่นคงแห่งชาติ คือ การทรงตัวอย่างแน่นอนหนาถาวร ดำรงเอกราช มีเสรีภาพแห่งชาติ มีความสงบสุข ภายในประเทศ มีความแน่นอนในชีวิต และเศรษฐกิจของพลเมือง คาดหมายรายได้ของรัฐได้ ถูกต้องใกล้เคียงกับความเป็นจริง ค่าของเงินตรามีเสถียรภาพ รัฐไม่ต้องประสบความยุ่งยาก ระส่ำระสาย ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ ได้ง่าย ประชาชนพลเมืองรู้สึกมีความปลอดภัย มีความหวังและความไว้วางใจ ในอนาคต และยังไว้วางใจต่อไปอีกว่า ถึงแม้ความผันผวนหรือ เหตุร้าย อันใดจะเกิดขึ้นมารัฐสามารถจะต่อสู้หรือป้องกันได้และได้จำแนกความมั่นคงแห่งชาติ ออกเป็น ๔ ด้านตามลักษณะของภารกิจที่ชาติจำเป็นต้องดำเนินการ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของชาติคือ ความมั่นคงแห่งชาติด้านการเมือง ความมั่นคงแห่งชาติด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงแห่งชาติด้านสังคม จิตวิทยา ความมั่นคงแห่งชาติด้านทหาร

ความมั่นคงแห่งชาติของประเทศในลักษณะของรูปธรรม ประกอบด้วยชาติ (Nation) เป็นศัพท์ ที่เน้นถึงคนที่มีวัฒนธรรมร่วมกัน มีเชื้อสายเดียวกัน มีความรู้สึกร่วมกันในสายเลือด และมีประวัติศาสตร์ร่วมกัน อยู่ในรัฐเดียวกัน ภายใต้ประมุขของรัฐ คนเดียวกันรัฐ (State) คือ ชาติที่มีการจัดเป็นรูปองค์กรอิสระขึ้นเป็นประเทศ (Country) เป็นศัพท์ที่เน้น ทางภูมิศาสตร์ หมายถึง การมีดินแดนอันเป็นที่รวมของชนชาติของรัฐ หรือเป็นที่รวมของสังคมขนาดใหญ่ สังคม (Society) เป็นศัพท์ที่เน้น ถึงสภาพความเป็นอยู่ของหมู่คนที่คบค้าสมาคมอยู่ ดังนั้น เมื่อ กล่าวถึงความมั่นคงแห่งชาติจึงอาจกล่าวได้ว่า เป็นความมั่นคงของสังคมก็ได้ดังนั้น องค์ประกอบของ ชาติในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง ได้แก่ ดินแดน ประชากร รัฐบาล ความมีเอกราช และการรับรอง ของสังคมนานาชาติ

ความคิดของนักวิชาการอื่นๆ กล่าวว่า ความมั่นคงของชาติคือความ มั่นคงของแกนทั้งสาม ซึ่งได้แก่ ชาติศาสนา พระมหากษัตริย์แกนนี้เป็นรากแก้วหรือแกนแท้ของ ประเทศชาติประสานกันอยู่ในลักษณะของรูปสามเหลี่ยมปิรามิด

^{๒๔} นเรศน์ วงศ์สุวรรณ, การบริหารจัดการความมั่นคงไม่ตามแบบร่วมกันระหว่างภาคความมั่นคง ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ๒๕๕๔), หน้า ๑๑.

สรุปได้ว่า ความมั่นคงแห่งชาติในความหมายใหม่ตามแนวคิดของนักวิชาการ และนักบริหารยุคปัจจุบันมองว่าเป็นความมั่นคงในลักษณะองค์รวมที่มีความหมายกว้างขึ้น ครอบคลุม ถึงปัจจัยทุกๆด้านมากขึ้น โดยไม่มองเฉพาะในความหมายเพียงความอยู่รอด ความปลอดภัยของรัฐ หรือความเข้มแข็งของชาติของชุมชน และของประชาสังคมในทุกด้าน แต่จะหมายรวมไปถึงนอกประเทศด้วย คือความมั่นคงของประเทศเพื่อนบ้านด้วยเหตุผลว่า ประเทศไม่สามารถมั่นคงได้ด้วยตนเองโดยลำพังหากเพื่อนบ้านยังไม่มั่นคง แนวคิดในลักษณะองค์รวมนี้เรียกว่า ความมั่นคงสมบูรณ์แบบ หรือความมั่นคงเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ (Comprehensive National Security)

ตารางที่ ๒.๔ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญคุณลักษณะของรูปแบบที่ดี

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
นเรศน์ วงศ์สุวรรณ, (๒๕๕๔, หน้า ๑๑)	ความมั่นคงแห่งชาติในความหมายใหม่ตามแนวคิดของนักวิชาการ และนักบริหารยุคปัจจุบันมองว่าเป็นความมั่นคงในลักษณะองค์รวมที่มีความหมายกว้างขึ้น ครอบคลุม ความเข้มแข็งของชาติของชุมชน และของประชาสังคมในทุกด้าน แต่จะ หมายรวมไปถึงนอกประเทศด้วย คือความมั่นคงของประเทศเพื่อนบ้านด้วยเหตุผลว่า ประเทศไม่สามารถมั่นคงได้ด้วยตนเองโดยลำพังหากเพื่อนบ้านยังไม่มั่นคง แนวคิดในลักษณะองค์รวมนี้เรียกว่า ความมั่นคงสมบูรณ์แบบ หรือความมั่นคงเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ (Comprehensive National Security)

๒.๒.๒ องค์ประกอบของความมั่นคงแห่งชาติ

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ปัจจัยพื้นฐานของพลังอำนาจ แห่งชาติเป็นองค์ประกอบหลักของความมั่นคงแห่งชาติหรือเป็น ชีตความสามารถที่จะทำให้ ประเทศนั้นๆ มีความมั่นคง ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลักใหญ่ ๆ อันได้แก่ องค์ประกอบด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การป้องกัน ประเทศ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พลังงานและสิ่งแวดล้อม (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ได้แบ่งองค์ประกอบความ มั่นคงออกเป็น ๘ ด้าน โดยเพิ่มด้านทรัพยากรธรรมชาติ และ ด้านการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารสาระณะ) ดังนี้^{๒๕}

๑. ความมั่นคงแห่งชาติด้านการเมือง หมายถึง การที่ประเทศมีระบบการเมืองที่มีเสถียรภาพอยู่บริหารประเทศได้ครบตามวาระ มีคณะรัฐบาลที่มีคุณภาพ มี คุณธรรม มีความเสียสละและมุ่งมั่นที่จะทำงานเพื่อประเทศชาติอย่างแท้จริง บริหารงานด้วยความสะอาดโปร่งใส ได้รับความเลื่อมใสและไว้วางใจจากประชาชน ตลอดจนกำหนด นโยบายที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า สังคมมีความเข้มแข็ง มีความสามัคคีเป็น

^{๒๕}เจษฎา มีบุญลือ, ความมั่นคงแห่งชาติ : การสร้างชาติไทยให้ยั่งยืน, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ๒๕๕๓), หน้า ๑๓-๒๐.

อันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้ประชาชนในชาติ มีความอยู่ดีกินดี มีสิ่งบริการและอำนวยความสะดวกอย่างครบ ครั้น มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน มีความสามารถในการรักษา กฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ภายในประเทศให้ประชาชนใน ชาติได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการต่างประเทศจะต้องมีรัฐบาลที่มี ความสามารถทางการทูต นำพาให้ประเทศสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ในด้านเศรษฐกิจและการค้า เพื่อนำผลประโยชน์และเงินตราเข้าประเทศ และนำพาประเทศให้พ้น จากภัยคุกคามในด้านต่างๆ นอกจากนี้ จะต้องมีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์มีความซื่อสัตย์ มีความเสียสละ มีวิสัยทัศน์ที่ กว้างไกล สามารถรู้ เท้าทันเหตุการณ์ต่างๆ ของ โลกที่เปลี่ยนแปลงไปและปรับตัวเพื่อรองรับสถานการณ์ใหม่ๆ ในการที่จะรักษาผลประโยชน์ของชาติไว้ได้

๒. ความมั่นคงแห่งชาติด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การที่ประเทศมีระบบเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ไม่หยุดชะงัก ทั้งเศรษฐกิจภายในประเทศและเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศ เศรษฐกิจภายในประเทศ ประเทศจะต้องมี โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่เข้ม แข็ง สมบูรณ์ และกระจาย ออกไปทั่วประเทศ เพื่อ เอื้ออำนวยให้แก่การ ประกอบอาชีพต่างๆ ของคนในชาติ ไม่เกิดการสูญเปล่าทาง เศรษฐกิจและเอื้อประโยชน์ต่อการดึงดูดนักลงทุนจากต่างชาติให้นำเงินมาลงทุนในประเทศ นอกจากนี้ประเทศจะต้องมีระบบ การเงินและการคลังที่ดี ยึดมั่นในระเบียบวินัย มีความโปร่งใส กฎหมายและระเบียบต่างๆ จะต้องเอื้อประโยชน์ให้การทำธุรกิจ ของคนในชาติเป็นไปอย่างราบรื่น ด้านเศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ รัฐบาลจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ธุรกิจของคน ไทยสามารถแข่งขันกับต่างชาติในเวทีการค้าและการลงทุน ระหว่างประเทศ ช่วยศึกษาและหาตลาดสินค้าใหม่ๆ ให้นัก ธุรกิจไทยสามารถนำกำไรที่เป็นเงินตราต่างประเทศเข้ามา ภายในประเทศได้อย่างต่อเนื่อง การค้าขายและการส่งออกมี การเจริญเติบโต ได้เปรียบดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัด ทำให้มีเงินตราต่างประเทศเพื่อนำไปพัฒนาประเทศให้มีความ เจริญก้าวหน้า

๓. ความมั่นคงแห่งชาติด้านการทหาร (การป้องกันประเทศ) หมายถึง การที่ ประเทศมีความพร้อมทางด้านกำลังพลและกองทัพที่จะสามารถ ป้องกันรักษาเอกราชและอธิปไตย รวมทั้งผลประโยชน์อื่นๆ ของชาติ จากการใช้ กำลังทหารของต่างชาติ เข้ามาคุกคาม ดังนั้น ความมั่นคงทางด้านการทหารนั้นจึง หมายถึง กองทัพจะต้องมีความพร้อมทางด้านกำลังพล และยุทธโศปกรณ์ และจะต้องมีประสิทธิภาพในการที่จะ ป้องกันและตอบโต้ประเทศที่คิดจะใช้กำลังเข้ารุกราน ประเทศเรา นอกจากนี้ กองทัพจะมีความมั่นคงได้จะต้อง มีผู้นำที่เฉลียวฉลาด มีความรู้ความสามารถ มีความเป็นผู้นำสูง ให้ความสนใจและเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของทหารในกองทัพ มีความรักในวิชาชีพ ยอมสละเวลาและชีวิตเพื่อการพัฒนากองทัพให้มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพสูงอย่างแท้จริง ให้ความสนใจและเฝ้าติดตามสถานการณ์ต่างๆ ของโลก ของภูมิภาค และของประเทศ เพื่อให้มีความพร้อมที่จะเผชิญกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ สู้ตาย สำหรับงานข่าวกรองของกองทัพ จะต้องมีความพร้อมอยู่ ตลอดเวลา ตลอดจนดำเนินการทางการทูตเพื่อรักษาเอกราช และอธิปไตยของชาติ

๔. ความมั่นคงแห่งชาติด้านสังคม หมายถึง การที่ ประเทศมีสังคมของคนในชาติที่เข้มแข็ง มีความรักและ ความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในชาติ อยู่ร่วมกัน อย่างสงบสุข คนในชาติมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของคนในชาติ ประชาชนมีความ

เชื่อ มีค่านิยม มีวัฒนธรรมที่เกื้อกูลต่อการพัฒนาประเทศ และ พัฒนาคุณภาพของประชาชน เช่น มีความซื่อสัตย์ อดทน ใฝ่หาความรู้ มีความรักชาติ ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี มีความสนใจและมีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมืองรัฐบาลคอยสอดส่องสิ่งไม่ดีต่าง ๆ ช่วยเป็นหูเป็นตาให้แก่ รัฐบาล ให้คำแนะนำในทางที่ดีต่อรัฐบาล รู้จักประหยัดคอดออม พร้อมทั้งจะเสียสละเพื่อชาติ ไม่มีการเอารัดเอาเปรียบ กันภายในชาติ มีความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หากสังคมของ คนในชาติใดมีลักษณะดังกล่าว ก็จะทำให้ชาติพัฒนาไปได้เร็ว เพราะคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุกๆ ด้านประเทศใดมีคนที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถสูง จำนวนมาก ประเทศนั้นก็เจริญก้าวหน้าไป ได้เร็ว

๕. ความมั่นคงแห่งชาติด้านวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี หมายถึง การที่ ประชาชนภายในชาติมีการ คิดค้นด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี เพื่อใช้ในเชิงการค้า และอุตสาหกรรมของประเทศ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ อันเป็นการพึ่งพาตนเองในด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและลดการสูญเสียเงินตราของ ประเทศจากการที่ต้องไปซื้อและพึ่งพาเทคโนโลยีของต่างชาติ

๖. ความมั่นคงแห่งชาติด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การที่ประเทศมีพลังงานภายในประเทศ เพียงพอต่อการใช้ ภายในประเทศ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตพลังงานนี้ รวมทั้งพลังงานในรูปของน้ำมัน กระแสไฟฟ้า และวัสดุอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต่อความเป็นอยู่ ของประชาชนภายในชาติและการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม ทุกชนิด หากประเทศขาดพลังงานหรือไม่เพียงพอแล้ว จะส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและเศรษฐกิจ ของชาติ ตลอดจนความอยู่รอดของชาติอีกด้วย ส่วนด้าน สิ่งแวดล้อมนั้น จะมีผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในชาติ รวมถึงผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมของโลก และการดึงดูด นักท่องเที่ยวที่จะนำรายได้เข้าประเทศ รัฐบาลจึงจำเป็นต้อง รักษาสมดุลให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม รักษา สภาวะแวดล้อมของประเทศให้ประชาชนได้มีอากาศ และน้ำที่ บริสุทธิ์ ไว้เพื่อดำรงชีวิตและเพื่อประกอบอาชีพ มีการรักษา ความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยต่อสภาวะ แวดล้อม รวมถึงสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่สร้างขึ้นในประเทศด้วย

จากข้อ ๑ - ๖ สามารถสรุปความสำคัญ องค์ประกอบ ของความมั่นคงได้ดังนี้

ความมั่นคงด้านการเมือง เท่ากับ ความเข้มแข็งของระบบการเมือง, การปกครอง

ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ เท่ากับ ความเข้มแข็งของระบบการค้า ความอยู่ดีกินดีของคนในชาติ

ความมั่นคงด้านสังคม เท่ากับ ความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมสามารถดำรงไว้ ซึ่งขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม ความผูกพัน ของคนในสังคมและความอยู่เย็นเป็นสุขของคนในสังคม

ความมั่นคงด้านการทหาร (การป้องกันประเทศ) เท่ากับ ความเข้มแข็งของระบบการป้องกันประเทศทั้งปวง

ความมั่นคงด้าน วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี เท่ากับ ความเข้มแข็งของวิทยาการ อันทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

ความมั่นคงทางด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม เท่ากับ ความเข้มแข็งของพลังงาน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต และการใช้ ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

สรุปได้ว่า อย่างไรก็ตาม ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าความมั่นคง แห่งชาติหลังยุคสงครามเย็นได้เปลี่ยนแปลงไป และเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนมากขึ้น การจำแนกองค์ประกอบความมั่นคงที่เคยกระทำมา ทั้งองค์ประกอบอาจทำให้การพิจารณาไม่ ครอบคลุมในทุกประเด็น ความมั่นคงหลังยุคสงครามเย็นจึงมี ลักษณะเป็นองค์รวม (Holistic) หรือที่เรียกว่า ความมั่นคง แบบเบ็ดเสร็จ (Comprehensive Security) ซึ่งครอบคลุมทั้ง ความมั่นคงของมนุษย์ ความมั่นคงด้านสารสนเทศ ความมั่นคงด้านระบาดวิทยา ความมั่นคงด้านการอพยพย้ายถิ่น ฐาน ความมั่นคงด้านภัยพิบัติ ความมั่นคงด้านวัฒนธรรม และชาติพันธุ์ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้สามารถทำความเข้าใจ กับองค์ประกอบของความมั่นคงแห่งชาติได้ดียิ่งขึ้น

ตารางที่ ๒.๕ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญขององค์ประกอบของความมั่นคงแห่งชาติ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
เจษฎา มีบุญลือ, (๒๕๕๓, หน้า ๑๓-๒๐)	ความมั่นคงด้านการเมือง เท่ากับ ความเข้มแข็งของระบบการเมือง, การปกครอง ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ เท่ากับ ความเข้มแข็งของระบบการค้า ความอยู่ดีกินดีของคนในชาติ ความมั่นคงด้านสังคม เท่ากับ ความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมสามารถดำรงไว้ ซึ่งขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม ความผูกพัน ของคนในสังคมและความอยู่เย็นเป็นสุขของคนในสังคมความมั่นคงด้านการทหาร (การป้องกันประเทศ)

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาในหัวข้อเกี่ยวกับแนวคิด การพัฒนาที่ยั่งยืนการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพุทธ และความหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธของ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๓.๑ แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาทุกประเทศให้ความสำคัญกับการสร้างเจริญก้าวหน้าให้มีความทันสมัยโดยเน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นหลัก มีผลให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทุกด้านส่งผลให้สังคมโลกมีการใช้ทรัพยากรเกินความพอดีขาดความรอบคอบ ทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดเหลือน้อยลงจนใกล้จะหมดไปหรืออยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรมลงจนไม่สามารถสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นอย่างไร้ขีดจำกัด แม้ว่าปรากฏการณ์การพัฒนาดังกล่าวจะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าแต่ในขณะเดียวกันได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของมนุษย์เกิดความเสื่อมโทรมด้านคุณธรรมจริยธรรมคุณภาพชีวิตของมนุษย์ถูกบั่นทอนลงเรื่อย ๆ เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคที่ไม่เหมาะสมส่งผลให้สังคมโลกต้องตกอยู่ในภาวะสังคมมีปัญหา และการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน

จากสภาพปัญหาที่หลายประเทศทั่วโลกประสบกับภาวะความไม่ยั่งยืนของการพัฒนา ดังกล่าวก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมส่งผลให้ทั่วโลก ต่างแสวงหาแนวทางการพัฒนาที่คำนึงถึงความเป็นองค์รวมของทุกด้านอย่างสมดุลเพื่อก่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้สังคมที่ดี มนุษย์มีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ดีกินดีควบคู่กันไปกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงสภาพเดิมและดีขึ้นอย่างยั่งยืน

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นแนวคิดที่ประนีประนอมระหว่าง กลุ่มที่นิยมการพัฒนา กับกลุ่มที่นิยมสิ่งแวดล้อม ทั้งโลกที่ร่ำรวยและโลกที่ยากจนต่างก็มีความพึงพอใจในแนวคิดนี้เนื่องจากเป็นแนวคิดที่ทำให้การพัฒนาและสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่ไปด้วยกันได้ กล่าวคือเป็นแนวคิดที่ไม่ได้ปฏิเสธ ความเจริญก้าวหน้าและมองว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งที่จำเป็นและสามารถเกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องมีการทำลายสิ่งแวดล้อม^{๒๖}

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนไม่ใช่เรื่องใหม่และไม่ใช่เพียงประเทศไทยเท่านั้นที่ประสบปัญหาความไม่ ยั่งยืนของการพัฒนา แนวคิดนี้เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติได้เข้าร่วมการประชุมของสหประชาชาติที่มีชื่อว่า “การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสภาพแวดล้อมของมนุษย์” (United Nations Conference on the Human Environment) ที่กรุงสตอกโฮล์ม การประชุมครั้งนี้ได้ข้อสรุปว่า ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นผลมาจากความผิดพลาดของการพัฒนาในอดีตที่มุ่งการสร้างเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเน้นการสร้างควมมั่งคั่งทางวัตถุ เป็นความเจริญที่เสียสมดุลและไม่บูรณาการจึงต้องเปลี่ยนวิธีการพัฒนาเป็นวิธีใหม่ที่ทำให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมและองค์ประกอบด้านคนซึ่งเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาภายใต้กระแสการพัฒนาของโลกที่ต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์และสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

องค์การสหประชาชาติได้เรียกร้องให้ทั่วโลกคำนึงถึงผลกระทบของการพัฒนาที่มีต่อสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการใช้ทรัพยากรฟุ่มเฟือยที่ไม่มีสมดุลกับขีดจำกัดการตอบสนองของธรรมชาติโดยได้จัดประชุมสุดยอดของโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (UN Conference on Environment and Development : UNCED) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ ณ กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล ซึ่งเป็นที่มาของแผนแม่บทโลกที่ใช้เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความยั่งยืน ในการประชุมครั้งนั้น ประเทศสมาชิกจำนวน ๑๗๘ ประเทศรวมทั้งประเทศไทยได้ร่วมลงนามในการปฏิบัติตามแผนแม่บทดังกล่าว เพื่อกระตุ้นให้ประเทศต่าง ๆ หันมาให้ความสนใจกำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างองค์รวม มุ่งสู่ดุลยภาพการพัฒนา

สำหรับแนวคิดการพัฒนาของประเทศไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลักไม่สมดุลกับการพัฒนาด้านอื่น การพัฒนาประเทศนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑ เป็นต้นมาว่าถึงแม้การพัฒนาจะทำให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตแต่เป็นการเติบโตที่มีรากฐานการพัฒนาไม่เข้มแข็งขาดการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม อีกทั้งไม่ได้คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควรจึงเป็นการเติบโตที่ไม่ สมดุลและไม่ยั่งยืนเช่นเดียวกับสถาบันทั้งหลายที่ไม่ได้เน้นเรื่องการวางรากฐานให้เข้มแข็งและไม่ดูแลเรื่องการเพิ่มขีดความสามารถในการ

^{๒๖}ปรีชา เปี่ยมพงศานต์ และคณะ, วิถีใหม่แห่งการพัฒนาวิถีวิทยาศาสตร์สังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๓๔.

พัฒนาจึงเป็นที่มาของวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ^{๒๗} ในทำนองเดียวกันมีผู้ได้ให้แนวคิดว่าการพัฒนาของไทยที่ผ่านมาเป็นการพัฒนาที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทำให้เกิดการใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย ทรัพยากรที่เคยมีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ ถูกทำลายลงมากเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกันมีการเลียนแบบพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคที่ไม่เหมาะสม ทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเริ่มขาดความสมดุลกับสิ่งแวดล้อม กลายเป็นปัญหาสะสมที่บั่นทอนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยมาจนถึง ปัจจุบันและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนหากไม่มีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การพัฒนาให้เหมาะสมและสมดุลอย่างองค์รวมทั้งมิติเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) นั้นเป็นคำที่ใช้กันมากในการพัฒนาประเทศ มีการให้คำนิยามแตกต่างกันไปตามการแปลความของประเทศต่าง ๆ และได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายทัศนะ คำนิยามที่ได้รับการอ้างถึงบ่อยครั้งได้แก่คำนิยามที่บัญญัติโดยคณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development) หรือที่เรียกในอีกนามหนึ่งว่า Brundtland Commission เพื่อเรียกร้องให้ชาวโลกเปลี่ยนแปลงวิธีการดำรงชีวิตให้ปลอดภัยและสอดคล้องกับข้อจำกัดของธรรมชาติซึ่งที่ประชุมได้บัญญัติความหมายของคำว่าพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ในรายงานที่มีชื่อว่า Our Common Future ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนคือการพัฒนาเพื่อสนองต่อความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันโดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปต้องเดือดร้อนหรือสูญเสียโอกาสที่จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อสนองความต้องการของคนรุ่นอนาคต และในทำนองเดียวกันหนังสือ Global Ecology Handbook ได้ระบุความหมายของคำว่าพัฒนาที่ยั่งยืนว่าเป็นนโยบายที่สนองความต้องการของคนในปัจจุบันโดยต้องไม่ทำลายทรัพยากรซึ่งต้องใช้ในอนาคต

สำหรับประเทศไทยมีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไวรรวมทั้งการให้คำนิยามของการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ในที่ประชุมสุดยอดของโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนเมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๕ ณ เมืองโจฮันเนสเบิร์ก แอฟริกาใต้ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทยเป็นการพัฒนาที่ต้องคำนึงถึงความเป็นองค์รวมของทุกด้านอย่างสมดุลบนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่ม ด้วยความเอื้ออาทรเคารพซึ่งกันและกันเพื่อความสามารถในการพึ่งตนเองและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเท่าเทียม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่มุ่งการพัฒนาอย่างมีดุลยภาพระหว่างมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูลกันเพื่อความเจริญทางเศรษฐกิจและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนตลอดไป^{๒๘} เช่นเดียวกันกับการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นยุทธศาสตร์ของการพัฒนาที่ต้องการการจัดทรัพยากรทั้งธรรมชาติและมนุษย์รวมทั้งทรัพยากรการเงินและวัสดุทั้งปวงให้เป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดความมั่นคงและอยู่ดีกินดีโดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติเพื่อสงวนไว้สำหรับคนรุ่นหลัง และการที่จะบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

^{๒๗} สมคิด จาตุศรีพิทักษ์. “แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจไปสู่ความยั่งยืน”, วารสารเศรษฐกิจและสังคม, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑๒ (พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๔๖): ๔-๘.

^{๒๘} อมรารัตน ทิวถนอม, “ดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย : มิติใหม่ของการพัฒนาประเทศ”, วารสารเศรษฐกิจและสังคม, ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑๒ (กรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๔๘): ๔๙-๕๔.

ซึ่งจะเกิดการสมดุลของการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมได้นั้นจะต้องพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถมีศักยภาพในการจัดการการพัฒนา^{๒๙}

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งเกี่ยวข้องกับพัฒนาอย่างองค์รวม และต้องบูรณาการบริบททุกด้านของสังคมเข้าด้วยกันส่งผลให้ กรอบของการพัฒนาที่ยั่งยืนเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งมีนักวิชาการและสถาบันต่าง ๆ ได้เสนอกรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้อย่างหลากหลายแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับกรอบการนำมิติใดของสังคมมาเป็นกรอบการพิจารณา^{๓๐} ทั้งนี้จากการศึกษารอบการพัฒนาที่ยั่งยืนของนักวิชาการและสถาบันที่นำเสนอมานั้นล้วนเกี่ยวข้องกับทำให้ความสำคัญต่อการพัฒนาให้ครบทุกด้านและต้องดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิดที่สำคัญ ๓ ด้านคือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

แนวคิดข้างต้นสอดคล้องกับหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนดังแนวคิดที่ว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ดำเนินไปโดยคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการตอบสนองความต้องการในปัจจุบันโดยไม่ส่งผลเสียต่อความต้องการในอนาคต เป็นการพัฒนาที่คำนึงถึงความเป็น “องค์รวม” คือการกระทำสิ่งใดต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งอื่น ๆ ซึ่งการพัฒนาตามแนวคิดนี้ยึดหลักความรอบคอบ และค่อยเป็นค่อยไปรวมทั้งเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนไม่ได้ปฏิเสธ “ระบบเทคโนโลยี” เพียงแต่ต้องคำนึงว่าเทคโนโลยีที่นำมาใช้นั้นเป็นไปในทางสร้างสรรค์หรือทำลาย^{๓๑} ในทำนองเดียวกันมีผู้กล่าวถึงลักษณะที่แสดงถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนว่าเป็นการผสมผสานระหว่างการอนุรักษ์และการพัฒนาที่สนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เปิดโอกาสให้ ทุกฝ่าย มีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคและยุติธรรม มีการผสมผสานกิจกรรม เพื่อทำให้สังคมเกิดความผูกพันและอนุรักษ์ไว้ซึ่งความหลากหลายทางวัฒนธรรม คำนึงถึงการรักษาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้อย่างสอดคล้องกับชุมชน^{๓๒} เช่นเดียวกันกับแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา ที่ยั่งยืนว่าเป็นการพัฒนาในลักษณะบูรณาการเป็นองค์รวมที่ตัวแปรทั้งหลายต้องมาประสานกัน ครอบคลุมอย่างมีคุณภาพ แม้ว่าจะอยู่ในบริบทที่มีความหลากหลายบนความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจที่ต้องคำนึงถึงการพัฒนาตามขีดความสามารถในการแข่งขันบนพื้นฐานทรัพยากรของตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่ต้องให้ความสำคัญกับการตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องอย่างสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม การพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นความพยายามในการทำให้ดีขึ้นอย่างมั่นคงถาวรบนพื้นฐานของศักยภาพและทรัพยากรที่มีจำกัด โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความสมดุลทุกมิติเน้นการพัฒนาบนฐาน

^{๒๙} ชัยยศ อิ่มสุวรรณ, “การพัฒนา รูปแบบการศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”, *วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓).

^{๓๐} สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ, *คู่มือนำทางชีวิต “รักพ่อเพื่อพ่อขอดำเนินชีวิตด้วย หลักเศรษฐกิจพอเพียง”*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ, ๒๕๔๙), หน้า ๔๓.

^{๓๑} นิทยา กมลวิฑนิตศา, “บริบทไทยว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน”, *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*, ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒๓ (พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๔๖): ๑๔-๒๐.

^{๓๒} วสุธร ตันวัฒนกุล, *การพัฒนาแบบยั่งยืน (Sustainable Development)*, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : www.ph.buu.ac.th/pdf/vasutom/develop_old.pdf [๒๖ กันยายน ๒๕๕๗].

ทรัพยากร จุดแข็งและศักยภาพของตนเอง รวมทั้งการสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและยั่งยืนตลอดไป^{๓๓}

ประเทศไทยได้รับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนมาปรับใช้ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔) รัฐได้เน้นการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเน้นการพัฒนาอย่างองค์รวม โดยใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนให้ดีขึ้น จนกระทั่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) ซึ่งเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศที่ได้อัญเชิญและยึดแนวคิด “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นปรัชญานำทางในการบริหารประเทศโดยยึดหลักทางสายกลาง มุ่งการพัฒนาที่มีดุลยภาพระหว่างมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูลกันสู่การพัฒนาอย่างมีคุณภาพ มั่นคงและยั่งยืน นับเป็นการพัฒนาประเทศอย่างองค์รวม โดยประชาชนที่ส่วนร่วมมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันคือการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนอย่างถาวร

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานของการพัฒนาอย่างองค์รวมให้มีความสมดุลอย่างรอบด้าน โดยต้องคำนึงถึงทุกมิติอย่างรอบด้านทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคำนึงถึงความเป็นองค์รวมในเชิงบูรณาการโดยพิจารณาผลเชื่อมโยงที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลายบนความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจที่ต้องคำนึงถึงการพัฒนาตามขีดความสามารถในการแข่งขันบนพื้นฐานทรัพยากรของตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่ต้องให้ความสำคัญกับการตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องอย่างสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม โดยไม่ส่งผลเสียต่อการพัฒนาในอนาคต

ตารางที่ ๒.๖ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญแนวทางการพัฒนาสู่ชุมชนพึ่งพาตนเอง

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ปรีชา เปรมพงศสานต และคณะ, (๒๕๔๓, หน้า ๓๔)	เป็นแนวคิดที่ไม่ได้ปฏิเสธ ความเจริญก้าวหน้าและมองว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งที่จำเป็นและสามารถเกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องมีการทำลายสิ่งแวดล้อม
สมคิด จาตุศรีพิทักษ์, (๒๕๔๖, หน้า ๔-๘)	การพัฒนาของประเทศไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ไม่สมดุลกับการพัฒนาด้านอื่นการพัฒนาประเทศนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑ เป็นต้นมาว่าถึงแม้การพัฒนาจะทำให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตแต่เป็นการเติบโตที่มีรากฐานการพัฒนาไม่เข้มแข็ง ขาดการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม

^{๓๓}ประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์, “การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องอยู่บนฐานทรัพยากรของตนเอง”, วารสารเศรษฐกิจและสังคม, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒๓ (พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๔๖): ๙-๑๓.

ตารางที่ ๒.๖ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญแนวทางการพัฒนาสู่ชุมชนพึ่งพาตนเอง (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
อมรราวรณ ทิวถนอม, (๒๕๔๘, หน้า ๔๙-๕๔)	การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทยเป็นการพัฒนาที่ต้องคำนึงถึงความเป็นองค์รวมของทุกด้านอย่างสมดุล บนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทยด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่ม ด้วยความเอื้ออาทรเคารพซึ่งกันและกันเพื่อความสามารถในการพึ่งตนเองและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเท่าเทียม
ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์, (๒๕๔๓)	การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นยุทธศาสตร์ของการพัฒนา ที่ต้องการการจัดทรัพยากรทั้งธรรมชาติและมนุษย์รวมทั้งทรัพยากรการเงินและวัสดุตั้งปวงให้เป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดความมั่งคั่งและอยู่ดีกินดี
สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ, (๒๕๔๙, หน้า ๔๓)	การพัฒนาอย่างองค์รวมและต้องบูรณาการบริบททุกด้านของสังคมเข้าด้วยกันส่งผลให้ กรอบของการพัฒนาที่ยั่งยืนเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของสังคม
นิตยา กมลวิทนนิศา, (๒๕๔๖, หน้า ๑๔-๒๐)	หลักการพัฒนายั่งยืนตั้งแนวคิดที่ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ดำเนินไปโดยคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการตอบสนองความต้องการในปัจจุบันโดยไม่ส่งผลเสียต่อความต้องการในอนาคต เป็นการพัฒนา
วสุธร ตันวัฒนกุล, (๒๕๕๗)	การพัฒนาที่ยั่งยืนว่าเป็นการผสมผสานระหว่างการพัฒนาอนุรักษ์และการพัฒนาที่สนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เปิดโอกาสให้ ทุกฝ่าย มีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคและยุติธรรม มีการผสมผสานกิจกรรม เพื่อให้สังคมเกิดความผูกพันและอนุรักษ์ไว้ซึ่งความหลากหลายทางวัฒนธรรม คำนึงถึงการรักษาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้อย่างสอดคล้องกับชุมชน
ประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์, (๒๕๔๖, หน้า ๙-๑๓)	การพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นความพยายามในการทำให้ดีขึ้นอย่างมั่นคงถาวรบนพื้นฐานของศักยภาพและทรัพยากรที่มีจำกัด โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุลทุกมิติเน้นการพัฒนาบนฐานทรัพยากร จุดแข็งและศักยภาพของตนเอง

๒.๓.๒ การพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพุทธ

หลักการเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ตามแนวพุทธ คือ การพัฒนามนุษย์ ตามหลักการของพระพุทธศาสนา ด้วยการพัฒนากระบวนการดำเนินชีวิตทั้งสามด้านให้เป็นการพัฒนาเต็มทั้งคนก่อน จึงจะเป็นการพัฒนาที่ได้ผล คือ ระบบแห่งไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา^{๓๔} โดยเน้นเฉพาะประเด็นที่พึงพัฒนาเป็นสำคัญ ดังนี้

ด้านพฤติกรรม เป็นช่องทางให้เกิดการพัฒนาต่อเนื่องไปถึงการพัฒนาด้านจิตใจและ ด้านปัญญาได้ดีด้วย ด้านพฤติกรรม ได้แก่ ละความเคยชินที่ไม่เกื้อกูลโดยใช้วินัยและวัฒนธรรม เพื่อเร่งแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างเอาจริง ท่านให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการหาความสุขเพราะมีผลกระทบต่อการพัฒนา

ด้านจิตใจ พัฒนาจิตให้มีศักยภาพในการหาความสุขได้ง่ายขึ้นเสพบริโภคด้วยเท่าที่มีก็ได้ ไม่มีก็ได้ จนถึงขั้นมีก็ได้ ไม่มีก็ได้ อย่างฉลาดและมีจุดหมายที่ นิรามิสสุข หมายถึงการมีความสุขเป็นอิสระโดยไม่อาศัยการเสพ มีคุณธรรมและมีความเพียร พยายาม ขยัน อดทนเกื้อกูลเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

ด้านปัญญา มีความรู้เข้าใจโลกและชีวิตตามความเป็นจริงของธรรมชาติ เสพบริโภคด้วยรู้เข้าใจคุณค่าแท้เป็นผู้บรรลุจุดหมายของการพัฒนามนุษย์ และเป็นผู้ที่เอื้อเพื่อเกื้อกูลต่อสังคมมนุษย์ และธรรมชาติสิ่งแวดล้อม จะบรรลุจุดหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน^{๓๕}

เน้นหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธโดยยึดหลักบูรณาการ (Intergration) คือ หลักการของความสมดุล หมายถึงการทำให้สมบูรณ์ด้วยการนำหน่วยย่อยแต่ละหน่วยซึ่งมีความเชื่อมโยงอิงอาศัยซึ่งกันและกันมารวมกันทำให้เกิดความพอดีหรือสมดุล และองค์รวมนั้นมีการดำเนินไปด้วยดี มีภาวะและคุณสมบัติในตัวเอง เช่น คนเป็นองค์รวมเกิดจากกายกับใจ นอกนั้นยังมีส่วนประกอบอื่นๆ มากมายและส่วนประกอบอื่นๆ ก็เข้ามาบูรณาการประสานกัน โดยแต่ละส่วนก็มีพัฒนาการในตัวเอง ธรรมชาติและสังคมก็มีสภาพในทำนองเดียวกันนี้ คือต่างเป็นองค์รวม^{๓๖}

มนุษย์ที่บรรลุจุดหมายการพัฒนามนุษย์ทั้งระบบแล้วจะเป็นปัจจัยตัวกระทำนำระบบสัมพันธ์ใหญ่ให้เป็นไปในทางที่ดีเกื้อกูลแก่การดำรงอยู่ที่ดีของมนุษย์ เป็นแกนกลางประสานบูรณาการกับระบบองค์รวมใหญ่เรียกว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน^{๓๗}

พัฒนาการของผู้ที่ได้รับการศึกษา เรียกว่า การเป็นผู้มีตนได้พัฒนาแล้ว ๔ ด้าน อันได้แก่ กายภาวนา ศีลภาวนา จิตภาวนา และ ปัญญาภาวนา โดย ๔ ด้าน^{๓๘} ต้องเชื่อมโยงอิงอาศัยซึ่งกันและกัน เสริมซึ่งกันและกัน

^{๓๔} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), การพัฒนาที่ยั่งยืน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๓๙), หน้า ๒๓๘.

^{๓๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๔๘.

^{๓๖} ดลพัฒน ยศธร, “การนำเสนอรูปแบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธศาสตร์”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒)

^{๓๗} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), การพัฒนาที่ยั่งยืน, หน้า ๒๓๗.

^{๓๘} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), *สุขภาวะองค์รวมแนวพุทธ*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๖๙.

ตารางที่ ๒.๗ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพุทธ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), (๒๕๓๙, หน้า ๒๓๘)	การพัฒนามนุษย์ ตามหลักการของพระพุทธศาสนา ด้วยการพัฒนาระบบการดำเนินชีวิตทั้งสามด้านให้เป็นการพัฒนาเต็มทั้งคนก่อน จึงจะเป็นการพัฒนาที่ได้ผล คือ ระบบแห่งไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), (๒๕๓๙, หน้า ๒๔๘) .	ประเด็นที่พึงพัฒนาเป็นสำคัญ ดังนี้ ด้านพฤติกรรม เป็นช่องทางให้เกิดการพัฒนาต่อเนื่องไปถึงการพัฒนาด้านจิตใจและด้านปัญญาได้ดีด้วย ด้านจิตใจ พัฒนาจิตให้มีศักยภาพในการหาความสุขได้ง่ายขึ้นเสพบริโภคด้วยเท่าที่มีก็ได้ ไม่มีก็ได้ จนถึงขั้น มีก็ได้ ไม่มีก็ได้ ด้านปัญญามีความรู้เข้าใจโลกและชีวิตตามความเป็นจริงของธรรมชาติ เสพบริโภคด้วยรู้เข้าใจคุณค่าแท้เป็นผู้บรรลุจุดหมายของการพัฒนามนุษย์ และเป็นผู้ที่เอื้อเพื่อเกื้อกูลต่อสังคมมนุษย์และธรรมชาติสิ่งแวดล้อม จะบรรลุจุดหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
ดลพัฒน์ ยศธร, (๒๕๔๒)	หลักการการพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธ หมายถึง การทำให้สมบูรณ์ด้วยการนำหน่วยย่อยแต่ละหน่วยซึ่งมีความเชื่อมโยงอิงอาศัยซึ่งกันและกันมารวมกันทำให้เกิดความพอดีหรือสมดุล และองค์กรนั้นมี การดำเนินไปด้วยดี มีภาวะและคุณสมบัติในตัวเอง
พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), (๒๕๓๙, หน้า ๒๓๗)	มนุษย์ที่บรรลุจุดหมายการพัฒนาคนทั้งระบบแล้วจะเป็นปัจจัยตัวกระทำนำระบบสัมพันธ์ใหญ่ให้ไปในทางที่ดีเกื้อกูลแก่การดำรงอยู่ที่ดีของมนุษย์ เป็นแกนกลางประสานบูรณาการกับระบบองค์กรรวมใหญ่ เรียกว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน
พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), (๒๕๔๙, หน้า ๖๙)	พัฒนาการของผู้ที่ได้รับการศึกษา เรียกว่า การเป็นผู้มีตนได้พัฒนาแล้ว ๔ ด้าน อันได้แก่ กายภาวนา ศีลภาวนา จิตภาวนา และ ปัญญาภาวนา

๒.๓.๓ ความหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต)

การพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธต้องมีการพัฒนาแยกเป็น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่ง คือ การพัฒนาคน เรียกว่า ภาวนา และอีกส่วนหนึ่งคือการพัฒนาวัตถุ พัฒนาสภาพแวดล้อม เรียกว่า วัฒนา หรือพัฒนา^{๓๙} สำหรับหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาโดยรวมแล้วชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธหมายถึง กระบวนการพัฒนาคนตามหลักการของพระพุทธศาสนาที่เน้นการพัฒนากระบวนการดำเนินชีวิตของคนทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา เพื่อให้เป็นปัจจัยหลักในการประสานและบูรณาการระบบความสัมพันธ์แบบองค์รวมเพื่อให้เกิดประโยชน์และความสุขร่วมกันระหว่างบุคคล สังคม และสภาพแวดล้อมอันหมายถึงธรรมชาติให้ดำรงอยู่ได้ด้วยดีอย่างเกื้อกูลต่อเนื่องสม่ำเสมอเรื่อยไป^{๔๐}

นอกจากนี้ยังสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธว่าองค์ประกอบฝ่ายมนุษย์มีความสำคัญยิ่ง การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องให้ความสำคัญที่สุดกับเรื่องการพัฒนาคนเป็นแกนกลาง^{๔๑} จึงต้องมีการพัฒนามนุษย์ โดยถือเอาการพัฒนาคนและเอามนุษย์ที่มีการพัฒนาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา ซึ่งระบบการพัฒนามนุษย์ ประกอบด้วย ๓ ด้านของการดำรงชีวิตของมนุษย์ คือ พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา ซึ่งมีความสัมพันธ์อาศัยกันและส่งผลต่อกัน เป็นปัจจัยแก่กันในระบบการพัฒนา จึงต้องพัฒนาเต็มทั้งคน และด้วยเหตุที่มนุษย์มีปัจจัยที่มีเจตน์จำนง หรือเป็นปัจจัยตัวกระทำ ในขณะที่ตัวมนุษย์เองมีความหมายสองส่วน คือ ในฐานะบุคคลที่เป็นส่วนร่วมในสังคม และในฐานะชีวิตที่เป็นสถานะอันมีในธรรมชาติ คือ ธรรมชาติส่วนหนึ่ง การแก้ปัญหาด้วยบูรณาการก็คือการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้โลกมนุษย์กับโลกธรรมชาติไปด้วยกันและดียิ่งขึ้นด้วยกัน อย่างกลมกลืนและเกื้อกูลกัน ดังนั้น การพัฒนาที่ยั่งยืน จึงหมายถึง การพัฒนาคน ครบทั้งพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา และให้คนที่พัฒนาเต็มระบบเป็นแกนกลาง หรือปัจจัยตัวกระทำ นำการพัฒนาคน และคนที่พัฒนาแล้วนั้นไปประสานปรับเปลี่ยนบูรณาการในระบบสัมพันธ์องค์รวมใหญ่ของการพัฒนา คือ ทั้ง มนุษย์ สังคม ธรรมชาติ และเทคโนโลยี^{๔๒} การพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธในนัยของความหมายต่อการแก้ปัญหา การพัฒนาที่ผิดพลาดขององค์การสหประชาชาติที่ผ่านไปก่อนหน้านี้ นั้น หมายถึงการแก้ปัญหาของอารยธรรมทั้งหมด^{๔๓} ต้องสืบค้นเหตุปัจจัยของปัญหาลงไปถึงรากฐานความคิดหรือทฤษฎีที่เป็นฐานก่อกำเนิด และกำกับกระแสของอารยธรรมนั้น เพื่อให้เห็นลู่ทางของการแก้ปัญหา แล้วโยงไปสู่ขั้นการพิจารณาในการแก้ปัญหา ซึ่งทัศนะที่มีต่อเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาตินั้น อารยธรรมตะวันตกเดิมมองว่ามนุษย์แยกต่างหากออกจากธรรมชาติ และมีอำนาจครอบงำเหนือธรรมชาติ จึงเป็นตัวการก่อปัญหาให้แก่มนุษย์ชาติเมื่อจะแก้ปัญหาให้การพัฒนาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน ก็ต้องเปลี่ยนรากฐานความคิดใหม่เพราะว่าปัญหาการพัฒนา มิใช่มีเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ปรากฏทางด้านความคิดชีวิต ทั้งกายใจ และสังคมด้วย รากฐานความคิด และปัจจัยต่างๆ ทางภูมิ

^{๓๙}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), การศึกษาเครื่องมือพัฒนาที่ยังต้องพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๑), หน้า ๒๑.

^{๔๐}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), การพัฒนาที่ยั่งยืน, หน้า ๗๕.

^{๔๑}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๗.

^{๔๒}ดลพัฒน์ ยศธร, “การนำเสนอรูปแบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธศาสตร์”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒).

^{๔๓}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), การพัฒนาที่ยั่งยืน, หน้า ๑๑๕.

ธรรมภูมิปัญญา ที่อยู่เบื้องหลังความเป็นมาของอารยธรรมปัจจุบัน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการที่จะเข้าใจและปรับปรุงแก้ไขพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขแก่มนุษย์ชาติอย่างแท้จริง^{๔๔}

ตารางที่ ๒.๘ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (๒๕๔๑, หน้า ๒๑)	การพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธต้องมีการพัฒนาแยกเป็น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่ง คือ การพัฒนาคน เรียกว่า ภาวนา และอีกส่วนหนึ่งคือการพัฒนาวัตถุ พัฒนาสภาพแวดล้อม เรียกว่า วัฒนา หรือ พัฒนา
พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), (๒๕๓๙, หน้า ๗๕, ๑๗๑-๑๗๒, ๑๘๐-๑๘๒)	หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาโดยรวมแล้วชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธ หมายถึง กระบวนการพัฒนาคนตามหลักการของพระพุทธศาสนาที่เน้นการพัฒนากระบวนการดำเนินชีวิตของคนทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา เพื่อให้เป็นปัจจัยหลักในการประสานและบูรณาการระบบความสัมพันธ์แบบองค์รวมเพื่อให้เกิดประโยชน์และความสุขร่วมกันระหว่างบุคคล สังคม และสภาพแวดล้อมอันหมายถึงธรรมชาติให้ดำรงอยู่ได้ด้วยดีอย่างเกื้อกูลต่อเนื่องสม่ำเสมอเรื่อยไป
พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), (๒๕๓๙, หน้า ๗๕) ดลพัฒน ยศธร, (๒๕๔๒)	การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องให้ความสำคัญที่สุดกับเรื่องการพัฒนาคน การพัฒนามนุษย์ โดยถือเอาการพัฒนามนุษย์และเอามนุษย์ที่มีการพัฒนาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา ซึ่งระบบการพัฒนามนุษย์ ประกอบด้วย ๓ ด้านของการดำรงชีวิตของมนุษย์ คือ พฤติกรรม จิตใจ และปัญญาซึ่งมีความสัมพันธ์อาศัยกันและส่งผลต่อกัน
พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), (๒๕๓๙, หน้า ๑๑๕)	การพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธในนัยของความหมายต่อการแก้ปัญหา หากการพัฒนาที่ผิดพลาดขององค์การสหประชาชาติที่ผ่านไวก่อนหน้านั้น หมายถึงการแก้ปัญหาของอารยธรรมทั้งหมด
วิชัย ตันติวิทยาพิทักษ์, (๒๕๔๑, หน้า ๘๒)	ทัศนะที่มีต่อเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาตินั้น อารยธรรมตะวันตกเดิมมองว่ามนุษย์แยกต่างหากออกจากธรรมชาติ ปัญหาให้แก่มนุษย์ชาติเมื่อจะแก้ปัญหาให้การพัฒนาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

^{๔๔}วิชัย ตันติวิทยาพิทักษ์, “สัมภาษณ์พิเศษ”, สารคดี, ฉบับที่ ๑๖๖ ปีที่ ๑๔ (ธันวาคม ๒๕๔๑): ๘๒.

๒.๔ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาในหัวข้อเกี่ยวกับ ความหมาย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๔.๑ ความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทนมีความเพียรพยายามมีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”^{๔๕} ความหมายและแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงว่าแนวคิดหลัก “แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชน และระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะในการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์”^{๔๖}

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้าน

^{๔๕} สมพร เทพสิทธิธา, การเดินตามรอยพระยุคลบาท เศรษฐกิจพอเพียง ช่วยแก้ปัญหาความยากจนและการทุจริต, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธรรมสารจำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๑๖-๑๗.

^{๔๖} กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, กรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๖), หน้า ๑๓-๒๕.

วัตถุ สังคมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้ เป็นอย่างดี ^{๔๗} ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้พูดถึงวิธีการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่พูดถึงกรอบคิดในการตัดสินใจเพื่อให้การพัฒนาเกิดประโยชน์ที่สุดต่อทุกคน^{๔๘}

เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ได้สรุปความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง หรือระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ว่า หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยพยายามหลีกเลี่ยงที่จะต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เรามีได้เป็นเจ้าของ และเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้น คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้โดยไม่ต้องรื้อรันทำหนดความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพ และต้องมีความพอเพียงซึ่งหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ความรอบคอบ^{๔๙} ตามกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เป้าหมายหรือปรัชญาการดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตของคนไทยให้อยู่อย่างพอประมาณตน ทางสายกลาง มีความพอดีโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนสิ่งสำคัญต้องรู้จักพึ่งพาตนเอง และทรัพยากรที่เรามีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ก่อนจะไปพึ่งพาคนอื่นหรือปัจจัยภายนอก หรือหมายถึง การอุ้มชูตนเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง ครอบครัว และชุมชน^{๕๐}

เศรษฐกิจพอเพียง และ ทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริเป็นหลักการและแนวทางสำคัญในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อเกษตรกรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งแนวความคิดการพัฒนาเพื่อพึ่งตนเองของเกษตรกรอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยเน้นการช่วยเหลือและพัฒนาให้เกิดการพึ่งตนเองอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าองค์พระประมุขของไทย ได้พระราชทานหลักการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทยทุกระดับทุกสาขาอาชีพ ตลอดจนถึงแนวทางการพัฒนาและบริหารประเทศให้เป็นไปในทางสายกลางมีความพอประมาณ มีเหตุผล รู้จักพึ่งตนเอง และทรัพยากรที่เรามีอยู่นำมาใช้ประโยชน์ด้วยความรอบรู้รอบคอบ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้เกิดสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งหลักการนี้มีความสำคัญในการนำไปใช้บริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างความมั่นคงด้านการดำรงชีวิตให้แก่เกษตรกรและสังคมโดยรวมของไทย^{๕๑}

^{๔๗} คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจพอเพียง, ๒๕๔๘), หน้า ๔.

^{๔๘} คณะทำงานวิชาการ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, โครงการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำดรชนวิวัฒภาวะเศรษฐกิจและสังคมโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, (อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, ๒๕๕๐), หน้า ๖๕.

^{๔๙} สุเมธ ตันติเวชกุล, โครงการพัฒนารณศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยมูลนิธิกิจกรรมธรรมชาติ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๒), หน้า ๕๓.

^{๕๐} วิทยา อธิปอนันต์, เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเกษตรที่พึ่งพาตนเอง, กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๔๒, (อัครา, หน้า ๑-๕).

^{๕๑} กรมวิชาการ, แนวทางการจัดการเรียนรู้เกษตรแบบ เศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๒).

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นการดำรงชีวิตหรือวิถีชีวิตของคนไทยให้อยู่อย่างพอประมาณตน เดินทางสายกลาง มีความพอดีและพอเพียงกับตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ สิ่งสำคัญต้องรู้จักการพึ่งพาตนเอง โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และรู้จักการนำทรัพยากร ที่เรามีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น รู้จักการนำปัจจัยพื้นฐานมาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขความสบาย และพอเพียงกับตนเอง^{๕๒} เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิด หลักการและแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคล และองค์กร โดยคำนึงถึงความพอประมาณกับศักยภาพของตนเองและสภาวะแวดล้อม ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยใช้ความรู้อย่างถูกหลักวิชาการด้วยความรอบคอบระมัดระวังควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม ไม่เบียดเบียนกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมมือปรองดองกันในสังคม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสายใยเชื่อมโยงคนในภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมเข้าด้วยกัน สร้างสรรค์พลังในทางบวก นำไปสู่ความสามัคคี การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ได้^{๕๓}

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางการพัฒนา ของประเทศ โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๙ พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙ ได้ยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริเป็นปรัชญานำทางการพัฒนาของประเทศ โดยมีแนวทางดังนี้

๑. ทางสายกลาง ไม่พัฒนาไปในทางทิศใดทิศหนึ่งจนเกินไป เช่น ปิดหรือเปิดเสรีเต็มที่
๒. ความสมดุลและความยั่งยืน เน้นการพัฒนาในลักษณะองค์รวม
๓. ความพอประมาณอย่างมีเหตุผล มีความพอดีทั้งในการผลิตและการบริโภค
๔. ภูมิคุ้มกันและรู้เท่าทันโลก รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

๕. การเสริมสร้างคุณภาพคน เน้นให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มิตรไมตรี เอื้ออาทร มีความเพียร มีวินัย มีสติ ไม่ประมาท พัฒนาปัญญาและความรู้อย่างต่อเนื่อง

ซึ่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ สอดคล้องกับเศรษฐศาสตร์แนวพุทธของ (Schumacher) นักเศรษฐศาสตร์ชาวเยอรมัน ได้กล่าวว่า “สัมมาอาชีวะ” ซึ่งเป็นธรรมข้อหนึ่งในมรรคแปดของพระพุทธเจ้าเป็นเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ นัก เศรษฐศาสตร์สมัยใหม่ส่งเสริมให้มนุษย์มีมาตรฐานการครองชีพที่สูง โดยวัดจากจำนวนการบริโภค และ ถือว่า ผู้ที่บริโภคมากจะ “อยู่ดีกินดี” กว่าผู้บริโภคน้อย แต่นักเศรษฐศาสตร์แนวพุทธมีความเห็นว่า การ บริโภคเป็นเพียงมรรคที่จะนำมาซึ่งความอยู่ดีกินดี ดังนั้นจุดมุ่งหมายน่าจะอยู่ที่การทำให้การกินดีอยู่ดี มากที่สุด โดยการบริโภคให้น้อยที่สุด หัวใจของเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ คือ ความเรียบง่าย อหิสาธรรม และทางสายกลาง

นอกจากนี้ “เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ” ของพระธรรมปิฎก (ประยุต ปยุตโต) ว่า เศรษฐศาสตร์แนวพุทธนี้มีลักษณะเป็นสายกลาง อาจจะเรียกว่า เศรษฐศาสตร์ สายกลางหรือ

^{๕๒} ประเวศ วะสี, ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคม และศีลธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๔๑), หน้า ๔.

^{๕๓} คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจพอเพียง, ๒๕๕๐), หน้า ๘.

เศรษฐศาสตร์มีขมิมาปฏิบัติทาที่ว่ เป็นสายกลางเป็นขมิมา คือ มีความพอดี พอประมาณ ได้ดูลย ภาพ ความพอดี คือ จุดที่คุณภาพชีวิตกับความพึงพอใจมาบรรจบกัน หมายความว่า เป็นการได้รับความพึงพอใจด้วยการตอบสนองความต้องการของคุณภาพชีวิต ตัวกำหนด เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ คือ มัตตัญญูตา ความรู้จักพอประมาณ รู้จักพอประมาณ รู้จักพอดีในการบริโภค หมายถึง ความพอดีให้คุณภาพของชีวิตมาบรรจบกับความพึงพอใจ^{๕๔} เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงชี้ให้ประชาชนได้เห็นถึงแนวทางการปฏิบัติตนที่ควรจะเป็น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้โดยไม่เดือดร้อนซึ่งที่จริงแล้วก็เป็นแนวทางที่มีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทย และสามารถนำไปใช้ได้ในทุกระดับ ในระดับบุคคล ครอบครัวชุมชน จนถึงระดับประเทศ^{๕๕}

สรุปทัศนะและความคิดเห็นในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในแง่มุมต่าง ๆ ว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นส่วนหนึ่งของธรรมรัฐแห่งชาติ หรือเป็นส่วนหนึ่งในระเบียบวาระริบด่วนของชาติอันประกอบด้วย ๑) สร้างคุณค่าและจิตสำนึกใหม่ ๒) สร้างเศรษฐกิจพอเพียง ๓) ปฏิรูประบบเศรษฐกิจมหภาคและการเงิน ๔) ปฏิรูประบบรัฐทั้งการเมืองและระบบราชการ ๕) ปฏิรูปการศึกษา ๖) ปฏิรูปสื่อ และ ๗) ปฏิรูปกฎหมาย ที่เมื่อเชื่อมโยงกันแล้วจะทำให้ประเทศไทยมีฐานที่เข้มแข็งและเติบโตต่อได้อย่างสมดุล^{๕๖}

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับทุกประเทศในโลก โดยเฉพาะการสร้าง ความเข้มแข็งเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์^{๕๗}

ปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความ

^{๕๔}สมพร เทพสิทธา, เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมสาร, ๒๕๔๘), หน้า ๑๓-๑๗.

^{๕๕}สุเมธ ตันติเวชกุล, การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตและประกอบธุรกิจ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๕๐), หน้า ๑๔.

^{๕๖}อภิชัย พันธเสน, การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๔๖), หน้า ๖๐-๖๘.

^{๕๗}เกษม วัฒนชัย, การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเครือข่ายการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ประกอบกิจ, ๒๕๕๑), หน้า ๑๘.

รอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี^{๕๘}

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความพอเพียงอย่างน้อย ๗ ประการคือ

๑. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน

๒. จิตใจพอเพียง รักเอื้ออาทรผู้อื่น

๓. สิ่งแวดล้อมพอเพียง อนุรักษ์ และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมที่จะเป็นพื้นฐานในการประกอบ

อาชีพ

๔. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง รวมตัวกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาสังคมปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม

๖. ปัญญาพอเพียง เรียนรู้ร่วมกัน เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

๗. ตั้งอยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง เพราะเศรษฐกิจที่สัมพันธ์และเติบโตจากฐานทางวัฒนธรรม อันหมายถึง วิถีชีวิตของกลุ่มชนที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมจึงจะเป็นเศรษฐกิจมั่นคง

๘. มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ผันผวนอย่างรวดเร็วจนกระทั่งมนุษย์ไม่สามารถรับได้

นอกจากนี้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการพึ่งตนเองได้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นที่สุดสำหรับอนาคตที่มั่นคงการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องเกิดจากกระบวนการที่ค่อยเป็นค่อยไปที่ละขั้นตอน และต้องเป็นการระเบิดจากภายในมากกว่าการผลักดันจากภายนอกแนวคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียงมีรากฐานจากคำสอนในพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับธรรมชาติของความเป็นมนุษย์แต่หลักธรรมดังกล่าวมิได้จำกัดอยู่แต่ในศาสนาพุทธเท่านั้น ในศาสนาอื่น ๆ ก็มีการสอนในเรื่องที่คล้ายคลึงกัน เช่น เรื่องความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์และประโยชน์ของการอบรมวินัยในตนเองซึ่งเป็นพื้นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ตารางที่ ๒.๙ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สมพร เทพสิทธา, (๒๕๔๙, หน้า ๑๖-๑๗)	ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน

^{๕๘}กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, เกร็ดความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย. (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พีทีเอส เพรส จำกัด, ๒๕๕๐), หน้า ๓๔.

ตารางที่ ๒.๙ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
<p>กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, (๒๕๔๖, หน้า ๑๓-๒๕)</p>	<p>เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชน และระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะในการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์</p>
<p>คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ พอเพียง สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, (๒๕๔๘, หน้า ๔)</p>	<p>เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ความรอบคอบ</p>
<p>คณะทำงานวิชาการ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, (๒๕๕๐, หน้า ๖๕)</p>	<p>ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้ พูดยังวิธีการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่พูดยังกรอบคิดในการตัดสินใจ เพื่อให้การพัฒนาเกิดประโยชน์ที่สุดต่อทุกคน</p>
<p>สุเมธ ตันติเวชกุล, (๒๕๔๒, หน้า ๕๓)</p>	<p>ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ความรอบคอบ</p>
<p>วิทยา อธิปอนันต์, (๒๕๔๒, หน้า ๑-๕)</p>	<p>ตามกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เป้าหมายหรือปรัชญาการดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตของคนไทยให้อยู่อย่างพอประมาณตน ทางสายกลาง มีความพอดีโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนสิ่งสำคัญต้องรู้จักพึ่งพาตนเองและทรัพยากรที่เรามีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ก่อนจะไปพึ่งพาคนอื่นหรือปัจจัยภายนอก</p>
<p>กรมวิชาการ, (๒๕๕๒, หน้า คำนำ)</p>	<p>เศรษฐกิจพอเพียง และ ทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริเป็นหลักการและแนวทางสำคัญในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อเกษตรกรรมในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งแนวคิดการ</p>

ตารางที่ ๒.๙ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
	พัฒนาเพื่อพึ่งตนเองของเกษตรกรอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยเน้นการช่วยเหลือและพัฒนาให้เกิดการพึ่งตนเองจากล่างโดยสรุปได้ว่าองค์พระประมุขของไทย ได้พระราชทานหลักการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทยทุกระดับทุกสาขาอาชีพตลอดจนถึงแนวทางการพัฒนาและบริหารประเทศให้เป็นไปได้ในทางสายกลางมีความพอประมาณ มีเหตุผล รู้จักพึ่งตนเอง
ประเวศ วะสี, (๒๕๔๑, หน้า ๔)	เศรษฐกิจพอเพียง เป็นการดำรงชีวิตหรือวิถีชีวิตของคนไทยให้อยู่อย่างพอประมาณตน เดินทางสายกลาง มีความพอดีและพอเพียงกับตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกต่าง ๆ
คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (๒๕๕๐, หน้า ๘)	เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิดหลักการและแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคล และองค์กร โดยคำนึงถึงความพอประมาณกับศักยภาพของตนเองและสภาวะแวดล้อม ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยใช้ความรู้อย่างถูกหลักวิชาการด้วยความรอบคอบระมัดระวังควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม ไม่เบียดเบียนกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมมือปรองดองกันในสังคม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสายใยเชื่อมโยงคนในภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมเข้าด้วยกัน สร้างสรรค์พลังในทางบวก นำไปสู่ความสามัคคี การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ได้
สมพร เทพสิทธา, (๒๕๔๘, หน้า ๑๓-๒๗)	โดยมีแนวทางดังนี้ ๑. ทางสายกลาง ๒. ความสมดุลและความยั่งยืน ๓. ความพอประมาณอย่างมีเหตุผล ๔. ภูมิคุ้มกันและรู้เท่าทันโลก ๕. การเสริมสร้างคุณภาพคน
สุเมธ ตันติเวชกุล, (๒๕๕๐, หน้า ๑๔)	เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงชี้ให้ประชาชนได้เห็นถึงแนวทางการปฏิบัติตนที่ควรจะเป็น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้โดยไม่เดือดร้อนซึ่งที่จริงแล้วก็เป็น

ตารางที่ ๒.๙ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
อภิชัย พันธเสน, (๒๕๔๖, หน้า ๖๐-๖๘)	แนวทางที่มีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทย และสามารถนำไปใช้ได้ในทุกระดับ ในระดับบุคคล ครอบครัวชุมชน จนถึงระดับประเทศ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นส่วนหนึ่งของธรรมรัฐแห่งชาติ หรือเป็นส่วนหนึ่งในระเบียบวาระริบด่วนของชาติอันประกอบด้วย ๑) สร้างคุณค่าและจิตสำนึกใหม่ ๒) สร้างเศรษฐกิจพอเพียง ๓) ปฏิรูประบบเศรษฐกิจมหภาคและการเงิน ๔) ปฏิรูประบบรัฐทั้งการเมืองและระบบราชการ ๕) ปฏิรูปการศึกษา ๖) ปฏิรูปสื่อ และ ๗) ปฏิรูปกฎหมาย ที่เมื่อเชื่อมโยงกันแล้วจะทำให้ประเทศไทย
เกษม วัฒนชัย, (๒๕๕๑, หน้า ๑๘)	เศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับทุกประเทศในโลก โดยเฉพาะการสร้างคามเข้มแข็งเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์
กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, (๒๕๕๐, หน้า ๓๔)	ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

๒.๔.๒ การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนเพื่อนำไปศึกษาและปฏิบัติและสามารถสรุปหลักการที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการธุรกิจได้ ๙ ประการ ได้แก่^{๕๙}

๑. การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม คือเลือกใช้เทคโนโลยีที่มีต้นทุนการผลิตต่ำ แต่ถูกหลักวิชาการสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

^{๕๙}สมพร เทพสิทธา, เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมสาร, ๒๕๔๘), หน้า ๓๒.

๒. การใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด คือในกระบวนการผลิตทั้งหมดจะไม่ให้มีของเสียออกจากระบบการผลิตโดยของเสียของระบบการผลิตหนึ่งจะถูกนำไปใช้เป็นปัจจัยในการผลิตของอีกกระบวนการผลิต ทำให้ไม่มีของเสียเป็นการลดมลพิษ

๓. เน้นการจ้างงานเป็นหลักโดยไม่นำเทคโนโลยีมาทดแทนแรงงาน นอกจากจำเป็นเพราะจะทำให้เกิดความเสียหายกับผลผลิต

๔. มีขนาดการผลิตที่เหมาะสม คือขนาดการผลิตสอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ

๕. ดำเนินธุรกิจอย่างรอบ ไม้โลภมากและไม่เน้นกำไรในระยะสั้นเป็นหลัก

๖. ประกอบธุรกิจอย่างซื่อสัตย์สุจริตไม่เอาเปรียบผู้บริโภค ลูกค้า ลูกจ้างและผู้จำหน่ายวัตถุดิบ

๗. มีผลิตภัณฑ์หลายชนิดและสามารถปรับเปลี่ยนได้ง่ายเพื่อกระจายความเสี่ยง

๘. ไม่ก่อกวนสินจนเกินความสามารถในการบริหารจัดการหรือบริหารความเสี่ยงต่ำ

๙. ใช้วัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่นเป็นหลักและเน้นตลาดในท้องถิ่นก่อนแล้วค่อยขยายไปตลาดภูมิภาคจนถึงตลาดภายในประเทศและต่างประเทศตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาชุมชนการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับการพัฒนาชุมชน และกล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมจะนำไปใช้กับการพัฒนาชุมชน ได้แก่^{๖๐}

๑. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเป็นผลจากการรวบรวมสะสมความรู้จากการปฏิบัติจริง มีการทดลอง วิจัย ติดตามประเมินผล ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องจึงเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาชุมชน

๒. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะการวิเคราะห์บนพื้นฐานความเป็นจริงของสังคมไทยซึ่งไม่มีในตำราตะวันตก

๓. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีลักษณะเป็นบูรณาการความรู้จากหลายสาขาต้องพิจารณารอบด้านผสมผสานกันและมองปัญหาแบบองค์รวมในการแก้ปัญหาในทางปฏิบัติ

๔. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับทุกระดับตั้งแต่ระดับบุคคลครอบครัว ชุมชน สังคมประเทศจนถึงสังคมโลก เพราะมีจุดมุ่งหมายให้มนุษย์ดำเนินชีวิตภายใต้ความถูกต้องเหมาะสมไปสู่ความสมดุลมั่นคงและยั่งยืน

๕. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกสาขาอาชีพซึ่งไม่ใช่ชุดความรู้สูตรสำเร็จแต่ต้องนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมของแต่ละหน่วยงาน สาขาอาชีพ

๖. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นต้นแบบตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมที่ทำให้เข้าใจและประยุกต์ไปใช้กับการพัฒนาชุมชนนอกจากนั้นยังกล่าวถึงชุมชนเข้มแข็ง ลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง มูลเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดชุมชนเข้มแข็งหรือการรวมกลุ่มของคนในชุมชนและแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนและสรุปว่าการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชนจนสามารถพึ่งตนเองได้ จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน

^{๖๐}กรมวิชาการ, แนวทางการจัดการเรียนรู้เกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ, ๒๕๔๒), หน้า ๗.

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารเศรษฐกิจของประเทศให้มีความเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและมีเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพโดยนำมาใช้ในการบริหารจัดการปัจจัยทุนทั้ง ๔ ประเภทคือทุนกายภาพ ทุนมนุษย์ ทุนธรรมชาติและทุนสังคมซึ่งภาครัฐและภาคเอกชนจำเป็นต้องนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมให้มีความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และต้องมีความรู้คู่คุณธรรมเพื่อสามารถนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน^{๖๑}

หลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยเน้นถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องเริ่มต้นจากภายในและเกิดจากปัจจัยภายในซึ่งเป็นไปตามแนวทางของหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจภายในครัวเรือน ชุมชน ภายในประเทศเป็นหลักและให้วิสาหกิจชุมชนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างรากฐานมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเอง ให้ความสำคัญกับการผลิตและการบริโภคภายในชุมชน ภายในประเทศลดขั้นตอนการตลาดและการเงินทำให้วางแผนการผลิตได้พอเหมาะใช้หลักพอประมาณไม่ทำให้มีการผลิตมากเกินไปจนเหลือใช้เป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรธรรมชาติมีระบบการจัดการอย่างมีเหตุผลและสร้างภูมิคุ้มกันโดยการพัฒนาเริ่มจากภายในให้มีความเข้มแข็งไม่พึ่งพาจากภายนอก การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพเกิดจากการใช้ปัจจัยภายในเป็นกลไกขับเคลื่อนเนื่องจากเป็นปัจจัยที่สามารถควบคุมได้ นอกจากนั้น ยังต้องสร้างจิตสำนึกให้มีความรู้เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญคำนึงสิ่งแวดล้อมและเพิ่มความรู้เน้นการลงทุนที่จะพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้แก่ชุมชนมากขึ้นเป็นแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน^{๖๒}

ชุมชนจะเข้มแข็งได้ต้องมีการเรียนรู้มีความเป็นอิสระ สามารถคิดและตัดสินใจได้เอง พึ่งพาตนเองได้และการพัฒนาที่ยั่งยืนย่อมเกิดจากข้างในคือเริ่มจากคนในชุมชนซึ่งต้องมีการเรียนรู้เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้สามารถสรุปการเรียนรู้ได้ดังนี้

๑. การเรียนรู้สภาพที่เป็นจริง ปัญหาที่กำลังประสบเปรียบเสมือนการสร้างภูมิคุ้มกัน
๒. การเรียนรู้ให้ได้หลักคิด โดยเริ่มจากการหาข้อมูลเพื่อให้ได้ความรู้หลักคิดแนวทางปฏิบัติและนำไปสู่ปัญญา
๓. การเรียนและการจัดการทรัพยากร ต้องมีความคิดสร้างสรรค์นำเอาภูมิปัญญาดั้งเดิมที่สะสมถ่ายทอดกันมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์
๔. การเรียนรู้สังคมโลกในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป
๕. การเรียนรู้ที่จะสร้างเครือข่ายหรือสร้างความสัมพันธ์ร่วมมือทำกิจกรรมกับชุมชนอื่นเพื่อสามารถพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันได้การทำงานแบบเครือข่ายจะช่วยลดรายจ่ายเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน^{๖๓}

^{๖๑} ประสพโชค มั่งสวัสดิ์, **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารเศรษฐกิจ ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง**, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๒), หน้า ๕๖.

^{๖๒} สมพจน์ วรรณนุช, **เศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน**, (กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, ๒๕๕๑), หน้า ๒๑.

^{๖๓} เสรี พงศ์พิศ, **เศรษฐกิจพอเพียงการพัฒนาที่ยั่งยืน**, (กรุงเทพมหานคร : พลังปัญญา, ๒๕๔๙), หน้า ๙.

แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ทำให้วิสาหกิจชุมชนมีการออมเพิ่มขึ้นสามารถฝ่าวิกฤตเศรษฐกิจมาได้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้นและแหล่งความรู้ส่วนใหญ่ได้รับจากสื่อบุคคลจากภายนอกท้องถิ่นซึ่งวิสาหกิจชุมชนจะคัดสรรสิ่งที่เหมาะสมกับตนเองได้ดีกว่า ที่คนอื่นมาจัดการให้^{๖๔}

ความคิดเห็นว่าลักษณะของอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้แก่ อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น ใช้เทคโนโลยีอย่างง่าย มุ่งขยายตลาดในท้องถิ่นเป็นอุตสาหกรรมที่มีลักษณะการผลิตและการตลาดที่มีความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการ จึงมีโอกาสมประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ง่ายกว่า^{๖๕}

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สมพร เทพสิทธา, (๒๕๔๘, หน้า ๓๒)	หลักการที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการธุรกิจได้ ๙ ประการ ได้แก่ ๑. การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ๒. การใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด ๓. เน้นการจ้างงานเป็นหลักโดยไม่นำเทคโนโลยีมาทดแทนแรงงาน ๔. มีขนาดการผลิตที่เหมาะสม ๕. ดำเนินธุรกิจอย่างไม่โลภมาก ๖. ประกอบธุรกิจอย่างซื่อสัตย์สุจริตไม่เอาเปรียบผู้บริโภค ๗. มีผลิตภัณฑ์หลายชนิดและสามารถปรับเปลี่ยนได้ง่ายเพื่อกระจายความเสี่ยง ๘. ไม่ก่อกวนสินจนเกินความสามารถ ๙. ใช้วัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่นเป็นหลัก
กรมวิชาการ, (๒๕๔๒, หน้า ๗)	ลักษณะที่สำคัญของความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมจะนำไปใช้กับการพัฒนาชุมชน ได้แก่ ๑. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเป็นผลจากการรวบรวมสะสมความรู้จากการปฏิบัติจริง ๒. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะการวิเคราะห์บนพื้นฐานความเป็นจริง ๓. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีลักษณะเป็นบูรณาการความรู้จากหลายสาขา ต้องพิจารณารอบด้านผสมผสานกันและมองปัญหาแบบองค์รวมในการแก้ปัญหาในทางปฏิบัติ ๔. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับทุกระดับตั้งแต่ระดับบุคคลครอบครัว ชุมชน สังคม

^{๖๔} นรินทร์ สังข์รักษาและคณะ, “ผลดีของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน : ศึกษากรณีจังหวัดราชบุรี”, รายงานวิจัย, (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๕๒), หน้า ๕๖.

^{๖๕} สันติ บางอ้อและคณะ, การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, ๒๕๔๒), หน้า ๑๑.

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ประสพโชค มั่งสวัสดิ์, (๒๕๕๒, หน้า ๕๖)	<p>ประเทศจนถึงสังคมโลก ๕. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกสาขาอาชีพ ๖. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นต้นแบบตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมที่ทำให้เข้าใจและประยุกต์ไปใช้กับการพัฒนาชุมชน</p> <p>การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารเศรษฐกิจของประเทศให้มีความเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและมีเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพโดยนำมาใช้ในการบริหารจัดการปัจจัยทุนทั้ง ๔ ประเภทคือทุนกายภาพ ทุนมนุษย์ ทุนธรรมชาติและทุนสังคม</p>
สมพจน์ กรรณนุช, (๒๕๕๑, หน้า ๒๑)	<p>หลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยเน้นถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องเริ่มต้นจากภายในและเกิดจากปัจจัยภายในซึ่งเป็นไปตามแนวทางของหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจภายในครัวเรือน ชุมชนภายในประเทศเป็นหลักและให้วิสาหกิจชุมชนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างรากฐานมั่นคงทางเศรษฐกิจ โดยการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองให้ความสำคัญกับการผลิตและการบริโภคภายในชุมชน</p>
เสรี พงศ์พิศ, (๒๕๔๙, หน้า ๙)	<p>การพัฒนาที่ยั่งยืนย่อมเกิดจากข้างในคือเริ่มจากคนในชุมชนซึ่งต้องมีการเรียนรู้เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้สามารถสรุปการเรียนรู้ได้ดังนี้ ๑. การเรียนรู้สภาพที่เป็นจริง ๒. การเรียนรู้ให้ได้หลักคิด ๓. การเรียนและการจัดการทรัพยากร ๔. การเรียนรู้สังคมโลกในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ๕. การเรียนรู้ที่จะสร้างเครือข่ายหรือสร้างความสัมพันธ์ร่วมมือทำกิจกรรมกับชุมชนอื่นเพื่อสามารถพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันได้</p>
นรินทร์ สังข์รักษา และคณะ, (๒๕๕๒, หน้า ๕๖)	<p>แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ทำให้วิสาหกิจชุมชนมีการออมเพิ่มขึ้นสามารถฝ่าวิกฤตเศรษฐกิจมาได้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้นและแหล่งความรู้ส่วนใหญ่ได้รับจากสื่อบุคคลจากภายนอกท้องถิ่นซึ่งวิสาหกิจชุมชนจะคัดสรรสิ่งที่เหมาะสมกับตนเองได้ดีกว่า ที่คนอื่นมาจัดการให้</p>

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สันติ บางอ้อ และคณะ, (๒๕๔๒, หน้า ๑๑)	ความคิดเห็นว่าลักษณะของอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้แก่อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น ใช้เทคโนโลยีอย่างง่าย มุ่งขยายตลาดในท้องถิ่นเป็นอุตสาหกรรมที่มีลักษณะการผลิตและการตลาดที่มีความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการ จึงมีโอกาสประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ง่ายกว่า

๒.๕ หลักการบริหารนิยธรรม ๗

อธิปไตยธรรม ๗ หมายถึง ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความไม่เสื่อม ๗ ประการ ผู้ปฏิบัติธรรมนี้จะเป็นไปเพื่อความเจริญทั้งฝ่ายบ้านเมืองและฝ่ายสงฆ์คือ^{๖๖}

๑. หมั่นประชุมกันเนื่องนิจ การอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกันของคนในสังคมจะต้องมีการพบปะ ประชุมปรึกษาหารือกันสม่ำเสมอ เพื่อแก้ไขปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับในเหตุผลที่ถูกต้องที่เป็นประโยชน์ เพื่อความเข้าใจที่ดีต่อกันของคนในสังคมซึ่งมีแต่ความเจริญ ไม่เกิดความเสื่อมในทุกกรณี เช่น ในครอบครัว พ่อ แม่ ลูก มีอะไรพูดกันปรึกษากัน ลูกก็จะอบอุ่น ปัญหาลูกไปติดยาเสพติด ก็จะไม่เกิดขึ้น ในสถานที่ทำงาน หัวหน้ามีการประชุมปรึกษากับผู้ร่วมงานทุกครั้ง งานก็จะราบรื่น หากมีข้อผิดพลาด ทุกคนก็จะยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น

๒. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุมและกระทำการกิจที่ควรทำ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่คนที่อยู่ร่วมกัน ไม่กินแหนงแคลงใจกัน จะทำงานอะไรก็สำเร็จได้ เช่น ในครอบครัวมีอะไรปรึกษารื้อกันก็ต้องอยู่พร้อม ๆ กัน เพื่อทุกคนจะได้ยอมรับในสิ่งที่จะทำลงไปด้วยความเต็มใจ

๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่ได้บัญญัติและไม่เลิกสิ่งที่ยังบัญญัติไว้แล้ว เช่น บ้านเมืองจะสงบสุขได้ ทุกคนจะต้องไม่บัญญัติและไม่ล้มเลิก ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของคณะและสังคมตามความพอใจของตนหรือของกลุ่มโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ตัวอย่าง เช่น นักเรียนจะต้องแต่งเครื่องแบบของโรงเรียนเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย จะแต่งกายตามใจตนเองไม่ได้

๔. เคารพนับถือผู้ใหญ่การเคารพและรับฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะผู้ใหญ่เกิดก่อน ผ่านประสบการณ์มากกว่า ประกอบกับการอยู่ร่วมกันในสังคมต้องมีผู้นำ ถ้าเราให้การเคารพและเชื่อฟังผู้นำ สังคมก็จะไม่วุ่นวาย เช่น ถ้าลูกเชื่อฟัง พ่อ แม่ ก็เป็นคนดีได้เพราะไม่มีพ่อแม่คนไหน อยากให้ลูกตนเองชั่ว

^{๖๖}ที่.ม. (ไทย). ๑๐/๖๘/๘๖.

๕. ไม่ข่มเหงล่วงเกินสตรี สตรีถือว่าเป็นเพศแม่เป็นเพศที่อ่อนแอบุรุษควรให้เกียรติให้การยกย่องปกป้องไม่ให้ใครละเมิดสิทธิหรือข่มเหงรังแกถ้าสังคมใด ๆ ผู้หญิงถูกขูดคร่ำข่มขืนมาก ๆ ความเสื่อมก็จะเกิดกับสังคมนั้น

๖. สักการะเคารพเจดีย์ หมายถึงการให้ความเคารพและปกป้องรักษาปูชนียสถานที่สำคัญในศาสนา เพื่อจะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของกลุ่มคนในหมู่คณะที่อยู่ร่วมกันและระลึกถึงกัน เช่น การเคารพพระปฐมเจดีย์

๗. ให้การอารักขา คຸ້ມครอง อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ คือ การคຸ້ມครองบรรพชิต ซึ่งเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ตลอดไป เช่น การทำบุญด้วยปัจจัย ๔ เป็นต้น

อปินิยานิยธรรม ๗ ประการนี้^{๖๗} พระพุทธเจ้าตรัสแสดงแก่เจ้าวัชชีทั้งหลายผู้ปกครองรัฐโดยระบอบสามัคคีธรรม (republic) ซึ่งรัฐคู่อริยอมรับว่า เมื่อชาววัชชียังปฏิบัติตามหลักธรรมนี้ จะเอาชนะด้วยการรบไม่ได้ นอกจากจะใช้การเกลี้ยกล่อมหรือแยกให้แตกสามัคคี

ตารางที่ ๒.๑๑ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญหลักอปินิยานิยธรรม ๗

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ที.ม. (ไทย) ๑๐/๖๘/๘๖.	อปินิยานิยธรรม ๗ หมายถึง ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความไม่เสื่อม ๗ ประการ คือ ๑. หมั่นประชุมกันเนืองนิจ ๒. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม ๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่ได้บัญญัติและไม่เลิกสิ่งที่ยังบัญญัติไว้แล้ว ๔. เคารพนับถือผู้ใหญ่ การเคารพและรับฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี ๕. ไม่ข่มเหงล่วงเกินสตรี สตรีถือว่าเป็น เพศแม่ เป็นเพศที่อ่อนแอบุรุษควรให้เกียรติให้ การยกย่อง ๖. สักการะเคารพเจดีย์ หมายถึง การให้ความเคารพและปกป้องรักษาปูชนียสถานที่สำคัญในศาสนา ๗. ให้การอารักขา คຸ້ມครอง อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์
อง.สตตก. (ไทย) ๒๓/๒๐/๑๘.	อปินิยานิยธรรม ๗ ประการนี้ พระพุทธเจ้าตรัสแสดงแก่เจ้าวัชชีทั้งหลายผู้ปกครองรัฐโดยระบอบสามัคคีธรรม (republic) ซึ่งรัฐคู่อริยอมรับว่า เมื่อชาววัชชียังปฏิบัติตามหลักธรรมนี้จะเอาชนะด้วยการรบไม่ได้ นอกจากจะใช้การเกลี้ยกล่อมหรือแยกให้แตกสามัคคี

๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

แนวความคิดและการจัดตั้งกองอำนาจการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ ได้มีการก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยขึ้น แบ่งออกเป็น ๒ สาขา คือ พรรคคอมมิวนิสต์จีนและพรรคคอมมิวนิสต์ไทย โดยลัทธิคอมมิวนิสต์ได้เริ่มแผ่ขยายอิทธิพลเข้าสู่พื้นที่ชนบททุรกันดาร

^{๖๗}อง.สตตก. (ไทย). ๒๓/๒๐/๑๘.

อาศัยความอดอยากยากจนของราษฎรเป็นเงื่อนไขในการสร้างความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับประชาชนทวีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ จนถึงกับเริ่มมีการจับอาวุธเข้าปะทะระหว่างคนไทยด้วยกันเอง

ช่วงปี พ.ศ.๒๕๐๔ สมัย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีและผู้บัญชาการทหารสูงสุด ได้ตระหนักถึงปัญหานี้ และจะเห็นว่าการที่ฝ่ายตรงข้ามได้นำจุดอ่อนทางด้านสังคมนำมาเป็นเงื่อนไขทำลายความเชื่อมั่นที่ประชาชนพึงมีต่อรัฐบาล ซึ่งดำเนินการอย่างได้ผลในพื้นที่ชนบท เพราะความทุกข์ยากของประชาชนกับ กระทบวงมหาดไทยรายงานให้ทราบ ว่า คอมมิวนิสต์ได้ส่งตัวแทนเข้าไปแทรกซึม อยู่ในหมู่บ้านเพื่อบ่อนทำลายความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล โดยปฏิบัติการในเขตที่ประชาชนด้อยการศึกษาและยากจนเจ้าหน้าที่รัฐดูแลไม่ทั่วถึง การคมนาคมไม่สะดวกและเป็นถิ่นทุรกันดาร ทำให้ขาดการติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกับประชาชน กระทบวงมหาดไทยจึงได้เสนอให้ใช้วิธี การพัฒนาท้องถิ่นเป็นเครื่องมือดำเนินการเพื่อขจัดปัญหาของต้นเหตุ

ดังนั้น ฯพณฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีและผู้บัญชาการทหารสูงสุด ได้มีบัญชาให้กองทัพร่วมกันพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดย พลอากาศเอก ทวี จุลละทรัพย์ เลขาธิการ กองบัญชาการทหารสูงสุด พิจารณาเรื่องดังกล่าวในลักษณะข้อพิจารณาของฝ่ายอำนวยการว่าด้วย หัวเรื่อง “การป้องกันการดำเนินการของคอมมิวนิสต์” ในประเทศไทย^{๖๘}

คณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วย

พลโทเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ รองเสนาธิการกองบัญชาการทหารสูงสุดส่วนหน้า เป็นประธาน

พันเอกเจริญ พงษ์พานิช หัวหน้ากองกำลังพลกองบัญชาการทหารสูงสุดส่วนหน้า เป็นกรรมการ

พันเอกสำราญ ซีโรท หัวหน้ากองส่งกำลังบำรุงกองบัญชาการทหารสูงสุดส่วนหน้าเป็นกรรมการ

พันเอกเชวง ยังเจริญ หัวหน้ากองยุทธการกองบัญชาการทหารสูงสุดส่วนหน้าเป็นเลขาธิการ

พันโทถนอม ไวถนอมสัตว์ เป็นกรรมการและผู้ช่วย

ผลการพิจารณาได้รับความเห็นชอบในหลักการจากผู้บัญชาการทหารสูงสุด เมื่อ ๓๐ มกราคม ๒๕๐๕ จากผู้บัญชาการทหารสูงสุด เมื่อ ๓๐ มกราคม ๒๕๐๕ และมีบัญชาการให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ร่วมกันพิจารณาปรับปรุงตัวบุคคลที่จะบรรจุในตำแหน่งต่าง ๆ ตลอดจนภารกิจให้เหมาะสมด้วย

ประวัติความเป็นมาของ สำนักงานพัฒนาภาค ๒ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา^{๖๙}เมื่อ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๐๕ กรป.กลาง ได้ส่งหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่หน่วยแรกออกปฏิบัติงานพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนที่ บ้านนาคู กิ่งอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้นามหน่วยว่า “หน่วยพัฒนาการ

^{๖๘}องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ, (กรุงเทพมหานคร : องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน, ๒๕๕๒), หน้า ๗.

^{๖๙}หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓, สรุปผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒, (เลย : หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓, ๒๕๖๒), (อัคราเสนา).

เคลื่อนที่จังหวัดกาฬสินธุ์” มีพันเอกเจริญ พงษ์พานิช เป็นผู้บังคับหน่วยคนแรก และได้จัดชุดพัฒนาการเคลื่อนที่อีก ๒ ชุด เข้าเยี่ยมเยียนราษฎรตามหมู่บ้านโดยใช้ความบันเทิงเป็นสื่อในการชี้แจงนโยบายการช่วยเหลือราษฎรของรัฐบาลให้ทราบ มีพันตรีสำเภา ศรีชชา และ นาวาอากาศตรีพจน์ สัตย์บุศย์ เป็นหัวหน้าชุดพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒ คนแรก ใช้เวลาปฏิบัติงานประมาณ ๑ เดือน จึงเดินทางกลับที่ตั้ง กรป.กลาง (กรุงเทพฯ) ส่วนกองบัญชาการหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ จังหวัดกาฬสินธุ์คงตั้งอยู่ต่อไป ในปี พ.ศ.๒๕๐๖ ได้ส่งหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ออกปฏิบัติงาน ซึ่งตามแผนจะมี ๒ หน่วยต่อไป โดยหน่วยที่สองออกปฏิบัติงานที่บ้านกุดเรือคำมีพื้นที่ปฏิบัติการ ๔ อำเภอ คือ อำเภอนวนนิวาส อำเภอนวนนิวมิ อำเภอนวนนิวนิคม และอำเภอสว่างแดนดินมีชุดพัฒนาการเคลื่อนที่รวม ๓ ชุด ต่อมาได้ย้ายฐานพัฒนาการเข้าที่ บ้านโคก ตำบลไร่ อำเภอนวนนิคม จังหวัดสกลนคร ซึ่งปัจจุบันคือ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๖ สนภ.๒ นทพ. รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดสกลนคร หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่สามออกปฏิบัติงานที่ บ้านโพธิ์ตูม อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม มีพันโท สากร วีระศักดิ์ เป็นผู้บังคับหน่วยพื้นที่ปฏิบัติการ ๓ อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอนาแก และอำเภอธาตุพนม มีชุดพัฒนาการเคลื่อนที่รวม ๓ ชุด และได้ย้ายที่ตั้งเข้าปฏิบัติงานในหลายอำเภอ อาทิ บ้านพระทอง อำเภอนาแก, บ้านหนองแคน อำเภอดงหลวง, บ้านไร่ อำเภอ ดอนตาล และในที่สุดได้ย้ายเข้าที่ตั้งหน่วย บ้านทางหลวง ตำบลบ้านแก้ง อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ปัจจุบันคือ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๒ รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดนครพนม เนื่องจากยังมีประชาชนในพื้นที่ทุรกันดาร อื่นๆ รอคอยความช่วยเหลืออีก ดังนั้นในปีต่อ ๆ มา กรป.กลาง ได้จัดหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ออกไปปฏิบัติงานในพื้นที่ท้องถื่นทุรกันดารทุกภูมิภาคของประเทศเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน นั้นมีการส่งหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่เข้าช่วยเหลือเพิ่มอีก ๔ หน่วย โดยในปี ๒๕๐๗ ได้ส่งหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๖ จังหวัดหนองคายเข้าปฏิบัติงาน ณ บ้านดอนหญ้านาง อำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย

เมื่อ ๒๓ เมษายน ๒๕๑๘ ได้ถูกผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์เข้าโจมตีและเผาที่ตั้ง พันเอกเขาว ลิต บิณฑคุปต์ ผู้บังคับหน่วยและเจ้าหน้าที่เสียชีวิต กรป.กลาง จึงได้จัดหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๓๓ ดำเนินงานทดแทนเข้าตั้งฐานพัฒนาการ ณ บ้านศูนย์กลาง อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๐ ถึง ๒๙ มีนาคม ๒๕๓๒ หน่วยได้รับการกิจโครงการอีสานเขียวในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ในนาม ฉก.๐๗ ชัยภูมิ และได้กลับมาปฏิบัติงานในจังหวัดหนองคาย ปัจจุบันคือหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๕ สนภ.๒ นทพ. รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดหนองคาย และในปี ๒๕๐๗ เหมือนกัน ได้ส่งหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๗ และ ๘ เข้าพัฒนาในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดเลย ตามลำดับ โดยหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ที่ ๗ ตั้งฐานอยู่ที่ บ้านส้มเส้า อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี และย้ายเข้าที่ตั้งแห่งใหม่ที่ บ้านโคกหนองแวง ตำบลนาเยือง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ปัจจุบันคือ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๑ สนภ.๒ นทพ. รับผิดชอบ จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดขอนแก่นและหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๘ คือ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเลย เดิมตั้งอยู่ที่ฐานพัฒนาการเคลื่อนที่ที่บ้าน กกคู้ อำเภอเมือง จังหวัดเลยและย้ายที่ตั้งไปอยู่ที่ บ้านท่าสวรรค์ ตำบลท่าสวรรค์ อำเภอนาดัง จังหวัดเลย ปัจจุบันคือ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ สนภ.๒ นทพ. รับผิดชอบจังหวัดเลย และ จังหวัดหนองบัวลำภู สำหรับในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์นั้น ในปี ๒๕๓๐ ชุดทหารช่างเฉพาะกิจที่ ๒๐๒ ที่มีภารกิจพัฒนาแหล่งน้ำ ในโครงการอีสานเขียว จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ย้ายเข้ามารับผิดชอบพัฒนาการ

ในจังหวัดกาฬสินธุ์และเปลี่ยนนามหน่วยเป็น ฉก.กรป.กลาง ๐๓ จนในที่สุดได้เปลี่ยนนามหน่วยเป็น หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่.๒๔ สนภ.๒ นทพ. และมีที่ตั้งใหม่ที่ บ้านศรีมงคล อำเภอคำชะอี จังหวัด มุกดาหาร รับผิดชอบพื้นที่ จังหวัดมุกดาหาร และ จังหวัดกาฬสินธุ์

จากการปฏิบัติงานของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ในพื้นที่อีสานตอนบนในห้วงที่ผ่านมาได้มีการปรับปรุงการจัดส่วนราชการในกองบัญชาการทหารสูงสุด ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๓๓ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๓๓ โดยกำหนดให้กองอำนวยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด โอนมาเป็นหน่วยขึ้นตรงของกองบัญชาการทหารสูงสุด และเปลี่ยนนามหน่วย เป็นกองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ กองบัญชาการทหารสูงสุด ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๔ กองบัญชาการทหารสูงสุดได้จัดตั้ง สำนักงานพัฒนาภาค เป็นหน่วยขึ้นตรงกอง อำนวยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ เพื่อให้ทำหน้าที่บังคับบัญชาหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ต่าง ๆ สำหรับสำนักงานพัฒนาภาค ๒ ได้รับการจัดตั้งขึ้นให้รับผิดชอบพื้นที่ภาคอีสานตอนบน ๙ จังหวัด ตั้งอยู่ที่ ค่ายยุทธศิลป์ประสิทธิ์ ตำบลโนนสูง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี มีภารกิจในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา รวมทั้งการช่วยเหลือประชาชน โดยมีหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๖ หน่วย ตามที่กล่าวข้างต้น ขึ้นตรง และเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาพื้นที่รับผิดชอบ

เวลาผ่านไปสถานการณ์ก่อการร้ายเริ่มเบาบางลงจนถึงหมดสิ้นไปในที่สุด อันเนื่องมาจากการมุ่งมั่นแก้ปัญหาอย่างถูกทางของรัฐบาลไทย ประกอบกับการล่มสลายของสหภาพโซเวียต ในปี ๒๕๓๕ ทำให้ความเดือดร้อนและความรุนแรงต่าง ๆ ในชนบทที่ห่างไกล ยุติลงตามไปด้วย แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่ยังคงทำลายความสุขของพี่น้องประชาชนเหล่านั้นอยู่ ก็คือความยากจน อันถือเป็นหน้าที่ ที่หน่วยงานของรัฐจะต้องขจัดทุกข์ของประชาชนให้หมดสิ้นไป กองบัญชาการทหารสูงสุดจึงได้พัฒนา แนวทางการช่วยเหลือประชาชน ในท้องถิ่นทุรกันดารให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ของประเทศและมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีความเข้มแข็งสามารถช่วยเหลือและพัฒนาตนเองได้ต่อไป จึง ได้มีการแก้้อตราของกองบัญชาการทหารสูงสุด ตามคำสั่ง กองบัญชาการทหารสูงสุด (เฉพาะ) ลับที่ ๑๖๒/๔๐ ลง ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ ให้มีการเปลี่ยนนามหน่วยจากเดิม กองอำนวยการรักษาความ ปลอดภัยแห่งชาติ หรือ กรป.กลาง เป็นหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา หรือ นทพ. และ สำนักงาน พัฒนาภาค๒ เป็นหน่วยขึ้นตรง หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

ความภาคภูมิใจของเหล่านักรบสีน้ำเงินแห่งหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ที่มีมาตลอดเวลา หลายสิบปีนั้น ก็คือการได้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของพี่น้องประชาชนในท้องถิ่นทุรกันดารดีขึ้น ด้วยการ พัฒนาทุก ๆ ด้านพร้อมกันไป ทั้งทางวัตถุและจิตใจอันเป็นการช่วยเหลือประชาชนตามหลักการ พัฒนาชุมชน

วิสัยทัศน์

“หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เป็นหน่วยงานชั้นเยี่ยมของกองทัพไทย ในด้านการพัฒนา เพื่อความมั่นคง โดยเตรียมความพร้อมของ ทหารยุวกรบุคคล ชุมชน พื้นที่ เพื่อป้องกันภัยคุกคามทุก

รูปแบบ และประชาชนมีความเชื่อมั่น ศรัทธาต่อกองทัพไทย” เนื่องจากหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเป็นหน่วยงานหลักที่มีภารกิจ พัฒนาศักยภาพของคน ชุมชน และพื้นที่ เพื่อความมั่นคง ได้แก่^{๗๐}

๑. ความมั่นคงทางสภาพสังคม โดยใช้โครงการพัฒนาที่หน่วยสนับสนุนให้กับประชาชน และการปฏิบัติงานของหน่วยที่บูรณาการการแก้ปัญหาสำคัญทางสังคม ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของชาติ ร่วมกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาแก่ประชาชนในด้านความรักชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์

๒. ความมั่นคงในด้านพื้นที่ โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพของพื้นที่ให้เกื้อกูลต่อการป้องกันประเทศ ทั้งในเรื่องเส้นทางคมนาคม แหล่งน้ำกินน้ำใช้ ที่สอดคล้องกับแผนป้องกันประเทศ ตลอดจนการพัฒนาที่เกื้อกูลต่อการเป็นแหล่งเสปียงในสนามรบ ตั้งแต่ยามปกติ

เป้าประสงค์ของวิสัยทัศน์

การที่จะดำเนินงานให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ดังกล่าว หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กำหนดเป้าประสงค์ (Goal) ในการดำเนินงานในห้วง ปี พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ ดังนี้

๑. สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาแก่ประชาชนในด้านความรักชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์

๒. พัฒนาคน ชุมชน พื้นที่ ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน มีความสมดุลแบบองค์รวมและเกื้อกูลต่อการป้องกันประเทศ

การปฏิบัติงานที่จะตอบสนองต่อความสำเร็จตามเป้าประสงค์ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กำหนดให้มีการปฏิบัติภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategy issue) ๕ ประเด็น ดังนี้

พันธกิจ

๑. เติบโตทุนสถาบันพระมหากษัตริย์ และส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒. สนับสนุนภารกิจของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ การช่วยเหลือประชาชน การป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณภัยและภัยพิบัติ

๓. สนับสนุนภารกิจของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาสำคัญเร่งด่วนของชาติ ตลอดจนปฏิบัติภารกิจอื่น ตามที่ได้รับมอบหมาย

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ เติบโตทุนสถาบันพระมหากษัตริย์ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เติบโตทุนสถาบันพระมหากษัตริย์ อย่างสมพระเกียรติ และสนับสนุนการดำเนินการโครงการพระราชดำริ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตลอดจนนำแนวพระราชดำริมาขยายผลให้เป็นที่ประจักษ์อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนชาวไทย และเป็นสถาบันหลักที่สำคัญยิ่ง ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพของ คน ชุมชน พื้นที่ ให้เกื้อกูลต่อการผนึกกำลังป้องกันประเทศ พัฒนาศักยภาพของคน ชุมชน และพื้นที่ ในพื้นที่เป้าหมายของ หน่วยบัญชาการ

^{๗๐}หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓, สรุปผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒, (เลย : หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓, ๒๕๖๒), (อัคราเสนา).

ทหารพัฒนา ให้มีภูมิคุ้มกัน มีความมั่นคงแบบองค์รวม พร้อมทั้งจะเผชิญปัญหาในทุกมิติของความมั่นคง โดยใช้ศักยภาพในรูปแบบของแผนงานการพัฒนาที่มีอยู่ ลดเงื่อนไขของปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงในทุกมิติ และเสริมสร้างให้มีความพร้อมที่จะเผชิญปัญหา สามารถพึ่งพาตนเองได้ เพื่อให้ผลลัพธ์การพัฒนา ส่งผลให้คน ชุมชน มีความสุขอย่างยั่งยืนในการดำเนินชีวิต และพร้อมสนับสนุนการปฏิบัติการของทหารได้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ สนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนของชาติ เตรียมความพร้อมของกำลังพล ยุทธโศภรณ์ และนำศักยภาพที่มีอยู่เข้าร่วมปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาสำคัญเร่งด่วนของชาติ การสนับสนุน ส่วนราชการอื่น อาทิ การสนับสนุนการแก้ไขปัญหายาเสพติด การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาองค์กร พัฒนาการให้มีความทันสมัย ทั้งด้านประสิทธิภาพ โดยปรับระบบการทำงาน ให้มีมาตรฐาน การพัฒนาขีดสมรรถนะ และวัฒนธรรมการทำงาน ทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กร ตลอดจนพัฒนาด้านการบริการ ด้านการบริหาร การพัฒนาระบบบริหารความรู้ในองค์กร และการจัดการสารสนเทศ เพื่อให้เป็นองค์กรมีประสิทธิภาพ มีความทันสมัย

สำนักงานพัฒนาภาค ๒ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้ดำเนินการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนในท้องถิ่นตาม ๘ แผนงานหลักได้แก่ แผนงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม แผนงานส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ แผนงานพัฒนาแหล่งน้ำ แผนงานพัฒนาชุมชนและสาธารณสุข แผนงานด้านสาธารณสุข แผนงานศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแผนงานการปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ และแผนงานสังคมสงเคราะห์นอกจากนี้ยังมีแผนงานเพื่อรองรับภารกิจต่าง ๆ ที่ล้วนมีความสำคัญอย่างยิ่ง เรียกว่า แผนงานพิเศษ เช่น ๑. งานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม ๒. งานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ ๓. งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน ๔. งานเกษตรผสมผสานงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ งานที่ได้รับมอบหมายตามนโยบายของรัฐบาล และงานสนับสนุนส่วนราชการอื่นๆ การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เป็นต้น

เมื่อเกิดภัยพิบัติอันนำมาซึ่งความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของพี่น้องประชาชน ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยสำนักงานพัฒนาภาค ๒ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (ศบภ.สนภ.๒ นทพ.) ทำหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติการช่วยเหลือประชาชนในยามเกิดภัยพิบัติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภัยแล้งที่นำความทุกข์ความเดือดร้อนมาสู่ประชาชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กำลังพลในชุดพัฒนาสีน้ำเงินมิตรา พัฒนาชาติไทย บนอกเสื้อด้านซ้ายก็จะปรากฏขึ้นพร้อมด้วยความช่วยเหลืออย่างทันที่เสมอ

นับจากวันแรกที่นักรบสีน้ำเงินถือกำเนิดขึ้นในนาม กรป.กลาง ในปี ๒๕๐๕ จนเป็นหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในปี พุทธศักราช ๒๕๔๐ และจนถึงวันที่ทุกชีวิตก็ยังยืนยันว่า ไม่ว่าเรานักรบสีน้ำเงิน แห่งหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจะอยู่ที่ใดก็ตาม เราก็มยังคงเป็นนักรบสีน้ำเงินผู้พร้อมที่จะทำงานหนักและพร้อม ที่จะเสียสละเพื่อความทุกข์สุขของประชาชนตลอดไป เช่นเดียวกับที่บรรพชนนักรบสีน้ำเงินในอดีตได้มุ่งมั่นปฏิบัติตลอดเวลาที่ผ่านมา

การปฏิบัติงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา^{๗๑}

การดำเนินงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจะดำเนินการในพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาเพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดน ในพื้นที่ ๓๖๘ ตำบลชายแดน และพื้นที่ตอนในของประเทศที่มีเงื่อนไขปัญหาความมั่นคง

สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ ที่ผ่านมา หน่วยได้ดำเนินการพัฒนาในพื้นที่ตำบลชายแดนจำนวน ๗๒ ตำบล สรุปผลการปฏิบัติงานตามกิจกรรมที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณได้ ดังนี้

๑. งานก่อสร้างเส้นทางชนบทดำเนินการก่อสร้างเส้นทางคมนาคม จำนวน ๔๓๓ เส้นทาง รวมระยะทาง ๑,๒๖๒.๘๘๖ กิโลเมตร

๒. การจัดหาน้ำกินน้ำใช้ ดำเนินการงานขุดลอกลำน้ำ งานขุดลอกสระเก็บน้ำ จำนวน ๔๓๐ โครงการ มีปริมาณกักเก็บน้ำ ๓๖,๕๕๙,๗๖๙ ลบ.ม. ก่อสร้างและซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน ระบบผลิตน้ำดื่ม จำนวน ๓๘๑ โครงการ ก่อสร้างฝายกักเก็บน้ำ, ก่อสร้างทำนบกั้นน้ำ จำนวน ๑๕ แห่ง ขุดเจาะบ่อน้ำตื้น งานขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล พัฒนาบ่อน้ำบาดาล จำนวน ๗๑๗ แห่ง

๓. งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน

๓.๑ การส่งเสริมอาชีพ ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มเลี้ยงปศุสัตว์ กลุ่มทอผ้าไหม กลุ่มจักรสาน กลุ่มโรงสีข้าวชุมชน และกลุ่มธนาคารปูอินทรีย์ จำนวน ๑๖๒ โครงการ

๓.๒ การผสมเทียมโค ดำเนินการผลิตน้ำเชื้อจากพ่อโคพันธุ์ดี สนับสนุนให้กับสถานีผสมเทียม ๗๖ สถานี ๙๓ ชุด ทั่วประเทศ สามารถดำเนินการผสมเทียม ได้ ๒๒,๘๔๕ ครั้ง ติดตามลูกโคเกิดในปีที่ผ่านมา ได้จำนวน ๑๓,๐๒๗ ตัว

๓.๓ โครงการประมงหมู่บ้าน นทพ. ดำเนินการเพาะพันธุ์ปลาได้ จำนวน ๒๑ ล้านตัว ในฐานการผลิตพันธุ์ปลา ๒๑ ฐาน ฐานการผลิต ๑๙ หน่วย ทั่วประเทศ แจกจ่ายให้กับราษฎร โรงเรียน และปล่อยลงแหล่งน้ำธรรมชาติ

๔. การสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๔.๑ โครงการเกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนโครงการเกษตรผสมผสานฯ ให้กับราษฎร เช่น การส่งเสริมการปศุสัตว์ การปลูกพืชผักสวนครัวการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ และขุดสระเก็บน้ำในไร่นา จำนวน ๒๑๔ โครงการ ผู้ได้รับผลประโยชน์ ๖๖๔ ครัวเรือน ๒,๑๕๖ ราย

๔.๓ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีดำเนินการสนับสนุนโครงการฯ โดยการสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืชเพาะชำกล้าไม้หายาก และกำหนดรหัสประจำต้น เพื่อเป็นการปกป้องรักษาธรรมชาติและพันธุพืชในพื้นที่รวมทั้งปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชตามแนวพระราชดำริ

^{๗๑}หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา, เอกสารสรุปแผนการปฏิบัติงานหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา, ๒๕๖๒), (อัติสำเนา).

๔.๔ จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เทิดไท้ มหาราชัน จำนวน ๘๔ ศูนย์

๕. สนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดดำเนินการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านยาเสพติด จำนวน ๖ หลักสูตร ๑๒๕ รุ่น ๘,๐๘๐ คน/ป เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับเยาวชนกลุ่มเสี่ยงและสร้างชุมชน ให้เข้มแข็งปลอดภัยจากยาเสพติด

แผนการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนามีแผนดำเนินการพัฒนาในพื้นที่ตำบลเป้าหมาย จำนวน ๓๔ ตำบล ใน ๓๐ จังหวัด โดยมีงานที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. งานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม และปรับปรุงเส้นทางคมนาคม จำนวน ๔๔๒ เส้นทาง

๒. การจัดหาน้ำกินน้ำใช้ จำนวน ๑,๐๕๕ โครงการ

๓. โครงการพัฒนาช่วยเหลือประชาชน จำนวน ๘๗ โครงการ

๔. โครงการเกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๔๕ โครงการ

หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ สำนักงานพัฒนาภาค ๒ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย ดำเนินการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จิตวิทยาของประชาชนในพื้นที่ทุรกันดาร และพื้นที่กำหนด เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและรักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศ ให้มีความมั่นคง และยกฐานะความเป็นอยู่ ของราษฎรให้ดีขึ้น สำหรับ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ๒๓ ได้ปฏิบัติงาน ในพื้นที่ จ.เลย เมื่อ ๑๔ ส.ค.๒๕๖๓ (เป็นหน่วยที่ ๘ ใน จำนวน ๓๐ หน่วย) โดยตั้งฐานพัฒนาการ ที่ บ.กกตุ๋ ต.กกตุ๋ อ.เมือง จ.เลย

การแปรสภาพ

พ.ศ.๒๕๖๔ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเลย ใช้นามหน่วย หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ๓๖ ล.ย.

พ.ศ.๒๕๖๖ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ๓๖ ได้ย้าย ที่ตั้งฐานปฏิบัติการ จาก บ.กกตุ๋ ต.กกตุ๋ อ.เมือง มาอยู่ที่ บ.ท่าสวรรค์ ต.ท่าสวรรค์ อ.นาด้าง จ.เลย

พ.ศ.๒๕๓๔ ใช้นามหน่วย หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ๒๓ สนภ.๒ กองอำนวยการกลาง รักษาความปลอดภัยแห่งชาติ

พ.ศ.๒๕๔๐ ใช้นามหน่วย หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ๒๓ สนภ.๒ นทพ. ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา หน่วยจึงกำหนดให้

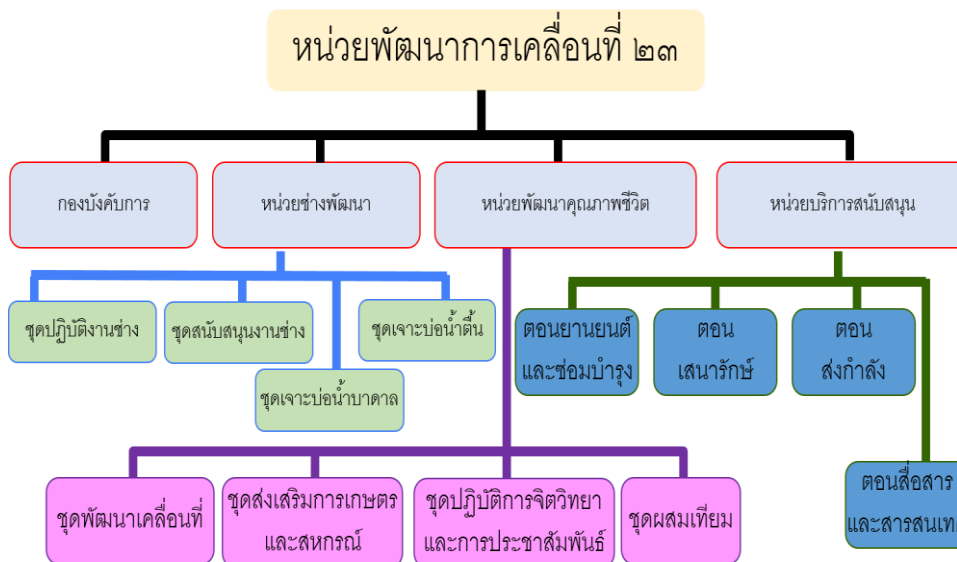
วันที่ ๑๔ สิงหาคม ของทุกปี เป็นวันคล้ายวันสถาปนาหน่วย

ภารกิจของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓

หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ รวมทั้งการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย ด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา ดำเนินการงานประชาสัมพันธ์ การเสนอข่าวสาร และความรู้ความบันเทิงต่อประชาชน การรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม อันดีงามของท้องถิ่น ส่งเสริม และสนับสนุนการประกอบอาชีพแก่ราษฎร และหน่วยงานทหาร สนับสนุนกิจกรรมของหน่วยทหารเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ ตลอดจนปฏิบัติภารกิจ อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

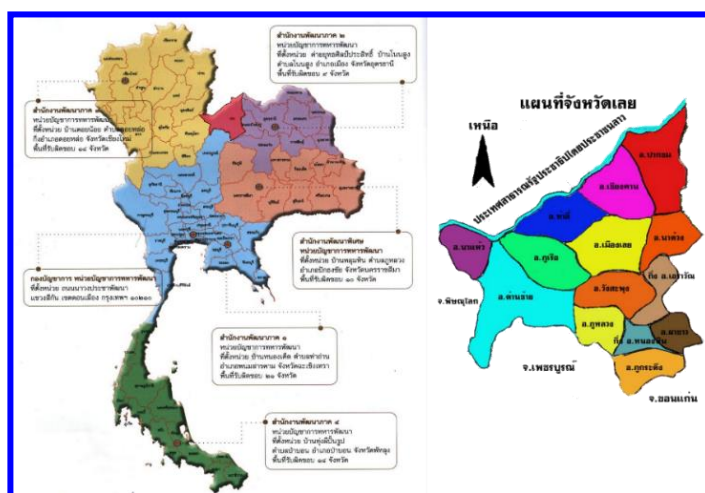
การจัดหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๔ ส่วน ได้แก่ กองบังคับการ , หน่วยช่างพัฒนา, หน่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต , และหน่วยบริการสนับสนุน

โครงสร้างการจัดหน่วย (อผก. ๒๑๔๐)

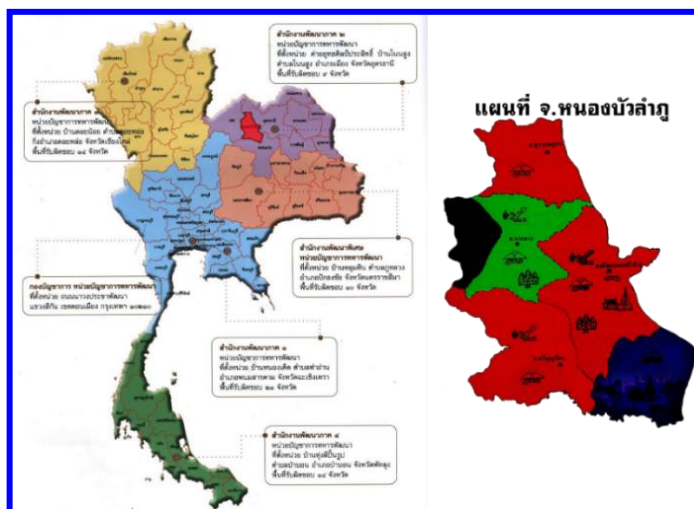

แผนภาพที่ ๒.๑ โครงสร้างหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓

พื้นที่รับผิดชอบ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ มีพื้นที่รับผิดชอบ ๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเลย และ จังหวัดหนองบัวลำภู^{๗๒}

^{๗๒}หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓, สรุปผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒, (เลย : หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓, ๒๕๖๒), (อัครสำเนา).

ภาพที่ ๒.๒ แสดงพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๗.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและอธิบายข้อมูล ดังนี้

รุจ กสิวุฒิ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทบาทหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในการพัฒนาชนบทตามแนวพระราชดำริ” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาชนบทไทยมีปัญหาหลักที่สำคัญอันนำไปสู่ปัญหาด้านอื่นๆ ได้แก่ ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายปัญหาการขาดความรู้ของประชาชนซึ่งก่อให้เกิดความไม่ยั่งยืนในการพัฒนาและแก้ไข้ปัญหาของชนบท ดังนั้นจึงควรกำหนดเป้าหมายการพัฒนาชนบทตามแนวพระราชดำริให้สามารถพึ่งตนเองได้ทั้งทางเทคโนโลยีเศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติจิตใจและสังคม^{๗๓}

วิชชุดา สง่าเนตร ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการการประชาสัมพันธ์ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในกองบัญชาการกองทัพไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ผลการวิจัยพบว่า ๑. สภาพปัญหาในการบริหารจัดการการประชาสัมพันธ์ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในกองบัญชาการกองทัพไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การใช้สื่อที่ยังขาดความหลากหลาย การได้รับเครื่องมือที่ทันสมัยอย่างเพียงพอ การขาดแคลนบุคลากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการประชาสัมพันธ์ไม่ได้รับงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสมกับปริมาณงานที่ได้รับ และการขาดตัวแบบนำในการบริหารจัดการการประชาสัมพันธ์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๒. แนวทางการพัฒนาการบริหารการประชาสัมพันธ์ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในกองบัญชาการกองทัพไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาควรพัฒนาการใช้สื่อให้มีความหลากหลาย

^{๗๓}รุจ กสิวุฒิ, “การพัฒนาบทบาทหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในการพัฒนาชนบทตามแนวพระราชดำริ”, วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-ธันวาคม ๒๕๕๗): ๑๖๕-๑๘๓.

รวมถึงจัดทำสื่อของตนเองให้มากขึ้น พัฒนาบุคลากรให้มียุทธศาสตร์ที่เหมาะสม จัดสรรงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอและเหมาะสมกับภาระงานและนำตัวแบบที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัยนี้ คือ ตัวแบบ MUM ซึ่งประกอบไปด้วยด้านต่าง ๆ ๓ ด้าน คือ ด้านการคิด ด้านการปฏิบัติงาน และด้านการประเมินผล ไปปรับใช้ในการบริหารจัดการการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานตนเอง และ ๓. ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมแนวทางการพัฒนาการจัดการประชาสัมพันธ์ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในกองบัญชาการกองทัพไทยตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ การบริหารบุคลากร การบริหารงบประมาณ การบริหารวัสดุอุปกรณ์ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารข่าวสาร^{๗๔}

ภัสนันท์ รัตกลาง และนิเทศ ดินณะกุล ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนไปปฏิบัติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา” ผลการวิจัยพบว่า ๑. หน่วยบัญชาการทหารพัฒนามีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ และช่วยเหลือประชาชนภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยที่ด้านความชัดเจนในเป้าหมายของนโยบายเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการคำนึงถึงวัฒนธรรมของคน-ชุมชน-พื้นที่ ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่างๆ ด้านทัศนคติของผู้นำนโยบายไปดำเนินการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านความเพียงพอของทรัพยากร และด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ๒. นายทหารของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนามีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการนำนโยบายพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนไปปฏิบัติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยที่ด้านการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงในพื้นที่เป้าหมายเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการอยู่ดีกินดีและความพึงพอใจของประชาชนและด้านเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ๓. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนไปปฏิบัติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนารายด้านนั้นพบว่า ปัจจัยด้านความชัดเจนในเป้าหมายของนโยบายด้านความพอเพียงของทรัพยากรด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มภายนอกหน่วยงาน ด้านการคำนึงถึงวัฒนธรรม ศาสนา อัตลักษณ์ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านแรงจูงใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติและช่วยเหลือประชาชนและด้านทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.๐๑ กับผลการนำนโยบายการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนไปปฏิบัติเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๗๕}

กิตติพงศ์ กาญจนาคม ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐- ๒๕๗๙)” ผลการวิจัยพบว่า ด้านภารกิจของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาโดยกำหนดภารกิจดังนี้ ๑. การพัฒนาทรัพยากรบุคคลชุมชนพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของประเทศให้มีความพร้อมต่อการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ ๒. การพัฒนาพื้นที่เพื่อ

^{๗๔}วิชชุดา สง่าเนตร, “การบริหารจัดการการประชาสัมพันธ์ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในกองบัญชาการกองทัพไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”, วารสารรัฐสารศึกษาศาสตร์, ปีที่ ๕๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๙): ๒๓-๓๘.

^{๗๕}ภัสนันท์ รัตกลาง และนิเทศ ดินณะกุล, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนไปปฏิบัติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา”, วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๕๙): ๘๐-๙๑.

สร้างความมั่นคงทางอาหาร น้ำ และพลังงานรวมถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓. การพัฒนาพื้นที่ขอบชายแดนของประเทศและประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสนับสนุนเกลือและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๔. การป้องกันและช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทั้งในและนอกประเทศ

ด้านการกำหนดพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาจะกำหนดพื้นที่เป้าหมายโดย ๑) เน้นการพัฒนาพื้นที่สนับสนุนกองกำลังป้องกันแนวชายแดน ๒) การพัฒนาพื้นที่เป้าหมายบริเวณพื้นที่ทั้งในและนอกประเทศโดยกำหนดความเร่งด่วนตามภัยคุกคามของแต่ละสำนักงานพัฒนาภาค ๓) การพัฒนา พื้นที่ตอนในของประเทศสร้างความมั่นคงด้านอาหารน้ำและพลังงานของประเทศด้าน โครงสร้างการจัดของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนามีการปรับเปลี่ยนโดย ๑) จัดตั้งสำนักบรรเทาสาธารณภัย ๒) จัดตั้งสำนักนโยบาย และแผนหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ๓) จัดตั้งหน่วยฝึกบำบัดผู้ติดยาเสพติดในระดับหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ด้านการกำลังพลของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนามีนโยบายดังนี้

๑) กำหนดมาตรการประเมินผลการปฏิบัติงานและการลงทัณฑ์ของกำลังพล ๒) บรรจุกำลังพลตามอัตราที่ได้รับจนเต็มแล้วจัดทำมาตรการควบคุมในการรักษาอัตราของหน่วยทุกระดับให้คงที่ ๓) เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนเสริมทักษะพัฒนาความรู้รวมทั้งมีการประเมินผลเพื่อเป็นฐานข้อมูล ๔) ให้ทุกหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่เตรียมการเปิดการบำบัดผู้ติดยาเสพติด ๕) กำหนดให้มีสวัสดิการกำลังพลอย่างครบถ้วน ตามปัจจัยการดำรงชีพที่มีความจำเป็นตลอดจนส่งเสริมการศึกษาให้กับบุตรข้าราชการ^{๗๖}

ปกิต สันตินิยม ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในกระบวนการสื่อสารทางการเมือง เพื่องานพัฒนาด้านความมั่นคงในพื้นที่ชนบท (ช่วง พ.ศ. ๒๕๐๕-พ.ศ. ๒๕๕๓)” ผลการวิจัยพบว่า ช่องทางการสื่อสารที่หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ประสบผลสำเร็จมากที่สุด คือ การสื่อสารแบบเผชิญหน้า ซึ่งผู้สื่อสารและผู้รับสารสามารถโต้ตอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการสื่อสารข้อมูลจึงมีความถูกต้อง มีความชัดเจนมากกว่าการสื่อสารแบบอื่น ๆ และยังพบว่าผู้บังคับหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ต้องพัฒนาเรียนรู้ และปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอเพื่อให้เกิดกระบวนการสื่อสารทางการเมืองที่ดีตลอดเวลา ที่สำคัญยังได้ค้นพบว่าการปฏิบัติงานของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ในการพัฒนาด้านความมั่นคงในพื้นที่ชนบทส่งผลให้เกิดการขยับขึ้น ทางสังคม มีการเปลี่ยนแปลงมากมายเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นสังคม เศรษฐกิจและการเมือง อันเป็นผลสำเร็จที่เกิดจากกลุ่มนักพัฒนาที่เรียกตนเองว่า “นักรบสีน้ำเงิน”^{๗๗}

ปะนะนุช ปบัว ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคง” ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาและการดำเนินงานและการปฏิบัติงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา มีความเหมาะสม ส่งผลทำให้หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเป็นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทในการสนับสนุนงานความมั่นคงของกองทัพไทยในด้านการพัฒนาเพื่อความมั่นคงและเตรียมความพร้อมของทรัพยากรบุคคล ชุมชน พื้นที่ เพื่อป้องกันภัยคุกคาม

^{๗๖} กิตติพงษ์ กาญจนาคม, “แนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙)”, **รายงานวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร : การป้องกันราชอาณาจักรรุ่นที่ ๕๙, ๒๕๖๐).

^{๗๗} ปกิต สันตินิยม, “บทบาทของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในกระบวนการสื่อสารทางการเมือง เพื่องานพัฒนาด้านความมั่นคงในพื้นที่ชนบท (ช่วง พ.ศ. ๒๕๐๕-พ.ศ. ๒๕๕๓)”, **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๕).

ทุกรูปแบบและประชาชน เพื่อให้มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อกองทัพไทยโดยมีพันธกิจที่สำคัญ คือ (๑) เติบโตทุนสถาบันพระมหากษัตริย์และส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (๒) สนับสนุนภารกิจของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติการช่วยเหลือประชาชน การป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขภัยและภัยพิบัติและ(๓) สนับสนุนภารกิจของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาสำคัญเร่งด่วนของชาติตลอดจนปฏิบัติภารกิจอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย สำหรับข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่ มิติภายนอกในระดับหน่วย คือ การสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาประเทศและการช่วยเหลือประชาชนยังคงต้องดำเนินการต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ทุรกันดาร ส่วนมิติภายใน คือ การพัฒนาขีดความสามารถกำลังพล มุ่งเน้นการพัฒนากำลังพลให้มีความรู้ในทุกด้านสามารถรับมือกับภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงไป การปรับโครงสร้างการจัดองค์กร เพื่อตอบสนองงานการพัฒนาเพื่อความมั่นคงและการช่วยเหลือประชาชนจะทำให้หน่วยสามารถดำเนินการได้ในทุกรูปแบบสามารถเผชิญต่อเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๗๘}

ธวัชชัย ดะนุดีษฐ์ ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปิงของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กรณีศึกษาแม่น้ำลี้และลำน้ำแม่ทา” ผลการวิจัยพบว่า ๑) พื้นที่มีปัญหาภัยแล้งอยู่ในขั้นวิกฤติ ส่งผลให้ ราษฎร แก้ปัญหาด้วยการตักน้ำเข้าสถานีสูบน้ำพลังงานไฟฟ้าจนเกิดปัญหาแย่งชิงน้ำ ๒) ควรปรับปรุงให้ชุดปฏิบัติการ มีชุดมวลชนสัมพันธ์ และให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมด้วย ๓) การปฏิบัติงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาควรสนับสนุนตามลักษณะปัญหา ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนน้ำปัญหาอุทกภัย และปัญหาคุณภาพน้ำ โดยกำหนด ข้อเสนอแนะและเงื่อนไข ให้ชัดเจนโดยเฉพาะเน้นในการสร้างมวลชน ๔) การจัดทำโครงการให้หน่วยนำเสนอข้อมูลแหล่งน้ำและเสนอแนวความคิดในการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อให้ราษฎรมีน้ำกินน้ำใช้ และการป้องกันน้ำท่วมเน้นในการตรวจสอบโครงการได้อย่างโปร่งใส^{๗๙}

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาทำหน้าที่พัฒนาและช่วยเหลือประชาชนในท้องถิ่นตามแผนงานสร้างเส้นทางคมนาคม แผนงานส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ แผนงานพัฒนาแหล่งน้ำ แผนงานชุมชนและสาธารณสุข แผนงานการสาธารณสุข แผนงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แผนงานการประชาสัมพันธ์และจิตวิทยา แผนงานการสังคมสงเคราะห์และอื่น ๆ นอกจากนั้นยังมีแผนงานโครงการต่าง ๆ เรียกว่า แผนงานและโครงการพิเศษ เช่น งานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม งานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน งานเกษตรผสมผสานทั้งระบบเพื่อให้ราษฎรอยู่ดีมีสุข

^{๗๘} ปยะนุช ปบัว, “บทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคง” รายงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ๒๕๖๑).

^{๗๙} ธวัชชัย ดะนุดีษฐ์, “แนวทางการพัฒนาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปิงของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กรณีศึกษาแม่น้ำลี้และลำน้ำแม่ทา”, รายงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : การป้องกันราชอาณาจักรรุ่นที่ ๖๐, ๒๕๖๑).

ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

นักวิจัย	ผลการวิจัย
รุจ กสิวุฒิ, (๒๕๕๗)	ปัญหาชนบทไทยมีปัญหาหลักที่สำคัญอันนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย ปัญหาการขาดความรู้ของประชาชนซึ่งก่อให้เกิดความไม่ยั่งยืนในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชนบท ดังนั้นจึงควรกำหนดเป้าหมายการพัฒนาชนบทตามแนวพระราชดำริให้สามารถพึ่งตนเองได้ทั้งทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติจิตใจและสังคม
วิชชุดา สง่าเนตร, (๒๕๕๙)	๑. การใช้สื่อที่ยังขาดความหลากหลาย การได้รับเครื่องมือที่ทันสมัยอย่างเพียงพอ การขาดแคลนบุคลากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการประชาสัมพันธ์ ไม่ได้รับงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสมกับปริมาณงานที่ได้รับ ๒. หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาควรพัฒนาการใช้สื่อให้มีความหลากหลาย รวมถึงจัดทำสื่อของตนเองให้มากขึ้น พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ที่เหมาะสม จัดสรรงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอและเหมาะสมกับภาระงาน ๓. การส่งเสริมแนวทางการพัฒนาการบริหารตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ การบริหารบุคลากร การบริหารงบประมาณ การบริหารวัสดุอุปกรณ์ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารข่าวสาร
ภัสรินทร์ รัตกลาง และนิเทศ ตินณะกุล, (๒๕๕๙).	๑. การสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่างๆ ด้านทัศนคติของผู้นำนโยบายไปดำเนินการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านความเพียงพอของทรัพยากร และด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ๒. ผู้นำนโยบายพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนไปปฏิบัติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยที่ด้านการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงในพื้นที่เป้าหมายเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการอยู่ดีกินดีและความพึงพอใจของประชาชนและด้านเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชน ๓. ปัจจัยด้านความชัดเจนในเป้าหมายของนโยบายด้านความพอเพียงของทรัพยากรด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มภายนอก

ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
กิตติพงศ์ กาญจนาคม, (๒๕๖๐)	<p>หน่วยงาน ด้านการค้ำจุนถึงวัฒนธรรม ศาสนา อัตลักษณ์ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน</p> <p>ภารกิจของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาโดยกำหนดภารกิจดังนี้ ๑. การพัฒนาทรัพยากรบุคคลชุมชนพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของประเทศให้มีความพร้อมต่อการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ ๒. การพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร น้ำ และพลังงาน รวมถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด ๓. การพัฒนาพื้นที่ขอบชายแดนของประเทศและประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสนับสนุนเกื้อกูลและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ๔. การป้องกันและช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทั้งในและนอกประเทศ</p>
ปกิต สันตินิยม, (๒๕๕๕)	<p>ผู้บังคับหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ต้องพัฒนาเรียนรู้ และปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอเพื่อให้เกิดกระบวนการสื่อสารทางการเมืองที่ดีตลอดเวลา ที่สำคัญยังได้ค้นพบว่าการปฏิบัติงานของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ในการพัฒนา ด้านความมั่นคงในพื้นที่ชนบทส่งผลให้เกิดการยับยั้งทางสังคม มีการเปลี่ยนแปลงมากมายเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็น สังคม เศรษฐกิจและการเมือง อันเป็นผลสำเร็จที่เกิดจากกลุ่มนักพัฒนาที่เรียกตนเองว่า “นักรบสีน้ำเงิน”</p>
ปิยะนุช ปบัว, (๒๕๖๑)	<p>การพัฒนาเพื่อความมั่นคงและเตรียมความพร้อมของทรัพยากรบุคคล ชุมชน พื้นที่เพื่อป้องกันภัยคุกคามทุกรูปแบบและประชาชนเพื่อให้มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อกองทัพบกไทยโดยมีพันธกิจที่สำคัญ คือ(๑)เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์และส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (๒) สนับสนุนภารกิจของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติการช่วยเหลือประชาชน การป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณภัยและภัยพิบัติและ (๓) สนับสนุนภารกิจของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาสำคัญเร่งด่วนของชาติ</p>

ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
ธวัชชัย ดะนุติษฐ, (๒๕๖๑)	๑) พื้นที่ที่มีปัญหาภัยแล้งอยู่ในขั้นวิกฤติ ส่งผลให้ ราษฎร แก้ปัญหาด้วยการตักน้ำเข้าสถานีสูบน้ำพลังงานไฟฟ้าจนเกิด ปัญหาแย่งชิงน้ำ ๒) ควรปรับปรุงให้ชุดปฏิบัติการ มีชุดมวลชน สัมพันธ์ และให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมด้วย ๓) การ ปฏิบัติงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาควรสนับสนุนตาม ลักษณะปัญหาได้แก่ปัญหาการขาดแคลนน้ำปัญหาอุทกภัย และปัญหาคุณภาพน้ำ โดยกำหนด ข้อเสนอแนะและเงื่อนไข ให้ ชัดเจนโดยเฉพาะเน้นในการสร้างมวลชน ๔) การจัดทำ โครงการให้หน่วยนำเสนอข้อมูลแหล่งน้ำและเสนอ แนวความคิดในการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อให้ราษฎรมี

๒.๗.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอธิบดีกรม ๗

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอธิบดีกรม ๗ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและอธิบายข้อมูล ดังนี้

ศาสตราจารย์ ดร. ภาส ภาสสัทธา ได้วิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใส ในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า ๑. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส ด้านการนำหลักนิติธรรมมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) กฎเกณฑ์ ๒) ระเบียบ ๓) กฎหมาย ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารงานและบุคลากร ด้านการนำการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) ร่วมคิด ๒) ร่วมทำ ๓) ร่วมตรวจสอบ ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร ด้านการนำความรับผิดชอบมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) ความรับผิดชอบต่อตนเอง ๒) ความรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่น ๓) ความรับผิดชอบต่อสังคม ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร ๒. ด้านการนำหลัก หิริ โอตตปปะ กับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน คือ ๑) ความละเอียดต่อการกระทำสิ่งผิด ๒) ความเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ในการนำหลักธรรม อภิธานิธรรม ๗ กับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน คือ ๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ๒) พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเล็กประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ลบล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ ๔) ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชุมชน (ชาววัชชี) เคารพนบถของท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง ๕) บรรดากุลสตรี กุลกุมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรือฉุดคร่าขึ้นใจ ๖) เคารพสักการบูชาเจดีย์ ๗) จัดให้ความอารักขา คุ้มครอง ป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย เพื่อให้เกิดแนวทางอันดีงาม ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและ

บุคลากร และในด้านการนำหลักพุทธธรรมบูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติ เพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ตามหลักพุทธธรรม มีหลักพุทธธรรมที่มีความเหมาะสมและครอบคลุมในการนำมาบริหารทั้งในระดับบุคคล ด้วยการนำหลักโลกบาลธรรมอันเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องเตือนตนเองให้คิดดี ปฏิบัติดี และการนำหลักอภิธานิยธรรม ๗ อันเป็นการหลักธรรมในการทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคีเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน และเมื่อมีการนำมาบูรณาการกับธรรมาภิบาล ด้วยหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ เพื่อสร้างความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ๓. การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการนำหลักพุทธธรรมบูรณาการร่วมกับหลักธรรมาภิบาล ทำให้ได้รูปแบบในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓ รูปแบบหลัก ประกอบด้วย รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใส ในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม ด้านการมีส่วนร่วมในด้านความรับผิดชอบ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม ในด้านการมีส่วนร่วม ในด้านความรับผิดชอบ และรูปแบบการ บูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรมในด้านการมีส่วนร่วมในด้านความรับผิดชอบ โดยนำรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมและหลักธรรมาภิบาลในงานบริหาร บริการ และงานสนับสนุนเพื่อความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การบูรณาการครบถ้วน และมีความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร และบุคลากร เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป^{๕๐}

ปกรณ์ มหากันธา ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เชิงพุทธบูรณาการ” ผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธธรรมในการบริหารองค์กรตามแนวทางพระพุทธศาสนา คือ อธิปไตย ๓ อกติ ๔ พรหมวิหาร ๔ อิทธิบาท ๔ สังคหวัตถุ ๔ อภิธานิยธรรม ๗ สัปปุริสธรรม ๗ หลักราชธรรม ๑๐ หรือทศพิธราชธรรม และหลักจักรวรรดิวัตร หลักการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล ที่ปรากฏในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ กำหนดหลักการปฏิบัติไว้ ๖ หลัก ได้แก่ ๑) หลักนิติธรรม ๒) หลักคุณธรรม ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักการมีส่วนร่วม ๕) หลักความรับผิดชอบ และ ๖) หลักความคุ้มค่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามหลักพุทธธรรมและหลักธรรมาภิบาล กลุ่มผู้บริหารมีความคิดเห็น เกี่ยวกับรูปแบบ และกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ ระดับเกณฑ์ประเมิน อยู่ในระดับมาก ทุกรายการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักอิทธิบาท ๔ หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักพรหมวิหาร ๔ หลัก สัปปุริสธรรม ๗ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และน้อยที่สุดคือ หลักความโปร่งใส ตามลำดับ^{๕๑}

^{๕๐}ภาส ภาสสัทธา, “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใส ในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, *ดุชนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

^{๕๑}ปกรณ์ มหากันธา, “รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เชิงพุทธบูรณาการ”, *ดุชนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุขเมโธ) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒” ผลการวิจัยพบว่า ๑. สภาพปัจจุบันและปัญหาการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒ พบว่าสภาพการปกครองโดยรวมมีความเป็นเอกภาพในการปกครองของทางคณะสงฆ์ การดำเนินงานในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒ ใช้พระธรรมวินัยเป็นหลัก โดยมีกรอบของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และกฎหมายเถรสมาคม ประกาศระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆ เป็นแนวทางในการขับเคลื่อน ทำให้งานการปกครองเป็นไปด้วยดี ไม่มีปัญหาอุปสรรค ๒. การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒ พบว่า พระสงฆ์และกรรมการวัด มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๒ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้งด้านการปกครองพระภิกษุสามเณร ด้านการปกครองศิษย์วัด และด้านการระงับอธิกรณ์ของพระสังฆาธิการ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปร ๓ ตัวแปร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง ๐.๐๘๓-๐.๒๓๕ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีค่าสูงสุด คือ ความคิดเห็นด้านการระงับอธิกรณ์กับการปกครองพระภิกษุสามเณร ($r = 0.235$) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีค่าต่ำสุด คือ การปกครองศิษย์วัดกับการปกครองพระภิกษุสามเณร ($r = 0.083$) ๓. รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒ มีการส่งเสริมให้มีความเข้มงวดกวดขันในพระวินัยตลอดทั้งกฎ ระเบียบและกฎหมายบ้านเมืองที่เกี่ยวข้อง โดยให้ยึดปฏิบัติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หากเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ก็ให้มีการผ่อนผันอนุโลม อาศัยหลักพรหมวิหารธรรม และพระวินัยเป็นที่ตั้ง มิให้มีการตัดสินด้วยอำนาจแห่งอคติ แต่ให้คำนึงถึงความถูกต้องและเหมาะสมตามพระพุทธรูปบัญญัติโดยใช้วิธีการ “เข้มงวด กวดขัน ผ่อนผัน และอนุโลม” ตามลำดับสถานการณ์ต่างๆ^{๒๒}

เสนอ อัครมณฑา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการตามหลักอปริหานิยธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ๑. สภาพทั่วไปของ การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีมีการ บริหารงานตามหน้าที่การบริหาร การวางกรอบแผนยุทธศาสตร์ การจัดองค์กร การบริหารงานบุคคลการบริหารงาน การประสานงาน การติดตามรายงานผลและการจัดทำ งบประมาณ ปัญหาการประชุมบางครั้งมีการเข้าประชุมไม่พร้อมเพรียงกัน การทำงานบางครั้งไม่ได้มีการวางแผนล่วงหน้าทำให้สับสนในขั้นตอนการทำงาน การควบคุมปฏิบัติงานตามระเบียบ/คำสั่งบางคนไม่เข้าใจมีการก้าวก่างานของคนอื่น การจัดสรรงบประมาณบางโครงการอาจเกินความจำเป็นต่อการบริหารงาน งานบางอย่างมีความสลับซับซ้อน ปัญหาด้านอุปสรรคเป็นจังหวัดที่มีการเปลี่ยนแปลงของเมืองอย่างรวดเร็ว ผลมาจากการขยายตัวที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรสูง เกิดความหนาแน่นและแออัดมีการเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่ทำการเกษตรแนวโน้มนลดลงเพื่อทำเป็นที่อยู่อาศัย ปัญหาการคมนาคมปัญหาด้านการบริการระบบสาธารณูปโภค ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาน้ำเสีย และการกำจัดขยะมูลฝอย ดังนั้น การบริหารจัดการต้องมีการวางกรอบ แผนงาน ยุทธศาสตร์การจัดองค์กรตรวจสอบ ควบคุมประเมินผล โดยประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมที่เหมาะสม

^{๒๒}พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุขเมโธ), “รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒”, *ดุขฎฐินิพนธ์พุทธศาสตร์ดุขฎฐินบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

เพื่อให้องค์กรเป็นระบบระเบียบที่ชัดเจนเพื่อความคล่องตัวในทางปฏิบัติในอนาคต ๒. การประยุกต์ใช้หลักการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีสามารถนำหลักบริหารนิยธรรมไปบูรณาการเข้าไปในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมความสามัคคีเป็นทีม (Teamwork) และสามารถนำมาบูรณาการเข้ากับบริหารงานทั้งในด้านการบริหารจัดการบุคลากร (Staffing) การประสานงาน (Coordinating) และการจัดองค์กร (Organizing) โดยการร่วมแรงร่วมใจเป็นคณะแต่ละฝ่าย เป็นการผนึกกำลัง (Synergy) เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และพบว่า อปท. ๗ เป็นหลักป้องกันความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญขององค์การฝ่ายเดียว องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีสามารถนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติด้านการบริหารจัดการได้เป็นอย่างดี ๓. แนวทางการนำหลักบริหารนิยธรรมไปบูรณาการเพื่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี พบว่า หลักการบริหารนิยธรรม ๗ เป็นแนวทางในการบริหารงานเพื่อให้การทำงานเป็นระบบ ระเบียบ/คำสั่งสามารถนำไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามจะต้องมีองค์ประกอบด้วย การวางแผนยุทธศาสตร์การจัดองค์กรการบริหารบุคคล การสั่งการ การประสานงาน การตรวจสอบควบคุมและงบประมาณเข้าไปกำกับดูแล โดยยึดหลักคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมและส่งเสริมระบบคุณธรรม ให้มีการทำงานเป็นทีมความสมัครสมานสามัคคีเคารพผู้ใหญ่อาวุโส ไม่รู้ทิ้งกฎเกณฑ์ระเบียบที่ถูกต้องชอบธรรม อารงรักษาประเพณีวัฒนธรรมจริยธรรมอันดีงามองค์กร และร่วมรับผลประโยชน์สูงสุดจากการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลทางปฏิบัติต่อไปอย่างยั่งยืน^{๘๓}

พระสมุห์อุทัย อุทัยเมธี ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการสามัคคีตามหลักการบริหารนิยธรรม” ผลการวิจัยพบว่า ในยุคของการแข่งขันภายใต้กระแสทุนนิยม และความเจริญทางด้านวัตถุกลับมีปัญหาความแตกแยกมากมาย เรียกร้องหาสังคมแห่งสามัคคี สังคมไทยในปัจจุบันกำลังประสบปัญหาต่าง ๆ หลายด้านโดยเฉพาะปัญหาทางการเมืองที่เป็นชนวนเหตุของความขัดแย้ง แยกความสามัคคีอันนำมาสู่ความแตกแยกทางการเมือง ลูกหลานไปสู่การแบ่งกลุ่มแบ่งพรรคแบ่งพวก เกิดเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่จะนำมาซึ่งความขัดแย้ง คือทัศนคติที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลที่เป็นผู้นำ ผู้ปกครอง นักวิชาการ หรือนักทฤษฎี ในแง่มุมต่าง ๆ พระพุทธศาสนาเป็นความหวังที่จะนำพาวิถีอารยธรรมไปสู่ การพัฒนาสันติภาพ ตามหลักการบริหารนิยธรรม ผลในทางปฏิบัติผู้โยยหาสามัคคี ต้องยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลที่เป็นอัตตวิสัยแล้วปรับเปลี่ยนไปตามภาวะวิสัยและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ความเจริญทางจิตใจตามไม่ทัน^{๘๔}

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการบริหารนิยธรรม ๗ หลักการบริหารนิยธรรมเป็นหลักธรรมสำหรับใช้ในการปกครองเพื่อป้องกันมิให้การบริหารหมู่คณะเสื่อมถอย แต่กลับเสริมให้เจริญเพียงส่วนเดียว

^{๘๓} เสนอ อัครมณฑล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการตามหลักการบริหารนิยธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

^{๘๔} พระสมุห์อุทัย อุทัยเมธี, “กระบวนการสามัคคีตามหลักการบริหารนิยธรรม”, วารสาร มจร นครน่านปริทรรศน์, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๑): ๑๒๑-๑๓๗.

สามารถนำไปใช้ได้ทั้งชุมชนและผู้บริหารบ้านเมืองและพระภิกษุสงฆ์ ดังนี้คืออธิปไตยธรรมสำหรับชุมชนและการบริหารบ้านเมือง เป็นหลักในการปกครองโดยปฏิบัติตามหลักการร่วมรับผิดชอบที่จะช่วยป้องกันความเสื่อมนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง

ตารางที่ ๒.๑๓ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอธิปไตยธรรม ๗

นักวิจัย	ผลการวิจัย
ภาส ภาสสัทธา , (๒๕๕๘)	การนำหลักอธิปไตยธรรม ๗ อันเป็นการหลักธรรมในการทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคีเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน และเมื่อมีการนำมาบูรณาการกับธรรมาภิบาล ด้วยหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อสร้างความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการนำหลักพุทธธรรมบูรณาการร่วมกับหลักธรรมาภิบาล ทำให้ได้รูปแบบในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบการ บูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรมในด้านการมีส่วนร่วมในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยนำรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมและหลักธรรมาภิบาลในงานบริหาร บริการ และงานสนับสนุนเพื่อความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การบูรณาการครบถ้วน และมีความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป
ปกรณ มหากันธา, (๒๕๕๗)	หลักพุทธธรรมในการบริหารองค์กรตามแนวทางพระพุทธศาสนา คือ อธิปไตย ๓ อกติ ๔ พรหมวิหาร ๔ อิทธิบาท ๔ สังคหวัตถุ ๔ อธิปไตยธรรม ๗ สัมปติธรรม ๗ หลักราชธรรม ๑๐ หรือทศพิธราชธรรม และหลักจักรวรรดิวัตร หลักการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ ๑) หลักนิติธรรม ๒) หลักคุณธรรม ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักการมีส่วนร่วม ๕) หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และ ๖) หลักความคุ้มค่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามหลักพุทธธรรมและหลักธรรมาภิบาล

ตารางที่ ๒.๑๓ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอธิปไตยธรรม ๗ (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
<p>พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุเมธ), (๒๕๕๘)</p>	<p>หลักอิทธิบาท ๔ หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักพรหมวิหาร ๔ หลัก สปัจริยธรรม ๗ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และน้อยที่สุดคือ หลักความโปร่งใส ตามลำดับ</p> <p>การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอธิปไตยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๒ รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอธิปไตยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒ มีการส่งเสริมให้มีความเข้มงวดกวดขันในพระวินัย ตลอดจนกฎ ระเบียบและกฎหมายบ้านเมืองที่เกี่ยวข้อง โดยให้ยึดปฏิบัติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หากเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ก็ให้มีการผ่อนผันอนุโลม อาศัยหลักพรหมวิหารธรรม และพระวินัยเป็นที่ตั้ง มิให้มีการตัดสินด้วยอำนาจแห่งอคติ แต่ให้คำนึงถึงความถูกต้องและเหมาะสมตามพระพุทธรูปบัญญัติโดยใช้วิธีการ “เข้มงวดกวดขัน ผ่อนผัน และอนุโลม” ตามลำดับสถานการณ์ต่างๆ</p>
<p>เสนอ อัครวัฒน์ตา, (๒๕๕๗)</p>	<p>การประยุกต์ใช้หลักอธิปไตยธรรมสามารถนำหลักอธิปไตยธรรมไปบูรณาการเข้าไปในทุกชั้นตอนของกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาการบริหารงานทำให้เกิดการมีส่วนร่วมความสามัคคีเป็นทีมและสามารถนำมาบูรณาการเข้ากับบริหารงานทั้งในด้านการบริหารจัดการ บุคลากร การประสานงาน และการจัดองค์กร โดยการร่วมแรงร่วมใจเป็นคณะแต่ละฝ่าย เป็นการผนึกกำลังเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และพบว่า อธิปไตยธรรม ๗ เป็นหลักป้องกันความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญขององค์การฝ่ายเดียว องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีสามารถนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติด้านการบริหารจัดการได้เป็นอย่างดี แนวทางการนำหลักอธิปไตยธรรมไปบูรณาการเพื่อการบริหารจัดการ พบว่า หลักอธิปไตยธรรม ๗ เป็นแนวทางในการบริหารงานเพื่อให้การทำงาน</p>

ตารางที่ ๒.๑๓ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอธิปไตยธรรม ๗ (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พระสมุห์อุทัย อุทัยเมธี, (๒๕๖๑)	เป็นระบบ ระเบียบ/คำสั่งสามารถนำไปปฏิบัติเป็นรูปธรรม บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน ทัศนคติที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลที่เป็นผู้นำผู้ปกครอง นักวิชาการ หรือนักทฤษฎี ในแง่มุม ต่าง ๆ พระพุทธศาสนาเป็นความหวังที่จะนำพาวิถีอารยธรรมไปสู่ การพัฒนาสันติภาพ ตามหลักอธิปไตยธรรม ผลในทาง ปฏิบัติผู้โยหยาสามัคคี ต้องยอมรับในความแตกต่าง ระหว่างบุคคลที่เป็นอัตตวิสัยแล้วปรับเปลี่ยนไปตามภาวะ วิสัยและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ความเจริญทาง จิตใจตามไม่ทัน

๒.๗.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสร้างความมั่นคงแห่งชาติในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางเพื่อเป็นฐานในการศึกษา ดังนี้

เขมภักดิ์ เย็นเปี่ยม และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทุนมนุษย์ของวิสาหกิจชุมชนใน นิคมเศรษฐกิจพอเพียงเขตปฏิรูปที่ดิน” ผลการวิจัยพบว่า ๑) บริบทของวิสาหกิจชุมชนในนิคม เศรษฐกิจพอเพียง คือ การได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนด้านสินเชื่อและด้านวิชาการจากหน่วยงาน ราชการที่เกี่ยวข้องแต่วิสาหกิจชุมชนในนิคมฯ ที่ประสบความสำเร็จมีรูปแบบการจัดการที่ดีขณะที่ วิสาหกิจชุมชนในนิคมฯ ที่ยังไม่ประสบความสำเร็จขาดรูปแบบการจัดการที่ดีและลักษณะการ ดำเนินงานพบปัญหาอุปสรรคหลายประการโดยเฉพาะเรื่องการตลาด ๒) การพัฒนาทุนมนุษย์ของ วิสาหกิจชุมชนในนิคมเศรษฐกิจพอเพียงเขตปฏิรูปที่ดินทั้งในนิคมฯ ที่ประสบความสำเร็จและยังไม่ ประสบความสำเร็จ ได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการฝึกอบรม ทั้งการฝึกอบรมในงานและการฝึกอบรม นอกงาน การเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการจัดการความรู้ ๓) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการ พัฒนาทุนมนุษย์ของวิสาหกิจชุมชนในนิคมฯ ที่ประสบความสำเร็จ คือสภาพทางพื้นที่อุดมสมบูรณ์ การส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประธานวิสาหกิจชุมชน หรือผู้นำกลุ่ม ระบบการจัดการที่ดีและพฤติกรรมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนนำสินเชื่อไปใช้ตรงตาม วัตถุประสงค์ ส่วนวิสาหกิจชุมชนในนิคมฯ ที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการ พัฒนาทุนมนุษย์ คือ สภาพพื้นที่มีความแห้งแล้ง การส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและ หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องขาดความต่อเนื่อง การเข้ามาสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ ยังมีน้อยขาด ระบบการจัดการที่ดี การสร้างเครือข่ายภายนอกชุมชนและการจัดเวทีการเรียนรู้ยังไม่ปรากฏให้เห็น เด่นชัดและพฤติกรรมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนการนำสินเชื่อไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ ๔) แนว ทางการพัฒนาทุนมนุษย์ของวิสาหกิจชุมชนในนิคมเศรษฐกิจพอเพียงเขตปฏิรูปที่ดิน คือ การฝึกอบรม การเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้การจัดการความรู้ การจัดเวทีการเรียนรู้ การศึกษาจากคน

ต้นแบบหรือวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ และการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ๕) ปัจจัย/เงื่อนไขที่ทำให้แนวทางการพัฒนาทุนมนุษย์ของวิสาหกิจชุมชนในนิคมเศรษฐกิจพอเพียงเขตปฏิรูปที่ดินนำไปประยุกต์ได้จริง ได้แก่ การวิเคราะห์กิจกรรมวิสาหกิจให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ การส่งเสริมและสนับสนุนจากทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน/ผู้นำกลุ่มและพฤติกรรมของสมาชิกที่เมื่อกู้ยืมเงินไปแล้วจะต้องไม่นำเอาเงินที่กู้ยืมไปใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของกองทุน^{๘๕}

ธนาวุฒิ พิมพ์กิ และจันทนา ฤทธิ์สมบุรณ์ ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ระดับความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนทั้งโดยรวมและจำแนกตามลักษณะของกิจการอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด แนวปฏิบัติที่มีความเป็นไปได้สูง ได้แก่ การทำธุรกิจอย่างซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการ ไม่เอาไรต์เอาเปรียบผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่วนรองลงมาได้แก่ การจัดการธุรกิจที่เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ ไม่ก่อหนี้เกินกำลัง และจัดการกิจการแบบค่อยเป็น ค่อยไป แต่มีความมั่นคงของธุรกิจในระยะยาว และหลักการไม่โลภมากจนเกินไป และ ไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก ๒) ระดับความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามลักษณะของกิจการ ๔ ลักษณะ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕ เมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของลักษณะกิจการต่าง ๆ เป็นรายคู่พบว่ากลุ่มที่ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรรมกับกลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มพาณิชย์กรรมกับกลุ่มบริการ ๓) ข้อเสนอแนะที่สำคัญในการประยุกต์แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน คือ การใช้วัตถุประสงค์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เน้นการจ้างงาน ความประหยัด ซื่อสัตย์ และความสามัคคีปรองดองช่วยเหลือเกื้อกูลกัน^{๘๖}

นภัสรพี เทพคุ้มกัน ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่า ๓ ห่วง คือ มีเหตุผล พอประมาณ และ ภูมิคุ้มกัน ผู้ประกอบการสามารถนำมาใช้ได้เหมาะสม แต่เกิดช่องว่างทางทฤษฎีของการนำไปใช้ คือ ๒ เงื่อนไข ความรู้และคุณธรรม ในการศึกษาได้ข้อค้นพบทางทฤษฎีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ใน SMEs คือ “ASE for SMEs” โมเดล กล่าวคือ ความรู้ที่จำเป็นในการบริหารธุรกิจ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้ผู้ประกอบการรอบคอบและไม่ประมาท แต่ต้องรอบรู้ในการบริหาร วิเคราะห์ข้อมูล สื่อสารกับพนักงานและชุมชนสม่ำเสมอ ในการวางกลยุทธ์การบริหาร ในภาพใหญ่ควรเพิ่มเติมเรื่องการวางแผนตลาด และกลยุทธ์การตลาดดิจิทัล เพื่อเพิ่มช่องทางสู่

^{๘๕} เขมภัทธ์ เย็นเปี่ยม และคณะ, “การพัฒนาทุนมนุษย์ของวิสาหกิจชุมชนในนิคมเศรษฐกิจพอเพียงเขตปฏิรูปที่ดิน”, รายงานวิจัย, (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, ๒๕๕๕).

^{๘๖} ธนาวุฒิ พิมพ์กิ และจันทนา ฤทธิ์สมบุรณ์, “การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดจันทบุรี”, รายงานวิจัย, (คณะเทคโนโลยีสังคม : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก, ๒๕๕๓).

ผู้บริโภคนั้นต้นทุนที่ต่ำแต่ได้ผลสูง ควรสร้างนวัตกรรมอย่างสม่ำเสมอ และสิ่งสำคัญคือมีความซื่อสัตย์ มีความโปร่งใสในการบริหารจะทำให้พึ่งพาตนเองและได้แรงสนับสนุนจากชุมชนให้ธุรกิจอยู่รอดได้^{๘๗}

สุวกิจ ศรีปัดถา ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ระดับความเป็นไปได้ในการประยุกต์ หลักการจัดการเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนทั้งโดยรวมและจำแนกตามลักษณะของกิจการอยู่ในระดับมาก แนวปฏิบัติที่เป็นไปได้สูง และควรปฏิบัติอย่างมาก คือต้องประกอบด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตไม่เอาเปรียบผู้เกี่ยวข้อง เช่น ลูกค้า แรงงาน และผู้ส่งสินค้าหรือวัตถุดิบ ๒) หลักการ เงื่อนไข และแนวปฏิบัติตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์กับวิสาหกิจ ชุมชนได้ทุกประเภทและทุกลักษณะกิจการไม่แตกต่างกัน ๓) ข้อเสนอแนะที่สำคัญในการประยุกต์ แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน คือ ต้องให้ผู้ประกอบการเรียนรู้เข้าใจหลักการ อย่างจริงจังและควรประกอบการโดยยึดหลักปฏิบัติคือต้องมีความรู้ ต้องมีคุณธรรมทำกิจการโดยมี เหตุผลพอประมาณและสามารถคุ้มกันตนเองได้คุ้มชุนตนเองได้ให้ยืนบนขาตนเองได้^{๘๘}

พิรมาลย์ บุญธรรม ได้วิจัยเรื่อง “ความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนทอผ้าพื้นเมืองไทยครั้งบ้าน นาตาโพ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง” ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพด้านคน พบว่า มีการสืบทอด กระบวนการทอผ้ามาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน มีการนำเสนอตนเองบนฐานของวิถีชีวิต มีการ สร้างเครือข่ายทั้งในชุมชนและนอกชุมชน มีการพัฒนาความสามารถของช่างทออย่างครอบคลุม ถูกต้องและเหมาะสม ช่างทอมีความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการสืบสานภูมิปัญญาสิ่งทอแห่งตน ประสิทธิภาพผลิตภัณฑ์เกิดจากช่างมีวินัย อดทน ช่างสังเกต ละเอียด มีจิตใฝ่เรียนรู้ การส่งเสริม เยวชนเป็นกลุ่มสำคัญที่เป็นผู้สืบสานภูมิปัญญาในปัจจุบันและในอนาคตได้ ศักยภาพด้านทุนพบว่ามี การนำทุนชุมชนเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมมาใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่าและคุ้มทุน ในด้านการผลิต มีศูนย์การเรียนรู้การผลิตสิ่งทอในสถาบันการศึกษาในชุมชน เป็นวิสาหกิจชุมชน ปลอดภัย สามารถนำทุนภูมิปัญญาสิ่งทอของเผ่าพันธุ์แห่งตนมาพัฒนาเป็นอาชีพและรายได้ มีการ อนุรักษ์และเสริมสร้างทุนที่กำลังจะหมดไปจากชุมชน ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ พบว่า มีการ บริหารจัดการบนความพอเพียง เน้นการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการที่เป็นองค์รวม หลักการ ทำงานกลุ่มต้องเสียสละ ไม่ทำให้ตัวเองและผู้อื่นเดือดร้อน เข้าใจและเข้าถึงกระบวนการทำงานอย่าง ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง มีการบริหารจัดการที่ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนและ สถาบันการศึกษาอย่างต่อเนื่องการบริหารจัดการโดยมีการมอบหมายงานให้ถูกต้องและเหมาะสมกับ ความสามารถของช่างทอ การเปิดรับความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภคเพื่อนำมาปรับปรุง และพัฒนา ผลการสังเคราะห์พบความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนผ้าทอพื้นเมืองไทยครั้งบ้านนาตาโพ คือ การสืบทอดภูมิปัญญาสิ่งทอมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบันผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นสตรี การ บริหารจัดการแบบองค์รวมที่โปร่งใสตรวจสอบได้ การนำทุนชุมชนมาเป็นทุนในการพัฒนาเครือข่าย

^{๘๗}นักสรีพี เทพคุ้มกัน, “การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อมในประเทศไทย”, *ดัชนีนิพนธ์ปรัชญาคุณภิวัตน์ สาขาบริหารธุรกิจ*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรังสิต, ๒๕๕๖).

^{๘๘}สุวกิจ ศรีปัดถา, “การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับ วิสาหกิจชุมชน”, *รายงานวิจัย*, (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๙).

การพัฒนา การนำเสนอตนเองบนฐานภูมิปัญญาและวิถีชีวิต การสร้างเสริมความเชื่อมั่นและสร้างความศรัทธาในภูมิปัญญาสิ่งทอ^{๘๘}

กันต์ อินทวงศ์ ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของคนในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและยั่งยืน” ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการศึกษาประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจสามารถนำไปใช้กับทุกเพศ ทุกวัย และทุกระดับการศึกษา จะไม่ขึ้นกับปัจจัยพื้นฐานของธุรกิจ ได้แก่ ประเภทของธุรกิจวิสาหกิจชุมชน เงินลงทุนทางธุรกิจและระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ ซึ่งส่วนใหญ่มีเป้าหมายในการประกอบธุรกิจเพื่อให้พอกินพอใช้ ถึงร้อยละ ๕๕.๑๗ สอดคล้องกับลักษณะที่สำคัญ ๗ ประการของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชนเป็นเป้าหมาย โดยส่วนใหญ่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ ถึงร้อยละ ๙๖.๕๕ การรับรู้ข่าวสารเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจ พบว่า มีความเข้าใจในความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจแบบเศรษฐกิจพอเพียง จุดแข็ง ความคิดเห็นต่อการจัดการธุรกิจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่าง ๙ ประการ ส่วนใหญ่เกือบ ๑๐๐ % ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีให้มีความเหมาะสมกับธุรกิจโดยถูกต้องตามหลักวิชาการราคาถูกและจุดอ่อน ยังมีลักษณะด้านการจัดการเศรษฐกิจพอเพียงที่ไม่เห็นด้วยแต่เป็นส่วนน้อยโดยมีความคิดเห็นว่า การใช้เทคโนโลยีให้มีความเหมาะสมกับธุรกิจโดยถูกต้องตามหลักวิชาการและราคาถูกคิดแต่ปัญหายังมีลักษณะของความคิดเห็นว่าในหลักการจัดการเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่ครอบคลุมกับการจัดการธุรกิจซึ่งสิ่งนี้อาจจะสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น^{๘๙}

เสริมศรี สุทธิสงค์ ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการวิสาหกิจชุมชนกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ผลการวิจัยพบว่า ๑) การจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในระดับมากโดยมีการจัดการแบบพึ่งพาตนเองในระดับมาก การจัดการทุนชุมชนในระดับมาก และการจัดการเรียนรู้ของชุมชนในระดับมาก ๒) การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในระดับมาก โดยมีการดำเนินงานตามแนวทางของชุมชนพอประมาณในระดับมาก การดำเนินงานตามแนวทางของชุมชนมีเหตุผลในระดับมาก และการดำเนินงานตามแนวทางของชุมชนมีภูมิคุ้มกันที่ดีในระดับมาก ๓) การจัดการแบบพึ่งพาตนเอง การจัดการทุนชุมชน และการจัดการเรียนรู้ของชุมชนมีความสัมพันธ์กับชุมชนพอประมาณ พบว่า การจัดการวิสาหกิจชุมชนกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านชุมชนพอประมาณของวิสาหกิจกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง การจัดการแบบพึ่งพาตนเอง

^{๘๘}พริมาลย์ บุญธรรม, “ความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนทอผ้าพื้นเมืองไทยครั้งบ้านนาตาโพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง”, *ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวศึกษา*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๔).

^{๘๙}กันต์ อินทวงศ์, “การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของคนในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและยั่งยืน”, *รายงานวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๕๖).

การจัดการทุนชุมชนและการจัดการเรียนรู้ของชุมชน มีความสัมพันธ์กับชุมชนมีเหตุมีผล พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง การจัดการแบบพึ่งพาตนเอง การจัดการทุนชุมชนและการจัดการเรียนรู้ของชุมชน มีความสัมพันธ์กับชุมชนมีภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ๔) ตัวแบบชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมที่มีการจัดการวิสาหกิจชุมชนในระดับสูงพร้อมกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างยั่งยืน พบว่า ผลการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ของตัวแบบการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดการแบบพึ่งพาตนเอง การจัดการเรียนรู้ของชุมชนกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านชุมชนพอประมาณ พบว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านชุมชนพอประมาณ ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการจัดการวิสาหกิจชุมชน และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดการแบบพึ่งพาตนเอง และการจัดการเรียนรู้ของชุมชน^{๙๑}

วิทยา จันทรแดง ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน” ผลการวิจัยพบว่า ๑) นโยบายการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีการดำเนินการในด้านการเพิ่ม ศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในชุมชน ๒) ชุมชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการชุมชน การประกอบอาชีพ การจัดการทรัพยากรในชุมชน และการพัฒนาองค์กรในชุมชน ๓) รูปแบบใหม่ที่ค้นพบ คือ การบริหารจัดการชุมชน เข้มแข็งแบบบูรณาการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการวิจัยในครั้งนี้ นำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ คือ ๑) การมีส่วนร่วมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งแบบไตรภาคี ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคี สนับสนุน ๒) ระบบสนับสนุนชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ ระบบความรู้ ระบบข้อมูล ระบบความสัมพันธ์ และมีแนวทาง ในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง ๓) แนวทางในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง คือ แนวทางด้าน การฟื้นฟู ชุมชน แนวทางด้าน การปรับตัวของชุมชน และแนวทางด้าน การดำรงอยู่ของชุมชน^{๙๒}

อภิชัย พันธเสน และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม” ผลการวิจัยพบว่า จากการประมวลพระราชดำริสามารถประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียง เข้ากับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในเบื้องต้นได้ในกรณีต่อไปนี้ ๑. ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นั่นคือ ใช้เทคโนโลยี ที่มีราคาไม่แพง แต่ถูกหลักวิชาการ ๒. มีขนาดการผลิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ ๓. ไม่โลกเกินไปและไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก ๔. เน้นความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการ ไม่เอาर्डเอาเปรียบ ผู้บริโภค และไม่เอาर्डเอาเปรียบแรงงาน หรือลูกค้า ตลอดจนไม่เอาर्डเอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ ๕. เน้นการกระจาย ความเสี่ยงจากการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และ/หรือมีความสามารถในการปรับเปลี่ยน

^{๙๑}เสริมศรี สุทธิสงค์, “ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการวิสาหกิจชุมชนกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, **ดุษฎีนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, ๒๕๕๖).

^{๙๒}วิทยา จันทรแดง, “การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน”, **ดุษฎีนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ๒๕๕๖).

ผลผลิตได้ด้วย ๖. เน้นการ บริหารความเสี่ยงต่ำ (down side risk management) โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้จนเกินขีดความสามารถในการจัดการ ๗. เน้นการตอบสนองตลาดภายในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดภายในประเทศ และตลาดต่างประเทศเป็นหลัก ตามลำดับ ปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้วิสาหกิจสามารถพัฒนาได้อย่างมั่นคงในระยะยาว^{๙๓}

นันทพัทธ์ พูลสวัสดิ์ ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการประยุกต์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานีอยู่ในระดับมาก ซึ่งแยกตามรายด้าน ได้แก่ ด้านความพอประมาณด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีและด้านการมีคุณธรรม อยู่ในระดับมากส่วนด้านการมีความรู้มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาถึงผล การดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานีพบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีผลการดำเนินธุรกิจในระดับมากซึ่งแยกตามรายด้าน ได้แก่ ด้านทุนสิ่งแวดล้อมและด้านทุนกายภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านทุนมนุษย์และด้านทุนสังคมมีผลการดำเนินธุรกิจอยู่ในระดับปานกลางเมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับลักษณะองค์กร กับผลการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมพบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีประเภท ของกิจการต่างกันมีผลการดำเนินธุรกิจไม่แตกต่างกัน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีระยะเวลาดำเนินการ ต่างกันมีผลการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจแตกต่างกัน และพบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มี ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกันมีผลการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน และการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงกับการจัดการธุรกิจมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินธุรกิจ^{๙๔}

ปิยะวัน เพชรหมี ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์” ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกมีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้การรับรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านความหมายและความสัมพันธ์ ด้านองค์ประกอบด้านการนำไปปฏิบัติและด้านประโยชน์ พบว่าส่วนใหญ่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนรับรู้ด้านความหมายและความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและด้านประโยชน์ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านการลดรายจ่าย ด้านการเพิ่มรายได้ ด้านการประหยัด พฤติกรรมด้านการเรียนรู้ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้วประสบผลสัมฤทธิ์ระดับมาก ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประสบผลสัมฤทธิ์ปานกลาง และพฤติกรรมด้านสังคม ประสบผลสัมฤทธิ์ระดับมาก^{๙๕}

^{๙๓}อภิชัย พันธเสน และคณะ, “การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม”, **รายงานวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๐).

^{๙๔}นันทพัทธ์ พูลสวัสดิ์, “การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานี”, **รายงานวิจัย**, (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๕๑).

^{๙๕}ปิยะวัน เพชรหมี, “การศึกษาผลสัมฤทธิ์การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์”, **รายงานวิจัย**, (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๕๒).

ชาญชัย สุขสกุล ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการการตลาดธุรกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงประเภทธุรกิจเกษตรของเกษตรกรปลูกมะขามหวานเพื่อการค้าจังหวัดเพชรบูรณ์” ผลการวิจัยพบว่า ธุรกิจชุมชนเกษตรกรผู้ปลูกมะขามหวานในจังหวัดเพชรบูรณ์ ยังไม่ได้มีการจัดตั้งองค์กรที่แบ่งหน้าที่กันดำเนินการอย่างชัดเจน ไม่รู้จักการทำแผนธุรกิจ ไม่รู้จักการทำแผนการตลาด ขาดความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูป ไม่มีการทำบัญชีครัวเรือน ทั้งกระบวนการผลิตวัตถุดิบ การบรรจุภัณฑ์ก็ยังไม่พัฒนาให้มีขีดความสามารถที่จะแข่งขันได้ ทางด้านช่องทางการจัดจำหน่ายพบว่ายังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะส่งร้านค้าประจำเท่านั้น ยังไม่มีการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายรูปแบบใหม่ๆ ที่ทำให้เข้าถึงผู้บริโภคได้ง่าย และสะดวก ทางด้านการส่งเสริมการจัดจำหน่ายก็ไม่มีกิจกรรมที่จะดึงดูดใจให้ผู้บริโภคได้รู้จักให้มากยิ่งขึ้น ทางด้านเศรษฐกิจและวิถีการดำเนินชีวิตพบว่า ธุรกิจชุมชนเกษตรกรผู้ปลูกมะขามหวานในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความพออยู่พอกิน มีการหาช่องทางการจัดจำหน่าย จากงานวิจัยได้ข้อค้นพบว่า รูปแบบการจัดการการตลาดธุรกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ชุมชนจะต้องร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมทางการตลาด เริ่มตั้งแต่การจัดตั้งองค์กร การแบ่งงานกันทำตามความถนัด ชุมชนต้องร่วมกันคิดระดมสมองในการวางแผนการตลาด โดยเป็นการดำเนินการตลาดตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นการตลาดเพื่อสังคมด้วยการร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมทางการตลาดตั้งแต่ การวิจัยการตลาด การค้นหาพฤติกรรมผู้บริโภคยุคปัจจุบัน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สร้างคุณค่า และคุณประโยชน์ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้บริโภค การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การมีตราสินค้าของกลุ่ม การตั้งราคาที่เหมาะสม การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายที่ครอบคลุมทั่วถึงด้วยกำลังทรัพยากรที่ชุมชนมีอยู่ การส่งเสริมการตลาดที่เน้นการประชาสัมพันธ์ด้วยความคิดสร้างสรรค์และประหยัด สำหรับการผลิตต้องเน้นธรรมชาติให้มากที่สุด ลดการใช้สารเคมีหรือใช้สารเคมีเลยการผลิตต้องมีมาตรฐาน มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค^{๑๖}

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยสรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการยึดหลักทางสายกลางและความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ด้วยความรู้รอบคอบ ระมัดระวัง และมีความซื่อสัตย์เป็น พื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำสิ่งสำคัญ ก็คือ ความพอเพียงในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้สามารถพึ่งตนเอง

^{๑๖}ชาญชัย สุขสกุล, “รูปแบบการจัดการการตลาดธุรกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงประเภทธุรกิจเกษตรของเกษตรกรปลูกมะขามหวานเพื่อการค้าจังหวัดเพชรบูรณ์”, รายงานวิจัย, (คณะวิทยาการจัดการ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๕๔).

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง

นักวิจัย	ผลการวิจัย
<p>เขม ภัทท์ เย็นเปี่ยม และคณะ, (๒๕๕๕)</p>	<p>๑) บริบทของวิสาหกิจชุมชนในนิคมเศรษฐกิจพอเพียง คือ การได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนด้านสินเชื่อและด้านวิชาการ ๒) การพัฒนาทุนมนุษย์ของวิสาหกิจชุมชนในนิคมเศรษฐกิจพอเพียง ๓) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของวิสาหกิจ ชุมชนในนิคมฯ ที่ประสบความสำเร็จ ๔) แนวทางการพัฒนาทุนมนุษย์ของวิสาหกิจชุมชนในนิคมเศรษฐกิจพอเพียง เขตปฏิรูปที่ดิน คือ การฝึกอบรม การเรียนรู้ การสร้างเครือข่าย การเรียนรู้การจัดการความรู้ ๕) ปัจจัย/เงื่อนไข ที่ทำให้แนวทางการพัฒนาทุนมนุษย์ของวิสาหกิจ ชุมชนในนิคมเศรษฐกิจพอเพียงเขตปฏิรูปที่ดินไปประยุกต์ได้จริง</p>
<p>ธนาวุฒิ พิมพ์กี และจันทนา ฤทธิสมบูรณ์, (๒๕๕๓)</p>	<p>แนวปฏิบัติที่มีความเป็นไปได้สูง ได้แก่ การทำธุรกิจอย่างซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการ ไม่เอาไรต์เอาเปรียบผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่วนรองลงมาได้แก่ การจัดการธุรกิจที่เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ ไม่ก่อหนี้เกินกำลัง และจัดการกิจการแบบค่อยเป็น ค่อยไป แต่มีความมั่นคงของธุรกิจในระยะยาว และหลักการไม่โลภมากจนเกินไป และไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก</p>
<p>นภัสรพี เทพคุ้มกัน, (๒๕๕๖)</p>	<p>๓ ห่วง คือ มีเหตุผล พอประมาณ และภูมิคุ้มกัน ผู้ประกอบการสามารถนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม แต่เกิดช่องว่างทางทฤษฎีของการนำไปใช้คือ ๒ เงื่อนไข ความรู้ และคุณธรรม ในการศึกษานี้ได้ข้อค้นพบทางทฤษฎีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ใน SMEs คือ “ASE for SMEs” โมเดล กล่าวคือ ความรู้ที่จำเป็นในการบริหารธุรกิจ</p>
<p>สุวกิจ ศรีปัดถา, (๒๕๕๙)</p>	<p>๑) ระดับความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนทั้งโดยรวมและจำแนกตามลักษณะของกิจการอยู่ในระดับมาก แนวปฏิบัติที่เป็นไปได้สูง และควรปฏิบัติอย่างมาก คือต้องประกอบด้วย ความซื่อสัตย์สุจริตไม่เอาไรต์เอาเปรียบผู้เกี่ยวข้อง เช่น ลูกค้า แรงงาน และผู้ส่งสินค้าหรือวัตถุดิบ ๒) หลักการเงื่อนไข และแนวปฏิบัติตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์กับวิสาหกิจชุมชนได้ทุกประเภทและทุกลักษณะกิจการไม่แตกต่างกัน</p>

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พินิจ บุญธรรม, (๒๕๕๔)	ข้อเสนอแนะที่สำคัญในการประยุกต์แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน มีการสืบทอดกระบวนการทอดผ้ามาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน มีการนำเสนอตนเองบนฐานของวิถีชีวิต มีการสร้างเครือข่ายทั้งในชุมชนและนอกชุมชน มีการพัฒนาความสามารถของช่างทออย่างครอบคลุมถูกต้องและเหมาะสม มีศูนย์การเรียนรู้การผลิตสิ่งทอในสถาบันการศึกษาในชุมชน เป็นวิสาหกิจชุมชนปลอดหนี้สามารถนำทุนภูมิปัญญาสิ่งทอของเผ่าพันธุ์แห่งตนมาพัฒนาเป็นอาชีพและรายได้ มีการอนุรักษ์และเสริมสร้างทุนที่กำลังจะหมดไปจากชุมชน ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ พบว่า มีการบริหารจัดการบนความพอเพียง
กันต์ อินทวงศ์, (๒๕๕๖)	การใช้เทคโนโลยีให้มีความเหมาะสมกับธุรกิจโดยถูกต้องตามหลักวิชาการและราคาถูกคิดแต่ปัญหายังมีลักษณะของความคิดเห็นว่าในหลักการจัดการเศรษฐกิจพอเพียง ยังไม่ครอบคลุมกับการจัดการธุรกิจ
เสริมศรี สุทธิสงค์, (๒๕๕๖)	๑) การจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในระดับมาก โดยมีการจัดการแบบพึ่งพาตนเองในระดับมาก การจัดการทุนชุมชนในระดับมาก และการจัดการเรียนรู้ของชุมชนในระดับมาก ๒) การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในระดับมาก โดยมีการดำเนินงานตามแนวทางของชุมชนพอประมาณในระดับมาก การดำเนินงานตามแนวทางของชุมชนมีเหตุผลในระดับมาก และการดำเนินงานตามแนวทางของชุมชนมีภูมิคุ้มกันที่ดีในระดับมาก ๓) การจัดการแบบพึ่งพาตนเอง การจัดการทุนชุมชน และการจัดการเรียนรู้ของชุมชน
วิทยา จันทร์แดง, (๒๕๕๖)	๑) การจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม มีการจัดการแบบพึ่งพาตนเอง การจัดการทุนชุมชน และการจัดการเรียนรู้ของชุมชน ๒) การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการดำเนินงานตามแนวทางของชุมชนพอประมาณ การดำเนินงานตามแนวทางของชุมชน และการดำเนินงานตามแนวทางของชุมชนมีภูมิคุ้มกันที่ดี

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
อภิชัย พันธเสน และคณะ, (๒๕๕๐)	<p>๓) การจัดการแบบพึ่งพาตนเอง มีความสัมพันธ์กับชุมชนพอประมาณ</p> <p>๑. ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ๒. มีขนาดการผลิตที่เหมาะสม ๓. ไม่โลกเกินไปและไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก ๔. เน้นความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการ ๕. เน้นการกระจายความเสี่ยง ๖. เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ ๗. เน้นการตอบสนองตลาดภายในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดภายในประเทศ และตลาดต่างประเทศ เป็นหลัก ตามลำดับ ปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้วิสาหกิจสามารถพัฒนาได้อย่างมั่นคงในระยะยาว</p>
นนทพัทธ์ พูลสวัสดิ์, (๒๕๕๑)	<p>ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกันมีผลการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน และการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงกับการจัดการธุรกิจมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินธุรกิจ</p>
ปิยะวัน เพชรหมี่, (๒๕๕๒)	<p>พฤติกรรมการณ์ดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านการลดรายจ่าย ด้านการเพิ่มรายได้ ด้านการประหยัด พฤติกรรมด้านการเรียนรู้ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้วประสบผลสัมฤทธิ์ระดับมาก ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประสบผลสัมฤทธิ์ปานกลาง และพฤติกรรมด้านสังคม ประสบผลสัมฤทธิ์ระดับมา</p>
ชาญชัย สุขสกุล, (๒๕๕๔)	<p>ธุรกิจชุมชนเกษตรกรผู้ปลูกมะขามหวานในจังหวัดเพชรบูรณ์ ยังไม่ได้มีการจัดตั้งองค์กรที่แบ่งหน้าที่กันดำเนินการอย่างชัดเจน ไม่รู้จักการทำแผนธุรกิจ ไม่รู้จักการทำแผนการตลาด ขาดความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูป ไม่มีการทำบัญชีครัวเรือน ทั้งกระบวนการผลิตวัตถุดิบ การบรรจุภัณฑ์ก็ยังไม่ได้พัฒนาให้มีขีดความสามารถที่จะแข่งขันได้ ทางด้านช่องทางการจัดจำหน่ายพบว่ายังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะส่งร้านค้าประจำเท่านั้น</p>

๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นผู้วิจัยสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยสรุปดังนี้

๑. การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ประกอบด้วย^{๙๗} ๑) รูปแบบงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม ๒) รูปแบบงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ ๓) รูปแบบงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน ๔) รูปแบบงานเกษตรผสมผสาน

๒. หลักการบริหารนิยธรรม ๗ หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้นำมาจาก พระไตรปิฎกภาษาไทย ประกอบด้วย^{๙๘} ๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิจ การประชุมอย่างต่อเนื่อง ๒) พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุมและกระทำกิจที่ควรทำ การมีองค์ประชุมครบ ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่ได้บัญญัติและไม่เลิกสิ่งที่ยังบัญญัติไว้แล้ว จัดทำมติร่วมกัน ๔) เคารพนับถือผู้ใหญ่การเคารพและรับฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี การให้การยอมรับประธาน ๕) ไม่ข่มเหงล่วงเกินสตรี สตรีถือว่าเป็นเพศแม่ เป็นเพศที่อ่อนแอ การไม่ใช้กำลังควบคุม ๖) สักการะเคารพเจตีย์ การให้ความเคารพต่อผู้อาวุโส สถานที่ และทรัพยากร ๗) ให้การอารักขาคุ้มครอง อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ การให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มชน

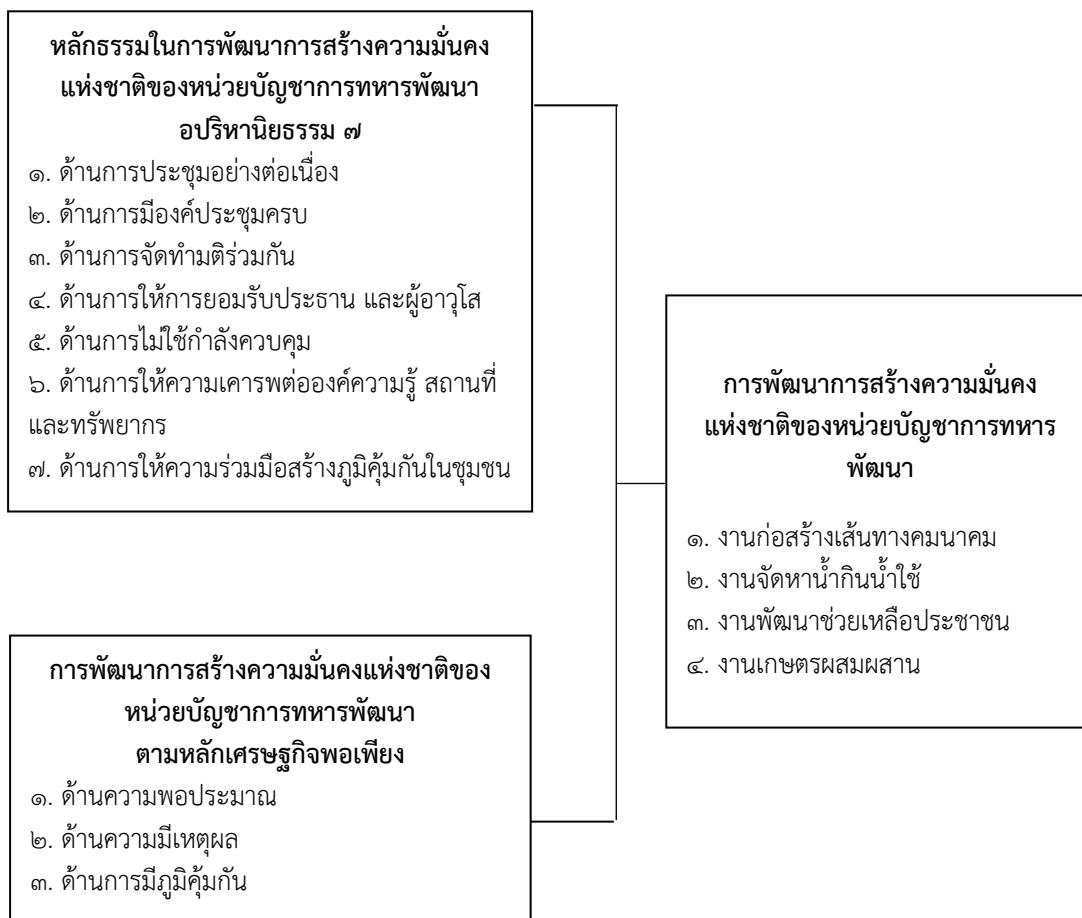
๓. การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้นำมาจากแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ประกอบด้วย^{๙๙} ๑) ด้านความพอประมาณ ๒) ด้านความมีเหตุผล ๓) ด้านการมีภูมิคุ้มกัน

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาครั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิดดังต่อไปนี้

^{๙๗}หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓, สรุปผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒, (เลย : หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓, ๒๕๖๒), (อัดสำเนา).

^{๙๘}ที.ม. (ไทย). ๑๐/๖๘/๘๖.

^{๙๙}สุเมธ ตันติเวชกุล, โครงการพัฒนารณศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยมูลนิธิกิจกรรมธรรมชาติ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๒), หน้า ๕๓.

แผนภาพที่ ๒.๓ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา” ด้วยวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative research) ที่มีเนื้อหาสนับสนุนผลการวิจัยชัดเจนมากขึ้น สำหรับวิธีการวิจัย ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษานวนคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary survey) การสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus group) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการแจกแบบสอบถาม (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอขั้นตอนดำเนินการวิจัยมีกระบวนการ วิจัยและขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๑.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๑.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๑.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๑.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๑.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๑.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative research) ที่มีเนื้อหาสนับสนุนผลการวิจัยชัดเจนมากขึ้น สำหรับวิธีการวิจัย ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษานวนคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary survey) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการแจกแบบสอบถาม (Survey Research)

๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๒.๑ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

๑. ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้ได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการในพื้นที่ตำบลเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๒ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ ที่รับการสนับสนุนจากหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จำนวน ๒๓,๖๕๒ คน

๒. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้ได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการในพื้นที่ตำบลเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๒ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ ที่รับการสนับสนุนจากหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ระดับความคลาดเคลื่อน ๕ % ได้กลุ่มตัวอย่าง ๓๙๔ คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งสัดส่วน ของ Taro Yamane เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมโดยการคำนวณดังนี้^๑

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n หมายถึง จำนวนตัวอย่าง

N หมายถึง จำนวนประชากรทั้งหมด

e หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ เท่ากับ 0.05

$$\begin{aligned} &= \frac{23,652}{1 + 23,652 (0.05)^2} \\ &= \frac{23,652}{1 + 23,652 (0.0025)} \\ &= 393.64 \end{aligned}$$

ดังนั้น ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ จำนวน 394 คน

ตารางที่ ๓.๑ แสดงกลุ่มประชากร ประชาชนผู้ได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๒

จำนวนโครงการ	ประชาชนผู้ได้รับประโยชน์ (ประชากร)	กลุ่มตัวอย่าง
ดำเนินโครงการ ๑๐ โครงการ พ.ศ. ๒๕๖๐	๒,๗๓๗	๔๖
ดำเนินโครงการ ๖ โครงการ พ.ศ. ๒๕๖๑	๓,๕๘๕	๖๐
ดำเนินโครงการ ๓ โครงการ พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๗,๓๓๐	๒๘๘
รวม	๒๓,๖๕๒	๓๙๔

^๑ยุทธ ไกยวรรณ, วิจัยการตลาด, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๔๘), หน้า ๖๒.

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามโดยการสร้างเครื่องมือผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เนื้อหาของแบบสอบถามครอบคลุมซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น ๒ ตอนคือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุระดับการศึกษา ลักษณะการประกอบอาชีพ ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ ๒ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

เพื่อให้แบบสอบถามมีคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ๒ ส่วน คือความเที่ยงตรง (Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

๑. ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) ในการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาผู้วิจัยจัดสร้างเครื่องมือโดยใช้แนวคิดและทฤษฎีตลอดจนผลงานที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นปรึกษาทั้งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา(Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence, IOC) ทั้งนี้สามารถพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า ตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไป โดยใช้เกณฑ์^๒ ดังนี้

- +๑ หมายความว่า มั่นใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง
- ๐ หมายความว่า ไม่มั่นใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง
- ๑ หมายความว่า ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้อง

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ผลการตรวจสอบพบว่าแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ๐.๘๐-๑.๐๐

๒. การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนผู้ได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการในพื้นที่ตำบลเป้าหมายปี ๒๕๖๐, ปี ๒๕๖๑, ปี ๒๕๖๒ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๕ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน ที่ไม่ได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, Alpha Coefficiency) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๓๔ จากนั้นนำแบบสอบถามดังกล่าวเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากร ซึ่งเป็นประชาชนที่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการในพื้นที่ตำบลเป้าหมายปีพ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๒ และสุ่มเลือกเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้วดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random sampling) ผู้วิจัยดำเนินการแจกจ่ายด้วยตนเองในงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ตรงตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแจกแบบสอบถาม

^๒ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, ๒๕๕๑), หน้า ๕๗.

๒) ติดต่อขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

๓) นำส่งหนังสือขออนุญาตและขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) และดำเนินการแจกและรับกลับคืนด้วยตนเอง

๔) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่รับกลับมาแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

๒. ข้อคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับแบบสอบถามตอนที่ ๒ มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ^๕ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

๕	หมายถึง	มีการดำเนินการมากที่สุด
๔	หมายถึง	มีการดำเนินการมาก
๓	หมายถึง	มีการดำเนินการปานกลาง
๒	หมายถึง	มีการดำเนินการน้อย
๑	หมายถึง	มีการดำเนินการน้อยที่สุด

การแปลคะแนน โดยการนำแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของรูปแบบการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาสำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย^๕

โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย มีดังนี้

๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง มีการดำเนินการมากที่สุด

๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง มีการดำเนินการมาก

๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง มีการดำเนินการปานกลาง

๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง มีการดำเนินการน้อย

๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง มีการดำเนินการน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๑. การหาค่าร้อยละ (Percentage)^๕ คือ

^๕ธานินทร์ ศิลป์จารุ, วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนสามัญสิขิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๕), หน้า ๘๖-๘๗.

^๕ไพศาล หวังพานิช, การวัดและประเมินผลการเรียน, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๕๑), หน้า ๑๑๒.

^๕นิภา เมธาวิชัย, วิทยาการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๓๕), หน้า ๒๓๘.

$$P = \frac{x \times 100}{N}$$

เมื่อ P = ค่าร้อยละ
 X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
 N = จำนวนข้อมูล

๒. การหา “ค่าเฉลี่ย”^๖ (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม
 N = จำนวนข้อมูล

๓. การหา “ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน”^๗ (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ = ผลรวมกำลังสองของคะแนน
 N = จำนวนข้อมูล
 $(\sum x)^2$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

(๑) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน ๒๕ รูป
หรือคน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน ๗ คน

กลุ่มที่ ๒ ผู้นำชุมชนในพื้นที่ จำนวน ๑๖ คน

กลุ่มที่ ๓ พระสงฆ์นักวิชาการ จำนวน ๒ รูป

ตารางที่ ๓.๒ แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก

ลำดับ	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	วันที่สัมภาษณ์
๑	พระครูกีรติธรรมนิเทศ	วัดเอราวัณพัฒนารามตำบลผาอินทร์ แปลง อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๒	พระครูภาวนาวีรวัตร ภุริปัญโญ	เจ้าอาวาสวัดโพชนทอง ตำบลน้ำพูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๓	นางนันทนา เมืองก้อน	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำสวย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย	๘ เมษายน ๒๕๖๓.

^๖สังศรี ชมภูวงศ์, การวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๗), หน้า ๕๕.

^๗ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๐), หน้า ๕๓.

ตารางที่ ๓.๒ แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	วันที่สัมภาษณ์
๔	นายวิรัตน์ขันทะศิริ	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๕	นางสาวศิริวรรณ แก้ว กวางพาน	นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๖	นางสาวอนุสรฯ ชาว เชียงตุง	นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๗	นางสาวอภิษฎา ชัยบุตร	ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม อบต.อาฮี อำเภอท่าลี่จังหวัดเลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๘	นายเศรษฐกรณ ชวกิจจ โคทาลิน	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.อาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๙	เรืออากาศเอกสุนันชัย ใจมั่น	หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ หน่วย บัญชาการทหารพัฒนา ตำบลท่า สวรรค์ อำเภอนาดูน จังหวัดเลย	๘ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๐	นายวัตร สุขสวัสดิ์	ประธานกลุ่มเลี้ยงโคบ้านโนนสว่างตำบล ท่าลี่อำเภอท่าลี่จังหวัดเลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๑	นายพนม นันทะคำ	ผู้ใหญ่บ้านบุดม ตำบลบุดม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๒	นางลำดวน หอมทรัพย์	ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (ชลประพาน) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๓	นายสงกรานต์ จำรูญศิริ	ประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านปากห้วย อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย	๓ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๔	นายอุทัย ประสม ทรัพย์	กำนันตำบลน้ำทูนอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๕	นายสายเสริฐ ตันแพง	ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (คกมาต) อำเภอ เชียงคาน จังหวัดเลย	๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๖	นายวาปี มีตา	ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (โนนสว่าง) อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๗	นายนิคม พรหมจักร	ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (ท่านาจันทร์) อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๘	นายสุทอง พลหอม	ประธานกลุ่มปลูกผัก (ท่านาจันทร์) อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๙	นายวิทยา วันทองสุข	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านแม่ม่วง ตำบลน้ำทูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย	๓ เมษายน ๒๕๖๓.
๒๐	นายจัด ใจเย็น	กำนันตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย	๓ เมษายน ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๓.๒ แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	วันที่สัมภาษณ์
๒๑	นายประพาล ศิริพรวงศ์สกุล	ผู้ใหญ่บ้านกกก้านเหลืองตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย	๓ เมษายน ๒๕๖๓.
๒๒	นายไพโรจน์ เชื้อคำเพ็ง	รองนายก อบต.อาฮี ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย	๓ เมษายน ๒๕๖๓.
๒๓	นายสรายุทธ ประวันทา	ผู้ใหญ่บ้านวังเป่งตำบลน้ำตุน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย	๓ เมษายน ๒๕๖๓.
๒๔	นายประดิษฐ์ ธุระงาน	ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอ ท่าลี่ จังหวัดเลย	๓ เมษายน ๒๕๖๓.
๒๕	นายบัวภา อารุช	ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอ ท่าลี่ จังหวัดเลย	๓ เมษายน ๒๕๖๓.

(๒) ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๕ รูปหรือคน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง ซึ่งใช้เกณฑ์การคัดเลือกจากนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ เจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าหน้าที่หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายรัฐที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเกษตรกรรมและผู้มีส่วนได้เสียตามแผนงาน/โครงการในพื้นที่ตำบลเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๒

ตารางที่ ๓.๓ แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ

ลำดับ	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	วันที่
๑	พระเทพปริยัติเมธี, รศ.ดร.	รองอธิการบดี วิทยาลัยเขตนครสวรรค์	๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓
๒	พระราชปรีชามุณี, ดร.	เจ้าคณะจังหวัดเลย	๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓
๓	พระปลัดระพิน พุทธิสารโ	อาจารย์ประจำหลักสูตร บัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์	๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓
๔	รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม	ผู้อำนวยการหลักสูตร บัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์	๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓
๕	รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะ สังคมศาสตร์ มจร.	๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓
๖	รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	ผู้อำนวยการหลักสูตร บัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์	๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓
๗	รศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช	อาจารย์ประจำหลักสูตร บัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์	๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓
๘	ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต	อาจารย์ประจำหลักสูตร บัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์	๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓
๙	พล.อ.ผศ.ดร. รุจ กสิวุฒิ	กรรมการพิทักษ์คุณธรรม ข้าราชการกรุงเทพมหานคร	๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓

ตารางที่ ๓.๓ แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	วันที่
๑๐	พล.อ.ปภิตน์ สันตินิยม	ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ กองทัพบก	๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓
๑๑	พ.อ.ณัฐพงศ์ พรหมศร	รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาภาค ๒	๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓
๑๒	อ.ดร.อภิญาญา ฉัตรช่อฟ้า	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์	๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓
๑๓	อ.ดร.บวร ชมชุนศรี	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์	๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓
๑๔	นายบุญเลิศ ถิ่นทนา	ข้าราชการบำนาญ (อดีตนายอำเภอ ทาลี)	๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓
๑๕	นายณัฐวัฒน์ สัตถุทานานันท์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี อำเภอทาลี จังหวัดเลย	๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ การสังเกต และเครื่องมือการบันทึก เพื่อค้นหารูปแบบการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพผู้ใช้วิธีการเก็บข้อมูล ๓ วิธีการ ได้แก่ ๑.การรวบรวมข้อมูลเอกสาร ๒.การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ๓.การสนทนากลุ่มมีขั้นตอนดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูลเอกสาร (Documentary Search)

๑) **ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)** โดยการรวบรวมจากหนังสืออ้างอิงทางพระพุทธศาสนาต่างๆ จากพระไตรปิฎก (ภาษาบาลี) ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ภาษาไทย) ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ และผู้วิจัยรวบรวมตามแผนงาน/โครงการในพื้นที่ตำบลเป้าหมายปี ๖๐,๖๑,๖๒ ด้วยตนเองกับทีมงานช่วยดำเนินงานวิจัย

๒) **ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)** โดยการรวบรวมจากหนังสือ วารสารบทความงานวิจัยเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ได้แก่ การพัฒนารูปแบบการสร้างความมั่นคงแห่งชาติการพัฒนาอย่างยั่งยืนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงวิสาหกิจชุมชน ตลอดจนข้อมูลทางสถิติที่รวบรวมโดยหน่วยงานราชการหรือสถาบันการศึกษาและแหล่งข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๒.การสัมภาษณ์ (Interview)

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์แบบเป็นเป็นทางการ (Informal interview) ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

๑) ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนลงสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยการนัดหมายวันเวลาที่ จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งขอเอกสารต่างๆ

พร้อมกันนั้น ผู้วิจัยจะต้องศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

๒) ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสนทนาร่างความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียง ในขณะที่สัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่า ข้อมูลต่างๆ ที่บันทึกเสียงไว้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ

๓. การสนทนากลุ่มเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion)

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์รูปแบบการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๑) ติดต่อประสานงานผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง เพื่อขอความร่วมมือในการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พร้อมชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ ขั้นตอน กระบวนการ สถานที่ วัน และเวลา ในการสนทนากลุ่ม

๒) ขอหนังสือ ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ จากหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชา รัฐศาสตร์ ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) จัดเตรียมประเด็นคำถาม โครงร่าง และเอกสาร ให้เพียงพอแก่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

๔) ประสานงานเพื่อยืนยัน วัน เวลา สถานที่ กับผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน จัดเตรียมสถานที่ทีมงาน และดำเนินการสนทนาด้วยตนเอง

๕) ทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล ในแต่ละประเด็นคำถาม ตามประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ และรายงานผลการวิจัย

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษามีลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

๑. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยนำคำสัมภาษณ์จากผู้ถูกสัมภาษณ์มาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของแต่ละบุคคล และจัดลำดับความสำคัญและคุณลักษณะของข้อมูลจัดลำดับความสำคัญแล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลทางเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งเป็นแนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะทราบถึงลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันของข้อมูล

๒. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการวิจัยต่างๆ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นระบบและนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน แสดงความสำคัญของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์และเขียนรายงานข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะไม่ใช้ข้อมูลตัวเลข แต่จะเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่มี “รายละเอียด” และ “ลึก” และมีการอ้างอิงโดยตรงเกี่ยวกับที่มาของข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าหรือข้อมูลทางเอกสารดังนั้น ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการตอบประเด็นสัมภาษณ์ และข้อมูลจากเอกสารต่างๆ จะถูกนำมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในแง่ต่างๆ ตามข้อเท็จจริง ทั้งในเชิงเหตุและผลซึ่งการวิเคราะห์จะออกมาในลักษณะของการพรรณานำไปสู่คำตอบในการวิจัยและสรุปตามหลักวิชาการ

๓. นำผลการสรุปข้อมูลไปสนทนากลุ่มเพื่อยืนยันองค์ความรู้จากการวิจัยประกอบการเขียนรายงานเพื่อชี้ให้เห็นถึงการพัฒนารูปแบบการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา” ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ด้วยการตั้งคำถามการวิจัยเชิงปริมาณ การตอบคำถามวิจัย และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่ออธิบายผลการวิจัยเชิงปริมาณให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่เป็นเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จากนั้นนำมาสังเคราะห์ การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ทั้งนี้ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น ๕ ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๔.๑ การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

๔.๒ การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๔.๓ วิเคราะห์หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๔.๔ นำเสนอการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๔.๕ องค์ความรู้

๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

๔.๑ การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

จากการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนผู้ได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการในพื้นที่ตำบลเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๒ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ ที่รับการสนับสนุนจากหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จำนวน ๒๓,๖๕๒ คน แจกแบบสอบถาม จำนวน ๓๙๔ ฉบับ ผลการวิเคราะห์ดังนี้

๔.๑.๑ การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (n = ๓๙๔)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (รูป/คน)	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	๑๗๗	๔๔.๙๒
หญิง	๒๑๗	๕๕.๐๘
รวม	๓๙๔	๑๐๐.๐๐
๒. อายุ		
๑๖-๒๕ ปี	๒๔	๖.๐๙
๒๖-๓๕ ปี	๖๓	๑๕.๙๙
๓๖-๔๕ ปี	๑๐๔	๒๖.๔๐
๔๖-๕๕ ปี	๑๑๓	๒๘.๖๘
๕๖ ปีขึ้นไป	๙๐	๒๒.๘๔
รวม	๓๙๔	๑๐๐.๐๐
๓. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	๑๕๒	๓๘.๕๘
มัธยมศึกษา	๑๑๑	๒๘.๑๗
ปริญญาตรี	๑๐๓	๒๖.๑๔
ปริญญาโท	๒๐	๕.๐๘
ปริญญาเอก	๘	๒.๐๓
รวม	๓๙๔	๑๐๐.๐๐
๔. อาชีพ		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๑๑๙	๓๐.๒๐
พนักงานบริษัท	๓	๐.๗๖
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๓๒	๘.๑๒
รับจ้างทั่วไป	๓๖	๙.๑๔
เกษตรกรกรรม	๑๖๙	๔๒.๘๙
อื่น ๆ	๓๕	๘.๘๘
รวม	๓๙๔	๑๐๐.๐๐
๕. รายได้		
ต่ำกว่า ๕๐๐๐ บาท	๑๒๘	๓๒.๔๙
๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๑๕	๒๙.๑๙
๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๕๑	๑๒.๙๔
๑๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๑๐๐	๒๕.๓๘
รวม	๓๙๔	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ เพศหญิง จำนวน ๒๑๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๐๘ และเพศชาย จำนวน ๑๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๙๒

อายุ พบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ๔๖-๕๕ ปี จำนวน ๑๑๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๖๘ รองลงมาคือ ๓๖-๔๕ ปี จำนวน ๑๐๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๔๐ และน้อยที่สุดคือ ๑๖-๒๕ ปี จำนวน ๒๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๙

ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ประถมศึกษา จำนวน ๑๕๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕๘ รองลงมาคือ มัธยมศึกษา จำนวน ๑๑๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑๗ และน้อยที่สุดคือ ปริญญาเอก จำนวน ๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๓

อาชีพ พบว่า อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ เกษตรกรรม จำนวน ๑๖๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๘๙ รองลงมาคือ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๑๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๒๐ และน้อยที่สุดคือ พนักงานบริษัท จำนวน ๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๖

รายได้ต่อเดือน พบว่า รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๒๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๔๙ รองลงมาคือ ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๑๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๑๙ และน้อยที่สุดคือ ๑๐,๐๐๐-๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๕๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๙๔

๔.๑.๒ วิเคราะห์การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ในภาพรวม ($n = ๓๙๔$)

การดำเนินงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	ระดับความพึงพอใจ		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
๑. ด้านงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม	๔.๑๖	๐.๗๗	มาก
๒. ด้านงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้	๔.๐๔	๐.๘๗	มาก
๓. ด้านงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน	๓.๙๔	๐.๙๒	มาก
๔. ด้านงานส่งเสริมเกษตรผสมผสาน	๔.๐๙	๐.๙๐	มาก
รวมเฉลี่ย	๔.๐๖	๐.๘๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ในภาพรวม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๖$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๖$) รองลงมาคือ ด้านงานเกษตรผสมผสาน ($\bar{X} = ๔.๐๙$) และต่ำที่สุดคือ ด้านงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน ($\bar{X} = ๓.๙๔$)

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (n = ๓๙๔)

	การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วย บัญชาการทหารพัฒนา	ระดับความพึงพอใจ		
		($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
ดำเนินงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม				
๑.	สร้างเส้นทางมาตรฐาน ประชาชนใช้เดินทางไป- มา สะดวก	๔.๓๔	๐.๗๓	มาก
๒.	ปรับปรุงทางลูกรังเป็นทางผิวจราจรลาดยาง เพิ่ม ปริมาณการใช้ถนน	๔.๒๖	๐.๖๙	มาก
๓.	สร้างถนนช่วยการเดินทางติดต่อชุมชนข้างเคียง และเดินทางไปติดต่อได้สะดวกรวดเร็ว	๔.๓๑	๐.๗๖	มาก
๔.	ที่ลดมลภาวะฝุ่นละอองในอากาศ	๓.๙๓	๐.๘๗	มาก
๕.	ใช้เป็นเส้นทางหลักการขนย้ายประชาชน ยามเกิด ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม และอื่นๆ	๔.๐๗	๐.๗๘	มาก
๖.	ดำเนินการซ่อมทางผิวจราจรลูกรัง	๔.๐๘	๐.๗๙	มาก
๗.	จัดทำป้ายเตือนทางโค้ง ป้ายจราจร	๔.๐๙	๐.๗๙	มาก
รวม		๔.๑๖	๐.๗๗	มาก
ดำเนินงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้				
๑.	สร้างแหล่งน้ำใช้บริโภคและเพื่อการเกษตร	๔.๑๗	๐.๘๒	มาก
๒.	จัดหาหรือพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในช่วง ฤดูแล้ง ปลูกพืชระยะสั้น	๔.๐๙	๐.๘๗	มาก
๓.	น้ำไว้ให้สัตว์เลี้ยงบริโภคเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ สัตว์ น้ำตามธรรมชาติ	๔.๐๓	๐.๘๙	มาก
๔.	พัฒนาแหล่งน้ำรองรับการสร้างอาชีพ และแหล่ง อาหารของประชาชน	๔.๐๘	๐.๘๕	มาก
๕.	จัดหาหรือพัฒนาแหล่งน้ำลดปัญหาน้ำท่วมขัง พื้นที่ทำการเกษตร	๔.๐๒	๐.๘๔	มาก
๖.	สร้างแหล่งน้ำสำหรับทำประปาหมู่บ้าน	๔.๐๗	๐.๘๘	มาก
๗.	แก้ปัญหาชะลอความรุนแรงการไหลของน้ำ ปริมาณน้ำมากและเพิ่มรวดเร็ว	๓.๙๗	๐.๘๕	มาก
๘.	ก่อสร้างฝาย ค.ส.ล.แบบน้ำล้นผ่าน รถข้ามได้	๓.๙๓	๐.๙๓	มาก
รวม		๔.๐๔	๐.๘๗	มาก

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (n = ๓๙๔) (ต่อ)

การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วย บัญชาการทหารพัฒนา		ระดับความพึงพอใจ		
		($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
ด้านงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน				
๑.	ส่งเสริมกลุ่มแปรรูปสร้างอาชีพในชุมชน	๔.๐๓	๐.๘๖	มาก
๒.	ก่อสร้างลานประมุลยงพารา	๓.๖๖	๑.๐๐	มาก
๓.	ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม	๔.๐๕	๐.๘๖	มาก
๔.	จัดกิจกรรมอบรมความรู้ทางการเกษตรแก่ ประชาชน	๔.๐๖	๐.๙๐	มาก
๕.	จัดหาอุปกรณ์ส่งเสริมกลุ่มแปรรูปกล้วย กลุ่ม เพาะเห็ด	๓.๘๕	๐.๙๗	มาก
๖.	ดำเนินโครงการเกษตรผสมผสานรองรับความ มั่นคงชุมชน มีอาหาร อาชีพ ฯลฯ	๔.๐๑	๐.๘๖	มาก
๗.	สนับสนุนกลุ่มแปรรูปพัฒนาสู่การเป็นวิสาหกิจ ชุมชน	๓.๙๓	๐.๙๔	มาก
รวม		๓.๙๔	๐.๙๑	มาก
ด้านงานส่งเสริมเกษตรผสมผสาน				
๑.	ขุดสระเก็บน้ำในไร่นาสวนผสม	๔.๐๐	๐.๘๓	มาก
๒.	ส่งเสริมการปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น/ปลูกผักสวนครัว	๔.๑๙	๐.๘๔	มาก
๓.	ส่งเสริมการเลี้ยงเป็ดเทศ	๓.๙๓	๐.๙๘	มาก
๔.	ส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง	๔.๐๖	๐.๘๘	มาก
๕.	ส่งเสริมการเลี้ยงหมูหลุม	๓.๘๙	๐.๙๗	มาก
๖.	ส่งเสริมการเลี้ยงปลากินพืช	๔.๑๔	๐.๘๙	มาก
รวม		๔.๐๙	๐.๗๗	มาก
รวมทั้งหมด		๔.๐๖	๐.๘๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๖$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า

ด้านงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สร้างเส้นทางมาตรฐาน ประชาชนใช้เดินทางไป-มาสะดวก มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = ๔.๓๔$) รองลงมาคือ สร้างถนนช่วยการเดินทางติดต่อชุมชนข้างเคียงและเดินทางไปติดต่อได้สะดวกรวดเร็ว ($\bar{X} = ๔.๓๑$) และต่ำที่สุดคือ ที่ลดมลภาวะฝุ่นละอองในอากาศ ($\bar{X} = ๓.๙๓$)

ด้านงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สร้างแหล่งน้ำใช้บริโภคและเพื่อทำการเกษตร มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๗$)

รองลงมาคือ จัดหาหรือพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้งปลูกพืชระยะสั้น ($\bar{X} = ๔.๐๙$) และต่ำที่สุดคือ ก่อสร้างฝาย ค.ส.ล.แบบน้ำล้นผ่าน รถข้ามได้ ($\bar{X} = ๓.๙๓$)

ดำเนินงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า จัดกิจกรรมอบรมความรู้ทางการเกษตรแก่ประชาชน มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๖$) รองลงมาคือ ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม นทพ. ($\bar{X} = ๔.๐๕$) และต่ำที่สุดคือ ก่อสร้างลานประมุลยางพารา ($\bar{X} = ๓.๖๖$)

ดำเนินงานส่งเสริมเกษตรผสมผสาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่งเสริมการปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น/ปลูกผักสวนครัว มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๑๙$) รองลงมาคือ ส่งเสริมการเลี้ยงปลากินพืช ($\bar{X} = ๔.๑๔$) และต่ำที่สุดคือ ส่งเสริมการเลี้ยงหมูหลุม ($\bar{X} = ๓.๘๙$)

๔.๑.๓ หลักการบริหารนิยธรรม ๗ หลักธรรมในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลักการบริหารนิยธรรม ๗ หลักธรรมในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ในภาพรวม (n = ๓๙๔)

	หลักการบริหารนิยธรรม ๗	ระดับความพึงพอใจ		
		($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
๑.	ด้านการประชุมอย่างต่อเนื่อง	๔.๐๗	๐.๗๖	มาก
๒.	ด้านการมีองค์ประชุมครบ	๔.๐๙	๐.๗๗	มาก
๓.	ด้านการจัดทำมติร่วมกัน	๔.๑๒	๐.๗๖	มาก
๔.	ด้านการให้การยอมรับประธานและผู้อาวุโส	๓.๙๙	๐.๘๗	มาก
๕.	ด้านการไม่ใช้กำลังควบคุม	๓.๙๘	๐.๙๐	มาก
๖.	ด้านการให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร	๔.๑๕	๐.๗๖	มาก
๗.	ด้านการให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มชน	๔.๐๖	๐.๘๔	มาก
	รวมเฉลี่ย	๔.๐๗	๐.๘๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลักการบริหารนิยธรรม ๗ หลักธรรมในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ในภาพรวม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๗$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๑๕$) รองลงมาคือ ด้านการจัดทำมติร่วมกัน ($\bar{X} = ๔.๑๒$) และต่ำที่สุดคือ ด้านการไม่ใช้กำลังควบคุม ($\bar{X} = ๓.๙๘$)

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลักการบริหารนิยธรรม ๗ หลักธรรมในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (n = ๓๙๔)

หลักอภิธานิยธรรม ๗	ระดับความพึงพอใจ		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
ด้านการประชุมอย่างต่อเนื่อง			
๑. ร่วมประชุมกับหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ	๔.๐๐	๐.๘๑	มาก
๒. ปรีกษาหารือกับบุคลากรหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	๓.๙๙	๐.๗๘	มาก
๓. ประสานงานกับหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาอยู่เป็นประจำ	๔.๑๔	๐.๗๒	มาก
๔. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเมื่อหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเข้ามาประชุมในพื้นที่	๔.๑๙	๐.๗๗	มาก
๕. พุดคุยสื่อสารกับบุคลากรหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	๔.๐๕	๐.๗๓	มาก
รวม	๔.๐๗	๐.๗๖	มาก
ด้านการมีองค์ประชุมครบ			
๑. เชิญหน่วยงานภายนอกเข้าร่วมประชุม	๔.๐๖	๐.๗๙	มาก
๒. คณะกรรมการดำเนินงานไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามร่วมประชุม	๔.๐๑	๐.๗๘	มาก
๓. เชิญกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบร่วมประชุม	๔.๐๓	๐.๗๕	มาก
๔. กรรมการตรวจสอบหรือตัวแทนชุมชนเข้าร่วมประชุม	๔.๑๕	๐.๗๖	มาก
๕. มีส่วนร่วมในการประชุม/โครงการ/กิจกรรมกับหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	๔.๒๑	๐.๗๔	มาก
รวม	๔.๐๙	๐.๗๗	มาก
ด้านการจัดทำมติร่วมกัน			
๑. เชิญผู้มีส่วนได้เสียนำข้อมูลเข้าร่วมประชุม	๔.๐๙	๐.๗๓	มาก
๒. คณะกรรมการดำเนินงานมีส่วนร่วมลงมติทุกครั้ง	๔.๑๒	๐.๗๕	มาก
๓. หน่วยงานภายนอกเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นและจัดทำมติ	๔.๑๐	๐.๗๖	มาก
๔. กรรมการตรวจสอบการดำเนินงานร่วมจัดทำมติ	๔.๑๔	๐.๗๗	มาก
๕. ตัวแทนชุมชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นและจัดทำมติ	๔.๑๗	๐.๗๘	มาก
รวม	๔.๑๒	๐.๗๖	มาก
ด้านการให้การยอมรับประธานและผู้อาวุโส			
๑. นำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุมเพื่อให้เกิดการยอมรับประธาน	๔.๐๕	๐.๘๖	มาก
๒. จัดให้ผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมเสนอแนะแนวปฏิบัติต่อที่ประชุม	๓.๙๙	๐.๘๔	มาก
๓. รับฟังข้อเสนอแนะของผู้นำชุมชน	๔.๐๖	๐.๘๘	มาก
๔. พระสงฆ์หรือผู้แทนศาสนาร่วมให้ข้อมูลและแนะนำแนวปฏิบัติ	๓.๙๑	๐.๙๓	มาก
๕. ผู้แทนกลุ่มในชุมชนร่วมให้ข้อมูลและแนะนำแนวปฏิบัติ	๓.๙๖	๐.๘๖	มาก
รวม	๓.๙๙	๐.๘๗	มาก

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลักอภิธานิยธรรม ๗ หลักธรรมในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (n = ๓๙๔) (ต่อ)

หลักการบริหารนิยธรรม ๗	ระดับความพึงพอใจ		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
ด้านการไม่ใช้กำลังควบคุม			
๑. ไม่แสดงอำนาจระหว่างดำเนินการประชุม	๔.๐๐	๐.๘๗	มาก
๒. เน้นการใช้ข้อมูล เหตุผลต่อที่ประชุมเมื่อเกิดความคิดเห็น แตกต่าง	๓.๙๗	๐.๙๑	มาก
๓. นำเสนอข้อเรียกร้องตามต้องการของประชาชนต่อที่ประชุม	๔.๐๖	๐.๘๙	มาก
๔. ชี้แจงข้อจำกัดของหน่วยงานในพื้นที่และความต้องการ ชุมชนต่อที่ประชุม	๔.๐๓	๐.๘๗	มาก
๕. นำเสนอความพร้อมต่อการแก้ปัญหาที่สนองตอบความ ต้องการชุมชน	๓.๘๓	๐.๙๗	มาก
รวม	๓.๙๘	๐.๙๐	มาก
ด้านการให้ความเคารพต่อผู้อาวุโส สถานที่ และ ทรัพยากร			
๑. นำเสนอวิธีปฏิบัติต่อสถานที่ ที่ชุมชนให้ความเคารพ	๔.๓๓	๐.๗๔	มาก
๒. ก่อนการดำเนินงานนำเสนอข้อมูลการจัดการทรัพยากร ชุมชนและประโยชน์	๔.๒๕	๐.๗๐	มาก
๓. หลังการดำเนินงานนำเสนอข้อมูลการจัดการทรัพยากร ชุมชนและประโยชน์	๔.๒๘	๐.๗๒	มาก
๔. มีการจัดทำป้ายหรือข้อมูลสู่ชุมชน	๓.๙๑	๐.๘๗	มาก
๕. หลังดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้ได้รับผลประโยชน์มีความรู้รักษา สถานที่หรือสิ่งปลูกสร้างไว้	๓.๙๘	๐.๗๙	มาก
รวม	๔.๑๕	๐.๗๖	มาก
ด้านการให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันในชุมชน			
๑. ส่งเสริมให้ประชาชนใช้และรักษาสิ่งปลูกสร้างหลังส่งมอบ	๔.๐๖	๐.๘๐	มาก
๒. ส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรในโครงการเพื่อสงเคราะห์ ประชาชน	๔.๐๗	๐.๘๐	มาก
๓. ถวายอุปกรณ์แก่สงฆ์หรือผู้แทนศาสนา	๔.๐๔	๐.๘๘	มาก
๔. ดำเนินงานเพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันชุมชนในลักษณะพึ่งพา ตนเองได้	๔.๑๖	๐.๘๓	มาก
๕. ส่งเสริมให้ชุมชนรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพสร้างความมั่งในการ ดำรงชีวิต	๓.๙๘	๐.๘๙	มาก
รวม	๔.๐๖	๐.๘๔	มาก
รวมเฉลี่ย	๔.๐๗	๐.๘๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๖$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า

ด้านการประชุมอย่างต่อเนื่อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเมื่อหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเข้ามาประชุมในพื้นที่ มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๑๙$) รองลงมาคือ ประสานงานกับภายในหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาอยู่เป็นประจำ ($\bar{X} = ๔.๑๔$) และต่ำที่สุดคือ ปรึกษาหารือ กับบุคลากรภายในหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาอยู่เป็นประจำ ($\bar{X} = ๓.๙๙$)

ด้านการมีองค์ประชุมครบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีส่วนร่วมในการประชุม/โครงการ/กิจกรรมกับหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๒๑$) รองลงมาคือ กรรมการตรวจสอบการดำเนินงานหรือตัวแทนชุมชนเข้าร่วมประชุม ($\bar{X} = ๔.๑๕$) และต่ำที่สุดคือ คณะกรรมการดำเนินงานไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามเข้าร่วมประชุม ($\bar{X} = ๔.๐๑$)

ด้านการจัดทำมติร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๒$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ตัวแทนชุมชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นและจัดทำมติ มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๑๗$) รองลงมาคือ กรรมการตรวจสอบการดำเนินงานร่วมจัดทำมติ ($\bar{X} = ๔.๑๔$) และต่ำที่สุดคือ เชิญผู้มีส่วนได้เสียนำข้อมูลเข้าร่วมประชุม ($\bar{X} = ๔.๐๙$)

ด้านการให้การยอมรับประธานและผู้อาวุโสโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รับฟังข้อเสนอแนะของผู้นำชุมชน มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๖$) รองลงมาคือ นำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุมเพื่อให้เกิดการยอมรับประธานและผู้อาวุโสที่ประชุม ($\bar{X} = ๔.๐๕$) และต่ำที่สุดคือ พระสงฆ์หรือผู้แทนศาสนาร่วมให้ข้อมูลและแนะนำแนวปฏิบัติ ($\bar{X} = ๓.๙๑$)

ด้านการไม่ใช้กำลังควบคุม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นำเสนอข้อเรียกร้องตามต้องการของประชาชนต่อที่ประชุม มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๖$) รองลงมาคือ ชี้แจงข้อจำกัดของหน่วยงานในพื้นที่และความต้องการชุมชนต่อที่ประชุม ($\bar{X} = ๔.๐๓$) และต่ำที่สุดคือ นำเสนอความพร้อมต่อการแก้ปัญหาที่สนองตอบความต้องการชุมชน ($\bar{X} = ๓.๘๓$)

ด้านการให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นำเสนอวิธีปฏิบัติต่อสถานที่ ที่ชุมชนให้ความเคารพสักการะ มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๓๓$) รองลงมาคือ หลังการดำเนินงานนำเสนอข้อมูลการจัดการทรัพยากรชุมชนและประโยชน์ ($\bar{X} = ๔.๒๘$) และต่ำที่สุดคือ มีการจัดทำป้ายหรือข้อมูลสู่ชุมชน ($\bar{X} = ๓.๙๑$)

ด้านการให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ดำเนินงานเพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันชุมชนในลักษณะพึ่งพาตนเองได้ มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๑๖$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรในโครงการเพื่อ

สงเคราะห์ประชาชน ($\bar{X} = ๔.๐๗$) และต่ำที่สุดคือ ส่งเสริมให้ชุมชนรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพสร้างความมั่งในการดำรงชีวิต ($\bar{X} = ๓.๙๘$)

๔.๑.๔ การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ในภาพรวม (n = ๓๙๔)

การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	ระดับความพึงพอใจ		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
๑. ด้านความพอประมาณ	๔.๐๔	๐.๖๗	มาก
๒. ด้านความมีเหตุผล	๔.๑๐	๐.๗๕	มาก
๓. ด้านภูมิคุ้มกัน	๔.๑๔	๐.๗๔	มาก
รวมเฉลี่ย	๔.๐๙	๐.๗๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความมั่นคงแห่งชาติที่มีผลต่อการดำรงชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๙$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภูมิคุ้มกัน มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๔$) รองลงมาคือ ด้านความมีเหตุผล ($\bar{X} = ๔.๑๐$) และต่ำที่สุดคือ ด้านความพอประมาณ ($\bar{X} = ๔.๐๔$)

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (n = ๓๙๔)

การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	ระดับความพึงพอใจ		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
ด้านความพอประมาณ			
๑. วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับบริการแผนงานโครงการ	๓.๙๙	๐.๗๘	มาก
๒. แผนงานโครงการส่งเสริมการรวมกลุ่มสร้างพลังพึ่งพาตนเอง	๓.๙๘	๐.๘๐	มาก
๓. แผนงานและโครงการส่งเสริมใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นร่วมกัน	๔.๐๑	๐.๘๑	มาก
๔. แผนงานและโครงการช่วยมีความเป็นอยู่อย่างเหมาะสมกับฐาน	๔.๐๐	๐.๗๗	มาก
๕. แผนงานและโครงการส่งเสริมอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	๔.๒๐	๐.๑๙	มาก
รวม	๔.๐๔	๐.๖๗	มาก

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (ต่อ) (n = ๓๙๔)

	การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วย บัญชาการทหารพัฒนา	ระดับความพึงพอใจ		
		($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
ด้านความมีเหตุผล				
๑.	แผนงานและโครงการสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อ กองทัพไทย	๔.๒๒	๐.๗๕	มาก
๒.	แผนงานและโครงการส่งเสริมใช้เหตุผลในการ พิจารณาและแก้ไขปัญหา	๔.๑๐	๐.๗๒	มาก
๓.	รายได้จากแผนงานและโครงการใช้จ่ายเงินอย่างมี เหตุผล/คุ้มค่าและมีความจำเป็น	๔.๐๔	๐.๗๘	มาก
๔.	แผนงานและโครงการคำนึงถึงผลกระทบจากการกระ ทำของตนเองต่อสังคมส่วนรวม	๔.๑๐	๐.๗๘	มาก
๕.	ประโยชน์จากแผนงานและโครงการช่วยวางแผนการ ดำเนินชีวิตอย่างเป็นขั้นตอน	๔.๐๕	๐.๗๔	มาก
๖.	แผนงานและโครงการส่งเสริมวางแผนต่อยอดการ สร้างงานสร้างอาชีพในชุมชน	๔.๑๑	๐.๗๕	มาก
รวม		๔.๑๐	๐.๗๕	มาก
ด้านภูมิคุ้มกัน				
๑.	แผนงานและโครงการช่วยให้ประชาชนป้องกันปัญหา และผลกระทบในอนาคตได้	๔.๐๙	๐.๗๔	มาก
๒.	แผนงานและโครงการช่วยให้สมาชิกชุมชนพึ่งพา ตนเอง	๔.๑๑	๐.๗๒	มาก
๓.	แผนงานและโครงการช่วยปลูกฝังความคิดเรื่องความ ขยัน อดทน อดออมให้กับสมาชิกชุมชน	๔.๑๕	๐.๗๔	มาก
๔.	แผนงานและโครงการช่วยสนับสนุนการปฏิบัติตนอยู่ ในระเบียบและวินัยในตนเอง	๔.๑๒	๐.๗๕	มาก
๕.	แผนงานและโครงการสมาชิกนำความรู้ไปใช้ในการ พัฒนาชุมชนตนเองได้	๔.๑๖	๐.๗๖	มาก
๖.	แผนงานและโครงการสมาชิกต่อยอดจนเกิดการ พัฒนาเศรษฐกิจในครัวเรือน	๔.๑๘	๐.๗๘	มาก
รวม		๔.๑๔	๐.๗๔	มาก
รวมเฉลี่ย		๔.๐๙	๐.๗๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความมั่นคงแห่งชาติที่มีผลต่อการดำรงชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๙$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า

ด้านความพอประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แผนงานและโครงการส่งเสริมอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งที่มีผิดกฎหมาย มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๒๐$) รองลงมาคือ แผนงานและโครงการส่งเสริมใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นร่วมกัน ($\bar{X} = ๔.๐๑$) และต่ำที่สุดคือ แผนงานโครงการส่งเสริมการรวมกลุ่มสร้างพลังพึ่งพาตนเอง ($\bar{X} = ๓.๙๘$)

ด้านความมีเหตุผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๐$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แผนงานและโครงการสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อกองทัพไทย มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๒๒$) รองลงมาคือ แผนงานและโครงการส่งเสริมวางแผนต่อยอดการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชน ($\bar{X} = ๔.๑๑$) และต่ำที่สุดคือ รายได้จากแผนงานและโครงการใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล/คุ้มค่าและมีความจำเป็น ($\bar{X} = ๔.๐๔$)

ด้านภูมิคุ้มกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แผนงานและโครงการสมาชิกต่อยอดจนเกิดการพัฒนาเศรษฐกิจในครัวเรือน มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๑๘$) รองลงมาคือ แผนงานและโครงการสมาชิกนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนตนเองได้ ($\bar{X} = ๔.๑๖$) และต่ำที่สุดคือ แผนงานและโครงการช่วยให้ประชาชนป้องกันปัญหาและผลกระทบในอนาคตได้ ($\bar{X} = ๔.๐๙$)

๔.๒ การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ถูกเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในพื้นที่ จำนวน ๒๕ รูปหรือคน เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนสามารถอธิบายสนับสนุน รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย

๑. พระครูภววิธานนิเทศก์ วัดเอราวัณพัฒนาราม ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย
๒. พระครูภาวนาวีรวัตร ฐิริปัญญา เจ้าอาวาสวัดโพชนทอง ตำบลน้ำทูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย
๓. นางนันทนา เมืองก้อน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำสวย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
๔. นายวิรัตน์ ชันทะศิริ นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อปต.ท่าลี่ จังหวัดเลย
๕. นางสาวศิริวรรณ แก้วกพาน นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อปต.ท่าลี่ จังหวัดเลย
๖. นางสาวอนุสรรา ชาวเชียงตุง ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อปต.ท่าลี่ จังหวัดเลย
๗. นางสาวอภิชญา ชัยบุตร ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม อปต.อาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย
๘. นายเศรษฐกรรณ์ ชวกิจจโคทาลิน นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อปต.อาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย
๙. เรืออากาศเอกสุนันท์ชัย ใจมั่น หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ สำนักงานพัฒนาภาค ๒ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ตำบลท่าสวรรค์ อำเภอนาดัง จังหวัดเลย
๑๐. นายวัตร สุขสวัสดิ์ ประธานกลุ่มเลี้ยงโค บ้านโนนสว่าง ตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย
๑๑. นายพนม นันทะคำ ผู้ใหญ่บ้านบุดม ตำบลบุดม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
๑๒. นางลำดวน หอมทรัพย์ ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (ชลประพาน) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย
๑๓. นายสงกรานต์ จำรูญศิริ ประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านปากห้วย อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย
๑๔. นายอุทัย ประสมทรัพย์ กำนันตำบลน้ำทูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย
๑๕. นายสายเสริฐ ตันแพง ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (คกมาต) อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
๑๖. นายวาปี มีตา ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (โนนสว่าง) อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
๑๗. นายนิคม พรหมจักรประธานกลุ่มเลี้ยงโค (ท่านาจันท์) อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
๑๘. นายสุทอง พลหอม ประธานกลุ่มปลูกผัก (ท่านาจันท์) อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
๑๙. นายวิทยา วันทองสุข ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านแม่ม่วง ตำบลน้ำทูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย
๒๐. นายจัด ใจเย็น กำนันตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย
๒๑. นายประพาล ศิริพรวงศ์สกุล ผู้ใหญ่บ้านกกก้านเหลียง ตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

๒๒. นายไพโรจน์ เชื้อคำเพ็ง รอง นายก อบต.อาฮี ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย
 ๒๓. นายสรายุทธ ประวันทา ผู้ใหญ่บ้านวังเป่ง ตำบลน้ำพูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย
 ๒๔. นายประดิษฐ์ ฐระงาน ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย
 ๒๕. นายบัวภา อาวุธ ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

๔.๒.๑ การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาดำเนินงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นดำเนินงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคมที่ใช้ในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาส่วนมากจะพบเห็นและเข้ามาดำเนินงานตามแนวชายแดน ตำบลน้ำพูนเป็นตำบลเล็กที่อยู่ในตำบลตามแนวชายแดน มีหมู่บ้านที่อยู่กลางดงพงป่าเขาลำเนาไพร ไกลสังคม คือบ้านห้วยเตือ บ้านหนองบง บ้านน้ำมี การพัฒนาจากทางราชการยากที่จะเข้าถึง ปัญหาในพื้นที่มีหลายประการ เช่น ปัญหาเรื่องชนเผ่า ความเชื่อ การนับถือผี เรื่องความไม่เข้าใจในระบบราชการ เป็นต้น ที่รู้จักทหารพัฒนาเพราะเห็นเข้าไปช่วยแก้ปัญหาประชาชน ได้เปิดอกเปิดใจ ชาวบ้านห้วยเตือ บ้านหนองบง บ้านน้ำมี โครงการสร้างเส้นทางคมนาคมของหน่วยทหารพัฒนา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้สร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชน ได้ชัดเจน ในอดีตประชาชนยังไม่รู้ยังไม่มีความเห็นทาง ใช้วิธีเดินทางด้วยเท้า ชุมชนขาดการติดต่อกับชุมชนภายนอก และ ต่อมาประมาณ ปี ๒๕๔๙ ปี ๒๕๕๑ ปี๒๕๕๒ มีทหารหน่วยพัฒนาร่วมกับหน่วยทหารพราน ไปสำรวจประชากรตำบลน้ำพูนอยู่กลางภูเขา และหน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามา สร้างเส้นทางที่ได้มาตรฐาน ส่งผลให้ประชาชน ใช้เดินทางไป-มา ได้อย่างสะดวก เป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กับชุมชน สร้างการยอมรับความเชื่อมั่นในหน่วยงานทหาร และหน่วยงานราชการ^๑

๒. ปัจจุบันชุมชนขนส่งสินค้าทางการเกษตร ผลผลิตชุมชนไปจำหน่าย ก็อาศัยถนนเส้นทางคมนาคมที่หน่วยทหารพัฒนามาสร้างให้เป็นเส้นทางหลักรองรับการเดินทาง รวมถึงการเดินทางไปทำงานยังต่างถิ่นอื่น และ ชุมชนภายนอกใช้เป็นเส้นทางติดต่อกับประชาชนในหมู่บ้านจนทำให้ ชุมชนได้รับความเจริญเพราะอาศัยประโยชน์ที่เกิดจากการสร้างของหน่วยทหารพัฒนา นอกจากนี้หน่วยทหารพัฒนามีการจัดสร้างเส้นทางใหม่ ปรับปรุงซ่อมแซมถนนหนทางประชาชนได้รับความสะดวก ซ่อมทางผิวจราจรลาดยาง เนื่องจากประชาชนได้รับผลกระทบจากสภาพเส้นทางที่ชำรุด เสื่อมสภาพตามอายุการใช้งานเป็นเวลานานหลายปี ผิวจราจรเป็นหลุมเป็นบ่อ บางจุดมีน้ำท่วมขังในช่วงฤดูฝน และเป็นฝุ่นละอองฟุ้งกระจายในช่วงฤดูแล้ง ประชาชนทั้งสองข้างทางได้รับความเดือดร้อน เมื่อขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานในพื้นที่เข้ามาช่วยซ่อมบำรุง ไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้ เนื่องจากหน่วยงานในพื้นที่แจ้งว่าไม่มีงบประมาณ ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณมาซ่อมบำรุงเส้นทางให้กับประชาชนได้ เมื่อหน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาแก้ไขปัญหาลงทุนซ่อมบำรุงเส้นทางช่วยทำให้เส้นทางพร้อมใช้งาน ช่วยลดอุบัติเหตุ การขนส่งสินค้าต่างๆ ทำได้สะดวก รวมถึงหน่วยงาน

^๑สัมภาษณ์ พระครูภูวธรรมนิเทศก์, วัดเอราวัณพัฒนาราม ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

ในพื้นที่สามารถจัดงบประมาณเข้ามาสนับสนุนและเพิ่มเติมสนับสนุนการทำงานของหน่วยทหารพัฒนาได้อีกช่องทางหนึ่ง กล่าวได้ว่าการสร้างถนนของหน่วยทหารพัฒนาทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนที่ต้องการติดต่อกับหมู่บ้าน ได้รับประโยชน์สูงสุด^๒

๓. การดำเนินงานสร้างเส้นทางคมนาคมของหน่วยทหารพัฒนา นับได้ว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อประชาชนโดยเฉพาะประชาชนตามแนวชายแดน สภาพถนนชำรุด เส้นทางสัญจรไม่สะดวก บางเส้นทางมีลักษณะชำรุดทรุดโทรมเมื่อหน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาดำเนินการสร้างเส้นทางใหม่ ปรับถนนให้มีสภาพพร้อมใช้งาน ทำให้ถนนที่ประชาชนใช้มีความสะดวก เกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ทั้งประชาชนในพื้นที่ และประชาชนต่างพื้นที่ได้รับความสะดวกสบายปลอดภัย^๓

๔. หน่วยทหารพัฒนาได้นำปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนจากปัญหาพื้นผิวจราจรมีสภาพเส้นทางไม่สะดวกประชาชนได้รับความเดือดร้อน หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาซ่อมแซมผิวจราจรให้เป็นผิวลาดยางอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้สัญจรไปมา โดยเฉพาะประชาชนทั้ง ๒ หมู่บ้าน บ้านน้ำพานหมู่ ๓ กับบ้านชลประทานหมู่ ๗ ได้รับความสะดวกในการขนส่งผลผลิตและลดความเสียหายที่เกิดจากผลผลิตทางการเกษตรร่วงหล่นจนถึงอันตรายนอกจากนี้หนทางสะดวกยังได้รับความร่วมมือจากประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐใช้เป็นจุดตรวจเฝ้าระวังป้องกันสิ่งผิดกฎหมาย เพราะมียานพาหนะใช้เส้นทางสัญจรไปมามากขึ้นรวมถึงรถขนส่งผลผลิตทางการเกษตรได้ใช้พื้นที่แห่งนี้สัญจรไปมา เชื่อมโยงไปยังพื้นที่ทางการเกษตรสามารถขนส่งผลิตภัณฑ์และเข้าสู่พื้นที่ทางการเกษตรได้สะดวกสบายจากเดิมถนนหนทางไม่สะดวกชำรุดทรุดโทรมภายหลังพัฒนาขึ้นชาวบ้านได้รับความสะดวกมาก^๔

๕. โครงสร้างพื้นฐานเช่นถนนหนทางถนนลาดยางทางการเกษตรและการเกษตรผสมผสานเกี่ยวกับการขุดสระเก็บน้ำในไร่นาให้กับชาวบ้านนครับแล้วก็เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพให้กับชาวบ้านแล้วก็การทำน้ำดื่มในโรงเรียนการก่อสร้างถึงเก็บกักน้ำฝน การต่อประปาภูเขาจากน้ำทูนเข้าพื้นที่การเกษตร หน่วยงานนี้เข้ามาชื่นชมมากครับโอกาสที่จะมีหน่วยงานที่เข้ามาช่วยพัฒนาในพื้นที่ ที่มีเครื่องมือพร้อมกำลังพลพร้อมที่จะเข้ามาช่วยชาวบ้านที่ได้รับเดือดร้อนและพัฒนาแบบนี้คงไม่มีทหารพัฒนาช่วยฉันได้มากที่สุดในการปัจจุบัน^๕

๖. สภาพของหมู่บ้านเป็นภูเขาการสัญจรไปมาไม่สะดวกเมื่อหน่วยทหารพัฒนาสร้างเส้นทางให้จึงทำให้เส้นทางสัญจรไปมานั้นมีความสะดวกและก็ปลอดภัยลดการสูญเสียระหว่างการเดินทางและการขนส่งสินค้าพืชผลทางการเกษตร รวมถึงการอำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานต่างๆ ภาครัฐและเอกชนที่เข้ามาสู่หมู่บ้าน รูปแบบการดำเนินงานของหน่วยทหารพัฒนาจะมีการส่งหน่วย

^๒สัมภาษณ์ นางสาวอนุสรรา ชาวเชียงตุง, ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^๓สัมภาษณ์ พระครูภาวนาวิริวัตร ฐิริบุญโญ,เจ้าอาวาสวัดโพททอง ตำบลน้ำทูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^๔สัมภาษณ์ นายจัต ใจเย็น, กำนันตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^๕สัมภาษณ์ นายไพโรจน์ เชื้อคำเพ็ง, รอง นายก อบต.อาฮี ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

ทหารพัฒนาเข้าไปหาข้อมูลในหมู่บ้านและประสานประชาชนในหมู่บ้านโดยเฉพาะผู้นำชุมชนจัดทำโครงการและแนวทางพัฒนาเข้ามาเสนอต่อหน่วยเพื่อสร้างความร่วมมือ ระหว่างหน่วยทหารพัฒนากับชุมชนให้เกิดการแก้ไขปัญหาของประชาชน สำหรับปัญหาของประชาชน ในการสัญจรไปมาในอดีตก่อนทหารพัฒนาจะเข้ามาพัฒนาสภาพถนนเป็นถนนลูกรังเวลาสัญจรไปมาประชาชนจะได้รับความเดือดร้อนโดยเฉพาะช่วงฤดูฝนการเดินทางได้รับความลำบากมากภายหลังจากทหารพัฒนาได้เข้ามาจัดเวที รับฟังความต้องการของประชาชนรับฟังปัญหาของประชาชนรวมถึงปัญหาของหน่วยงานที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้หน่วยทหารพัฒนาได้จัดทำโครงการภายใต้การขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานและชุมชนในพื้นที่ทำให้หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาปรับปรุงพื้นผิวถนนลูกรังให้เป็นพื้นผิวถนน ค.ส.ล. ทำให้ประชาชนเดินทางสะดวกทุกฤดูกาลการติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ ก็สามารถทำได้สะดวกการขนถ่ายสินค้าทางการเกษตรก็ดำเนินการได้สะดวก^๖

๗. การดำเนินงานของหน่วยทหารพัฒนามีลักษณะการเข้ามาพัฒนาในพื้นที่ที่มีการสร้างถนนเข้าไปในพื้นที่ทางการเกษตรการปรับปรุงพื้นถนนให้ประชาชนสามารถดำเนินกิจกรรม ได้ด้วยความสะดวก^๗

๘. บ้านชลประทานได้รับการสนับสนุนจากหน่วยทหารพัฒนา มีการสร้างเส้นทาง เส้นทางเชื่อมโยงระหว่างหมู่บ้านเดิมเส้นทางมีความไม่สะดวกครบแทบจะเป็นหลุมเป็นบ่อต่อมาหน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาพัฒนาเส้นทางมีการขยายเส้นทางกว้าง ๖ เมตรและปรับปรุงพื้นผิวถนนให้สัญจรไปมาสะดวกทำให้การเดินทางระหว่างหมู่บ้าน มีความสะดวกสบายถนนเอื้ออำนวยให้สามารถขนผลผลิตได้ง่าย และสามารถเพิ่มปริมาณน้ำหนักรับได้มากขึ้น ส่วนมากได้แก่ข้าว ข้าวโพด ถั่วลิสง มันสำปะหลัง เมื่อผลผลิตที่นำไปจำหน่ายได้รับความเสียหายน้อยขนส่งได้มากขึ้นจึงทำให้ประชาชนมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาเส้นทางสัญจรของชุมชน^๘

๙. หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาสร้างถนนหนทางสร้างแหล่งน้ำให้กับประชาชนสนับสนุนให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายขึ้นตามอัตภาพ สนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มเช่นกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อ^๙

๑๐. มีการทำถนนมีการขุดสระและมอบปลาให้กับประชาชนเลี้ยง ส่งเสริมประชาชนให้เลี้ยงวัว^{๑๐}

๑๑. หน่วยทหารพัฒนา มีการพัฒนาเส้นทางสร้างความสะดวกให้กับประชาชน ซ่อมถนนให้มีสภาพพร้อมใช้งาน^{๑๑}

^๖สัมภาษณ์ นายอุทัย ประสมทรัพย์, กำนันตำบลน้ำตุน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^๗สัมภาษณ์ นายวัตร สุขสวัสดิ์, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค บ้านโนนสว่าง ตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^๘สัมภาษณ์ นางลำดวน หอมทรัพย์, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (ชลประทาน) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^๙สัมภาษณ์ นายบัวภา อารุช, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๐}สัมภาษณ์ นายประดิษฐ์ ธุระงาน, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๑}สัมภาษณ์ นายประพาล ศิริพวงค์สกุล, ผู้ใหญ่บ้านกกก้านเหลือง ตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

๑๒. หน่วยทหารพัฒนาได้เข้าไปพัฒนา ซ่อมแซมถนน ช่วยให้ประชาชนเดินทางสะดวก และมีการเข้าไปสนับสนุนกลุ่มเช่นกลุ่มเลี้ยงหมู และจัดกิจกรรมพัฒนาอื่นๆในชุมชนทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาของหน่วยทหารปัจจุบันมีการพัฒนาเส้นทางให้ได้รับความสะดวกหลายเส้นทาง การพัฒนาที่เห็นชัดเจนและสัมผัสได้คือการพัฒนาเส้นทางคมนาคม การพัฒนาถนนให้เชื่อมเส้นทางทางการเกษตร ช่วยประชาชน ผู้ประกอบการรับซื้อผลิตผลทางการเกษตรให้ได้รับความสะดวกและประชาชนได้รับประโยชน์ในวงกว้างสำหรับประชาชนที่ต้องการพัฒนาในรูปแบบกลุ่มก็สามารถรวมกลุ่มกันแล้ว เข้ามาขอรับการสนับสนุนจากหน่วยทหารพัฒนาได้^{๑๒}

๑๓. รูปแบบในการพัฒนาของหน่วยทหารพัฒนา มีการพัฒนาถนนเส้นทางเชื่อมระหว่างหมู่บ้านและการขุดสระ พัฒนาแหล่งน้ำให้กับชุมชนรวมถึงการสร้างอาชีพ ให้กับชุมชน^{๑๓}

๑๔. หน่วยทหารพัฒนาได้เข้าไปพัฒนาถนนในพื้นที่ที่ไม่เจริญ โดยเฉพาะถนนตามหมู่บ้าน ทำให้ประชาชนสัญจรไปมาและ บางจุดมีการปรับปรุงถนนเข้าสู่พื้นที่ทางการเกษตรทำให้สามารถขนถ่ายสินค้าและทำกิจกรรมทางการเกษตรได้^{๑๔}

๑๕. หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาพัฒนาถนนหนทางเพื่อการเกษตร^{๑๕}

๑๖. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะถนนรวมถึงการจัดการจัดหาแหล่งน้ำกินน้ำใช้ สนับสนุนประชาชนให้สามารถดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการประสานกับหน่วยงานในพื้นที่เพื่อให้เกิดการสนับสนุน เพิ่มเติมหลังจากที่หน่วยได้ส่งมอบงานให้กับชุมชน^{๑๖}

๑๗. หน่วยทหารพัฒนามาสนับสนุนงาน อบต. ในการพัฒนาถนนหนทางให้ประชาชนได้รับความสะดวก^{๑๗}

กล่าวโดยสรุป การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาดำเนินงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคมโดยเริ่มจากหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้เข้ามาดำเนินการสร้างเส้นทางคมนาคมให้ได้มาตรฐาน ปรับปรุงเส้นทางที่เป็นถนนลูกรังให้เป็นถนนลาดยาง เพิ่มปริมาณการใช้ถนนให้กว้างขึ้น สร้างถนนช่วยการเดินทางติดต่อชุมชนข้างเคียงให้ได้รับความสะดวกในการเดินทางและยังมีการดำเนินการจัดทำป้ายเตือนทางโค้ง ป้ายจราจร เพื่อลดและป้องกันอุบัติเหตุ ดังแผนภาพที่ ๔.๑

^{๑๒} สัมภาษณ์ นายวิทยา วันทองสุข, ผู้ใหญ่บ้านแม่ม่วง ตำบลน้ำทูน อำเภอลำดวน จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๓} สัมภาษณ์ นายพนม นันทะคำ, ผู้ใหญ่บ้านบุสม ตำบลบุสม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย, ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.

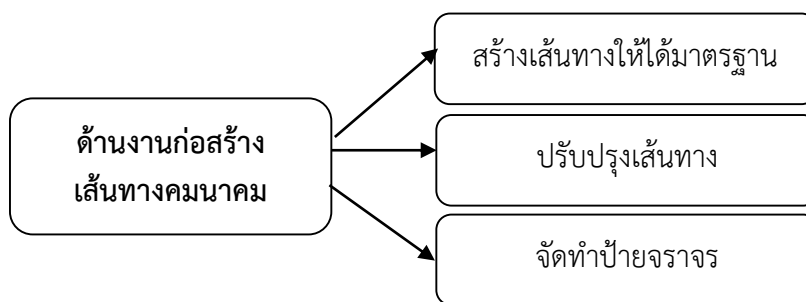
^{๑๔} สัมภาษณ์ นายสุทอง พลหอม, ประธานกลุ่มปลูกผัก (ท่านาจันทร์) อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย, ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นายสายเสริฐ ต้นแพง, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (คกมาด) อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย, ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ชันทะศิริ, นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๗} สัมภาษณ์ นางสาวอนุสรรา ชาวเชียงตุง, ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๑ งานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม

๔.๒.๒ การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นด้านงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ที่ใช้ในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาการดำเนินงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ช่วยเหลือประชาชน เพราะบ้านห้วยเตี๋ย หมู่ ๓ ตำบลน้ำพูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย พระสงฆ์และประชาชนบ้านห้วยเตี๋ยมีน้ำสะอาดในการอุปโภคไม่เพียงพอ สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ปรากฏในพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทั้งหลาย พระอริยะทั้งหลายก่อนจะอธิษฐานเป็นองค์สัมมาสัมพุทธเจ้านั้น สุเมธดาบสก็ใช้ตนเองเป็นถนนให้พุทธเจ้าที่พึงกร ในการเดินข้ามเป็นชาติแรก ที่อธิษฐานว่าข้าพเจ้าปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้า สมัยเกิดพระเวสสันดรก็ได้ให้ทาน ให้ข้าว ให้น้ำ ให้อาหารให้แก่ประชาชนราษฎร การสร้างถนนขึ้นดอยสุเทพนั้นครุบาเบ็มกับครุบาตริวิชัยแบ่งการควบคุมงานกัน โดยครุบาเบ็มมีหน้าที่กำกับดูแลควบคุมเส้นทางหลักจากวัดพระธาตุดอยสุเทพลงมา ส่วนครุบาตริวิชัยควบคุมการทำงานจากด้านล่างขึ้นไปยังพระธาตุดอยสุเทพ และทำหน้าที่ “นั่งหนัก” เป็นประธานระดมทุนทรัพย์และรับไทยทานที่บริเวณหน้าวัดศรีโสภณ (ขณะนั้นเป็นวัดร้าง) ถนนครุบาตริวิชัยนำพาชาวบ้านขุดถนนขึ้นดอยสุเทพจึงได้ขึ้นชื่อว่าเป็นพระदानานของเมืองเหนือ

การพัฒนาแหล่งน้ำตามหลวงปู่ฝั้น อาจาโร "ถ้าอยากให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุข ก็ควรจัดสถานที่ให้สะอาดขึ้น ตัดถนนหนทางเรียบร้อย ถางป่าและหญ้าในบริเวณเสียให้เตียน อากาศจะได้ปลอดโปร่งและถ่ายเทได้ดีขึ้น สำหรับหนองหญ้าไซนั้นเล่า ก็ควรขุดลอกให้เป็นสระน้ำเสีย จะได้ดูสวยงามและได้ประโยชน์ในการใช้สระน้ำด้วย "พระอาจารย์ฝั้นจึงหยิบยกปัญหาการขุดลอกหนองหญ้าไซขึ้นมาปรารภอีกครั้งหนึ่งทุกคนก็บอกว่าไม่กล้า กลัวเจ้าพ่อหักคอกเอา แต่หากท่านไปนั่งเป็นประธานดูพวกตนขุดแล้วจึงจะยอมทำ พระอาจารย์ฝั้นก็ตอบตกลง การขุดลอกหนองหญ้าไซจึงได้เริ่มขึ้นในโอกาสต่อมา ต่อหน้าพระอาจารย์ฝั้นจนกลายเป็นสระน้ำขึ้นมา อากาศก็ดีขึ้น ไข้มาเลเรียที่เคยชุกชุมก็ค่อยๆ ทุเลาลงจนเหือดหายไปในที่ที่สุดพระอาจารย์ฝั้นได้ขึ้นไปพักอยู่บนถ้ำขาม พร้อมด้วยพระภิกษุสามเณรผู้เป็นศิษย์เมื่อประมาณเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๗ ท่านได้เป็นหัวหน้าคณะในการพัฒนาถ้ำขามให้เป็นที่พำนักปฏิบัติธรรมของพระภิกษุสงฆ์ และญาติโยม มีสิ่งอำนวยความสะดวกเช่น แหล่งน้ำใช้ได้ตลอดปี มีอาคารศาลาโรงธรรม กุฏิที่พักอย่างเพียงพอ

หลวงปู่คุณ ปรีสุทโธ ขุดสระที่อำเภอด่านขุนทดหล่อเลี้ยงชีวิต พ.ศ. ๒๕๐๘ อำเภอด่านขุนทดเกิดความแห้งแล้ง ชาวบ้านได้รับความยากลำบาก ไม่มีงบประมาณจากราชการในการจัดหาเครื่องกลเพื่อขุดสระเหมือนปัจจุบัน หลวงพ่อคุณเห็นว่า ถ้าเราไม่ต่อสู้กับความแห้งแล้งพี่น้องเราเดือดร้อนแน่ จึงชักชวนญาติโยมช่วยกันขุดสระขนาดใหญ่ด้วยแรงงานญาติโยม ช่วยกันในที่ดินของวัดบ้านไร่ หลวงพ่อคุณประกาศล่วงหน้าว่าจะขุดสระขนาดใหญ่ในที่ดินวัดพวง พอจะทำได้ ก็จะสร้างทั้งที่ที่ไม่มีเงินนี้แหละ ก็ขุดมันเองเดี๋ยวก็คงสำเร็จสักวัน ตอบแทนข้าวน้ำที่เขาให้กินทุกวัน

จึงกล่าวได้ว่าการดำเนินงานของหน่วยทหารพัฒนา มีการพัฒนาที่สอดคล้องกับวัตรปฏิบัติของพระอริยเจ้าทั้งหลายทั้งในอดีตและปัจจุบัน เป็นแบบอย่างที่ยกมาแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างการทำงานดำเนินงานของหน่วยทหารพัฒนากับวัตรปฏิบัติที่พระอริยเจ้าทั้งหลายได้ปฏิบัติสืบกันมาเป็นแบบอย่างทั้งดงามแนวทางพัฒนาเพื่อให้ชุมชนมีความสุข มีความมั่นคงในชีวิต แล้วย้อนกลับมาอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา เช่นเดียวกัน หน่วยทหารพัฒนาเข้ามาสร้างถนน สร้างแหล่งน้ำ ช่วยให้ประชาชนมีรายได้ มีความมั่นคงก็จะย้อนกลับไปร่วมพัฒนาชาติไทยต่อไป

การดำเนินงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ของหน่วยทหารพัฒนา เกิดจากชาวบ้านมีปัญหาขาดแคลนน้ำดื่ม รวมถึงโรงเรียนบ้านโพนมีความต้องการน้ำดื่ม เนื่องจากขาดแคลนน้ำสะอาด เพื่อบริโภคสำหรับคณะครูและนักเรียนซึ่งต้องนำน้ำมาจากบ้านเพื่อให้มีน้ำที่สะอาดบริโภค มีสุขภาพพลานามัยที่ดี ไม่เสี่ยงต่อการเกิดโรค ครูและนักเรียนได้รับความลำบากจากการขาดน้ำดื่มที่สะอาด น้ำดื่มที่ขาดแคลน ยังขยายผลไปสู่วัดและชุมชน น้ำเป็นสิ่งที่สำคัญทางชุมชนจึงต้องการ ให้หน่วยงานภาครัฐ รวมถึงหน่วยทหารพัฒนาเข้ามาแก้ไขปัญหาด้านขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ก่อสร้างสถานที่กักเก็บน้ำภายในวัด และ เปิดโอกาสให้ประชาชน รวมถึงพระสงฆ์ได้ใช้ประโยชน์จากน้ำที่สะอาดร่วมกัน สำหรับโรงเรียนมีการก่อสร้างและจัดสถานที่ให้มีน้ำดื่มสะอาดบริการแก่ครูและนักเรียน ดังนั้นหน่วยทหารพัฒนาจึงถือว่าเป็นผู้ที่เข้ามาสนับสนุนและแก้ไขปัญหา การขาดแคลนน้ำของชุมชนได้เป็นอย่างดี^{๑๘}

๒. การพัฒนาของหน่วยทหารพัฒนาในการจัดหาน้ำกินน้ำใช้นั้นมีลักษณะของการพัฒนาพื้นที่ทางการเกษตรแหล่งน้ำสำหรับการทำนาแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรมีการจัดหาน้ำกินน้ำใช้บริการแก่ประชาชนทั้งภายในวัดและนอกวัดภายในวัดเมื่อถึงฤดูแล้งขาดแคลนน้ำก็มีรถน้ำเข้ามาบริการ สำหรับวัดเอราวัณพัฒนาก็ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยทหารพัฒนาเข้ามาทำน้ำดื่มสำหรับพระภิกษุสงฆ์และนักเรียนประชาชนได้มีน้ำบริโภคสะอาดและปลอดภัยตลอดทั้งปี จัดหาน้ำใช้ให้เกิดความสะดวก รวมถึงการปรับปรุงแหล่งน้ำที่ต้นเขินก็มีการพัฒนา ให้มีสภาพพร้อมกับเก็บน้ำบางแห่งมีการสร้างสิ่งปลูกสร้างแท็งก์น้ำขนาดใหญ่สำหรับกักเก็บน้ำเอาไปใช้ร่วมกันของชุมชน ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาและการทำงานด้านนี้ช่วยลดปัญหาต่างๆ เพราะน้ำคือทุกสิ่งทุกอย่างในการดำรงชีพของประชาชน^{๑๙}

๓. การจัดหาน้ำกินน้ำใช้หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาจัดหาน้ำกินน้ำใช้โดยเฉพาะได้เข้ามาพัฒนาขุดลอกสระ สำหรับกักเก็บน้ำเพื่อใช้ในพื้นที่ทางการเกษตรทำให้สระน้ำจากเดิมที่ไม่เอื้ออำนวย

^{๑๘} สัมภาษณ์ พระครูภาวนาวิริวัตร ฐิริปัญญา, เจ้าอาวาสวัดโพนทอง ตำบลน้ำพุ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๙} สัมภาษณ์ พระครูภูริธรรมนิเทศก์, วัดเอราวัณพัฒนาราม ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

ต่อการกักเก็บน้ำปัจจุบันสระน้ำทางการเกษตรที่ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันมีปริมาณน้ำมาก และเพียงพอต่อการทำเกษตร ทำนารวมถึงการปลูกพืชตามฤดูกาลต่างๆ ทำให้ได้ผลผลิตไปจำหน่าย เป็นการสร้างงานสร้างอาชีพ และยังเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของชุมชนในช่วงฤดูฝน ช่วงฤดูแล้งเป็นสถานที่เพาะพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำตามสภาพแวดล้อมที่มาอาศัยอยู่เพิ่มเติมมากขึ้นทำให้ ประชาชนสามารถนำสัตว์ที่เป็นอาหารเหล่านั้นมาบริโภคลดรายจ่ายเท่ากับการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน^{๒๐}

๔. ปัญหาของชุมชนในตำบลท่าลี่บ้านโนนสว่างหมู่ที่ ๑ ประชาชนและนักเรียนในโรงเรียน ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำสะอาดมาดื่มทั้งบุคลากรทางการศึกษานักเรียนและประชาชน เมื่อเข้ามาติดต่อและทำกิจกรรมภายในโรงเรียนส่วนมากต้องนำน้ำดื่มมาจากบ้าน เมื่อหน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาสำรวจและ จัดประชุมร่วมกับคณะครูและนักเรียนพร้อมกับผู้นำชุมชนทำให้เกิดการ แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำให้กับโรงเรียนมีการก่อสร้างระบบผลิตน้ำที่สะอาดคือ การก่อสร้าง อาคารบริการน้ำดื่ม ระบบ RO ทำให้นักเรียนและครูจำนวนมากมีน้ำสะอาดไว้ดื่มและทำกิจกรรม ต่างๆ ทำให้ได้รับประโยชน์ และสร้างความสุขแก่ ประชาชน^{๒๑}

๕. สำหรับการขาดแคลนน้ำในตำบลท่าลี่บ้านกกก้านเหลืองหมู่ ๙ มีปัญหาระบบประปา หมู่บ้านชำรุดทรุดโทรมน้ำไม่สะอาดประชาชนขาดน้ำดื่ม น้ำบริโภคอุปโภคในครัวเรือนหน่วยทหาร พัฒนาได้นำปัญหาและความต้องการของประชาชน ไปจัดประชุมและระดมความคิดเห็น พร้อมกับ จัดทำโครงการสร้างระบบประปาหมู่บ้านช่วยให้ประชาชนในหมู่บ้านมีน้ำประปาใช้และประชาชนมีน้ำ ดื่มบริโภคอุปโภคในครัวเรือนตลอดจนทำให้ประชาชนลดภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดหา น้ำเข้าสู่ หมู่บ้านเป็นการช่วยลดรายจ่ายในภาคครัวเรือนให้กับราษฎร และราษฎรบางรายที่ได้รับการส่งเสริม การขุดเก็บน้ำในไร่นา ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานภายในครัวเรือนปลูกพืชผักสวนครัว ส่งเสริมการปลูกไม้ผล ส่งเสริมการเลี้ยงปลาในบ่อ ซึ่งทุกกิจกรรมจะสอดคล้องกัน ช่วยลด ค่าใช้จ่ายในครอบครัวได้ ส่วนการดำเนินงานที่บ้านวังขามหมู่ ๖ ตำบลท่าลี่ สภาพแหล่งน้ำเดิมมี สภาพชำรุดทรุดโทรมไม่สามารถจัดเก็บน้ำสะอาดไว้บริโภคอย่างเพียงพอชาวบ้านและผู้นำชุมชนจึง ต้องการให้หน่วยทหารพัฒนาเข้ามาดำเนินการและช่วยเหลือทำให้ได้สถานที่กักเก็บน้ำที่สะอาด เพียงพอ^{๒๒}

๖. ชาวบ้านยังต้องการน้ำทำการเกษตรเพราะอาชีพทางการเกษตรช่วยให้ประชาชนดำรง อยู่ได้ มีงานมีอาชีพสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ลดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากการจัดเวที ประชาชนและกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา การขาดแคลนรายได้การขาดแคลนน้ำเพื่อ การเกษตรที่บ้านวังเป่งหมู่ ๕ ตำบลน้ำพูน หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาพัฒนาวางท่อส่งน้ำเพื่อ การเกษตรทำให้มีน้ำ จากแหล่งน้ำธรรมชาติถูกวางอย่างเป็นระบบส่งเสริมให้ประชาชนมีน้ำประกอบ อาชีพทางการเกษตรโดยเฉพาะการทำนาและปลูกพืชในช่วงหลังจากฤดูทำนา ทำให้สามารถทำ การเกษตรแบบหมุนเวียนได้ตลอดปี ในพื้นที่ๆ มีอยู่อย่างจำกัดทำให้สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน

^{๒๐}สัมภาษณ์ นางสาวศิริวรรณ แก้วกวางพาน, นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๑}สัมภาษณ์ นายจัด ใจเย็น, กำนันตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๒}สัมภาษณ์ นางนันทนา เมืองก้อน, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำสวย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย, ๘ เมษายน ๒๕๖๓.

ลดการย้ายถิ่นฐาน การขายแรงงานในต่างถิ่น เนื่องจากสามารถทำการผลิตในภาคการเกษตรได้ตลอดปี “มีน้ำมีงาน มีอาชีพ มีเงิน มั่นคงยั่งยืน” ทำให้ราษฎรรักในถิ่นที่อยู่ของตนเอง สร้างความอบอุ่นในครอบครัว เพราะไม่ต้องไปขายแรงงานในต่างถิ่น ทำให้ครอบครัวมีความสุข สังคมอบอุ่น ช่วยลดปัญหาสังคมต่างๆ ทำให้มีความเข้าใจอันดีระหว่างภาคประชาชนกับหน่วยงานภาครัฐ ทำให้เกิดเป็นเป็นกำแพงที่มีชีวิตในการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ ประชาชนประมาณ ๙๐ ครัวเรือนได้รับประโยชน์จากการมีน้ำใช้ในการทำการเกษตรในชุมชน ปัจจุบันการแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำได้ถูกดำเนินการอย่างยั่งยืนทำให้ประชาชนมีความสุขและมีรายได้เพิ่มมากขึ้น^{๒๓}

๗. หน่วยทหารพัฒนาได้ดำเนินการจัดหาน้ำกินน้ำใช้ในโครงการซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ที่ประชาชนได้รับโดยตรง โครงการที่หน่วยทหารพัฒนาได้ดำเนินการนั้นสามารถสร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชนได้มากมีการนำน้ำจากแหล่งน้ำในภูเขา มาส่งให้ประชาชนได้ใช้เป็นระบบของประปาในหมู่บ้านรวมถึงระบบที่ใช้ในพื้นที่ทางการเกษตร ส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพเสริมจากการขุดสระเก็บน้ำในไร่นา ทำอาชีพตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้โครงการจัดหาแหล่งน้ำกินน้ำใช้มีสถานที่กักเก็บน้ำ มีน้ำสะอาดไว้บริโภคทั้งในโรงเรียนและในชุมชนสิ่งเหล่านี้เป็นภาพเชิงประจักษ์ที่ประชาชนสัมผัสได้กินได้รับรู้ถึงผลการพัฒนาของหน่วยทหารพัฒนาที่เข้ามาพัฒนาในพื้นที่สร้างความเจริญสร้างความมั่นคงในชีวิตให้แก่ประชาชนสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเรา ซึ่งงบประมาณนั้นมีอยู่อย่างจำกัดแต่หน่วยทหารพัฒนาเข้ามาหนุนเสริมและพัฒนาแนวทางให้หน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้สานงานต่อและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภาพของการพัฒนาการจัดหาน้ำกินน้ำใช้และองค์การบริหารส่วนตำบลได้เข้าไปเสริมช่วยเหลือทำให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีมีความมั่นคง^{๒๔}

๘. น้ำเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตประชาชน ในตำบลน้ำทูนโดยเฉพาะบ้านวังเป่ง ประกอบอาชีพทางการเกษตรทำนาตามฤดูและปลูกพืชอายุสั้นหลังฤดูทำนา แต่ขาดแคลนน้ำทำให้พืชผลทางการเกษตรเสียหายหน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาพัฒนาวางท่อส่งน้ำเพื่อการเกษตร ที่บ้านบางเป่งหมู่ ๕ ตำบล น้ำทูนภายใต้ความร่วมมือระหว่างประชาชนและหน่วยทหารพัฒนา ประชาชนได้รับประโยชน์มีน้ำสำหรับทำการเกษตรอย่างเพียงพอทำให้ครอบครัวมีรายได้จากการปลูกพืชอายุสั้นหลังฤดูทำนา และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์อื่นๆ ทางทางการเกษตร รวมถึงหน่วยทหารพัฒนาได้เข้าไปจัดหาน้ำสะอาดสำหรับพระสงฆ์และประชาชนที่บ้านห้วยเตือให้มีน้ำสะอาดบริโภคเพราะสภาพพื้นที่ของวัดไม่สามารถกักเก็บน้ำได้จึงมีการพัฒนาสร้างสถานที่กักเก็บน้ำไว้ในวัดเพื่อให้ประชาชนและพระสงฆ์ได้มีน้ำสะอาดใช้ในการทำกิจวัตรประจำวันของพระสงฆ์และประชาชน^{๒๕}

๙. การจัดหาน้ำกินน้ำใช้มีการพัฒนาจัดหาน้ำให้แก่ประชาชนให้มีน้ำดื่มสะอาดมีการจัดการพัฒนาแหล่งน้ำให้มีน้ำใช้ในการทำการเกษตรการขุดบ่อเพื่อให้มีแหล่งเพาะพันธุ์ปลาเลี้ยงปลานำมาเป็นอาหาร นอกจากนี้หน่วยทหารพัฒนายังมาขุดบ่อบาดาลเพื่อนำน้ำใต้ดินขึ้นมาใช้กับภาค

^{๒๓} สัมภาษณ์ นายอุทัย ประสมทรัพย์, กำนันตำบลน้ำทูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นายไพโรจน์ เชื้อคำเพ็ง, รอง นายก อบต.อาฮี ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๕} สัมภาษณ์ นายสงกรานต์ จำรูญศิริ, ประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านปากห้วย อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

การเกษตรทำให้สภาพแวดล้อมของชุมชนมีพื้นที่การเกษตรและเก็บเกี่ยวผลผลิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี เมื่อประชาชนต่างพื้นที่เข้ามาเยี่ยมชมหรือเข้ามาเรียนรู้การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงก็จะพบว่าในแต่ละบ้านของชุมชนนั้นมีน้ำบริโภคมีต้นไม้ที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ มีสัตว์เลี้ยงที่อำนวยให้ประชาชนมีรายได้มีเงินเก็บและนำสัตว์เลี้ยงเหล่านั้นมาประกอบเป็นอาหารทำให้ดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข^{๒๖}

๑๐. ด้านการจัดการแหล่งน้ำและพัฒนาแหล่งน้ำหน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาพัฒนาแหล่งน้ำในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีแหล่งน้ำในการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำประจำถิ่นและมีแหล่งน้ำในการใช้เลี้ยงสัตว์และเป็นแหล่งน้ำต้นทุนในการทำการเกษตรช่วยลดปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง^{๒๗}

๑๑. หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาพัฒนาให้ชุมชนได้มีแหล่งน้ำกินน้ำใช้มีน้ำสำหรับการเกษตร กลุ่มเลี้ยงโคสามารถนำน้ำมาประกอบอาชีพทางการเกษตรอื่นๆ ได้ ส่งผลให้มีน้ำเพียงพอในฤดูแล้ง^{๒๘}

๑๒. หน่วยทหารพัฒนาได้มีการขุดสระและมอบวัวให้กับประชาชนทำให้ประชาชนในชุมชนมีน้ำกินน้ำใช้ตลอดทั้งปี และได้เลี้ยงวัว^{๒๙}

๑๓. หน่วยทหารพัฒนามีการพัฒนาแหล่งน้ำจัดหาน้ำกินน้ำใช้ขุดเจาะสร้างแหล่งเก็บน้ำขุดเจาะบาดาลให้กับชุมชนทำให้ชุมชนมีน้ำเพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภคโดยเฉพาะการพัฒนาแหล่งน้ำส่งเสริมการประกอบอาชีพทางการเกษตรช่วยให้ประชาชนมีอาหารมีพันธุ์ปลาและมีกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเกษตร^{๓๐}

๑๔. ปัญหาการขาดแคลนน้ำของประชาชนมีหน่วยงานของภาครัฐเข้าไปสนับสนุนบ้างแต่ไม่ทันต่อความต้องการของประชาชนเมื่อมีหน่วยทหารพัฒนาเข้าไปช่วยเหลือจะทำให้เกิดการช่วยเหลือกันทันทั่วทั้งที่เช่นช่วงหน้าแล้งการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคหน่วยทหารพัฒนาจากจัดหาน้ำเข้าไปช่วยเหลือประชาชนตามที่ประชาชนร้องขอมารวมถึงการพัฒนาพื้นที่ทางการเกษตรของประชาชนโดยการขุดสระขุดบ่อน้ำบาดาลเพื่อให้ประชาชนมี แหล่งน้ำสำหรับใช้อุปโภคบริโภคและทำกิจกรรมทางการเกษตร หากหน่วยทหารไม่เข้ามาสนับสนุนหรือพัฒนาประชาชนจะได้รับความเดือดร้อนบางครั้งอาจต้องมีการย้ายถิ่นฐานเพราะไม่สามารถดำรงชีวิตได้^{๓๑}

^{๒๖} สัมภาษณ์ นางสาวอนุสรฯ ชาวเชียงตุง, ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๗} สัมภาษณ์ นางลำตวน หอมทรัพย์, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (ชลประพาน) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๘} สัมภาษณ์ นายบัวภา อารุช, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๙} สัมภาษณ์ นายประดิษฐ์ ธุระงาน, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๓๐} สัมภาษณ์ นายประพาล ศิริพรวงศ์สกุล, ผู้ใหญ่บ้านกกก้านเหลือง ตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๓๑} สัมภาษณ์ นายวิทยา วันทองสุข, ผู้ใหญ่บ้านแม่ม่วง ตำบลน้ำตุน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

๑๕. หน่วยทหารพัฒนาได้เข้าไปพัฒนาแหล่งน้ำแก้ปัญหาภัยแล้งรวมถึงการประกอบอาชีพอื่นๆ ที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมการเกษตรผสมผสาน และการใช้แหล่งน้ำเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติ^{๓๒}

๑๖. หน่วยทหารพัฒนา ได้เข้ามาค้นหาความต้องการของประชาชน ในหมู่บ้านโนนสว่าง อำเภอยางชุมน้อยภายใต้การจัดเวทีแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายหลังจาก ดำเนินการประชุมแล้วชาวบ้านแสดงความต้องการให้ขุดสระเพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้ใช้ประโยชน์มีน้ำบริโภคและนำมาทำกิจกรรมทางการเกษตร รวมถึงรับการสนับสนุนจัดตั้งกลุ่มเลี้ยงโคเพื่อประกอบอาชีพเสริมนอกภาคการเกษตร^{๓๓}

๑๗. หน่วยทหารพัฒนา มาพัฒนาขุดสระในชุมชนและส่งเสริมให้ชุมชนเลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่เพื่อใช้เป็นอาหารรวมถึงรายได้เสริมในระยะสั้นส่วนระยะยาวมีการส่งเสริมให้ประชาชนรวมกลุ่มเลี้ยงโค^{๓๔}

๑๘. การขุดสระที่บ้านท่านาจันทร์ ภูซางน้อยเป็นสระขนาดใหญ่ที่ทำให้วัดประชาชนและสมาชิกกลุ่มปลูกผักอินทรีย์ บ้านท่านาจันทร์ ได้ใช้ประโยชน์เป็นน้ำต้นทุนในการรดพืชผักอินทรีย์ของกลุ่ม รวมถึงการส่งเสริมอาชีพกลุ่มอาชีพกลุ่มเลี้ยงโคที่ช่วยให้ชาวบ้านมีรายได้และมีการทำกิจกรรมด้านการเกษตรอินทรีย์^{๓๕}

๑๙. หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาพัฒนาแหล่งน้ำเดิมของชุมชนให้มี ความกว้างและขนาดใหญ่ขึ้นทำให้ชุมชนมีน้ำทำการเกษตรและน้ำอุปโภคบริโภค^{๓๖}

กล่าวโดยสรุป การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาดำเนินงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาสร้างความมั่นคงแห่งชาติด้วยการสร้างแหล่งน้ำใช้บริโภคและเพื่อทำการเกษตร จัดหาหรือพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้งปลูกพืชทั้งระยะสั้นและระยะยาว พัฒนาแหล่งน้ำร่วมโดยการขุดสระร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนเพื่อรองรับการสร้างอาชีพ และแหล่งอาหารของประชาชน จัดหาหรือพัฒนาแหล่งน้ำลดปัญหาน้ำท่วมขังพื้นที่ทำการเกษตร สร้างแหล่งน้ำร่วมกับชุมชนสำหรับทำประปาหมู่บ้านแก้ปัญหาชะลอความรุนแรงการไหลของน้ำ รวมทั้งสร้างฝายน้ำล้นเพื่อเชื่อมเส้นทางจราจร ดังแผนภาพที่ ๔.๒

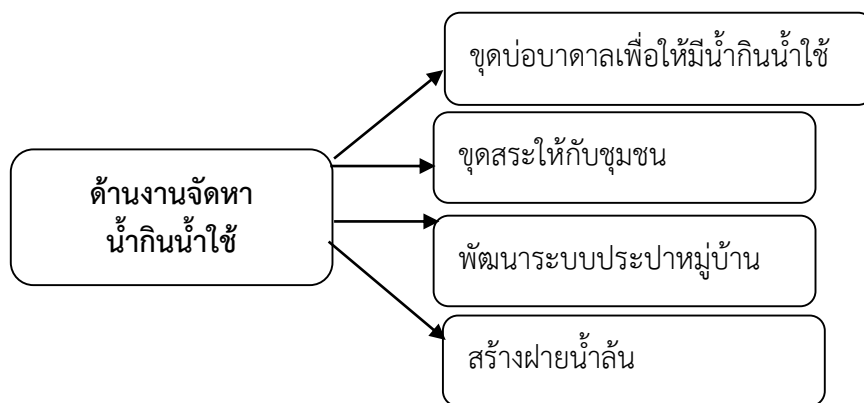
^{๓๒} สัมภาษณ์ นายพนม นันทะคำ, ผู้ใหญ่บ้านบุสม ตำบลบุสม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย, ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๓๓} สัมภาษณ์ นายวาปี มีตา, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (โนนสว่าง) อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย, ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๓๔} สัมภาษณ์ นายสายเสริฐ ต้นแพง, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (คกมาด) อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย, ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๓๕} สัมภาษณ์ นายนิคม พรหมจักร, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (ท่านาจันทร์) อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย, ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๓๖} สัมภาษณ์ นายสรายุทธ ประวันทา, ผู้ใหญ่บ้านวังเป่ง ตำบลน้ำพุ อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๒ งานจัดหาน้ำกินน้ำใช้

๔.๒.๓ การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นด้านงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชนที่ใช้ในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. การดำเนินงานพัฒนาและช่วยเหลือประชาชน จะเห็นได้จากการสนับสนุนพัฒนาพื้นที่แหล่งน้ำสาธารณะถนนหนทาง ตามที่ผู้นำชุมชน แจ้งความประสงค์หรือติดต่อไปยังหน่วยทหารพัฒนา บางครั้งหน่วยทหารพัฒนา มีความสัมพันธ์กับประชาชน พุดคุยส่วนตัวการเข้ามาเยี่ยมเยียนชุมชน โดยเฉพาะที่วัดจะมีทหารพัฒนาเข้ามาฝากตัวเป็นศิษย์และทำกิจกรรมร่วมกับวัด พร้อมกับการมาทำบุญ นำทหารเข้าพัฒนาวัด จัดหาน้ำให้ช่วงเกิดภัยแล้ง ส่วนในชุมชนเท่าที่พบจะมีการเข้ามาสนับสนุนช่วยเหลือเมื่อประชาชนได้รับความเดือดร้อน เช่น ช่วงน้ำท่วมการขนย้ายสิ่งของการช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาใหญ่ๆซึ่งชุมชนไม่สามารถจะดำเนินการได้จะมีหน่วยทหารเข้ามาช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องจนเป็นภาพที่ติดตาจิตใจประชาชน^{๓๗}

๒. การช่วยเหลือประชาชนหน่วยทหารพัฒนาได้มีการเข้าเหลือประชาชนในหลายๆ ด้านตอนนี้ถึงการช่วยเหลือแก่วัดและชุมชนในการให้การศึกษาและพัฒนา และหน่วยทหารพัฒนายังดำเนินการในรูปแบบของสังคมสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชน เช่น การเข้าไปสงเคราะห์วัดโรงเรียนช่วยเหลือประชาชนที่ประสบปัญหา กลุ่มผู้ด้อยโอกาสเช่นโรงเรียนการขาดแคลนทุนทรัพย์ต่างๆ หน่วยทหารพัฒนายังดำเนินการเข้าไปช่วยเหลือและสนับสนุนทั้งในภาพของหน่วยงานและในภาพของการบริจาคส่วนตัวสิ่งเหล่านี้เป็นการดำเนินงานช่วยเหลือประชาชนของหน่วยทหารพัฒนาบางพื้นที่มีการจัดทำโครงการเพื่อเข้าไปช่วยเหลือดูแลประชาชนให้ได้รับการแก้ไขปัญหามีอาชีพและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับชุมชนอย่างมีความสุข^{๓๘}

^{๓๗} สัมภาษณ์ พระครูภาวนาวิริวัตร ภูริปัญญา, เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ทอง ตำบลน้ำตุน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๓๘} สัมภาษณ์ พระครูภูริธรรมนิเทศก์, วัดเอราวัณพัฒนาราม ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

๓. จากการประชุมและค้นหาปัญหาความต้องการของประชาชนร่วมกันในระหว่างที่หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาประชุมร่วมกับชาวบ้านและหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ปัญหาและความต้องการอีกอย่างหนึ่ง ที่ประชาชนได้แจ้งแก่หน่วยทหารคือ ผู้สูงอายุและประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นขาดรายได้ต้องการมีรายได้เสริมเพื่อช่วยเหลือครอบครัวหน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาส่งเสริมกลุ่มทอผ้าโดยสนับสนุนให้มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มทอผ้าบ้านกกก้านเหลืองและได้เข้ามาอบรมแนะนำวิธีการบริหารจัดการกลุ่มทำให้เกิดการรวมกลุ่มและการระดมทุนใช้เป็นเงินออม พร้อมกับทำการทอผ้าตัดเย็บทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ช่วยเหลือครอบครัวการทำงานอยู่ที่บ้านยังช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้ดูแลบุตรหลานและทำงานควบคู่กับงานเกษตรผสมผสานภายในครอบครัว รวมถึงผลผลิตจากการผลิตและทอผ้ายังช่วยให้หน่วยงานราชการและโรงเรียนที่มาสั่งซื้อสินค้าจากกลุ่มลดรายจ่ายเพราะสมาชิกกลุ่มผลิตและจำหน่ายในราคาที่ไม่แพงเหมือนราคาของท้องตลาดปัจจุบันการดำเนินโครงการของกลุ่มมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมกลุ่มเลี้ยงโคลูกผสมโดยมีการระดมหุ้นหุ้นละ ๒,๐๐๐ กลุ่มละ ๘ รายมีการพัฒนาพื้นที่ทางการเกษตร ขยายผลจากการพัฒนาแหล่งน้ำที่หน่วยทหารมาสร้างขึ้น ทำให้มีแปลงหญ้ารองรับการพัฒนาของกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมปัจจุบันสมาชิกกลุ่มมีการพัฒนาทำให้เกิดผลผลิตและมีรายได้เสริมเข้าสู่ครอบครัวในลักษณะของเงินเก็บในระหว่างที่ดำเนินโครงการของกลุ่มกลุ่มสามารถไปประกอบอาชีพอื่น ๆ ร่วมด้วยเช่นการประกอบอาชีพช่างก่อสร้างภายในชุมชนช่วยให้ชุมชน สามารถสร้างที่อยู่อาศัยและมีความมั่นคงในชีวิต ผลผลิตที่เกิดจากการเลี้ยงโคเนื้อทำให้เกิดการสนับสนุนการดำรงชีวิตตามแนวทางเกษตรพอเพียงมีการนำวัตถุดิบจากกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อมาทำเป็นปุ๋ยรดการซื้อปุ๋ยเคมีทำให้ประชาชนลดรายจ่ายและมีสุขภาพดีจากการบริโภคผักสะอาดปลอดสารพิษและนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการทำเกษตรไร่นาสวนผสมลดการใช้สารเคมีเพิ่มมูลค่าการผลิตจากการผลิตข้าวปลอดสารพิษ^{๙๙}

๔. หน่วยทหารพัฒนาได้ดำเนินการช่วยเหลือประชาชนหลายประการที่มีลักษณะโดดเด่นก็คือการเข้ามาส่งเสริมการดำรงชีวิตของวิถีชุมชนเข้าถึงครอบครัวที่ยากจนครอบครัวที่ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพให้ได้มีอาชีพโดยหนุนเสริมจากสิ่งทีประชาชนดำเนินการมาแล้วเช่นการทำเกษตรประชาชนมีทักษะมีแนวทางมีพื้นที่ทำการเกษตร หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาส่งเสริมต่อยอดกับให้ประชาชน โดยการขุดสระเก็บน้ำในไร่นา พัฒนาพื้นที่ให้มีแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรปลูกผักสวนครัวตามขอบสระ ส่งเสริมการเลี้ยงปลากินพืชในสระไร่นาซึ่งจะทำให้ประชาชนสามารถยังชีพได้ลดรายจ่ายใน ครอบครัวมีการสนับสนุนการประกอบอาชีพให้เกิดการรวมกลุ่มการปศุสัตว์หรือการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันบางครั้งผู้สูงอายุหรือแม่บ้านพอบ้านที่อยู่ในชุมชน เมื่อว่างงานอาจจะเกิดการคิดมากและก่อให้เกิดปัญหาที่มีความมั่นคงในชีวิตที่ขาดหายไป เมื่อทหารพัฒนาได้เข้ามาส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มกลุ่มเลี้ยงสัตว์ เลี้ยงวัว ส่งเสริมให้เกิดการปลูกพืชผักทำให้มีกิจกรรมกลุ่มมีการปศุสัตว์หรือประชุมกันและปฏิบัติร่วมกันทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาทั้งปัญหารายได้และปัญหาการดำรงชีพ ทำให้ประชาชนหลายครอบครัวมีรายได้เพิ่มมากขึ้น^{๑๐}

^{๙๙}สัมภาษณ์ นายจัด ใจเย็น, กำนันตำบลทาสี อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๐}สัมภาษณ์ นายไพโรจน์ เชื้อคำเพ็ง, รอง นายก อบต.อาฮี ตำบลอาฮี อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

๕. การช่วยเหลือประชาชนมีประชาชนหลายหมู่บ้านได้รับประโยชน์จากการเข้าไปพัฒนาประชาชนถึงระดับครัวเรือนเพื่อให้ประชาชนในระดับครัวเรือนมีรายได้มีกิจกรรมทำร่วมกันเช่นการรวมกลุ่มเพื่อทอผ้าการรวมกลุ่มเพื่อเลี้ยงโคเนื้อรวมถึงการรวมกลุ่มเพื่อจัดกิจกรรมทางการเกษตรการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ผลของการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มีลักษณะของการระดมปัญหาความต้องการของประชาชนและนำศักยภาพความรู้ความสามารถของประชาชนมาร่วมแก้ปัญหาภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนจึงมีรายได้มีงานทำสามารถพึ่งพาตนเองได้^{๔๑}

๖. การส่งเสริมอาชีพระดับครัวเรือนมีการส่งเสริมให้ประชาชนเลี้ยงโคมีรายได้จากการทำอาชีพที่เชื่อมโยงกับการเลี้ยงโคการผลิตปุ๋ยการจัดจำหน่ายปุ๋ยชีวภาพการเลี้ยงไก่ส่งเสริมให้ประชาชนได้เลี้ยงไก่เป็นแหล่งอาหารของชุมชนรวมถึงการสร้างรายได้ในชีวิตประจำวัน^{๔๒}

๗. การแก้ไขปัญหาประชาชนขาดรายได้และจำเป็นจะต้องอาศัยอยู่ในชุมชนโดยทหารพัฒนาได้เข้ามาส่งเสริมและแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนโดยการระดมสมองค้นหาปัญหาในลักษณะของการประชุมกลุ่มย่อย ในครัวเรือนจึงเกิดแนวทางการพัฒนาส่งเสริมอาชีพจัดกลุ่มเลี้ยงโคและการผลิตผ้าพื้นเมืองของกลุ่มแม่บ้านช่วยให้ประชาชนมีรายได้และมีอาชีพโดยเฉพาะกลุ่มเลี้ยงโคมีการระดมทุนพร้อมกับการจัดกิจกรรมอื่นๆ ช่วยให้กลุ่มมีรายได้และมีความสุข กับการประกอบอาชีพในชุมชนพร้อมกับการได้ดูแลสมาชิกของครอบครัว^{๔๓}

๘. หน่วยทหารพัฒนาเข้ามาส่งเสริมโดยการดำเนินการให้เกิดกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อ ซึ่งกลุ่มมีวัวถึง ๖ ตัว ทำการผสมพันธุ์เพิ่มอีก ๔ ตัว ผสมเทียมอีก ๑ ตัว ทำให้รู้สึกดีใจและภูมิใจว่าแม้เป็นผู้สูงอายุแต่ก็สามารถหารายได้พึ่งพาตนเองได้^{๔๔}

๙. ส่งเสริมประชาชนให้เลี้ยงวัว การที่หน่วยทหารพัฒนาไม่เข้ามาพัฒนาเส้นทางและขุดเจาะแหล่งน้ำให้ เนื่องจากประชาชนมีความลำบากโดยเฉพาะช่วงหน้าแล้งน้ำขาดแคลนจำนวนมาก ปัจจุบันปัญหาเหล่านั้นลดลงมีน้ำทำการเกษตรและประชาชนมีรายได้จากการทำการเกษตร^{๔๕}

๑๐. หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามา ขุดสระน้ำให้ประชาชนได้มีแหล่งอาหารมีน้ำใช้ในการอุปโภคและบริโภค มีน้ำใช้รอบสระปลูกผักสวนครัวบริโภค ลดค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน จัดตั้งกลุ่มทอผ้าเพื่อสร้างรายได้ให้แก่กลุ่มแม่บ้าน จัดตั้งกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมเพื่อให้ประชาชนมีรายได้จากการประกอบอาชีพในระดับครัวเรือน^{๔๖}

^{๔๑}สัมภาษณ์ นายอุทัย ประสมทรัพย์, กำนันตำบลน้ำพูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๔๒}สัมภาษณ์ นายวัตร สุขสวัสดิ์, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค บ้านโนสว่าง ตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๔๓}สัมภาษณ์ นางลำตวน หอมทรัพย์, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (ชลประทาน) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๔๔}สัมภาษณ์ นายบัวภา อาวุธ, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๔๕}สัมภาษณ์ นายประดิษฐ์ ธีระงาน, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๔๖}สัมภาษณ์ นายประพาล ศิริพวงค์สกุล, ผู้ใหญ่บ้านกกก้านเหลือง ตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

๑๑. โครงการช่วยเหลือประชาชนตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันหน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาพัฒนาช่วยเหลือประชาชนพัฒนาเส้นทางโดยเฉพาะการเข้าช่วยเหลือประชาชนให้เกิดการรวมกลุ่มในอดีตเคยสนับสนุนกลุ่มเลี้ยงหมูทำให้มีหมูไว้บริโภคในชุมชนปัจจุบันสนับสนุนให้ประชาชนเลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่เลี้ยงโคเนื้อลูกผสมทำให้มีรายได้รวมถึงการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนมีอาหารสร้างแหล่งอาหารไว้ในชุมชน^{๔๗}

๑๒. การช่วยเหลือประชาชนหน่วยทหารพัฒนาจะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้นำเสนอความต้องการเข้ามายังหน่วยและได้รับการตอบสนองอย่างทันที่ปัจจุบันมีหลายชุมชนต่างรับทราบและมีแผนจะขอรับการสนับสนุนจากหน่วยทหารพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางการพัฒนาที่พึ่งพาตนเองไปต่อยอด^{๔๘}

๑๓. หน่วยทหารพัฒนาเข้ามาสนับสนุนประชาชนให้เกิดการรวมกลุ่มกลุ่มเลี้ยงโคเพื่อสร้างงานสร้างอาชีพให้กับประชาชน^{๔๙}

๑๔. หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาส่งเสริมอาชีพประชาชนในพื้นที่ อบต.ท่าลี่ โดยส่งเสริมให้ประชาชนได้ทำอาชีพทางการเกษตรผสมผสานตามแนวทางการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงมีการประสานกับหน่วยงานในพื้นที่เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนได้ดำเนินการ ทางด้านการเกษตรและมีอาชีพอยู่ในชุมชน เช่นการส่งเสริมการเลี้ยงวัวการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ^{๕๐}

๑๕. ส่งเสริมประชาชนให้เลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคและเลี้ยงสัตว์เป็นเงินเก็บ ได้แก่กลุ่มเลี้ยงโคกลุ่มเลี้ยงหมูรวมถึงกลุ่มเกษตรปลูกผักอินทรีย์ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้ประชาชนมีรายได้^{๕๑}

กล่าวโดยสรุป การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาดำเนินงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจะเข้าไปส่งเสริมกลุ่มแปรรูปสร้างอาชีพในชุมชน ส่งเสริมกลุ่มการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมอบรมความรู้ทางการเกษตรแก่ประชาชน ช่วยให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหน่วยทหารได้เข้าไปสนับสนุนจัดหาอุปกรณ์ ส่งเสริมอาชีพ ขยายผลเป็นกลุ่มแปรรูปกล้วย กลุ่มเพาะเห็ด ส่งเสริมกิจกรรมด้านการทอผ้าให้ประชาชนมีรายได้เสริม ส่งเสริมการรวมกลุ่มปุ๋ยชีวภาพ

^{๔๗}สัมภาษณ์ นายวิทยา วันทองสุข, ผู้ใหญ่บ้านแม่ม่วง ตำบลน้ำพูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

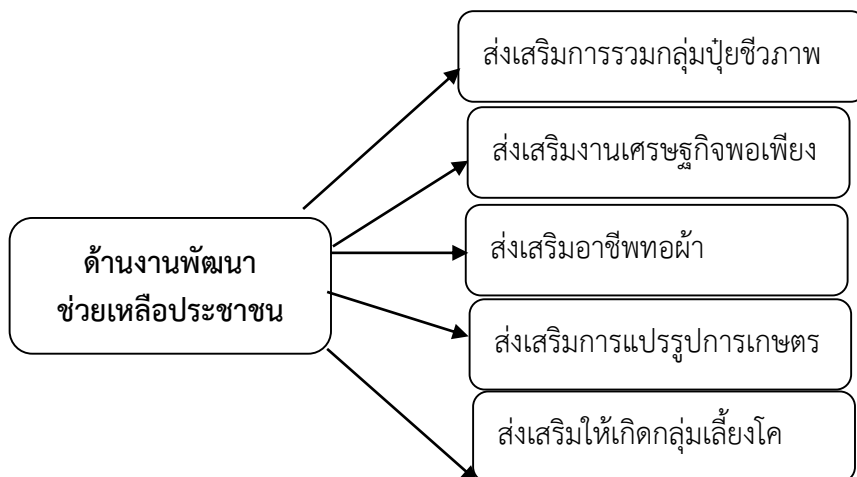
^{๔๘}สัมภาษณ์ นายสงกรานต์ จำรูญศิริ, ประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านปากห้วย อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๔๙}สัมภาษณ์ นายสุทอง พลหอม, ประธานกลุ่มปลูกผัก (ท่านาจันทร์) อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย, ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๕๐}สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ชันทะศิริ, นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๕๑}สัมภาษณ์ นางสาวอภิษฐา ชัยบุตร, ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม อบต.อาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

ควบคู่กับการดำเนินโครงการเกษตรผสมผสานฯ รองรับความมั่นคงชุมชน มีอาหาร อาชีพ มีรายได้ สนับสนุนกลุ่มแปรรูปพัฒนาสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์ ดังแผนภาพที่ ๔.๓

แผนภาพที่ ๔.๓ งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน

๔.๒.๔ การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านงานเกษตรผสมผสานจากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นด้านงานเกษตรผสมผสานที่ใช้ในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. การดำเนินงานเกษตรผสมผสานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จะแตกต่างกันกับงานส่งเสริมกลุ่มอาชีพซึ่งงานส่งเสริมกลุ่มอาชีพ จะดำเนินกิจกรรมในรูปแบบทำเป็นกลุ่มอย่างที่เห็นก็คือกลุ่มทอผ้ากับกลุ่มเลี้ยงโค งานเกษตรผสมผสานเป็นการส่งเสริมรายบุคคลเป็นการส่งเสริมระดับครัวเรือนในเรื่องของการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงนี้จะมีกิจกรรมการมอบพันธุ์พืชพันธุ์ผัก ต้นไม้ไม้ผล ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด เลี้ยงปลา เลี้ยงหมู โดยเฉพาะหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเข้ามาดำเนินการชุดสระเก็บน้ำในไร่นาของประชาชนก่อน จากนั้นเข้ามาส่งเสริมประชาชนที่มีความพร้อม การส่งเสริมให้มีการเกื้อกูลประโยชน์และการใช้ประโยชน์ระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การใช้ประโยชน์จากมูลสัตว์เป็นอาหารพืชและเศษพืชเป็นอาหารสัตว์ โดยการใช้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยราษฎรที่สมัครเข้าร่วมโครงการมีการจดบันทึก รายรับ-รายจ่าย ที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการ และมีการทำบัญชีครัวเรือน^{๕๒}

๒. การพัฒนาแหล่งน้ำที่หน่วยทหารพัฒนาเข้ามาจัดหาแหล่งน้ำและพัฒนาพื้นที่ทางการเกษตรการชุดสระน้ำมีการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงสนับสนุนประชาชนจัดทำโครงการเกษตรผสมผสานซึ่งประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการเกษตรผสมผสาน มีอาหาร มีอาหารพึ่งพาตนเอง ลดรายจ่าย พัฒนาแหล่งน้ำเน้นกิจกรรมทางการเกษตร ส่งเสริมการดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของประชาชน เห็นได้จาก

^{๕๒}สัมภาษณ์ พระครูภาวนาวิวัฒน์ ฐริปัญญา, เจ้าอาวาสวัดโพททอง ตำบลน้ำพูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

ช่วงโรคโควิด ๑๙ แพร่ระบาด ประชาชนสามารถใช้ชีวิตอยู่กับบ้านได้ เพราะประชาชนมีอาหาร มีน้ำ บริโภคมีน้ำ ทำการเกษตรสามารถที่จะสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้กับตนเอง กิจกรรมยังรองรับการ ย้ายกลับถิ่นของประชาชนที่อยู่ในกรุงเทพ ดังนั้นการดำเนินงานเกษตรผสมผสานหน่วยทหารพัฒนา ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนมีวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงพึ่งพาตนเองได้เหมาะสม กับความรู้ความสามารถของประชาชน^{๕๓}

๓. การดำเนินงานด้านเกษตรผสมผสานของประชาชนในตำบลท่าลี่ เกิดจากการวางแผน และการจัดระบบรูปแบบการสนับสนุนพัฒนาประชาชนทั้งนี้เพราะหน่วยทหารได้เข้ามาสร้างระบบน้ำ สร้างเส้นทางให้มีความสะดวกเข้าถึงไร่นาจากเดิมที่ถนนเข้าสู่ไร่นามีความไม่สะดวกเมื่อระบบน้ำ เส้นทางมีความสะดวกทำให้ประชาชนในตำบลท่าลี่สามารถดำเนินกิจกรรมทางด้านงานเกษตร ผสมผสานนำทรัพยากรของชุมชนที่มีอยู่มาปรับเปลี่ยน และพัฒนาต่อยอดให้เกิดการดำเนินงานสร้าง มูลค่าและสร้างรายได้เช่นมีการขุดสระเก็บน้ำไว้ในไร่นามีการส่งเสริมเลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่พื้นเมืองซึ่งพันธุ์ เป็ดและไก่พื้นเมืองรวมจนถึงต้นไม้และพืชผลทางการเกษตรหลายชนิดได้รับการสนับสนุนจากหน่วย ทหารพัฒนาทำให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมนำทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่และได้รับการสนับสนุนจาก หน่วยทหารพัฒนาทั้งในด้านทุน จนถึงองค์ความรู้ที่จำเป็นในการบริหารจัดการดูแลส่งผลให้การ ดำเนินกิจกรรมทางด้านงานเกษตรผสมผสานกลายเป็นแหล่งทุนและเพิ่มมูลค่าให้กับประชาชนมี รายได้และมีเงินเก็บมีการต่อยอดและสร้างความร่วมมือระหว่างราษฎรรวมถึงหน่วยงานภาครัฐใน พื้นที่มีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่องทำให้เกิดความมั่นคงในชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจ พอเพียงมีการส่งเสริมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในตำบลท่าลี่ และตำบลน้ำพูนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนอย่างเป็นระบบทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น^{๕๔}

๔. การดำเนินงานด้านเกษตรผสมผสานตามที่โครงการของหน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามา สนับสนุนนั้นเป็นการนำน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติบนภูเขาการขุดสระให้ประชาชนการจัดกิจกรรม กลุ่มต่างๆ ในชุมชนกลุ่มเลี้ยงสัตว์ รวมถึงการสนับสนุนพันธุ์สัตว์ และพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่ชาวบ้านสามารถ ปลูกและใช้ประโยชน์ได้ ผลจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ประชาชนนั้นได้พัฒนาคุณภาพชีวิต ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมีการผสมผสานกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันทำให้สามารถเก็บเกี่ยว ผลประโยชน์ผลผลิตจากการเกษตรมาใช้ในการดำรงชีวิตมาสนับสนุนให้เกิดเป็นเงินเก็บทั้งของ ครอบครัวและของชุมชน เพราะถ้าหน่วยทหารพัฒนาไม่เข้ามาสนับสนุนให้ประชาชนได้ทำเกษตร แบบผสมผสาน ประชาชนก็จะทำการเกษตร แบบเดิมๆเช่นการปลูกข้าวโพดหรือการทำเกษตรแบบ เชิงเดี่ยว บางครอบครัวก็มีการย้ายถิ่นฐานไปทำงานยังต่างถิ่นนานๆ ก็จะกลับมาเยี่ยมสมาชิกใน ครอบครัวปีละครั้ง มอบรายได้ให้สมาชิกครอบครัวเก็บไว้ นั้นอาจจะไม่คุ้มค่า โดยเฉพาะช่วง covid ๑๙ ระบาด จะเห็นได้ว่าประชาชนในชุมชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข เกิดจากการดำเนินชีวิต

^{๕๓}สัมภาษณ์ พระครูภูวโรดมวิเทศก์, วัดเอราวัณพัฒนาราม ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๕๔}สัมภาษณ์ นายจัด ใจเย็น, กำนันตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

พอเพียง มีกิจกรรมทางเกษตรผสมผสาน มีรายได้ไม่มากเมื่อเทียบกับรายได้จากการทำงานอาชีพอื่น แต่พอเพียง สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข^{๕๕}

๕. หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาสนับสนุนให้ประชาชนมีการดำเนินกิจกรรมทางด้านการเกษตรแบบผสมผสาน โดยเริ่มต้นตั้งแต่การพัฒนาแหล่งน้ำพัฒนาเส้นทางเข้าสู่พื้นที่ทางการเกษตรปรับปรุงถนนให้มีความสะดวกสบายสามารถ ใช้นานพาหนะที่มีขนาดใหญ่ขึ้นเข้าสู่พื้นที่ทางการเกษตร และพัฒนาน้ำจากพื้นที่สูงบนภูเขาส่งน้ำมายังพื้นที่ทางการเกษตรช่วยให้เกิดกิจกรรมทางการเกษตรแบบผสมผสานประชาชนมีรายได้หลายๆ ทางพร้อมกันภายใต้วิถีชีวิตแบบเกษตรผสมผสาน รวมถึงการสนับสนุนพันธุ์ไม้พันธุ์ปลาให้ประชาชน ได้ใช้แหล่งน้ำธรรมชาติที่หน่วยทหารพัฒนามาขุดให้ เพื่อใช้เป็นพื้นที่กักเก็บน้ำและพัฒนาเป็นแหล่งสร้างผลผลิตทางการเกษตรแบบผสมผสาน^{๕๖}

๖. การส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานหน่วยทหารพัฒนาจากเข้ามาขุดสระน้ำการนำน้ำเข้าสู่พื้นที่ทางการเกษตรการพัฒนาถนนหนทางเพื่อให้สามารถนำยานพาหนะที่ใช้ในภาคการเกษตรเข้าถึงสวนไร่นาทำให้สามารถพัฒนาพื้นที่ทางการเกษตรทำการเกษตรผสมผสานมีน้ำมีแหล่งอาหารของครอบครัวมีผลผลิตที่สามารถเก็บเกี่ยวได้ตามฤดูกาล^{๕๗}

๗. กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมมีส่วนช่วยในการสนับสนุนให้สมาชิกในชุมชนประกอบอาชีพทางการเกษตรแบบผสมผสานจากการสนับสนุน ของหน่วยทหารพัฒนาจัดการหาน้ำพัฒนาแหล่งน้ำและสนับสนุนพันธุ์ไม้ต่างๆช่วยให้สมาชิกในชุมชนประกอบอาชีพการเกษตรแบบผสมผสานและกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อได้นำปุ๋ยที่ผลิตจากมูลไปใช้ในภาคการเกษตรส่งเสริมและลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตร ลดใช้สารเคมีในภาคการเกษตรช่วยให้สมาชิกทุกคนมีสุขภาพดีมีรายได้เพิ่มขึ้น^{๕๘}

๘. กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อีมีความเป็นอยู่พอประมาณและมีอายุมากแต่ก็มีเงินเก็บทำให้รู้สึกดีใจและภูมิใจว่าแม้เป็นผู้สูงอายุแต่ก็สามารถหารายได้พึ่งพาตนเองได้^{๕๙}

๙. หน่วยทหารพัฒนาส่งเสริมให้ประชาชนประกอบอาชีพทางการเกษตรปลูกผักสวนครัวมีน้ำให้บริโภคนำไปเลี้ยงวัวและเลี้ยงสัตว์ รวมถึงการมอบน้ำตาให้กับกลุ่มเกษตรกร^{๖๐}

๑๐. การขุดสระช่วยให้ประชาชนในบริเวณขุดลอกสระประกอบอาชีพทางการเกษตรปลูกพืชผักสวนครัวและสร้างรายได้ในชีวิตประจำวันได้มาก หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาพัฒนาแหล่งน้ำ

^{๕๕}สัมภาษณ์ นายไพโรจน์ เชื้อคำเพ็ง, รอง นายก อบต.อาฮี ตำบลอาฮี อำเภอกาฬ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๕๖}สัมภาษณ์ นายอุทัย ประสมทรัพย์, กำนันตำบลน้ำตุน อำเภอกาฬ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๕๗}สัมภาษณ์ นายวัชร สุขสวัสดิ์, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค บ้านโนสว่าง ตำบลท่าลี่ อำเภอกาฬ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๕๘}สัมภาษณ์ นางลำดวน หอมทรัพย์, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (ชลประพาน) อำเภอกาฬ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๕๙}สัมภาษณ์ นายบัวภา อารู, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอกาฬ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๖๐}สัมภาษณ์ นายประดิษฐ์ ธุระงาน, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอกาฬ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

เพราะหน่วยงานอื่นขาดแคลนงบประมาณที่จะเข้ามาสนับสนุนจากหน่วยทหารพัฒนาไม่เข้ามาสนับสนุนจะส่งผลกระทบต่อประชาชนเกี่ยวกับการขาดแคลนน้ำและเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายงานการขนน้ำจากพื้นที่อื่นเข้ามาใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค^{๖๑}

๑๑. ความต้องการในการดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนเพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขาการจัดการจัดหาแหล่งน้ำ เพื่อให้ใช้แหล่งน้ำดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร มีสถานที่กักเก็บน้ำไว้เลี้ยงปลาในกระชังเลี้ยงกบสร้างแหล่งอาหารไว้ในชุมชนจะทำให้ประชาชนมีอาชีพและมีรายได้พึ่งพาตนเองได้^{๖๒}

๑๒. หน่วยทหารพัฒนาได้เข้าไปสนับสนุนประชาชน ใครทำเกษตร แผนใหม่โดยรวมกลุ่มการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่สนับสนุนน้ำเพื่อการเกษตรทำให้ประชาชนเกิดการรวมกลุ่มและจัดการวางแผนทางการเกษตรอย่างเป็นระบบ อาศัยสร้างการมีส่วนร่วมความร่วมมือระหว่าง อบต.ตำบล น้ำสวย กลุ่มผู้ใช้น้ำ ร่วมทำเกษตรแปลงใหญ่ทำให้กลุ่มสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ พลังงานแสงอาทิตย์มาใช้เป็นพลังงานช่วยลดค่าใช้จ่าย ผลผลิตที่ได้ การทำเกษตรแปลงใหญ่ทำให้ประชาชนมีอำนาจในการต่อรองและมีระบบการบริหารจัดการมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาสนับสนุนและเชื่อมโยงเอกชน ทำให้ประชาชนดำรงอยู่ได้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและมีการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น อบต.ตำบล น้ำสวยเป็น อบต.ตำบล ที่มีขนาดไม่ใหญ่มิงงบประมาณที่จำกัดมีประชาชนประกอบอาชีพทำการเกษตรแต่ปัญหาด้านการเกษตรจะต้องอาศัยน้ำมาเป็นหลักในการเพิ่มผลผลิตชาวบ้านส่วนใหญ่ขาดแคลนน้ำและการทำการเกษตรส่วนมากจะมีลักษณะต่างคนต่างทำทำให้ขาดพลังในการต่อรองและการวางแผนการจัดการทาง อบต.ตำบล ทราบปัญหาและความต้องการของชาวบ้านดีแต่ไม่สามารถดำเนินการให้ชาวบ้านได้เนื่องจากมีงบประมาณและบุคลากรที่จำกัด จึงขอรับการสนับสนุนกับหน่วยทหารพัฒนา ๒๓ มาดำเนินการพัฒนาเกษตรแปลงใหญ่ให้เกิดการทำเกษตรผสมผสานและการรวมกลุ่มพร้อมทั้งสนับสนุนการจัดการจัดหาแหล่งน้ำขุดน้ำบาดาลด้วยระบบพลังงานแสงอาทิตย์ซึ่งเป็นต้นแบบให้กับหลายชุมชนผลจากการดำเนินการทำให้ประชาชนเข้ามารวมกลุ่มแล้วบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านการเกษตรและการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับประชาชนเป็นอย่างมาก^{๖๓}

๑๓. การดำเนินงานของกลุ่มผักอินทรีย์ได้รับการ สนับสนุนและส่งเสริมจากหน่วยทหารพัฒนาที่เข้ามาสนับสนุนให้ทำเกษตรแบบผสมผสานและผลของการดำเนินงานทำให้เกิดกลุ่มปลูกผักอินทรีย์ขึ้นซึ่งผลจากการดำเนินงานทำให้ประชาชนในพื้นที่มีผักที่สะอาดปลอดภัยและการดำเนิน

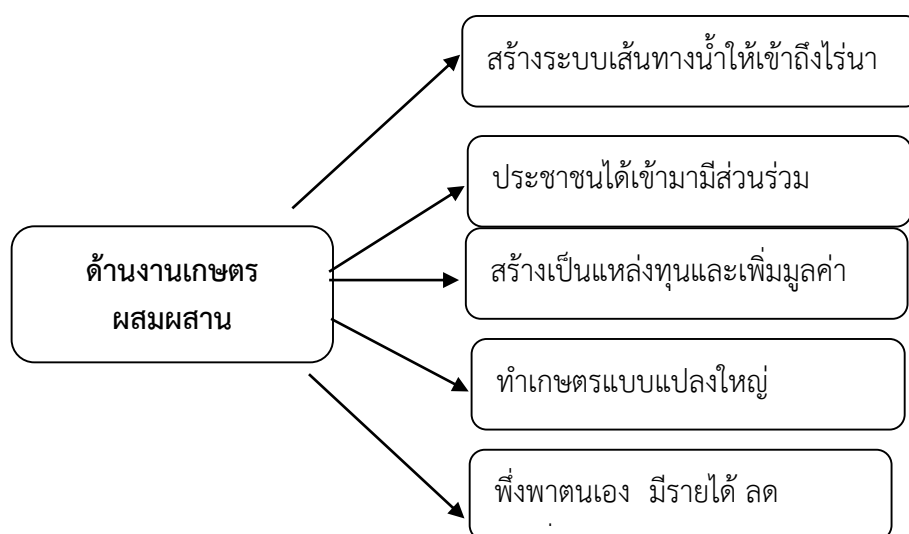
^{๖๑}สัมภาษณ์ นายประพาล ศิริพรวงศ์สกุล, ผู้ใหญ่บ้านกกก้านเหลือง ตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๖๒}สัมภาษณ์ นายวิทยา วันทองสุข, ผู้ใหญ่บ้านแม่ม่วง ตำบลน้ำทูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๖๓}สัมภาษณ์ นางนันทนา เมืองก้อน, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำสวย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย, ๘ เมษายน ๒๕๖๓.

กิจกรรมกลุ่มยังก่อให้เกิดการร่วมมือร่วมใจในการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนมีรายได้ ถึงระดับครอบครัว^{๖๔}

กล่าวโดยสรุป การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาดำเนินงานเกษตรผสมผสานหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาดำเนินโครงการเกษตรผสมผสานร่วมกับประชาชนสร้างระบบเส้นทางน้ำ ให้เข้าถึงไร่นา ทำให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมนำทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่สร้างเป็นแหล่งทุนและเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตร ทำเกษตรแบบแปลงใหญ่สนับสนุนน้ำเพื่อการเกษตรทำให้ประชาชนเกิดการรวมกลุ่มและจัดการวางแผนทางการเกษตรอย่างเป็นระบบอาศัยสร้างการมีส่วนร่วมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในส่งเสริมการดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงก่อให้เกิดอาชีพ พึ่งพาตนเอง มีรายได้ ลดรายจ่าย ดังแผนภาพที่ ๔.๔

แผนภาพที่ ๔.๔ งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน

^{๖๔}สัมภาษณ์ นายสุทอง พลหอม, ประธานกลุ่มปลูกผัก (ทำนาจันทร์) อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย, ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๘ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของ
หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม ด้านงานจัดหาน้ำกิน
น้ำใช้ ด้านงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน ด้านงานเกษตรผสมผสาน

ประเด็น ที่	ประเด็น	ปริมาณ	
		ความถี่	รูป/คนที่ให้ข้อมูล สำคัญ
๑.	ด้านงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม หน่วย บัญชาการทหารพัฒนาได้เข้ามาดำเนินการสร้าง เส้นทางคมนาคมให้ได้มาตรฐาน ปรับปรุงเส้นทาง ที่เป็นถนนลูกรังให้เป็นถนนลาดยาง จัดทำป้าย เตือนทางโค้ง ป้ายจราจร ลดและป้องกันอุบัติเหตุ	๑๗	๑, ๒, ๔, ๖, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๕, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๔, ๒๕
๒	ด้านงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาสร้างความมั่นคง แห่งชาติด้วยการสร้างแหล่งน้ำใช้บริโภคและเพื่อ ทำการเกษตร พัฒนาแหล่งน้ำร่วมโดยการขุดสระ ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนเพื่อ รองรับการสร้างอาชีพ และแหล่งอาหารของ ประชาชน สร้างแหล่งน้ำร่วมกับชุมชนสำหรับทำ ประปาหมู่บ้าน รวมทั้งสร้างฝายน้ำล้นเพื่อเชื่อม เส้นทางจราจร	๑๙	๑, ๒, ๓, ๕, ๖, ๑๑, ๑๓, ๑๒, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๓, ๒๔, ๒๕
๓	ด้านงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน หน่วย บัญชาการทหารพัฒนาจะเข้าไปส่งเสริมกลุ่มแปรร รูปสร้างอาชีพในชุมชน ส่งเสริมกลุ่มการค้าเลี้ยงโค เนื้อลูกผสมช่วยให้ประชาชนให้พึ่งพาตนเองตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รองรับความมั่นคง ชุมชน มีอาหาร มีอาชีพ และมีรายได้	๑๔	๑, ๒, ๔, ๗, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๔, ๒๕
๔	ด้านงานเกษตรผสมผสาน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาดำเนินโครงการ เกษตรผสมผสานร่วมกับประชาชน สร้างระบบ เส้นทางน้ำให้เข้าถึงไร่นา ทำให้ประชาชนได้เข้ามา มีส่วนร่วมนำทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่สร้างเป็น แหล่งทุนและเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทาง การเกษตร สร้างการมีส่วนร่วมความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในส่งเสริม การดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงก่อให้เกิด อาชีพ พึ่งพาตนเอง เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย	๑๓	๑, ๒, ๓, ๑๐, ๑๒, ๑๔, ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๔, ๒๕

๔.๓ วิเคราะห์หลักกรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วย บัญชาการทหารพัฒนา

การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ถูกเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในพื้นที่ จำนวน ๒๕ รูปหรือคน สำหรับการประยุกต์ หลักกรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยใช้หลักอภิปริทานิยธรรม ๗ จำแนกออกเป็น ๑. ด้านการประชุมอย่างต่อเนื่อง ๒. ด้านการมีองค์ประชุมครบ ๓. ด้านการจัดทำมติร่วมกัน ๔. ด้านการให้การยอมรับประธานและผู้อาวุโส ๕. ด้านการไม่ใช้กำลัง ควบคุม ๖. ด้านการให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร ๗. ด้านการให้ความร่วมมือ สร้างภูมิคุ้มกันชุมชน เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนสามารถอธิบายสนับสนุนรวมทั้งให้ข้อคิดเห็นโดย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า

๔.๓.๑ วิเคราะห์หลักกรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วย บัญชาการทหารพัฒนาด้านการประชุมอย่างต่อเนื่อง

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นด้านการประชุมอย่างต่อเนื่องที่ใช้ในการ สร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑. หน่วยบัญชาการพัฒนานำหลักอภิปริทานิยธรรมประยุกต์ใช้ จัดให้สมาชิกในองค์กรที่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยทหารพัฒนาเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อให้เกิดการ จัดทำโครงการในรูปแบบของการแสดงความคิดเห็นและความร่วมมือในองค์กรที่หลากหลายหากเป็น กลุ่มของประชาชนที่ทหารพัฒนาจัดขึ้น เท่าที่พบเห็นการเจริญเติบโตของกลุ่มต่างๆก็อาศัยการ ประชุมกันอย่างต่อเนื่องเพราะถ้าหากไม่มีการประชุมกันอย่างต่อเนื่องการทุจริตการทำผิดศีลธรรมก็ จะเกิดขึ้นได้^{๖๕}

๒. การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้วยการนำ หลักอภิปริทานิยธรรมมาปรับใช้กับการดำเนินงานพัฒนา มีความเหมาะสมอย่างยิ่งใช้ได้กับงานพัฒนา ทุกอย่าง เช่น งานพัฒนาให้เกิดการมีส่วนร่วม การส่งเสริมการดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนเห็นประโยชน์ต่อการสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของประชาชน จำเป็นต้อง เริ่มต้นด้วยการประชุมตามหลักอภิปริทานิยธรรมการดำเนินงานพัฒนาต่างๆ จะประสบความสำเร็จ^{๖๖}

๓. สำหรับการประชุมอย่างต่อเนื่องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการสร้างความมั่นคง ของชาติได้เพราะการประชุมจะทำให้เกิดการระดมความคิดเห็นความต้องการในการแก้ไขปัญหาของ ประชาชนของแต่ละชุมชนที่นำปัญหามาร่วมประชุมและแสดงความคิดเห็นในเวทีการประชุมลำดับ

^{๖๕}สัมภาษณ์ พระครูภาวนาวิริวัตร ภูริปัญญา, เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ทอง ตำบลน้ำตุน อำเภอท่าลี่ จังหวัด เลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๖๖}สัมภาษณ์ พระครูภูริธรรมนิเทศก์, วัดเอราวัณพัฒนาราม ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

ความต้องการและปัญหาในการแก้ไขปัญหาร่วมกันสิ่งไหนควรแก้ไขปัญหาก่อนสิ่งไหนควรแก้ไขปัญหาหลังตามลำดับความเดือดร้อน^{๖๗}

๔. การดำเนินงานภายใต้โครงการต่างๆของหน่วยทหารพัฒนา กิจกรรมเริ่มต้นคือการจัดให้มีการประชุม เปิดโอกาสให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็น แสวงหาโอกาสในการร่วมมือรวมถึงการขยายผลต่างๆเพื่อให้ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการของหน่วยทหารพัฒนาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด^{๖๘}

๕. ก่อนการดำเนินโครงการพัฒนาและสร้างสิ่งต่างๆไว้ในชุมชนหน่วยทหารพัฒนาจะเข้ามาประสานและจัดประชุมเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยทหารประชาชนผู้นำชุมชนมีการกระทำอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นแผนงานและโครงการเพื่อเสนอต่อหน่วยทหารพัฒนาการประชุมจึงเป็นแนวทางในการสร้างความมั่นคงให้แก่ชุมชนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและสนับสนุนกิจกรรมที่หน่วยทหารพัฒนาเข้ามาพัฒนาและปรับปรุง^{๖๙}

๖. การจัดประชุมเป็นสิ่งสำคัญเพราะกลุ่มเลี้ยงโคจะมีการประชุมอย่างต่อเนื่องและการจัดตั้งกลุ่มก็เริ่มจากการประชุมการนำข้อมูลเข้ามาสู่ที่ประชุมหน่วยทหารพัฒนาสนับสนุนให้เกิดการประชุมรวมถึงการประชุมเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการกลุ่ม^{๗๐}

๗. การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเริ่มต้นมีหน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาจัดประชุมและสนับสนุน มีการสอบถามถึงปัญหาและความต้องการผลของการประชุมทำให้เกิดการจัดตั้งกลุ่มเลี้ยงโคและการทำกิจกรรมอื่นๆ ตามมา^{๗๑}

๘. การเข้าร่วมกลุ่มจะมีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือและวางแผนร่วมกันเมื่อเกิดปัญหา ก็จะปรึกษาหารือร่วมกัน ในบางครั้งเมื่อทหารพัฒนา ก็จะเข้ามาประชุมร่วมเพื่อให้ความรู้และสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่ม^{๗๒}

๙. การจัดประชุมของหน่วยทหารพัฒนาได้มีการประชาคมเชิญชวนให้ประชาชนในหมู่บ้านได้เข้าร่วมนำเสนอข้อมูลและกำหนดแนวทางในการพัฒนา แก้ไขปัญหาชุมชนโดยเฉพาะการพัฒนา

^{๖๗} สัมภาษณ์ นางนันทนา เมืองก้อน, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำสวย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย, ๘ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๖๘} สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ชันทะศิริ, นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๖๙} สัมภาษณ์ นางสาวศิริวรรณ แก้วกวางพาน, นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๗๐} สัมภาษณ์ นางสาวอนุสรุา ชาวเชียงตุง, ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

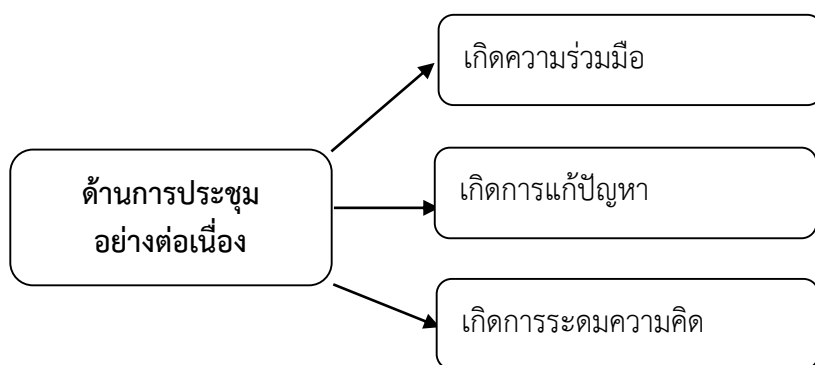
^{๗๑} สัมภาษณ์ นางสาวอภิษฐา ชัยบุตร, ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม อบต.อาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๗๒} สัมภาษณ์ นายบัวภา อารุส, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

แหล่งน้ำการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนการก่อตั้งกลุ่มทอผ้ากลุ่มเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมช่วยให้ประชาชนมีรายได้จนถึงระดับครัวเรือน^{๗๓}

๑๐. ก่อนการดำเนินงานโครงการของหน่วยทหารในชุมชนมีการประชุมเตรียมความพร้อมความเข้าใจของชาวบ้านให้เกิดการมีส่วนร่วม ๒-๓ ครั้งก่อนการดำเนินงานต่างๆในหมู่บ้าน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอแนะโครงการต่าง ๆ ได้ตามความต้องการ^{๗๔}

กล่าวโดยสรุป หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านการประชุมอย่างต่อเนื่อง หน่วยบัญชาการพัฒนายึดแนวทางการดำเนินงานตามหลักอปริหานิยธรรมโดยเน้นการประชุม หน่วยทหารพัฒนาจะเข้ามาประสานและ จัดประชุมเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยทหารประชาชนผู้นำชุมชนเนื่องจากการประชุมจะทำให้เกิดการระดมความคิดความต้องการในการแก้ไขปัญหาของประชาชนของแต่ละชุมชนที่นำปัญหามาร่วมประชุม และแสดงความคิดเห็นในเวทีการประชุมลำดับความต้องการและปัญหาในการแก้ไข จากการประชมนั้นเองทำให้ได้รับรู้ข้อมูลงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม งานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชนงานเกษตรผสมผสาน และการดำรงชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ดังแผนภาพที่ ๔.๕

แผนภาพที่ ๔.๕ การประชุมอย่างต่อเนื่อง

๔.๓.๒ วิเคราะห์หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านการมีองค์ประชุมครบ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นด้านการมีองค์ประชุมครบที่ใช้ในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. การประชุม ตามหลักอปริหานิยธรรมเน้นการประชุมให้ครบองค์ประชุมเพราะการที่ทำให้ครบองค์ประชุมจะทำให้เกิดความพร้อมเพียงการยอมรับในมติของที่ประชุม หากองค์ประชุมไม่

^{๗๓} สัมภาษณ์ นายประพาล ศิริพรวงศ์สกุล, ผู้ใหญ่บ้านกกก้านเหลือง ตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๗๔} สัมภาษณ์ นายสรายุทธ ประวันทา, ผู้ใหญ่บ้านวังเป่ง ตำบลน้ำพูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

ครบอาจเกิดปัญหาเกิดข้อพิพาทหรือความขัดแย้งได้ในภายหลังรวมถึงอาจเกิดความขัดแย้งระหว่างการดำเนินงานได้^{๗๕}

๒. การดำเนินการประชุมตามหลักการบริหารนิยธรรมเป็นหลักการและวิธีการที่ปรากฏในพระพุทธศาสนาเมื่อดำเนินการตามนี้แล้วจะเป็นไปเพื่อความเจริญขององค์กรทั้งนี้เพราะการประชุมเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความร่วมมือและเมื่อการประชุมมีความพร้อมเพียงครบองค์ประชุมการระดมความคิดการดำเนินงานต่าง ๆ ภายใต้รูปแบบเดียวกันการประสานงานกันก็สามารถดำเนินการไปได้ด้วยดี^{๗๖}

๓. การประชุมที่มีการนัดประชุมเป็นการให้การยอมรับว่าการประชุมนั้นมีความโปร่งใสมีความสุจริตหากการประชุมไม่ครบองค์ประชุมอาจเกิดความคลางแคลงใจในการประชุมได้การประชุมที่ครบองค์ประชุมยังช่วยให้องค์ประชุมนั้นมีความหลากหลายมีความเห็นต่างและสนับสนุนทำให้เกิดการระดมความคิดได้ การประชุมของหน่วยทหารพัฒนามีการเชิญชวนชาวบ้านและตัวแทนหน่วยงานภาครัฐเข้าร่วมดำเนินงานจัดทำโครงการทำให้กิจกรรมต่างๆมีเจ้าหน้าที่รัฐคณะครูนักเรียนตัวแทนชุมชนเจ้าของพื้นที่ที่เข้ามามีส่วนร่วม ร่วมในการจัดทำโครงการของหน่วยทหารพัฒนาซึ่งปัจจุบันนี้กิจกรรมต่าง ๆ ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างมากทั้งนี้เพราะอาศัยการจัดประชุมที่ครบองค์ประชุม^{๗๗}

๔. การจัดให้มีการประชุมก่อนการดำเนินโครงการต่างๆ ของหน่วยทหารพัฒนาทำให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของชาวบ้านที่แท้จริงรวมถึงสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและการมีส่วนร่วมของหน่วยงานในพื้นที่ที่จะเข้ามาประสานและสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกัน แต่หากไม่มีการจัดประชุมการประสานและการสร้างความร่วมมืออาจจะดำเนินการได้แต่ไม่สะดวกนักรวมถึงเมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้วการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของภาคประชาชนของประชาชนในพื้นที่จะดำเนินต่อได้ยาก^{๗๘}

๕. ในการประชุมแต่ละครั้งหน่วยทหารพัฒนาจะเชิญชวนให้หน่วยงานและประชาชนที่มีความหลากหลายได้เข้ามาแสดงความคิดเห็นและนำเสนอข้อมูลรวมถึงปัญหาและข้อติดขัด แนวปฏิบัติร่วมกัน เมื่อครบองค์ประชุมจึงมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการประชุมและลงมติร่วมกัน^{๗๙}

๖. การประชุมกลุ่มเลี้ยงโคก็จะมีการประชุมภายใต้ แกนนำที่สำคัญคือประธานที่ประชุม คณะกรรมการและสมาชิกอื่นๆ ในบางครั้งจะมีหน่วยทหารพัฒนาเข้าร่วมประชุมและนำเสนอแนะแนวทางปฏิบัติเพื่อให้กลุ่มสามารถจัดกิจกรรมได้มีการพัฒนากลุ่มให้เติบโตการแก้ไขปัญหาในบางครั้งก็จะอาศัยแนวทางการประชุมร่วมมาพัฒนาและแก้ไขปัญหาของกลุ่มแต่การประชุมที่ไม่ครบองค์

^{๗๕} สัมภาษณ์ พระครูภาวนาวิวัฒน์ ฐิริปัญญา, เจ้าอาวาสวัดโพททอง ตำบลน้ำตุน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๗๖} สัมภาษณ์ พระครูภูริธรรมนิเทศก์, วัดเอราวัณพัฒนาราม ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๗๗} สัมภาษณ์ เรืออากาศเอกสุนันชัย ไชยหมั่น, หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ สำนักงานพัฒนาภาค ๒ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ตำบลท่าสวรรค์ อำเภอนาดัง จังหวัดเลย, ๘ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๗๘} สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ชันทะศิริ, นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ตำบลท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๗๙} สัมภาษณ์ นายเศรษฐกรณ ขวักจจโคทาลิน, นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ตำบลอ้าย อำเภอนาดัง จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

ประชุมมติที่ออกไปปฏิบัติตามไม่ครบสมบูรณ์และเกิดข้อสงสัยในสมาชิกดังนั้น การจัดประชุมทุกครั้งจะต้องเน้นให้องค์ประชุมครบและลงมติร่วมกัน^{๘๐}

๗. การประชุมทุกครั้งจะเน้นเชิญชวนให้สมาชิกทุกคนเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทางและรับทราบแนวทางที่หน่วยทหารพัฒนาจะเข้ามาสนับสนุนรวมถึงระเบียบแนวปฏิบัติของกลุ่มการแบ่งปันผลประโยชน์จึงต้องแจ้งให้ทราบในที่ประชุมหากผู้ที่ไม่มาประชุมอาจไม่มีความรู้หรือความเข้าใจและเกิดความสงสัยระแวงกันได้^{๘๑}

๘. การประชุมเน้นให้มีครบองค์ประชุมในบางครั้งก็มาไม่ครบแต่ส่วนมากจะมาประชุมกันอย่างพร้อมเพียง^{๘๒}

๙. การประชุมแต่ละครั้งบางเดือนมีการประชุมหลายครั้งขึ้นอยู่กับความจำเป็นในการเรียกประชุมของประธานกลุ่มบางเดือนอาจเว้นระยะจึงประชุมกันสักครั้ง แต่การประชุมแต่ละครั้งสมาชิกส่วนใหญ่จะมาประชุมกันอย่างพร้อมเพียง นอกจากนี้หน่วยบัญชาการทหารพัฒนายังเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการรวมกลุ่มหรือแบ่งปันหรือการจัดกิจกรรมกลุ่มจะเน้นที่การจัดประชุม^{๘๓}

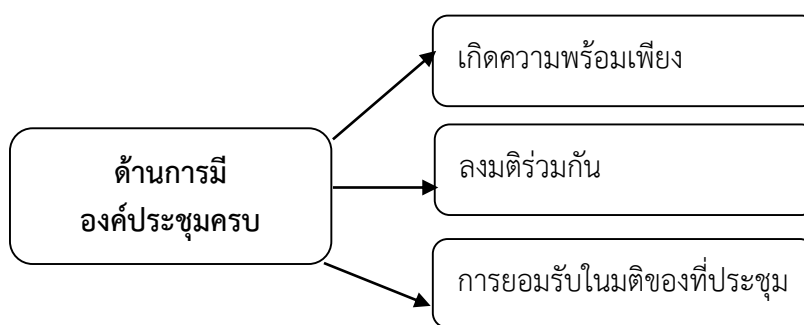
กล่าวโดยสรุป หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านการมีองค์ประชุมครบ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนามุ่งเน้นให้เกิดการประชุมตามหลักอภิธานิธรรมโดยเน้นการประชุมให้ครบองค์ประชุม เพราะการที่ทำให้ครบองค์ประชุมจะทำให้เกิดความพร้อมเพียงการยอมรับในมติของที่ประชุม หากองค์ประชุมไม่ครบอาจเกิดปัญหาเกิดข้อพิพาทหรือความขัดแย้งได้ในภายหลัง ความพร้อมเพียงครบองค์ประชุมการระดมความคิดการดำเนินงานต่างๆ ภายใต้รูปแบบเดียวกันการประสานงานกันก็สามารถดำเนินการไปได้ด้วยดี ในการประชุมแต่ละครั้งหน่วยทหารพัฒนาจะเชิญชวนให้หน่วยงานและประชาชนที่มีความหลากหลายได้เข้ามาแสดงความคิดเห็นและนำเสนอข้อมูลรวมถึงปัญหาและข้อติดขัด แนวปฏิบัติร่วมกัน เมื่อครบองค์ประชุมจึงมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการประชุมและลงมติร่วมกันดังแผนภาพที่ ๔.๖

^{๘๐} สัมภาษณ์ นางสาวอนุสรรา ชาวเชียงตุง, ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนชำนาญการ ตำบลท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๘๑} สัมภาษณ์ นางสาวอภิขญา ชัยบุตร, ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม อบต.อาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๘๒} สัมภาษณ์ นางสาวศิริวรรณ แก้วกวางพาน, นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๘๓} สัมภาษณ์ นางนันทนา เมืองก้อน, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำสวย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย, ๘ เมษายน ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๖ การมีองค์ประชุมครบ

๔.๓.๓ วิเคราะห์หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างคามมั่นคงแห่งชาติของหน่วย บัญชาการทหารพัฒนาด้านการจัดทำมติร่วมกัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นด้านการจัดทำมติร่วมกัน ที่ใช้ในการ
สร้างคามมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง
ดังต่อไปนี้

๑. การจัดทำมติร่วมกันเมื่อต้องดำเนินงานตามแนวทาง หรือการจัดทำโครงการของหน่วย
ทหารพัฒนา การประชุมและ ลงมดีร่วมกันจะเป็นการยอมรับและเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง
เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดความขัดแย้งในอนาคตได้^{๔๔}

๒. การจัดทำมติร่วมกันเพื่อสร้างคามมั่นคงแห่งชาติของหน่วยทหารพัฒนาภายใต้
หลักการและแนวคิดของการดำเนินงานตามหลักอปริหานิยธรรมนั้นหมายถึงการที่ผู้เข้าร่วมประชุม
ทุกคนได้รับข้อมูลคำชี้แจงจากหน่วยทหารพัฒนาแนวปฏิบัติที่รับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนหรือ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดทำมติร่วมกันจะทำให้แนวทางการพัฒนาและการสร้างคาม
มั่นคงของชาติร่วมกันดำเนินการไปได้ด้วยดี เมื่อเกิดมติร่วมกันแล้วผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องก็นำมตินั้นไป
ปฏิบัติก็จะเกิดความสมัคสมานสามัคคีในการดำเนินโครงการ^{๔๕}

๓. การจัดทำมติร่วมกันเป็นแนวทางในการพัฒนาและสร้างคามมั่นคงแห่งชาติจะเห็นได้
ว่ามดีต่างๆ ที่ประชุมร่วมจัดทำโครงการการจัดตั้งกลุ่มเลี้ยงโคเลี้ยงไก่ทอผ้าและพัฒนาพื้นที่ทาง
การเกษตรภายหลังจากลงมติแล้วสมาชิกในชุมชนหน่วยงานภาครัฐ^{๔๖}

๔. ในพื้นที่ได้ร่วมกับหน่วยทหารพัฒนามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดการพึ่งพา
ตนเองได้และทำกิจกรรมได้ ไม่ขัดแย้งกับการดำเนินงานของหน่วยทหารที่ผ่านมา หากยังมีการสาน
ต่อและดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้สิ่งที่หน่วยทหารดำเนินงานมาแล้วมีความมั่นคงและยั่งยืนจนเกิด

^{๔๔}สัมภาษณ์ พระครูภาวนาวิวัฒน์ ฐิริบุญโญ, เจ้าอาวาสวัดโพชนทอง ตำบลน้ำพูน อำเภอกาฬี จังหวัด
เลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๔๕}สัมภาษณ์ พระครูภิกขิตถรมนิตเทศก์, วัดเอราวัณพัฒนาราม ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอรอราวัณ
จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๔๖}สัมภาษณ์ นายเศรษฐกรรณ์ ขวักจจโคทาลิน, นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.อาฮี อำเภอกาฬี
จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

เป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนได้เรียนรู้ให้ภายนอกชุมชนได้เรียนรู้สิ่งเหล่านี้เกิดจากการลงมือและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน^{๘๗}

๕. การจัดประชุมและการทำมติดำเนินการร่วมกัน ของประชาชนจะเห็นได้ว่าประชาชนนั้น เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการนำเสนอข้อมูลแก่หน่วยทหารพัฒนาและหน่วยงานต่างๆ ที่เข้าร่วมประชุมก็รับทราบและช่วยสนับสนุนหน่วยทหารพัฒนาได้ดำเนินการในลักษณะประสานงานร่วมกันมติดังกล่าว ที่จัดทำขึ้นภายใต้การประชุมจะทำให้โครงการและกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยทหารพัฒนานั้นดำเนินงานได้อย่างเหมาะสมและได้รับความชื่นชมจากประชาชน^{๘๘}

๖. การทำมติดำเนินการเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมและ มีการโยนคำถามไปยังประชาชนผู้ที่เข้าร่วมประชุมว่ามีความคิดเห็นอย่างไรจากนั้นสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมจะรับฟังและให้ข้อเสนอแนะรวมถึงการลงมติเพื่อให้เกิดการปฏิบัติร่วมกัน^{๘๙}

๗. การจัดทำมติดำเนินการของกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นเพราะมติดังกล่าวที่ออกป็นนั้นคือแนวปฏิบัติที่ทุกคนสามารถปฏิบัติและสนับสนุนซึ่งกันและกันได้มติดังกล่าวจะทำให้เกิดการยอมรับแนะนำไปสู่การประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น การขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากหน่วยทหารพัฒนาการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดปัญหาภายในกลุ่มเกิดโรคหรือการป้องกันรักษาวัฏการแบ่งปันผลประโยชน์สิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยการจัดทำมติดำเนินการเมื่อมติดังกล่าวเกิดขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม กลุ่มก็จะเติบโตและพัฒนาบนพื้นฐานของความโปร่งใสการยอมรับกันและกัน^{๙๐}

๘. การประชุมจะมีการลงมติและแนวปฏิบัติร่วมกันเพื่อทำให้กลุ่มได้ปฏิบัติและประสานงานกันได้แต่บางครั้งจะมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับหน่วยทหารพัฒนา ก็จะมีการแจ้งให้ทราบให้สมาชิกทุกคนได้ปฏิบัติตามและเข้าร่วมกิจกรรม^{๙๑}

๙. การลงมติดำเนินการเป็นสิ่งจำเป็นเพราะบางครั้งต่างคนต่างคิดต่างคนต่างทำอาจเกิดปัญหาความขัดแย้งได้ การยกมือลงมติดำเนินการจะแสดงถึงความสามัคคีและพร้อมใจกันทำงานในกลุ่ม^{๙๒}

๑๐. ผลของการประชุมแต่ละครั้งจะอาศัยการลงมติดำเนินการเพื่อให้เกิดการปฏิบัติและทำกิจกรรมร่วมกัน^{๙๓}

^{๘๗}สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ชันทะศิริ, นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๘๘}สัมภาษณ์ นางสาวอนุสรรา ชาวเชียงตุง, ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๘๙}สัมภาษณ์ นางสาวศิริวรรณ แก้วกวางพาน, นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

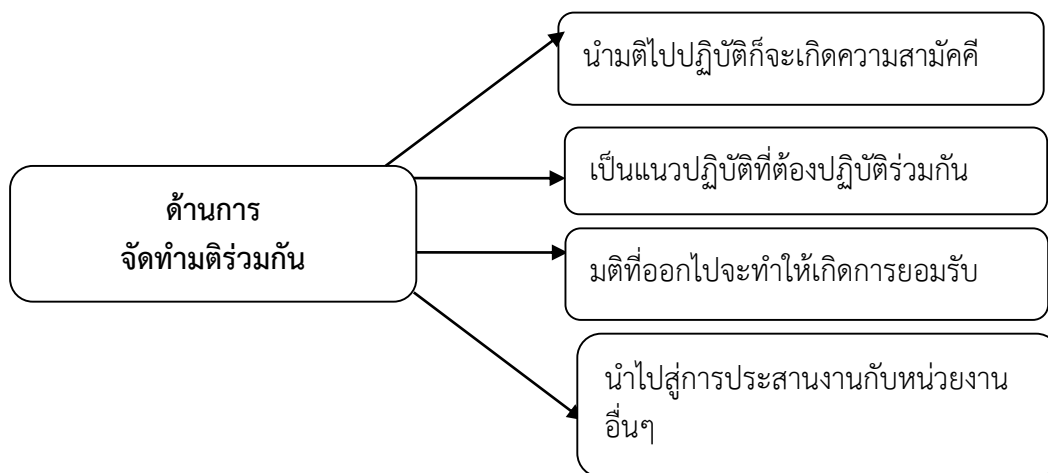
^{๙๐}สัมภาษณ์ นางนันทนา เมืองก้อน, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำสวย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย, ๘ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๙๑}สัมภาษณ์ นางสาวอภิษฐา ชัยบุตร, ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม อบต.อาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๙๒}สัมภาษณ์ นายจัด ใจเย็น, กำนันตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๙๓}สัมภาษณ์ นายไพโรจน์ เชื้อคำเพ็ง, รอง นายก อบต.อาฮี ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

กล่าวโดยสรุป หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านการจัดทำมติร่วมกัน จากการที่ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนได้รับข้อมูล คำชี้แจงจากหน่วยทหารพัฒนาแนวปฏิบัติที่รับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดทำมติร่วมกันและนำมาปฏิบัติก็จะเกิดความสมัคสมานสามัคคีในการดำเนินโครงการ การจัดทำมติร่วมกันเป็นสิ่งที่สำคัญเพราะมติที่ออกไปนั้นคือแนวปฏิบัติที่ทุกคนต้องปฏิบัติร่วมกัน และสนับสนุนซึ่งกันและกันได้มติที่ออกไปจะทำให้เกิดการยอมรับ นำไปสู่การประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งผลของการประชุมแต่ละครั้งจะอาศัยการลงมติร่วมกันเพื่อให้เกิดการปฏิบัติและทำกิจกรรมร่วมกัน ดังแผนภาพที่ ๔.๗

แผนภาพที่ ๔.๗ การจัดทำมติร่วมกัน

๔.๓.๔ วิเคราะห์หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านการให้การยอมรับประธานและผู้อาวุโส

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นด้านการให้การยอมรับประธานและผู้อาวุโส ที่ใช้ในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. การประชุมเมื่อต้องดำเนินโครงการต่างๆภายใต้รูปแบบการประชุมประธานและผู้อาวุโสมีส่วนสำคัญเพราะเมื่อเกิดความขัดแย้งประธานจะเป็นผู้ยุติความขัดแย้งความเห็นต่างหรือสรุปประเด็นสำคัญ ดังนั้นการแสดงความเคารพต่อประธานและผู้อาวุโสมีการปฏิบัติที่ตรงไปตรงมาตามสัมมาปฏิบัติก็จะได้รับความเคารพจากผู้เข้าร่วมประชุมในขณะเดียวกันการยอมรับหรือเคารพในตัวประธานให้เกียรติซึ่งกันและกันจะทำให้การประชุมการดำเนินงานต่างๆเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเกิดแนวปฏิบัติที่ดี^{๔๔}

^{๔๔}สัมภาษณ์ พระครูภาวนาวิวัฒน์ ฐริปัญโญ, เจ้าอาวาสวัดโพชนทอง ตำบลน้ำพูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

๒. การยอมรับในตัวประธานมาเป็นแนวทางในการประชุมเพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความมั่นคงแก่ชาติของหน่วยทหารพัฒนานั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งทั้งนี้เพราะการประชุมต่างๆ อาจเกิดความคิดเห็นที่แตกต่างประธานจะเป็นผู้ที่เชื่อมโยงนำข้อหลักธรรมอำนาจหน้าที่ข้อกฎหมายมาชี้แนะให้ผู้ร่วมประชุมได้เข้าใจและจัดทำเป็นมติข้อตกลงร่วมกันหากเราไม่ยอมรับในตัวประธานความขัดแย้งต่างๆ ก็จะมีเกิดขึ้น การดำเนินงานพัฒนาต่างๆ ไม่สามารถดำเนินงานได้ดังนั้นการยอมรับประธานในที่ประชุมยอมรับความคิดเห็นของผู้ที่มีอาวุโสผู้ที่มีความเชี่ยวชาญจึงมีความจำเป็น^{๕๕}

๓. การยอมรับในตัวประธานเป็นสิ่งที่จำเป็นเพราะประธาน เป็นผู้ที่จะทำให้การประชุมเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อยเชื่อมโยงความต้องการเพราะการดำเนินการต่างๆ อาจไม่สะดวกและราบรื่นเพราะความคิดเห็นที่แตกต่างกันวิธีการปฏิบัติที่ยังไม่เข้าใจเมื่อประธานเชื่อมโยงและนำเสนอด้วยความบริสุทธิ์ใจและยุติธรรมจะทำให้ประธานได้รับการยอมรับนำไปสู่การประชุมร่วมที่เป็นไปด้วยความสมัครสมานสามัคคีของผู้ที่เข้าร่วมประชุม^{๕๖}

๔. หน่วยทหารพัฒนาเป็นประธานในที่ประชุมประชาชนต่างให้การยอมรับเพราะว่าการดำเนินงานของหน่วยทหารพัฒนานั้นเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตให้แก่ประชาชนและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นภาพที่แสดงออกจึงทำให้ประชาชนให้การยอมรับในการดำเนินงานระหว่างการประชุมของหน่วยทหารพัฒนา^{๕๗}

๕. ประชาชนที่เข้าร่วมประชุม จะให้การยอมรับในหน่วยทหารเพราะเคยดำเนินการต่างๆ หลายประการร่วมกันควบคู่กับการยอมรับในเจ้าหน้าที่รัฐผู้นำซึ่งเป็นตัวแทนชุมชนในการนำเสนอข้อมูลต่างๆ ให้แก่หน่วยทหารพัฒนาการแสดงการยอมรับของประชาชนในลักษณะของการเข้าร่วมประชุมตลอดที่มีการจัดกิจกรรมประชุมการยกมือและภายหลังการเข้าร่วมประชุมซึ่งมีการนัดหมายระดมทุนระดมกำลังประชาชนก็จะให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรมกันอย่างต่อเนื่องสิ่งเหล่านี้แสดงถึงการยอมรับในประธานที่มาประชุมโดยเฉพาะยอมรับในการเป็นแกนนำของหน่วยทหารในการจัดประชุมเพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่ประชาชน^{๕๘}

๖. การยอมรับในตัวประธานมีความสำคัญและจำเป็นเพราะการรวมกลุ่มนั้นประธานจะถูกคัดเลือกจากสมาชิกให้เป็นประธานในการประชุมและเป็นประธานในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการเป็นตัวแทนเข้าไปประสานกับหน่วยทหารพัฒนาการยอมรับในตัวประธานจะช่วยลดความขัดแย้งหรือความเห็นที่แตกต่างระหว่างดำเนินการประชุม^{๕๙}

^{๕๕} สัมภาษณ์ พระครูภุชเชฐธรรมนิเทศก์, วัดเอราวัณพัฒนาราม ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๕๖} สัมภาษณ์ นางนันทนา เมืองก้อน, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำสวย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย, ๘ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๕๗} สัมภาษณ์ นายอุทัย ประสมทรัพย์, กำนันตำบลน้ำทูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๕๘} สัมภาษณ์ นางสาวอนุสรฯ ชาวเชียงตุง, ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

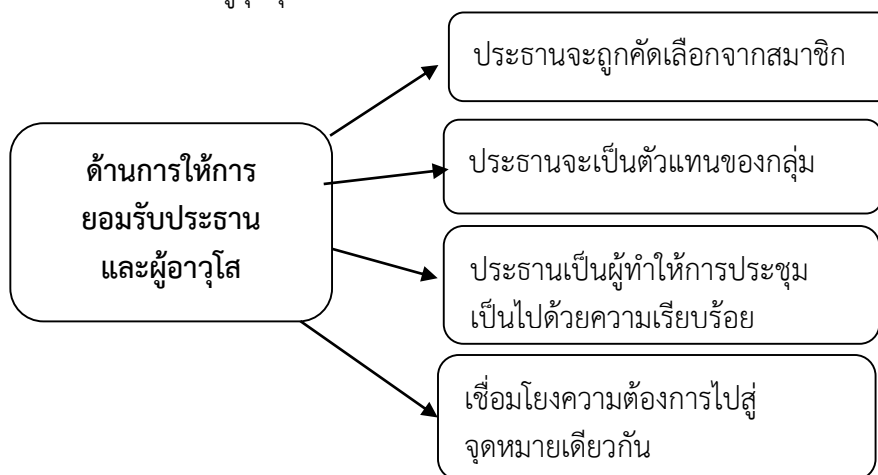
^{๕๙} สัมภาษณ์ นายเศรษฐกร ฅวักจจโคทาลิน, นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.อาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

๗. ประธานกลุ่มจะปฏิบัติตามมติของที่ประชุมระเบียบข้อบังคับเพื่อให้สมาชิกได้ยอมรับและไว้วางใจให้ดำรงตำแหน่งประธานต่อไปและการเป็นประธานก็จะนำเสนอแนวปฏิบัตินำผลของการเข้าร่วมประชุมกับหน่วยทหารพัฒนามาแจ้งให้สมาชิกทราบซึ่งสมาชิกก็จะยอมรับและเชื่อถือประธานในที่ประชุมทำให้เกิดการยอมรับและการปฏิบัติร่วมกันในลักษณะของการให้เกียรติซึ่งกันและกัน^{๑๐๐}

๘. สมาชิกทุกคนจะให้การยอมรับในตัวประธานเพราะประธานจะแบ่งปันผลประโยชน์และจัดสรรผลประโยชน์ด้วยความยุติธรรมในบางครั้งหน่วยทหารพัฒนาจะมาเป็นประธานในที่ประชุมมอบพันธู์ไม่พันธู์ปลารวมถึงแนะนำแนวทางปฏิบัติให้แก่สมาชิกที่เข้าร่วมประชุม^{๑๐๑}

๙. ประธานของกลุ่มจะมีบทบาทสำคัญในการเลือกสมาชิกประชุม โดยความร่วมมือของคณะกรรมการ สมาชิกจะให้การยอมรับในตัวประธานตั้งแต่เริ่มแรกของการจัดกิจกรรมประชุมเพื่อคัดเลือกประธานหลังจากนั้นประธานจะเป็นตัวแทนของกลุ่มประสานงานกับหน่วยงานภายนอกและประสานงานกับหน่วยทหารพัฒนาที่เข้ามาสนับสนุนกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม^{๑๐๒}

กล่าวโดยสรุป หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านการให้การยอมรับประธาน การประชุมเมื่อต้องดำเนินโครงการต่างๆ ภายใต้รูปแบบการประชุมประธานมีส่วนสำคัญเพราะการรวมกลุ่มนั้นประธานจะถูกคัดเลือกจากสมาชิก ประธานจะเป็นตัวแทนของกลุ่ม ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกและประสานงานกับหน่วยทหารพัฒนาที่เข้ามาสนับสนุนกิจกรรมและโครงการของกลุ่ม การยอมรับในตัวประธานเป็นแนวทางในการประชุมเพื่อให้เกิดการพัฒนาเพราะประธานเป็นผู้ที่จะทำให้การประชุมเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย เชื่อมโยงความต้องการไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน ดังแผนภาพที่ ๔.๘

แผนภาพที่ ๔.๘ การให้การยอมรับประธานและผู้อาวุโส

^{๑๐๐}สัมภาษณ์ นางสาวศิริวรรณ แก้วกวางพาน, นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๑}สัมภาษณ์ นายสงกรานต์ จำรูญศิริ, ประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านปากห้วย อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๒}สัมภาษณ์ นายประดิษฐ์ ฐระงาน, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

๔.๓.๕ วิเคราะห์หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วย บัญชาการทหารพัฒนาด้านการไม่ใช้กำลังควบคุม

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นด้านการไม่ใช้กำลังควบคุมที่ใช้ในการ
สร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง
ดังต่อไปนี้

๑. การดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อสร้างความมั่นคงของหน่วยทหารพัฒนามีลักษณะที่
แตกต่างจากการดำเนินงานของหน่วยทหารทั่วไปกล่าวคือจะเน้นการประชุมการสร้างความร่วมมือ
ทดแทนการควบคุมมีการใช้ ข้อมูลการให้เหตุผลการนำเสนอข้อมูลต่อชุมชน มากกว่าการบังคับให้
ประชาชนยอมรับในแผนงานและโครงการ มีการดำเนินงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอนตามกระบวนการ
ของหลักธรรมในอปริหานิยธรรมมีการประชุมรับฟังโครงการอย่างต่อเนื่อง มีการเคารพและให้เกียรติ
ซึ่งกันและกันระหว่างดำเนินการประชุม ส่งผลให้การประชุมเกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานตาม
แผนงานของหน่วยทหารพัฒนาสร้างการมีส่วนร่วมในโครงการมากขึ้น ซึ่งผลของการดำเนินงานตาม
หลักอปริหานิยธรรมช่วยลดความขัดแย้งลดการใช้กำลัง ส่งผลให้หน่วยทหารพัฒนาได้รับ การยอมรับ
จากชุมชน และไม่รู้สึกหวาดกลัวเมื่อหน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามา ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน^{๑๐๓}

๒. การไม่ใช้กำลังควบคุมเพื่อให้ผู้อื่นปฏิบัติตามนั้นอาจก่อให้เกิดความไม่มั่นคงตามมา การ
ดำเนินงานของหน่วยทหารพัฒนาที่ผ่านมาจะเน้นการประชุมการสร้างความร่วมมือ การไม่ลุแก่อำนาจ
ของตนเองเข้ามาจัดการประชุมเพื่อให้เกิดการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและสร้างความ
ร่วมมือร่วมกันแม้แต่ผู้บังคับบัญชาเองก็ไม่ใช้อำนาจ เผด็จการเกินไปจะไม่ได้รับความร่วมมือ การ
ควบคุมตามกิเลสของตนเองก็จะก่อให้เกิดการต่อต้านไม่ได้รับความร่วมมือของทีมงานในหน่วยทหาร
เชื่อมโยงไปถึงความร่วมมือระหว่างดำเนินการประชุมการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เข้า
ร่วมประชุม จุดนี้ “ไม่ใช้กำลังควบคุม” จุดสำคัญ ใช้คุณธรรม ใช้หลักธรรม มาเป็นแนวทางในการ
จัดการประชุมเพื่อให้เกิดความสามัคคีและปรองดองร่วมกัน ความมั่นคงของชาติก็เกิดขึ้น^{๑๐๔}

๓. การไม่ใช้กำลังควบคุมเพื่อให้เกิดการพัฒนาสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยทหาร
พัฒนานั้นอาจเกิดจากการเรียนรู้และทหารเองก็มีความเข้าใจสภาพของพื้นที่จากการที่หน่วยทหาร
พัฒนาได้เข้ามาค้นหาปัญหาและจัดให้มีการประชุมและลงมติดังกล่าวเป็นการแสดงออกถึงการไม่ใช้
กำลังควบคุมพัฒนาชุมชนให้เป็นไปตามแผนงานของหน่วยทหารและหน่วยทหารได้ใช้กำลังที่มีอยู่เข้า
มา สนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนได้มีการพัฒนาพื้นที่สร้างการมีส่วนร่วมแสดงถึงการไม่ใช้กำลังแต่ใช้
เป้าหมายของการพัฒนาสร้างการมีส่วนร่วมทำให้ผลการพัฒนาเป็นที่ยอมรับโดยเฉพาะความเชื่อมั่น
และศรัทธาในหน่วยทหาร เมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วผู้นำชุมชนประชาชนยังมีส่วนที่ดำเนินการกับหน่วย
ทหารพัฒนาอย่างต่อเนื่อง^{๑๐๕}

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ พระครูภาวนาวีรวัตร ฐิริปัญญา, เจ้าอาวาสวัดโพททอง ตำบลน้ำพูน อำเภอท่าลี่ จังหวัด
เลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ พระครูภูวธรรมนิเทศก์, วัดเอราวัณพัฒนาราม ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ
จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ชันทะศิริ, นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน
๒๕๖๓.

๔. การไม่ใช้กำลังเข้ามาควบคุมเพื่อให้ประชาชนนั้นได้ปฏิบัติตามเป็นลักษณะที่แตกต่างของหน่วยทหารพัฒนาหน่วยทหารพัฒนาจะมีลักษณะของการเข้ามาประสานงานการนำเสนอข้อมูล การค้นหาข้อมูลและจัดให้มีการประชุมลงมตร่วมกัน ทั้งฝ่ายประชาชนหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ และแนวทางที่หน่วยทหารพัฒนาที่กำหนดไว้ รับฟังข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากทุกภาคส่วน เป็นการแสดงออกซึ่งการใช้ปัญญาใช้ข้อมูลใช้เหตุผลมากกว่าการใช้กำลัง ส่วนการใช้กำลังของหน่วยทหารพัฒนานั้นเป็นลักษณะของการใช้เครื่องมือเครื่องมืองกำลังทหารเข้ามาสนับสนุนและพัฒนาพื้นที่ให้เกิดความเจริญ เพื่อสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของชุมชน^{๑๐๖}

๕. หน่วยทหารพัฒนาจะมีแนวทางในการจัดให้มีการประชุมแต่ยังไม่เคยพบเห็นการใช้กำลังเข้ามาควบคุมให้ประชาชนได้เข้าร่วมประชุมหรือกดดันที่ประชุมให้ยอมรับในแนวทางที่หน่วยทหารพัฒนาที่กำหนดไว้แต่หน่วยทหารพัฒนาจะมีลักษณะของการให้ข้อมูลการนำเสนอข้อมูลการสอบถามข้อมูลจากประชาชนเพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาร่วมกันโดยเฉพาะการเข้าใช้พื้นที่ของประชาชน การรับฟังผลกระทบหรือปัญหาที่เกิดขึ้น มากกว่าการใช้กำลังในการควบคุมประชาชน^{๑๐๗}

๖. การประชุมร่วมกันของกลุ่มหรือการประชุมที่มีหน่วยทหารพัฒนาเข้าร่วมประชุมการดำเนินการต่างๆ จะไม่มีการใช้กำลังเข้ามาบังคับให้สมาชิกได้ทำตามแต่การประชุมจะมีลักษณะของการรับฟังข้อคิดเห็นการนำเสนอข้อมูลการแลกเปลี่ยนหรือการนำเสนอปัญหาเพื่อหาแนวปฏิบัติร่วมกัน เน้นการใช้เหตุผลมากกว่าการใช้กำลัง^{๑๐๘}

๗. การเข้ามาสนับสนุนกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อทหารพัฒนาจะไม่ใช้กำลังในการบังคับให้ทำแต่จะเน้นจัดประชุมปรึกษาหารือระดมความคิดเห็นจากสมาชิกและประชาชนในชุมชนมากกว่าการใช้อำนาจของการเป็นทหารเข้ามาบังคับให้ทำ การไม่ใช้กำลังการเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่ทหารแสดงออกทำให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้สึกยินดีและเข้าร่วมโครงการที่หน่วยทหารพัฒนานำมามอบให้และสนับสนุนประชาชน^{๑๐๙}

๘. การประชุมในแต่ละครั้งจะไม่มีการใช้กำลังเข้ามาควบคุมมีแต่การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกและสมาชิกก็จะให้ข้อเสนอแนะและบอกถึงปัญหาวิธีการแก้ไขปัญหา ในที่ประชุม^{๑๑๐}

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ นางสาวอนุสรรา ชาวเชียงตุง, ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ นายเศรษฐกร ชวกิจจโคทาลิน, นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.อาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

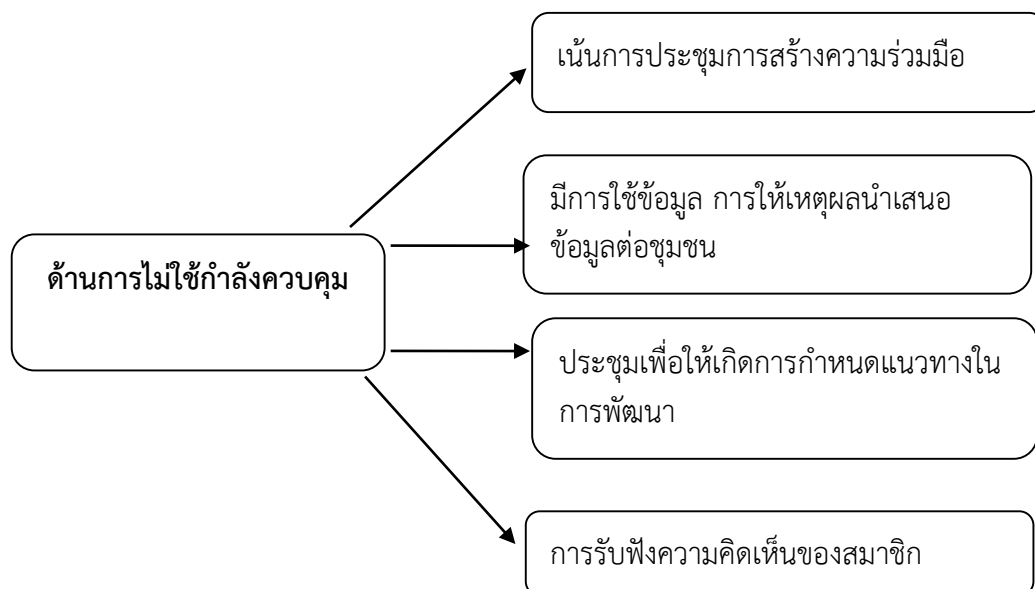
^{๑๐๘} สัมภาษณ์ นางนันทนา เมืองก้อน, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำสวย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย, ๘ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ นางสาวศิริวรรณ แก้วกวางพาน, นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ นางสาวอภิขญา ชัยบุตร, ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม อบต.อาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

๙. การประชุมในแต่ละครั้งไม่มีการใช้กำลังเข้ามาควบคุมการประชุมแต่จะใช้การปรึกษาหารือและการให้ข้อมูลบอกกล่าวถึงปัญหาที่ได้รับรวมถึงคำแนะนำที่หน่วยทหารพัฒนามาให้คำแนะนำ เพื่อแก้ไขปัญหาและบริหารกลุ่ม ให้เจริญรุ่งเรือง^{๑๑๑}

กล่าวโดยสรุป หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านการไม่ใช้กำลังควบคุม การดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อสร้างความมั่นคงของหน่วยทหารพัฒนามีลักษณะที่แตกต่างจากการดำเนินงานของหน่วยทหารทั่วไปกล่าวคือจะเน้นการประชุม การสร้างความร่วมมือทดแทนการควบคุม มีการใช้ข้อมูล การให้เหตุผลนำเสนอข้อมูล ต่อชุมชน ซึ่งที่ผ่านมาจะเน้นการประชุมการสร้างความร่วมมือ ประชุมเพื่อให้เกิดการกำหนดแนวทางในการพัฒนา และสร้างความร่วมมือ จุดสำคัญ ใช้คุณธรรม ใช้หลักธรรม การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกมาเป็นแนวทางในการจัดการประชุมเพื่อให้เกิดความสามัคคีและปรองดองร่วมกันดังแผนภาพที่ ๔.๙

แผนภาพที่ ๔.๙ การไม่ใช้กำลังควบคุม

๔.๓.๖ วิเคราะห์หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านการให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นด้านการให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากรที่ใช้ในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. การดำเนินการตามหลักจริยธรรมเน้นการประชุมเป็นจุดเริ่มต้นเป็นการเคารพต่อองค์ความรู้สถานที่และทรัพยากรที่ชุมชนมีอยู่ แม้ว่าการดำเนินงานต่างๆ ทหารพัฒนาสามารถดำเนินการและสร้างความมั่นคงได้ด้วยกำลังของทหารเองแต่ทหารเลือกที่จะใช้การนำเสนอองค์ความรู้ผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับรวมถึงการจัดการทรัพยากรที่ตรงกับปัญหาและความต้องการ

^{๑๑๑}สัมภาษณ์ นายจัด ใจเย็น, กำนันตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

ของประชาชนมาจัดประชุมเพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาสร้างความมั่นคงของชาติเหล่านี้เป็นรูปแบบและวิธีการที่หน่วยทหารพัฒนาดำเนินการอย่างต่อเนื่อง^{๑๑๒}

๒. การพัฒนาตามหลักอปริหานิยธรรมการจัดประชุมหรือการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทรัพยากรที่อยู่ในวัดทรัพยากรที่อยู่ในชุมชนรวมถึงทรัพยากรของหน่วยทหารมีความจำเป็นและมีความสำคัญการระดมความคิดการเชื่อมโยงทรัพยากรต่างๆ รวมถึงองค์ความรู้ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาองค์ความรู้ของประชาชนองค์ความรู้ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญต่อการนำเข้าสู่การประชุมการจัดทำแผนงานเพื่อให้เกิดการพัฒนางานต่างๆร่วมกันรวมถึงหน่วยทหารพัฒนาที่เข้ามาพัฒนาในพื้นที่ ส่วนต่างๆที่เข้าร่วมประชุมต้องให้การสนับสนุนบำรุงรักษาดูแลเพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อยอดต่อไป^{๑๑๓}

๓. แนวทางในการพัฒนาและสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยทหารพัฒนาจะให้ความสำคัญต่อองค์ความรู้สถานที่และทรัพยากรที่มีอยู่ผลจากการพัฒนาแหล่งน้ำการพัฒนาพื้นที่ขุดสระน้ำเพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน หน่วยทหารพัฒนาจัดให้มีการประชุมและการแสดงความคิดเห็นข้อมูลที่หลากหลายรับฟังประชาชนรวมถึงการนำเสนอข้อมูลให้ประชาชนได้เข้าใจถึงผลกระทบและประโยชน์ที่ได้รับทำให้องค์ความรู้และการมีส่วนร่วมเกิดขึ้น^{๑๑๔}

๔. การจัดประชุมของหน่วยทหารพัฒนาในแต่ละครั้ง หน่วยทหารพัฒนาจะให้ความสำคัญต่อข้อมูลที่มีอยู่ในชุมชนจะรับฟังข้อเสนอแนะจากชุมชนที่เข้าร่วมประชุมเป็นการเคารพในองค์ความรู้และการใช้ทรัพยากรต่างๆในชุมชนจะมีการแลกเปลี่ยนและการลงสำรวจพื้นที่ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานราชการในพื้นที่เพื่อให้เกิดการใช้สถานที่และทรัพยากรเกิดประโยชน์สูงสุด ลักษณะเหล่านี้เป็นภาพที่ประชาชนในพื้นที่ได้เห็นและสัมผัสได้ถึงการสร้างความมั่นคงของชาติในการเคารพต่อองค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนของหน่วยทหารพัฒนา^{๑๑๕}

๕. หน่วยทหารพัฒนาจะมีการเข้ามาสำรวจพื้นที่ก่อนดำเนินโครงการต่างๆมีการปรึกษาร่วมกันกับประชาชนในพื้นที่ผู้นำชุมชนเพื่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรและลดความสูญเสียของพื้นที่ทางการเกษตรที่ประชาชนครอบครองอยู่รวมถึงพื้นที่สาธารณะที่ประชาชนใช้ร่วมกันแสดงถึงการให้เกียรติซึ่งกันและกันของหน่วยทหารพัฒนาที่ต้องการเข้ามาพัฒนาพื้นที่ให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง^{๑๑๖}

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ พระครูภูวธรรมนิเทศก์, วัดเอราวัณพัฒนาราม ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ พระครูภาวนาวีรวัตร ภูริปัญโญ, เจ้าอาวาสวัดโพนทอง ตำบลน้ำพูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ นายเศรษฐกร ชวกิจจโกทาสิน, นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.อาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ นางสาวอนุสรรา ชาวเชียงตุง, ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๖} สัมภาษณ์ นางนันทนา เมื่องก้อน, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำสวย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย, ๘ เมษายน ๒๕๖๓.

๖. การพัฒนาของกลุ่มของหน่วยทหารพัฒนานั้นหน่วยทหารพัฒนาจะรับฟังข้อเสนอแนะและความรู้ที่สมาชิกกลุ่ม นำเสนอรวมถึงเกี่ยวกับสถานที่ดำเนินการทรัพยากรที่ใช้ จะถูกนำมาประชุมเพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาร่วมกัน ผลที่เกิดขึ้น จึงเป็นที่ยอมรับของสมาชิกกลุ่มและสนับสนุนการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน^{๑๑๗}

๗. ประชาชนที่เข้าร่วมกลุ่มเลี้ยงโคส่วนมากเป็นผู้ที่มีความรู้มีน้อยแต่ก็มีสถานที่ส่วนไหนนำมาเป็นทุนเข้าร่วมดำเนินโครงการกับหน่วยทหารพัฒนาและหน่วยทหารพัฒนาก็ได้เข้ามาสนับสนุนนำวิทยากรมาให้ความรู้ช่วยให้กลุ่มสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้และมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการเลี้ยงโคช่วยให้มีเงินเก็บ^{๑๑๘}

๘. สมาชิกในที่ประชุมบางท่านมีประสบการณ์จะให้คำแนะนำแก่สมาชิกคนอื่นๆ มีการถ่ายทอดประสบการณ์และสนับสนุนทรัพยากรที่มีอยู่เช่นหญ้า ยาสิ่งของที่จำเป็นที่สามารถแบ่งปันกันได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นสิ่งสำคัญทุกครั้งเพื่อทำกิจกรรมกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม^{๑๑๙}

๙. การให้ความรู้ ของหน่วยทหารพัฒนาและวิทยากรที่เข้ามาให้คำแนะนำสมาชิกจะเคารพและรับฟังควบคู่กับการปฏิบัติตามส่งผลให้กลุ่มสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ เกิดเป็นผลกำไรมีปริมาณของวัวเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี^{๑๒๐}

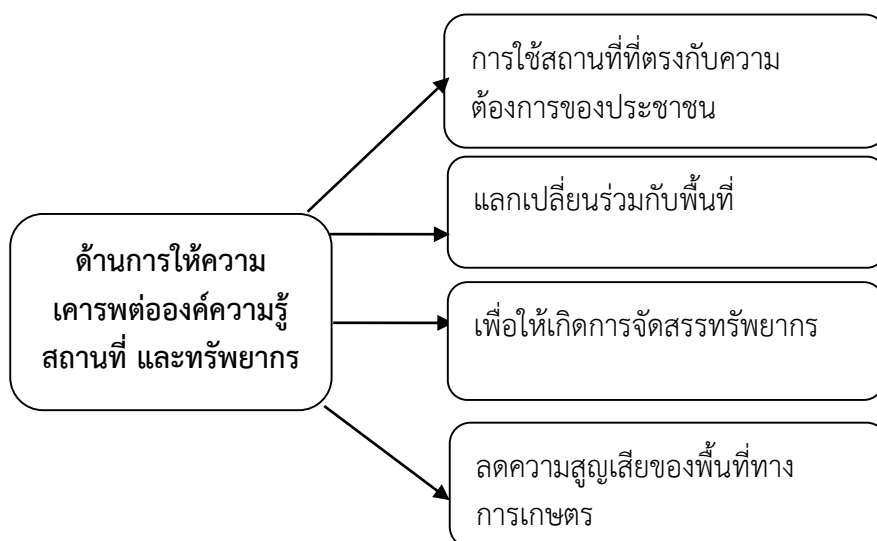
กล่าวโดยสรุป หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านการให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาใช้วิธีการนำเสนอองค์ความรู้ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากร การใช้สถานที่ที่ตรงกับความต้องการของประชาชน มุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งน้ำ พัฒนาพื้นที่ขุดสระน้ำ รับฟังข้อเสนอแนะจากชุมชนที่เข้าร่วมประชุมเป็นการเคารพในองค์ความรู้และการใช้ทรัพยากรต่างๆ ในชุมชน เกิดการแลกเปลี่ยนร่วมกับพื้นที่ ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรและลดความสูญเสียของพื้นที่ทางการเกษตรที่ประชาชนครอบครองอยู่ ดังแผนภาพที่ ๔.๑๐

^{๑๑๗}สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ชันทะศิริ, นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๘}สัมภาษณ์ นายพนม นันทะคำ, ผู้ใหญ่บ้านบูนม ตำบลบูนม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย, ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๙}สัมภาษณ์ นางสาวศิริวรรณ แก้ววงพาน, นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๐}สัมภาษณ์ นายไพโรจน์ เชื้อคำเพ็ง, รอง นายก อบต.อาฮี ตำบลอาฮี อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๑๐ การให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร

๔.๓.๗ วิเคราะห์หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันในชุมชน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นด้านการให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกัน ในชุมชนที่ใช้ในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. หน่วยบัญชาการทหารพัฒนานำความร่วมมือมาสร้างภูมิคุ้มกันชุมชน รูปแบบการสร้าง ความมั่นคง ได้แก่ การสร้างเส้นทางคมนาคม ถนนลูกรังถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตตามหมู่บ้าน หน่วยงานในพื้นที่เสนอมา การจัดหาน้ำกินน้ำใช้ น้ำอุปโภคและมิน้ำเพื่อการเกษตรก็จะเป็นเรื่องการ ขุดสระน้ำ สร้างสถานที่กักเก็บน้ำคร้วเรือน การทำประปาหมู่บ้าน แหล่งจัดเก็บน้ำฝน งานที่เกี่ยวข้อง กับงานส่งเสริมอาชีพ กลุ่มทอผ้า,กับกลุ่มเลี้ยงโค ส่งเสริมรายบุคคลเป็นการส่งเสริมระดับครัวเรือนใน เรื่องของการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ได้มอบต้นไม้ แนะนำการเลี้ยงไก่เลี้ยงปลา การดำเนินงาน ต่างๆเน้นประชุมชี้แจง สร้างความร่วมมือ เกิดเป็นภูมิความรู้ที่หน่วยทหารพัฒนาสร้างขึ้น เพื่อพัฒนา ประเทศพัฒนาชาติ พัฒนาครอบครัว หลักธรรมทั้ง ๗ ประการ ได้แก่ ๑. จัดประชุม และหารือกันเพื่อ แลกเปลี่ยนความรู้เป็นนิตย ๒. การประชุมต้องให้หมู่คณะมีพร้อมเพรียงกัน รวมถึงการเลิกประชุม และการทำกิจอันสมควรให้พร้อมเพรียง ๓. มีมติในสิ่งใหม่ และข้อบัญญัติไม่ขัดหรือดัดรอน ข้อบัญญัติก่อน พร้อมยอมรับ ๔. ให้เคารพนับถือคำกล่าวของผู้อาวุโสหรือประธานที่ประชุม ๕. ไม่ ล้วงละเมิดทางใจ ใช้อำนาจข่มสมาชิกในที่ประชุม ๖. ให้ความเคารพ และสักการะ รวมถึงการบูรณะ เจดีย์หรือพุทธสถานที่ปลูกสร้างไว้ ๗. ให้การสงเคราะห์ และอุปการะแก่สงฆ์ทั้งหลาย หลักธรรมและ

หลักการทั้ง ๗ เป็นหลักธรรมและหลักการเพื่อให้เกิดความสามัคคีปรองดอง เกิดความร่วมมือ
ดำเนินงานโครงการต่างๆร่วมกัน^{๑๒๑}

๒. ความร่วมมือความสามัคคีจึงเป็นภูมิคุ้มกันที่สำคัญที่ทำให้การดำเนินงานของหน่วย
ทหารพัฒนาเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเกิดประโยชน์สูงสุดรวมถึงหลังสิ้นสุดโครงการแล้วประชาชนให้
ความร่วมมือดำเนินกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง สามารถใช้ชีวิตและดำรงชีวิตภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจ
พอเพียง ลดการย้ายถิ่นฐาน เกิดเป็นความมั่นคงของชุมชนและของชาติต่อไป^{๑๒๒}

๓. หลักอุปถัมภ์ธรรมเป็นหลักการที่นำมาซึ่งการสร้างร่วมมือของหน่วยทหาร
พัฒนาและชุมชนจะทำให้เกิดภูมิคุ้มกันในชุมชนประชาชนสามารถดำรงชีวิตและพึ่งพาตนเองได้
ภายใต้การสนับสนุนและการจัดกิจกรรมบางประการ ในสิ่งที่ชุมชนขาดหายไปภูมิคุ้มกันที่เกิดขึ้นเกิด
จากความร่วมมือของประชาชนเป็นหลัก ประชาชนมีการนำทรัพยากรในท้องถิ่นนำทรัพยากรของ
ชุมชนรวมถึงทรัพยากรของหน่วยงานมาแนะนำเสนอต่อหน่วยทหารพัฒนาหน่วยทหารพัฒนาก็เข้ามา
พัฒนาเพื่อให้เกิดความมั่นคงในชุมชนนำไปสู่ความมั่นคงของชาติจะเห็นได้ว่าความร่วมมือระหว่าง
ชุมชนหน่วยงานหน่วยทหารพัฒนาเป็นภูมิคุ้มกันที่เกิดขึ้นทำให้ประชาชนอยู่ดีมีความสุขครอบครัวมี
ความสุขวัดได้รับการสนับสนุนจากประชาชนเพราะประชาชนมีความสุขมีรายได้มีอาชีพส่วนหนึ่งเกิด
จากการสนับสนุนของหน่วยทหารพัฒนาในการสร้างถนนหนทาง ทำให้การเดินทางไป-มาสะดวก
สนับสนุนให้มีน้ำสะอาดบริโภคสนับสนุนให้มีแหล่งน้ำในการสร้างอาชีพสร้างรายได้พึ่งพาตนเองได้ใน
ท้องถิ่นความร่วมมือนี้จึงเกิดเป็นภูมิคุ้มกันตนเองของชุมชนจะเห็นได้จากช่วงวิกฤตสถานการณ์
Covid-๑๙ ชุมชนเมืองได้รับผลกระทบสิ่งที่ทำให้อยู่ไม่ได้คือการขาดอาหารขาดน้ำ แต่สำหรับชุมชนที่
ได้รับการพัฒนาแหล่งน้ำสร้างอาหารสามารถพึ่งพาตนเองได้^{๑๒๓}

๔. ความร่วมมือสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชนจะเห็นได้ว่าหน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามา
พัฒนาพื้นที่ประชาชนต่างๆ ในชุมชนมีการรวมกลุ่มพัฒนาพื้นที่และใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจ
พอเพียงมีความร่วมมือระหว่างสมาชิกในชุมชนด้วยกันมีความร่วมมือระหว่างสมาชิกในครอบครัวทำ
ให้เกิดการสร้างรายได้และสร้างทรัพยากรอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชนมีการใช้น้ำและ
บำรุงรักษาแหล่งน้ำรวมถึงระบบน้ำต่างๆ ที่หน่วยทหารพัฒนาได้มาสร้างไว้ ทำให้ความร่วมมือนั้นช่วย
ดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรที่มีอยู่และขยายผลทำให้เกิดผลผลิตต่างๆ งอกงามขึ้นมีส่วนพืชผักผลไม้ต่างๆ
ที่หน่วยทหารได้เข้ามามอบให้ การพัฒนาแหล่งน้ำสามารถนำน้ำมาใช้ประโยชน์สร้างแหล่งอาหาร
สร้างมูลค่าให้เกิดขึ้นทำให้ชุมชนมีภูมิคุ้มกันสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง^{๑๒๔}

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ พระครูภาวนาวิริวัตร ฐิริปัญญา, เจ้าอาวาสวัดโพหนอง ตำบลน้ำพูน อำเภอท่าลี่ จังหวัด
เลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๒} สัมภาษณ์ พระครูภูริธรรมนิเทศก์, วัดเอราวัณพัฒนาราม ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ
จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๓} สัมภาษณ์ นางสาวอภิขญา ชัยบุตร, ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม อบต.อาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัด
เลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ นางนันทนา เมื่องก้อน, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำสวย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย,
๘ เมษายน ๒๕๖๓

๕. โครงการต่างๆ ของหน่วยทหารพัฒนาที่สร้างขึ้นให้แก่ประชาชนการสร้างพัฒนาแหล่งน้ำการจัดทำระบบประปาการสร้างกลุ่มอาชีพ การทำให้โรงเรียนวัดชุมชนมีน้ำสะอาดไว้บริโภค ประชาชนมีการช่วยกันดูแลและรักษาสิ่งทีหน่วยทหารพัฒนาสร้างไว้แสดงถึงความร่วมมือที่หน่วยทหารพัฒนาสร้างขึ้นเกิดเป็นภูมิคุ้มกัน ให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและต่อยอดกิจกรรมต่างๆเกิดเป็นภูมิป้องกันตนเองของประชาชนสร้างประชาชนให้มีความสุขเหมือนกับร่างกายเมื่อร่างกายมีภูมิคุ้มกันร่างกายก็จะแข็งแรงเช่นเดียวกัน ประชาชนสร้างความร่วมมือกับหน่วยทหารต่างคนต่างสนับสนุนซึ่งกันและกันทำให้เกิดความมั่นคงในชุมชนมีความสุข มีความสบายใจประเทศชาติก็เกิดความมั่นคงตามมา^{๑๒๕}

๖. ชุมชนที่ได้รับการพัฒนาและสนับสนุนจากหน่วยทหารพัฒนาจะสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขการเดินทางก็เดินทางด้วยความสะดวกเคยขาดแคลนแหล่งน้ำก็มีแหล่งน้ำให้ได้ใช้ประโยชน์ขาดน้ำดื่มที่สะอาดก็มีน้ำดื่มที่สะอาดไว้บริโภคทำให้ความสุขเกิดขึ้นในชุมชนเป็นภูมิคุ้มกันที่ประชาชนสัมผัสได้ การดำเนินการภายใต้ความร่วมมือและการสานต่อของหน่วยทหารพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนมีความมั่นคงมีการออมเงินไว้ในชุมชนนับเป็นผลการดำเนินการที่แสดงถึงความมั่นคงในชีวิตของประชาชนในระดับฐานรากภายใต้วิถีชีวิตแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง^{๑๒๖}

๗. ภูมิคุ้มกันที่เกิดขึ้นกับชุมชนเป็นรายได้ที่เกิดขึ้นจากน้ำพักน้ำแรงของสมาชิกในชุมชน มีอาชีพทำการเกษตรมีการเลี้ยงโคเป็นเงินเก็บ มีการเลี้ยงดูลูกหลาน ไม่ต้องย้ายถิ่นฐานไปทำงานต่างถิ่นสามารถทำงานได้ตามอัตภาพโดยการร่วมมือร่วมแรงกับสมาชิกในชุมชน ทำให้รู้สึกชีวิตมีความมั่นคง แม้ว่าจะมีอายุที่มากขึ้นแต่ก็สามารถสร้างงานสร้างรายได้รู้สึกที่ตนเองมีคุณค่าและมีความสุข^{๑๒๗}

๘. ความร่วมมือเป็นสิ่งสำคัญเมื่อต้องทำงานร่วมกันภายในกลุ่มและทำงานร่วมกับหน่วยทหารพัฒนาหากขาดความร่วมมือกันในการทำงานต่างๆ ก็จะไม่ประสบความสำเร็จ^{๑๒๘}

๙. ความร่วมมือความสามัคคีเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้กลุ่มเติบโต มีจำนวนว้วเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี สร้างความมั่นใจแก่สมาชิก และหน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาติดตามและสนับสนุน เป็นระยะระยะ^{๑๒๙}

๑๐. การพัฒนาของหน่วยทหารพัฒนามีบทบาทในการ พัฒนาในเชิงพื้นที่ ซึ่งไม่ซ้ำซ้อนกับงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล แต่จะสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน การประสานงาน ทั้งนี้

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ นายเศรษฐกรณ์ ขวักจัจโคทาลิน, นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.อาฮี อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ นายไพโรจน์ เชื้อคำเพ็ง, รอง นายก อบต.อาฮี ตำบลอาฮี อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ นางสาวศิริวรรณ แก้ววงพาน, นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ นายประพาล ศิริพรวงศ์สกุล, ผู้ใหญ่บ้านกกก้านเหลือง ตำบลท่าลี่ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ชันทะศิริ, นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลมีข้อจำกัดในการพัฒนาหลายด้านรวมถึงการจัดหางบประมาณ การที่หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาพัฒนา สร้างถนนช่วยอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมีการจัดทำเวทีประชาชนเพื่อค้นหา ความต้องการของประชาชนรวมถึงการเข้ามาสนับสนุน พัฒนาแหล่งน้ำสร้างอาชีพ เป็นการหนุนเสริมหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ องค์การบริหารส่วนตำบลก็สามารถเข้าไปสนับสนุนและประสานงานต่อหน่วยทหารพัฒนาได้^{๑๓๐}

๑๑. หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาพัฒนา ในพื้นที่ตำบลอาฮีอำเภอท่าลี่หลายรูปแบบทั้งในรูปแบบการสร้างถนนหนทางเพื่อให้ประชาชนเดินทางสะดวก รวมถึงการเข้ามาส่งเสริมประชาชนในลักษณะของกลุ่มอาชีพให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพ ที่ส่งเสริมจากพื้นฐานการดำรงชีวิตของประชาชนเช่นส่งเสริมกลุ่มทอผ้าส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานทำให้ประชาชนมีรายได้เสริมและลดรายจ่ายจากการปลูกผักสวนครัวการรับมอบพันธุ์ปลาเพื่อขยายปลาในแหล่งน้ำธรรมชาติที่หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาขุดสระทำให้เกิดการต่อยอดในหลายๆรูปแบบ^{๑๓๑}

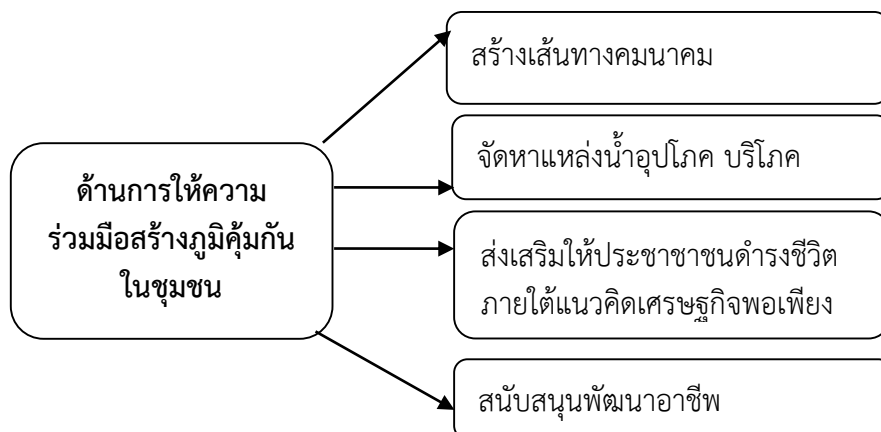
๑๒. การดำเนินโครงการเกษตรผสมผสานของหน่วยทหารพัฒนาและองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลยนั้นมีลักษณะของการทำงานประสานซึ่งกันและกันแต่ว่ากลุ่มที่เข้าไปสนับสนุนนั้นจะเป็นกลุ่มเดียวกันแต่การสนับสนุนจะแตกต่างกันในรูปแบบและเทคนิค องค์การบริหารส่วนตำบลจะใกล้ชิดกับประชาชนแต่เงินงบประมาณสนับสนุนหรือการสนับสนุนทางด้านการขุดสระหรือการสนับสนุนการทำงานในลักษณะของภาพรวม องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถดำเนินการได้จำเป็นจะต้องอาศัยหน่วยทหารพัฒนาเข้าร่วมดำเนินการก่อนจากนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจะเข้าไปติดตามดูแลและส่งเสริมเป็นระยะ เช่นหน่วยทหารพัฒนาจะเข้าไปดำเนินการขุดสระและส่งเสริมให้ประชาชนรวมกลุ่มและจัดกิจกรรมดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ ประชาชนที่มีความต้องการในบางประการเช่นต้องการเงินสนับสนุนในการแปรรูปหรือการทำเกษตรสำหรับการดำรงชีพเพื่อให้เกิดการมีสุขภาพที่ดีก็สามารถรวมกลุ่มกันและนำโครงการมาขอต่อยอดกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้ แต่การขุดสระหรือการสนับสนุนเส้นทางขนส่งสินค้าสิ่งเหล่านี้เกินขีดความสามารถของหน่วยงาน อบต. จึงจำเป็นจะต้องให้หน่วยทหารพัฒนาได้ดำเนินการก่อน^{๑๓๒}

กล่าวโดยสรุป หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันชุมชน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนานำความร่วมมือมาสร้างภูมิคุ้มกันชุมชน รูปแบบการสร้างความมั่นคง ได้แก่ การสร้างเส้นทางคมนาคม ถนนลูกรัง ถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตตามที่ชุมชนหน่วยงานในพื้นที่เสนอมมา การจัดหาน้ำกินน้ำใช้ น้ำอุปโภค และมีน้ำเพื่อการเกษตรก็จะเป็นเรื่องการขุดสระน้ำ สร้างสถานที่กักเก็บน้ำสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกในชุมชนส่งเสริมให้ประชาชนดำรงชีวิตภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำเวทีประชาชนเพื่อค้นหาความต้องการของประชาชนรวมถึงการเข้ามาสนับสนุนพัฒนาอาชีพ ดังแผนภาพที่ ๔.๑๑

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ นายอุทัย ประสมทรัพย์, กำนันตำบลน้ำพูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ นายจัด ใจเย็น, กำนันตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ นายสงกรานต์ จำรูญศิริ, ประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านปากห้วย อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๑๑ การให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันในชุมชน

ตารางที่ ๔.๙ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของวิเคราะห์หลักกรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

ประเด็น ที่	ประเด็น	ปริมาณ	
		ความถี่	รูป/คนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๑.	ด้านการประชุมอย่างต่อเนื่อง เน้นการประสานและจัดประชุมเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยทหาร ประชาชน ผู้นำชุมชนทำให้เกิดการระดมความคิดความต้องการในการแก้ไขของประชาชน	๑๐	๑, ๒, ๓, ๔, ๖, ๗, ๒๑, ๒๓, ๒๕
๒	ด้านการมีองค์ประชุมครบ เน้นให้เกิดการประชุมด้วยความพร้อมเพียง เมื่อครบองค์ประชุมจึงมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการประชุม และลงมติร่วมกัน	๙	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙
๓	ด้านการจัดทำมติร่วมกัน แนวปฏิบัติที่รับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดทำมติร่วมกันและนำมาปฏิบัติก็จะเกิดความสมัคสมานสามัคคีในการดำเนินโครงการ	๑๐	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๒๐, ๒๒

ตารางที่ ๔.๙ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของวิเคราะห์หลักธรรมในการพัฒนาการ
สร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (ต่อ)

ประเด็น ที่	ประเด็น	ปริมาณ	
		ความถี่	รูป/คนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๔	ด้านการให้การยอมรับประธานและผู้อาวุโส ประธานมีส่วนสำคัญ เพราะการรวมกลุ่มนั้นประธานจะถูกคัดเลือกจากสมาชิก ประธานจะเป็นตัวแทนของกลุ่มประสานงานกับหน่วยงานภายในและภายนอกที่เข้ามาสนับสนุนกิจกรรมและโครงการ ยอมรับในตัวประธานเป็นแนวทางในการประชุมเพื่อให้เกิดการพัฒนา เชื่อมโยงความต้องการไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน	๙	๑, ๒, ๓, ๕, ๖, ๘, ๑๓, ๑๔, ๒๔
๕	ด้านการไม่ใช้กำลังควบคุม จะเน้นการประชุมการสร้างความร่วมมือ ประชุมเพื่อให้เกิดการกำหนดแนวทางในการพัฒนา และสร้างความร่วมมือ จุดสำคัญ ใช้คุณธรรม ใช้หลักธรรม การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกมาเป็นแนวทางในการจัดการประชุม เพื่อให้เกิดความสามัคคีและปรองดองร่วมกัน	๙	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๒๐
๖	ด้านการให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร นำเสนอองค์ความรู้ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากร การใช้สถานที่ที่ตรงกับความต้องการของประชาชน มุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งน้ำ รับฟังข้อเสนอแนะจาก	๑๐	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๘, ๑๑, ๒๒

ตารางที่ ๔.๙ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของวิเคราะห์หลักกรรมในการพัฒนาการ
สร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (ต่อ)

ประเด็น ที่	ประเด็น	ปริมาณ	
		ความถี่	รูป/คนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๗	ชุมชนที่เข้าร่วมประชุม ร่วมกับ ชุมชนและหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ด้านการให้ความร่วมมือสร้าง ภูมิคุ้มกัน ในชุมชน สร้างความ ร่วมมือระหว่างสมาชิกในชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนดำรงชีวิต ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำเวทีประชาชนเพื่อค้นหา ความต้องการของประชาชน รวมถึงการเข้ามาสนับสนุนพัฒนา อาชีพ	๑๒	๑, ๒, ๓, ๔, ๗, ๕, ๘, ๑๓, ๑๔, ๒๐, ๒๑, ๒๒

๔.๔ นำเสนอการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหาร พัฒนา

การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ถูกเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหาร
พัฒนา และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในพื้นที่ จำนวน ๒๕ รูปหรือคน สำหรับการพัฒนาการสร้างความ
มั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนสามารถอธิบาย
สนับสนุนรวมทั้งให้ข้อคิดเห็นโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า

๔.๔.๑ การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านความพอประมาณ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นด้านความพอประมาณในการ
พัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์
ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. หน่วยทหารพัฒนาได้นำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ไปพัฒนาประชาชนตามแนวชายแดนช่วยเปิดจิตใจให้ประชาชนมีความรู้มีความ
เข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนา การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง สมัยก่อนในพื้นที่แห่งนี้ อาตมา
ได้เข้ามาอยู่ช่วงแรกๆ ประชาชนยังไม่มีความรู้ ไม่มีถนนหนทาง ปัจจุบันหน่วยทหารพัฒนาดำเนินงาน
พัฒนามากกว่า ๙๐ เปอร์เซ็นต์ อีก ๑๐ เปอร์เซ็นต์การพัฒนาลงสู่ระดับครัวเรือนหน่วยบัญชาการ
ทหารพัฒนามีส่วนช่วยสร้างความมั่นคงแห่งชาติแก่ประชาชนในลักษณะช่วยส่งเสริมการดำรงชีวิต
แบบเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมอาชีพประชาชนเน้นทำเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มทอผ้า, กลุ่มเลี้ยงโคเพื่อ

ส่งเสริมประชาชนมีรายได้เสริม ตามความสามารถของแต่ละบุคคล เป็นการเชื่อมโยงกิจกรรมในครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีเงินเก็บในรูปแบบตัววัว มูลค่าของเงินเก็บจะมากขึ้น ขึ้นอยู่กับการดูแลเลี้ยงวัวให้เติบโตเมื่อประชาชนที่เลี้ยงวัวมีเงินเก็บก็นับเป็นหลักประกันความมั่นคงทางรายได้ มีอาชีพเสริม ความคู่กับความมั่นคงทางอาหารจากการส่งเสริมระดับครัวเรือนในเรื่องของการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง หน่วยบัญชาการทหารพัฒนามอบพันธุ์พืชโดยการมอบต้นไม้ แนะนำการเลี้ยงไก่เลี้ยงปลา มีอาหารเลี้ยงครอบครัว^{๑๓๓}

๒. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เกิดการพัฒนาต่อยอดการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีอาหาร มีน้ำ มีการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำเพื่อการดำรงชีพ ช่วยลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรบูรณาการกิจกรรมการจัดการแหล่งน้ำกับการทำกิจกรรมด้านเกษตรผสมผสานของหน่วยทหารพัฒนา ลักษณะความมั่นคง คือ ประชาชนมีน้ำบริโภค มีน้ำทำการเกษตรและประกอบอาชีพ มีอาหารบริโภค ลดรายจ่าย ลดการย้ายถิ่น มีเงินเก็บในรูปแบบเงินทุนสะสมตามธรรมชาติ สวน ไร่นา ปลูกข้าว ปลูกข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ ชีวิตที่มั่นคงก็เกิดขึ้นพออยู่ได้ตามวิถีชนบท^{๑๓๔}

๓. การดำเนินงานสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยทหารพัฒนาที่เข้ามาพัฒนาประชาชนในตำบลท่าลี่ และตำบลน้ำพูน จากการพูดคุยและสนทนากับหน่วยทหารรวมถึงผลงานเชิงประจักษ์ที่เข้ามาพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทำให้เห็นวิธีการส่งเสริมให้ประชาชนดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงใช้ชีวิตตามหลักความพอประมาณทั้งนี้เกิดจากการสนับสนุนให้ชุมชนมีแหล่งน้ำมีเส้นทางไปมาสะดวกรวมถึงเข้ามาส่งเสริมในระดับครัวเรือนให้มีการรวมกลุ่มสร้างอาชีพและสร้างรายได้ทำให้ประชาชนในระดับครัวเรือนมีอาชีพมีรายได้โดยเฉพาะมีน้ำมีอาหารไว้บริโภคเมื่อกิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปด้วยดีหน่วยทหารได้มีการขุดสระให้กับประชาชนผลของการขุดสระทำให้ระบบนิเวศมีน้ำมีปลา มีพืชพันธุ์ธัญญาหารต่างๆ ช่วยให้ประชาชนดำรงอยู่ได้ในรูปแบบของความพอประมาณสอดคล้องกับวิถีชีวิตรวมถึงได้มอบพันธุ์ไม้ สัตว์ต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตให้ประชาชนได้เลี้ยงและจัดจำหน่ายทำให้มีรายได้เข้ามาสู่ชุมชนอย่างต่อเนื่องจนเกิดการจัดการเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งต่อองค์ความรู้สู่ชุมชนมีการนำประชาชนโดยเฉพาะลูกหลานปฏิบัติตามวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงอยู่อย่างพอประมาณพอใจกับความสุขที่ได้รับ^{๑๓๕}

๔. หน่วยทหารพัฒนาเน้นการสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศโดยเข้ามาสนับสนุนให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้เช่นการสร้างเส้นทางที่อำนวยความสะดวกในการสัญจรไปมาเส้นทางเข้าสู่ทุ่งนาเพื่อให้สามารถขนผลผลิตทางการเกษตรได้อย่างสะดวกปรับปรุงสภาพถนนให้มีความปลอดภัยเหมาะแก่การใช้และอำนวยความสะดวกให้กลุ่มพ่อค้าภายนอกได้เข้าสู่พื้นที่การติดต่อราชการต่างๆ ก็เป็นไปด้วยความสะดวก สนับสนุนให้ชุมชนมีแหล่งน้ำสำหรับบริโภคมีสถานที่กักเก็บน้ำมีการจัดหาพื้นที่สะอาดไว้สำหรับดื่มและบริโภคในชุมชนโดยเฉพาะโรงเรียนมีน้ำที่มีคุณภาพให้

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ พระครูภาวนาวิรัตน์ ฐิริปัญญา, เจ้าอาวาสวัดโพหนอง ตำบลน้ำพูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ พระครูภูวธรรมนิเทศก์, วัดเอราวัณพัฒนาราม ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ นายจัด ใจเย็น, กำนันตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

นักเรียนและคณะกรรมการถึงประชาชนที่เดินทางไปทำกิจกรรมที่โรงเรียนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มกิน สิ่งเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนในชุมชนมีชีวิตที่เป็นอยู่อย่างพอเพียงดำรงชีวิตได้ไม่ขัดสนแม้ว่าค่าแรงในชุมชนอาจจะมีน้อยแต่รายจ่ายก็น้อยด้วยความสามารถที่จะดำรงชีวิตได้รวมถึงในแต่ละครอบครัวจะมี ผักในสวนครัวบริโภคซึ่งผักเหล่านั้นสะอาดและปลอดภัย ใช้เป็นวัตถุดิบในการดูแลสุขภาพในลักษณะของโภชนบำบัดได้ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนให้มีสุขภาพแข็งแรงทำให้กายก็มีความสุขใจก็มีความสุข^{๑๓๖}

๕. หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาส่งเสริมศักยภาพของประชาชนให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้ เหมาะสมกับวิถีชีวิตดั้งเดิม โดยส่งเสริมให้ประชาชนสามารถประกอบอาชีพทางการเกษตรมีน้ำสำหรับทำการเกษตรมีน้ำสำหรับบริโภค มีพันธุ์ไม้พันธุ์ปลา ในการใช้เป็นแหล่งอาหารในชุมชนมีรายได้พอประมาณที่จะเลี้ยงดูตนเองและชุมชนมีกิจกรรมทำให้เกิดเงินเก็บในชุมชนได้แก่การจัดให้มีกลุ่มทางอาชีพกลุ่มทอผ้ากลุ่มเลี้ยงโครวมถึงการให้คำแนะนำในด้านการบริหารจัดการและการต่อยอดทางกิจกรรมต่างๆ^{๑๓๗}

๖. ความพอประมาณที่เกิดขึ้นกับประชาชนซึ่งหน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาสนับสนุนให้ประชาชนได้ประกอบอาชีพทางการเกษตรและอาชีพอื่นๆตามความรู้ความสามารถตามฐานะของแต่ละครอบครัวรายได้ที่เกิดขึ้นมีความแตกต่างกันบ้างแต่ก็พออยู่ได้ที่เหมาะสมกับฐานะโดยเฉพาะการมีอาหารมีทรัพยากรทางการเกษตรที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตการทำกิจกรรมร่วมกันทำให้เกิดการพึ่งพาซึ่งกันและกันของสมาชิกในชุมชน^{๑๓๘}

๗. การดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงประชาชนในชุมชน มีรายได้พอประมาณมีอาหารบริโภคที่เหลือสามารถแบ่งปันและจำหน่ายในชุมชนชุมชนใกล้เคียงทำให้เกิดความมั่นคงในอาชีพและความมั่นคงในการดำรงชีวิต ประชาชนส่วนมากไม่ก่อหนี้ มีเงินเหลือเก็บในรูปแบบของผลผลิตทางการเกษตรในรูปแบบของการรวมกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อ เมื่อโคมีจำนวนมากขึ้นก็เท่ากับมีรายได้มากขึ้นพอที่จะเลี้ยงตัวและส่งเสริมลูกหลานให้มีความมั่นคงในอนาคต รายได้ที่เกิดขึ้นจากการจำหน่ายสินค้าประมาณวันละ ๖๐๐ ถึง ๘๐๐ บาทต่อวัน เพียงพอต่อการส่งหลานไปโรงเรียน^{๑๓๙}

๘. การส่งเสริมของหน่วยทหารพัฒนาช่วยให้ดำรงชีวิตได้พอประมาณพออยู่พอกินไม่ร่ำรวยมากแต่ก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้^{๑๔๐}

๙. การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมีรายจ่ายที่ลดลงจากการบริโภคผักและปลาที่หาได้จากแหล่งน้ำในพื้นที่ซึ่งค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของประชาชนมีจำนวนไม่มาก

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ นายไพโรจน์ เชื้อคำเพ็ง, รอง นายก อบต.อาฮี ตำบลอาฮี อำเภอดงหลวง, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ นายอุทัย ประสมทรัพย์, กำนันตำบลน้ำตุน อำเภอดงหลวง, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ นายวัตร สุขสวัสดิ์, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค บ้านโนนสว่าง ตำบลท่าลี่ อำเภอดงหลวง, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ นางลำดวน หอมทรัพย์, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (ชลประทาน) อำเภอดงหลวง, ๒ เมษายน ๒๕๖๓

^{๑๔๐} สัมภาษณ์ นายประดิษฐ์ ฐรรฆาน, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอดงหลวง, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

ทำให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียง โดยผู้นำชุมชนเป็นแกนนำในการประยุกต์ใช้การดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงปลูกผักสวนครัวดำรงชีวิตอย่างพออยู่พอกินไม่ก่อหนี้จึงทำให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมตามฐานะ และมีรายได้มีเงินเก็บจากการประกอบอาชีพอื่น ๆ เล็ก ๆ น้อย ๆ เช่นการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีหน่วยทหารพัฒนาเข้ามามอบต้นไม้ พันธุ์พืชที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตให้ประชาชนได้ปลูกเพื่อบริโภค^{๑๔๑}

๑๐. ความมั่นคงในการดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักความพอประมาณ เพราะชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่สูงการประกอบอาชีพอื่น ๆ ทำด้วยความลำบากแต่การดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมีแหล่งอาหารสามารถปลูกข้าวมีน้ำอุปโภคบริโภคตลอดทั้งปีแม้ไม่มีเงินแต่ก็มีอาหารสำหรับเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวพึ่งพาตนเองได้อย่างเหมาะสม^{๑๔๒}

๑๑. ภายในชุมชนมีการจัดกิจกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ๖ กิจกรรม มี เลี้ยงไก่ไข่ เลี้ยงหมูพื้นเมือง มีการทำประมงเลี้ยงปลา เลี้ยงปลาในกระชังเลี้ยงปลาดุกในบ่อซีเมนต์ การทำปุ๋ยหมัก ปลูกผักอินทรีย์ผักปลอดสารพิษบริโภค วิธีการแปรรูปสมุนไพรเมี่ยงสมุนไพร ทำน้ำเมี่ยงปลาร้า ผลผลิตจากการทำน้ำเมี่ยงได้รางวัล ๕ ดาว จากการเข้ามาเยี่ยมชมศูนย์เรียนรู้หน่วยทหารพัฒนาทำให้ได้รู้ถึงแนวทางการพัฒนาการเพาะพันธุ์ปลาเพาะพันธุ์กบเพื่อไปต่อยอดการดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง^{๑๔๓}

๑๒. หน่วยทหารพัฒนาได้นำ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และประยุกต์ใช้หลักอภิปรายนิยธรรม มาใช้กับโครงการศึกษาการพัฒนา น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่ภายใต้กรอบงบประมาณฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศภายในจังหวัดเลย บ.สะอาด ม.๖ ตำบลน้ำสวย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบล น้ำสวย (อบต.น้ำสวย) ประชาชนในพื้นที่บ้านสะอาดได้รับประโยชน์จากเกษตรแปลงใหญ่ รวมถึงการส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มการผลิตและการบริหารจัดการร่วมกัน ใช้หลักเหตุผลจัดการด้านการตลาด เพื่อการลดต้นทุนเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน โดยมีหน่วยงานภาครัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ส่วนขนาดพื้นที่เหมาะสมตามหลักการของเกษตรแปลงใหญ่^{๑๔๔}

๑๓. หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาส่งเสริมให้ประชาชนรวมกลุ่ม ลักษณะการเข้าพื้นที่ของหน่วยทหารพัฒนาจะเป็นการจัดเวทีประชาคมเพื่อระดมความคิดและปัญหาความต้องการและสร้างการมีส่วนร่วมกับประชาชนทำให้ประชาชนมีความร่วมมือและเป็นที่ยอมรับของประชาชนรวมถึงหน่วยงานราชการที่เข้าร่วมประชาคมทำให้ผลของการพัฒนาการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ ได้รับการ

^{๑๔๑}สัมภาษณ์ นายประवाल ศิริพรวงศ์สกุล, ผู้ใหญ่บ้านกกก้านเหลือง ตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

, ๓ เมษายน ๒๕๖๓

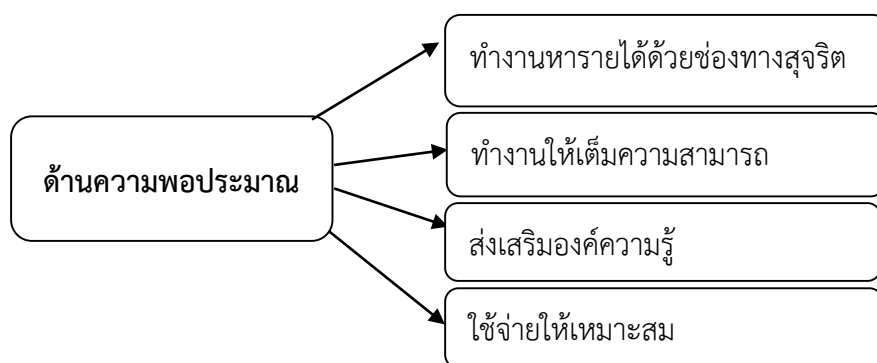
^{๑๔๒}สัมภาษณ์ นายวิทยา วันทองสุข, ผู้ใหญ่บ้านแม่ม่วง ตำบลน้ำพูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๓}สัมภาษณ์ นายสงกรานต์ จำรูญศิริ, ประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านปากห้วย อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓

^{๑๔๔}สัมภาษณ์ นางนันทนา เมืองก้อน, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำสวย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย, ๘ เมษายน ๒๕๖๓

ตอบสนองจากชาวบ้าน และ อบต. ก็ได้เข้าไปสนับสนุนต่อยอดในบางแห่งมีการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันเพื่อช่วยเหลือชาวบ้านให้มีคุณภาพชีวิตมีวิถีชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง^{๑๔๕}

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านความพอประมาณ หน่วยทหารพัฒนาได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสร้างความมั่นคงแห่งชาติแก่ประชาชนพัฒนาต่อยอดการดำรงชีวิตให้เหมาะสม ซึ่งเราควรจะมี ความพอประมาณทั้ง การหารายได้ และพอประมาณในการใช้จ่าย ความพอประมาณในการหารายได้โดยส่งเสริมสนับสนุน ให้ประชาชนรวมกลุ่มทำงานหารายได้ด้วยช่องทางสุจริต ซึ่งประชาชนในชุมชนก็ทำงานอย่างเต็ม ความสามารถ สำหรับความพอประมาณในการใช้จ่ายหน่วยทหารพัฒนา ก็จะส่งเสริมองค์ความรู้ในการ ใช้จ่ายให้เหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยหรือใช้จ่ายเกินตัว และในขณะเดียวกัน ก็ ใช้จ่ายในการดูแลตนเอง และครอบครัวอย่างเหมาะสม ดังแผนภาพที่ ๔.๑๒

แผนภาพที่ ๔.๑๒ ความพอประมาณ

๔.๔.๒ การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านความมีเหตุผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นด้านความมีเหตุผลในการพัฒนาการ สร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑. หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาส่งเสริมอาชีพประชาชนที่เท่ากับการสร้างความมั่นคงแก่ ประเทศชาติ เพราะประชาชนมีอาชีพ มีรายได้ พึ่งพาตนเองได้ ไม่ย้ายถิ่นฐาน ไม่ผิดศีล ๕ ชุมชนก็ มั่นคง ประเทศก็มั่นคง เช่น หน่วยทหารเข้ามาส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพเสริมหลังทำการเกษตร ร่วมกลุ่มทอผ้ามีอาชีพอยู่ที่บ้าน เลี้ยงบุตรหลาน ฝึบบ้าน หากเป็นผู้สูงอายุฝึบบ้าน ก็เปิดโอกาสให้ สมาชิกครอบครัวไปหารายได้นอกบ้าน ผู้สูงอายุอยู่บ้านทอผ้าเป็นการสร้างรายได้เป็นเงินสะสมช่วย สมาชิกครอบครัว การทอผ้าของผู้สูงอายุเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ออกกำลังกาย ใช้สมองสร้าง สุขภาพจิต เป็นต้น ส่วนการร่วมกลุ่มเลี้ยงโคเป็นการสร้างเสริมให้ประชาชนมีเงินเก็บในรูปแบบสัตว์

^{๑๔๕}สัมภาษณ์ นายเศรษฐกรณ์ ชวกิจจโคทาลิน, นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.อาฮี อำเภอทาลี จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓

เลี้ยง วัวโตขึ้นก็เท่ากับเงินกลุ่มมากขึ้น วัวเพิ่มขึ้นก็เท่ากับเงินกลุ่มเพิ่มขึ้น คนส่วนมากชอบออกไปทำงานสั้นเดือนเงินเหลือก็นำไปฝากเป็นเงินเก็บ ไม่ออกไปทำงานก็ไม่ได้มีเงินเก็บ กลุ่มเลี้ยงวัวปล่อยวัวออกไปกินหญ้า เรานอนอยู่บ้านวัวก็โต เราก็มียังเก็บ หากต้องการมีเงินเก็บมากก็ใส่ใจดูแลวัว บริหารจัดการกิจกรรมกลุ่มแปรรูปมูลวัว ขยายพันธุ์เพิ่มเงินก็เพิ่มมากขึ้น เหล่านี้คือ ความมีเหตุ มีผล จากการส่งเสริมอาชีพประชาชนของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาช่วยให้ประชาชนมีอาชีพมีรายได้ในชุมชน ไม่ต้องย้ายถิ่น ควบคุมรายจ่ายได้ รายจ่ายน้อยแม้รายได้น้อยก็อยู่ได้ ไม่ย้ายถิ่นชีวิตก็มั่นคง ประชาชนมั่นคง ประเทศชาติก็มั่นคง^{๑๕๖}

๒. การพัฒนาแหล่งน้ำ การส่งเสริมอาชีพที่หน่วยทหารพัฒนาเข้ามาพัฒนาประชาชนในพื้นที่เน้นกิจกรรมอบรมให้ความรู้ ลงมือปฏิบัติสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานทางการเกษตรการขุดสระน้ำ มอบพันธุ์ไม้ พันธุ์ปลา สัตว์เลี้ยง มีผลต่อการสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของประชาชน ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น คือ ค่าตอบแทน ความมีเหตุ มีผล ทำการเกษตรสามารถสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้กับตนเองแก้ไขปัญหาได้^{๑๕๗}

๓. หน่วยทหารพัฒนาได้มีการสร้างความมั่นคงให้แก่ประชาชนให้สามารถดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักความมีเหตุมีผลซึ่งดูได้จากการที่หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาสนับสนุนให้ประชาชนมีรายได้ให้สามารถพึ่งพาตนเองและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสมซึ่งหน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาสนับสนุนและช่วยเหลือเพียงบางส่วนแต่สิ่งที่จำเป็นนั้นเกิดจากการใช้จ่ายทรัพยากรที่มีอยู่และสร้างความร่วมมือกับหน่วยทหาร รวมถึงหน่วยงานอื่นๆที่มี ในชุมชนๆประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมแม้ว่าหน่วยทหารพัฒนาจากเคลื่อนย้ายกำลังออกไปแต่ประชาชนยังคงดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมีการใช้ทรัพยากรแหล่งน้ำที่ทหารได้มาสร้างให้และพัฒนาให้เกิดกิจกรรมทางการเกษตรสร้างรายได้และสร้างอาหารทำให้ประชาชนในชุมชนหน่วยงานราชการในพื้นที่ได้รับประโยชน์เป็นเหตุผลที่มีความเชื่อมโยงกันและกัน^{๑๕๘}

๔. ความมีเหตุผลตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อดูจากผลงานแล้วมีลักษณะเชื่อมโยงกันคือ หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามา ให้ข้อมูลและจัดประชุมค้นหาความต้องการในชุมชนศักยภาพของประชาชน จากนั้นก็ให้การสนับสนุนโดยเฉพาะน้ำและส่งเสริมให้เกิดมีอาชีพและรายได้ให้เกิดขึ้นในชุมชนทำให้เกิดวงจรหมุนเวียนความเชื่อมโยงเชื่อมโยงเหตุและผลที่จะสร้างชีวิตให้ประชาชนนั้นมีความสุขมีความพอเพียงตามอัตภาพความพอเพียงนั้นเป็นการดำรงอยู่ได้อย่างเหมาะสมคือมีอาหารบริโภคมีที่อยู่อาศัยที่สามารถที่จะปกป้องคุ้มครองป้องกันภัยได้สามารถที่จะเดินทางไปติดต่อหรือทำกิจกรรมได้สะดวกบนเส้นทางสาธารณะที่หน่วยทหารเข้ามาพัฒนาและปรับปรุงให้มีแหล่งน้ำสระน้ำที่

^{๑๕๖} สัมภาษณ์ พระครูภาวนาวิริวัตร ฐิริปัญญา, เจ้าอาวาสวัดโพหนอง ตำบลน้ำตุน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๗} สัมภาษณ์ พระครูกวีธรรมนิเทศก์, วัดเอราวัณพัฒนาราม ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๘} สัมภาษณ์ นายจัด ใจเย็น, กำนันตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

เป็นทรัพยากรที่สำคัญทำให้ ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำรวมถึงสัตว์เล็กสัตว์น้อยปลาเหล่านี้นี้ใช้เป็นแหล่งพักผ่อนทำให้ระบบนิเวศมีความอุดมสมบูรณ์^{๑๔๙}

๕. หน่วยทหารพัฒนามีวิธีการสร้างความมั่นคงแห่งชาติภายใต้การช่วยเหลือให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง มีการประชุมการให้เหตุผลการนำเสนอข้อมูลของชุมชนการรวบรวมข้อมูลจากชุมชนไปจัดทำแผนพัฒนาและจัดทำโครงการต่างๆ อย่างเป็นระบบเพื่อให้ชุมชนสามารถดำรงชีวิตได้เช่นการพัฒนาแหล่งน้ำการจัดหาน้ำสะอาดให้ประชาชนได้บริโภคมีสุขภาพดี รวมถึงการจัดให้มีการทำการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อให้เกิดรายได้หลายๆทางมีการรวมกลุ่ม และการระดมความคิด ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการปรึกษาหารือในการวางแผนเพื่อพัฒนาต่อยอดจากกิจกรรมที่หน่วยพัฒนานำมาให้ ลักษณะเส้นทางที่อำนวยความสะดวกการเดินทางและการเข้าถึง ของพ่อค้าในต่างถิ่นที่เข้ามาจับซื้อและขนส่งผลิตภัณฑ์ สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นภายใต้ความเชื่อมโยงอย่างมีเหตุมีผลและเป็นระบบ ช่วยสร้างความมั่นคงให้แก่ชุมชนภายใต้การดำรงชีวิตแบบพอเพียงของประชาชน^{๑๕๐}

๖. การดำรงชีวิตและการสนับสนุนโครงการของหน่วยทหารพัฒนาในการส่งเสริมให้ประชาชนประกอบอาชีพทางการเกษตรและพัฒนาอาชีพทางการเกษตรนำไปสู่การแปรรูปและทำกิจกรรมอื่นๆตามความรู้ความสามารถของตนเองเช่นการทอผ้าการรวมกลุ่มเลี้ยงโคการนำมูลโคมาแปรรูปเป็นปุ๋ยชีวภาพสนับสนุนกิจกรรมทางการเกษตรสิ่งเหล่านี้เป็นความเชื่อมโยงอย่างมีเหตุและมีผลเพราะผลที่เกิดขึ้นประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างพอเพียงพออยู่พอกิน^{๑๕๑}

๗. การดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง วิธีการเลี้ยงดูบุตรหลาน ให้ใช้ชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมปลูกผักเลี้ยงวัวทำให้มีรายได้ดูแลตนเองไม่ลำบากต้องไปทำงานต่างถิ่นรู้สึกมีความสุขกับการใช้ชีวิตในท้องถิ่นแม้ไม่รวยเหมือนคนอื่นแต่ก็มีความสุข^{๑๕๒}

๘. การเข้ากลุ่มเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมช่วยให้มีรายได้มีเงินเก็บและมองเห็นอนาคตของตนเองมีรายได้เพียงพอที่จะช่วยเหลือลูกหลานเมื่อลูกหลานขาดเงินทองก็สามารถนำโคที่มีอยู่นำไปขายช่วยเหลือลูกหลานได้^{๑๕๓}

๙. หน่วยทหารพัฒนาจะเข้ามาอธิบายและให้เหตุผลแนะนำให้ประชาชนได้ใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่ให้เกิดความเดือดร้อนหรือก่อปัญหาให้กับชุมชน^{๑๕๔}

^{๑๔๙}สัมภาษณ์ นางสาวอภิญา ชัยบุตร, ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓

^{๑๕๐}สัมภาษณ์ เรืออากาศเอกสุนันชัย ใจหมั่น, หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ สำนักงานพัฒนาภาค ๒ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ตำบลท่าสวรรค์ อำเภอนาดัง จังหวัดเลย, ๘ เมษายน ๒๕๖๓

^{๑๕๑}สัมภาษณ์ นายเศรษฐกรณ์ ชวกิจจิตทาติน, นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓

^{๑๕๒}สัมภาษณ์ นางลำดวน หอมทรัพย์, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (ชลประพาน) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓

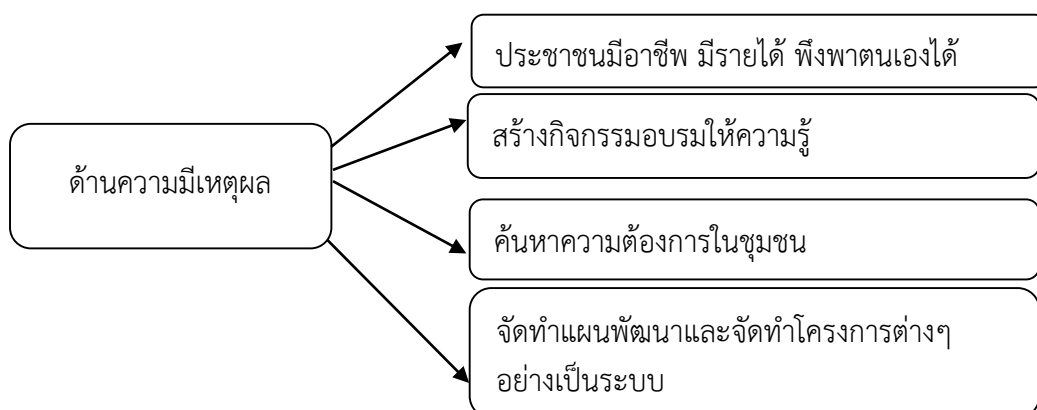
^{๑๕๓}สัมภาษณ์ นายบัวภา อาวุธ, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๔}สัมภาษณ์ นายประดิษฐ์ ฐระงาน, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

๑๐. ความมีเหตุผล เมื่อชุมชนไม่มีอาชีพต้องเดินทางเข้าไปใช้แรงงานและไปรับจ้างยังหมู่บ้านอื่นแต่เมื่อมีการพัฒนาชุมชนให้สามารถสร้างอาชีพในชุมชนมีแหล่งอาหารลดค่าใช้จ่ายก็จะสามารถพึ่งพาตนเองได้^{๑๕๕}

๑๑. การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยทหารพัฒนาได้ส่งเสริมประชาชน บ้านสะอาดตำบลน้ำสวย รวมกลุ่มทำเกษตรแปลงใหญ่และพัฒนาระบบน้ำบาดาลภายใต้การบริหารจัดการ การนำข้อมูลของชุมชนและรูปแบบการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบมาใช้ในการวางแผนการให้เหตุและผลซึ่งกันและกันทำให้การพัฒนาที่มีการขับเคลื่อนสนองต่อความต้องการของประชาชน และการลงทุนของภาครัฐเกิดการเพิ่มมูลค่าอย่างต่อเนื่องทำให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้^{๑๕๖}

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านความมีเหตุผล หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาส่งเสริมอาชีพประชาชนก็เท่ากับการสร้างความมั่นคงแก่ประเทศชาติ เพราะประชาชนมีอาชีพ มีรายได้ พึ่งพาตนเองได้ ไม่ย้ายถิ่นฐาน สร้างกิจกรรมอบรมให้ความรู้ ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จัดประชุมค้นหาความต้องการในชุมชน จัดทำแผนพัฒนาและจัดทำโครงการต่างๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ชุมชนสามารถดำรงชีวิตสนองต่อความต้องการของประชาชน และการลงทุนของภาครัฐก่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าอย่างต่อเนื่องทำให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ดังแผนภาพที่ ๔.๑๓

แผนภาพที่ ๔.๑๓ ความมีเหตุผล

๔.๔.๓ การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านการมีภูมิคุ้มกัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นด้านการมีภูมิคุ้มกันในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

^{๑๕๕} สัมภาษณ์ นายวิทยา วันทองสุข, ผู้ใหญ่บ้านแม่ม่วง ตำบลน้ำทูน อำเภอทาลี จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๖} สัมภาษณ์ นางนันทนา เมืองก้อน, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำสวย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย, ๘ เมษายน ๒๕๖๓.

๑. ภูมิคุ้มกันในตัวของคนของประชาชนจากงานส่งเสริมอาชีพ ยกตัวอย่าง กลุ่มเลี้ยงโค ผลการพัฒนาประชาชนมีภูมิคุ้มกันเกิดจากการมีรายได้ มีอาชีพ มีความสุขที่ได้ทำงานทุกวัน ไม่ต้องกลัวตกงานหรือกังวลว่าจะถูกเลิกจ้างจากพิษการแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ เพราะเกษตรกรมีอาชีพเสริมสามารถเพิ่มรายได้ในครัวเรือน มีกิจกรรมได้ปรึกษาแลกเปลี่ยนกับสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโค ส่งผลต่อการเพิ่มประชากรโคเนื้อและมีเนื้อโคเพียงพอต่อการบริโภคภายในชุมชนและในประเทศ มีพ่อค้าจากภายนอกชุมชนเข้ามาซื้อ อีกทั้งมีการดำเนินการเลี้ยงโคพร้อมนำมูลโคมาผลิตปุ๋ยคอกไว้ใช้ในครัวเรือน เกิดเป็นภูมิขยายผลลดและทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีได้ สร้างระบบการดูแลสุขภาพชุมชนขยายผลสู่กิจกรรมทางการเกษตรชุมชน สร้างรายได้ สนับสนุนการปลูกผักปลอดสารพิษสร้างสุขภาพที่ดี^{๑๕๗}

๒. หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้เข้ามาพัฒนาแหล่งน้ำเข้ามาจัดหาแหล่งน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำ สนับสนุนให้เกิดการใช้ การรักษา ประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต ลดความโกรธ ความหลง ความมกมาย ลงมือทำงานพัฒนาชีวิตตนเอง หน่วยทหารพัฒนาจัดโครงการสนับสนุนต่อยอดการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเกิดเป็นภูมิคุ้มกันจากการมีอาหารมีน้ำมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำเพื่อการดำรงชีพ ภูมิคุ้มกันจากการสร้างรายได้ การจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร ภูมิคุ้มกันพัฒนาให้ครอบครัวอยู่เย็นเป็นสุขลดการย้ายถิ่นฐานของประชาชน รวมถึงไม่สร้างความเดือดร้อนให้คนอื่น สอดคล้องกับหลักธรรมะ ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักพอเพียง สังคมจะมีความสุข มีความมั่นคง^{๑๕๘}

๓. ผลของการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยทหารพัฒนาทำให้ชุมชนส่วนใหญ่ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและมีการติดต่อกับหน่วยทหารอย่างต่อเนื่อง รวมถึงหน่วยงานราชการอื่นๆ เช่นโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามาสนับสนุนให้ประชาชนมีความมั่นคงตามวิถีชีวิตของชุมชนสามารถดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงได้ทำให้มีภูมิคุ้มกันในตัวเองประชาชน มีอาหารบริโภคตลอดทั้งปีลดค่าใช้จ่ายโดยเฉพาะค่าน้ำและค่าอาหารมีการสร้างรายได้เพิ่มขึ้นทั้งการทำการเกษตรในชุมชนตลอดจนรวมถึงการพัฒนาที่อยู่อาศัยและการออกไปทำงานนอกชุมชนได้อย่างสบายใจเพราะมีสมาชิกในครอบครัวเป็นตัวแทนดูแลครอบครัว สิ่งเหล่านี้เป็นภูมิคุ้มกันที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของหน่วยทหารพัฒนาที่เข้ามาสนับสนุนให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีจนเกิดเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีสามารถสร้างรายได้และดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม^{๑๕๙}

๔. ภูมิคุ้มกันที่เกิดจากการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยทหารพัฒนาที่เข้ามาช่วยประชาชนให้มีชีวิตที่มีความสุขความสุขในการได้อยู่กับครอบครัวความสุขที่ได้มีอาชีพมีงานทำความสุขที่เกิดจากการทำกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มต่างๆ ที่หน่วยทหารพัฒนาได้เข้ามาสร้างเสริมทำให้เกิดเป็นภูมิคุ้มกันโดยเฉพาะภูมิคุ้มกันทางด้านความรู้ในหมู่บ้านมีกิจกรรมส่งเสริมการดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงหน่วยทหารเข้ามาอบรมหน่วยงานราชการเข้าไปหนุนเสริมประชาชน

^{๑๕๗} สัมภาษณ์ พระครูภาวนาวิรัตน์ ฐิริปัญญา, เจ้าอาวาสวัดโพหนอง ตำบลน้ำพุ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓

^{๑๕๘} สัมภาษณ์ พระครูภูริธรรมนิเทศก์, วัดเอราวัณพัฒนาราม ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓

^{๑๕๙} สัมภาษณ์ นายจัด ใจเย็น, กำนันตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓

สามารถทำกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ ประชาชนในชุมชนและประชาชนในชุมชน ได้มาเรียนรู้วิถีเศรษฐกิจพอเพียงองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นทำให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนการจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อให้ชุมชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ไม่ต้องย้ายถิ่นฐานไม่ต้องสร้าง ความขัดแย้งในลักษณะที่ประชาชนต่างให้ความร่วมมือพึ่งพาซึ่งกันและกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันและสามารถที่จะสร้างงานสร้างอาชีพได้ในชุมชน^{๑๖๐}

๕. ภูมิคุ้มกันในตัวของชุมชนเกิดจากการทำกิจกรรมต่างๆมีรายได้มีอาชีพและการดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างรายได้และอาชีพนั้นไม่มีการเคลื่อนย้ายไปทำงานยังต่างถิ่นแต่นำทรัพยากรที่มีอยู่สวนไร่นาแหล่งน้ำความร่วมมือในชุมชน มาดำเนินการจนเกิดเป็นแหล่งอาหารที่หาได้ในชุมชนน้ำสะอาดบริสุทธิ์ที่มีอยู่ อย่างพอเพียงให้ชุมชนได้บริโภคหน่วยงานต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆได้รวมถึง รายได้และความผาสุกของการอยู่ร่วมกันสิ่งเหล่านี้เป็นภูมิคุ้มกันที่ชุมชน ได้ดำเนินการร่วมกับการสนับสนุนของหน่วยทหารพัฒนา^{๑๖๑}

๖. ภูมิคุ้มกันที่เกิดขึ้นหลังการเข้ามาพัฒนาของหน่วยทหารพัฒนาทำให้ประชาชนมีอาชีพ มีกิจกรรมตามวิถีชีวิตโดยเฉพาะการประกอบอาชีพ ทางการเกษตรการทำไร่สวนผสมการมี ทรัพยากรไว้บริโภคไม่เดือดร้อนมีแหล่งน้ำแหล่งอาหารและสามารถส่งให้ลูกหลานได้ศึกษาเล่าเรียนมี สุขภาพที่แข็งแรง สิ่งเหล่านี้เป็นภูมิคุ้มกันที่เกิดขึ้นภายในชุมชนชุมชนมีความสมัครสมานสามัคคี ภายใต้กิจกรรมกลุ่มเช่นกลุ่มเลี้ยงโคจะมีการระดมความคิดมีการปรึกษาหารือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นก็ แบ่งปันด้วยความยุติธรรมการเลี้ยงโคมีการขยายผลอย่างต่อเนื่องผลที่ออกมากลายเป็นเงินเก็บและเป็นมรดก^{๑๖๒}

๗. ที่ส่งต่อไปถึงลูกหลานแม้ว่าจะมีอายุมากแต่ก็สามารถที่จะเลี้ยงโคสร้างรายได้เก็บไว้ให้ ลูกหลานไม่ต้องเป็นหนี้เป็นสินหรือเดินทางไปทำงานต่างถิ่น^{๑๖๓}

๘. ภูมิคุ้มกันที่เกิดขึ้นจากการที่หน่วยทหารพัฒนาเข้ามาสนับสนุนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ดูแลสมาชิกในครอบครัวได้เลี้ยงลูกหลานได้เวลาว่างมีงานบุญก็เข้าไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรมงานบุญวัน พระ^{๑๖๔}

^{๑๖๐} สัมภาษณ์ นายเศรษฐกรณ์ ขวกิจจโคทาลิน, นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.อาฮี อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓

^{๑๖๑} สัมภาษณ์ นางสาวอภิขญา ชัยบุตร, ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม อบต.อาฮี อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓

^{๑๖๒} สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ชันทะศิริ, นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓

^{๑๖๓} สัมภาษณ์ นางสาวศิริวรรณ แก้วกวางพาน, นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓

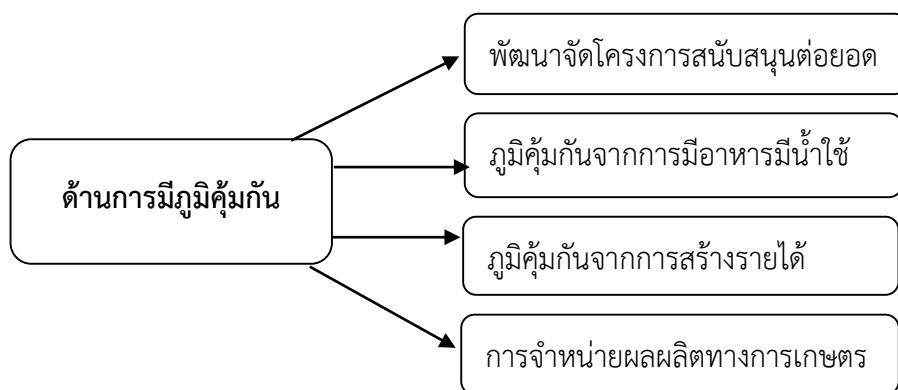
^{๑๖๔} สัมภาษณ์ นางลำดวน หอมทรัพย์, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (ชลประพาน) อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓

๙. การมีอาชีพและมีรายได้เก็บที่เกิดจากการเลี้ยงวัววัวเพิ่มมากขึ้นเป็นหลักค่าประกันได้ว่าจะมีเงินฉุกเฉินนำไปค้ำประกันกับ ธกส. หรือนำไปขายเพื่อ แก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในยามขาดแคลนในอนาคต^{๑๖๕}

๑๐. การดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงชาวบ้านสามารถที่จะทำกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวันได้อย่างครบวงจรมีการปลูกผักเลี้ยงปลารวมกลุ่มหรือจัดกิจกรรมกลุ่มในการเลี้ยงวัวเลี้ยงหมูก็จะช่วยให้เกิดรายได้เสริมสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้^{๑๖๖}

๑๑. จากการที่หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาช่วยส่งเสริมการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีซึ่งมีประชาชนผู้ได้รับผลประโยชน์ จากการ พัฒนา น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่ บ้านสะอาด ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย มีผู้ได้รับผลประโยชน์ ไม่น้อยกว่า ๙๙ ราย มีพื้นที่ ได้รับประโยชน์สามารถจัดทำเกษตรแปลงใหญ่ได้ ๗๙๑ ไร่ ผลของการดำเนินการของกลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ รายได้ของปีที่แล้ว ๑๕ ล้าน แสดงถึง ผลของการพัฒนา ประชาชนให้มีความมั่นคง ทางด้านอาหารและการสร้างอาชีพที่สามารถดำเนินการได้ด้วยตัวของชุมชนเอง ลดปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงาน และรองรับ การ ย้ายแรงงานกลับคืนถิ่นได้^{๑๖๗}

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านการมีภูมิคุ้มกัน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้เข้ามาพัฒนาจัดโครงการสนับสนุนต่อยอด การดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเกิดเป็นภูมิคุ้มกันจากการมีอาหารมีน้ำใช้เพื่อการดำรงชีพ มีภูมิคุ้มกันจากการสร้างรายได้ การจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร สิ่งเหล่านี้เป็นภูมิคุ้มกันที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของหน่วยทหารพัฒนาที่เข้ามาสนับสนุนให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีจนเกิดเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีสามารถสร้างรายได้และดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม ดังแผนภาพที่ ๔.๑๔

แผนภาพที่ ๔.๑๔ การมีภูมิคุ้มกัน

^{๑๖๕} สัมภาษณ์ นายประดิษฐ์ ฐานะงาน, ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓

^{๑๖๖} สัมภาษณ์ นายวิทยา วันทองสุข, ผู้ใหญ่บ้านแม่ม่วง ตำบลน้ำพูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓

^{๑๖๗} สัมภาษณ์ นางนันทนา เมื่องก้อน, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำสวย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย, ๘ เมษายน ๒๕๖๓

ตารางที่ ๔.๑๐ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการพัฒนาการสร้างความมั่นคง
แห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล
ด้านการมีภูมิคุ้มกัน

ประเด็น ที่	ประเด็น	ปริมาณ	
		ความถี่	รูป/คนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๑.	ด้านความพอประมาณ ประชาชนพัฒนาต่อยอดการดำรงชีวิตให้เหมาะสม ซึ่งเราควรจะมี ความพอประมาณทั้งการหารายได้ และใช้จ่าย ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มทำงานหารายได้ การใช้จ่ายให้เหมาะกับฐานะความ เป็นอยู่ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยหรือใช้จ่าย เกินตัว และในขณะเดียวกัน ก็ใช้จ่ายใน การดูแลตนเอง และครอบครัวอย่าง เหมาะสม	๑๓	๑, ๒, ๓, ๘, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๔
๒	ด้านความมีเหตุผล ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง จำกัด จัดประชุมค้นหาความต้องการใน ชุมชน จัดทำแผนพัฒนาและจัดทำ โครงการต่างๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ ชุมชนสามารถดำรงชีวิตสนองตอบ ความต้องการ และการลงทุนของ ภาครัฐก่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าทำให้ ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้	๑๑	๑, ๒, ๓, ๗, ๘, ๙, ๑๒, ๑๕, ๒๐, ๒๔, ๒๕
๓	ด้านการมีภูมิคุ้มกัน จัดโครงการสนับสนุนต่อยอด การดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เกิดเป็นภูมิคุ้มกันจากการ มีอาหารมีน้ำ ใช้เพื่อการดำรงชีพ มีภูมิคุ้มกันจากการ สร้างรายได้ การจำหน่ายผลผลิต ทางการเกษตร สิ่งเหล่านี้เป็นภูมิคุ้มกัน ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของหน่วย ทหารพัฒนาที่เข้ามาสนับสนุนให้ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี	๑๑	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๗, ๘, ๑๒, ๑๕, ๒๐, ๒๔

๔.๔.๔ ผลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

จากการศึกษาข้อมูลทางเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้นำไปสู่การสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามเพื่อประมวลผลทางสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากความคิดเห็นของแนวทางการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จากประเด็น การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้แก่ ๑. งานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม ๒. งานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ ๓. งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน ๔. งานเกษตรผสมผสาน การวิเคราะห์หลักธรรมที่ใช้สำหรับในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้แก่ หลักอปริหานิยธรรม ๗ ที่ว่าด้วย ๑. การประชุมอย่างต่อเนื่อง ๒. องค์ประชุมครบ ๓. การจัดทำมติร่วมกัน ๔. การให้การยอมรับประธาน ๕. การไม่ใช้กำลังควบคุม ๖. ให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร และ การพัฒนาสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาที่ส่งคนนำไปประยุกต์ใช้สร้างความมั่นคงในชาติ ๓ รูปแบบ ได้แก่ ๑. รูปแบบความพอประมาณ ๒. รูปแบบมีเหตุผล ๓. รูปแบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี รวมถึงผลวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์เชิงลึกค้นพบรูปการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เพื่อให้เกิดการยืนยันรูปแบบจำลองที่ได้จากการศึกษาวิจัย ยืนยันรูปแบบจำลองโดยวิธีการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑๕ รูปหรือคน สำหรับรายนามผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อเสนอแนะข้อคิดเห็น ประกอบด้วย

๑. พระเทพปริยัติเมธี, รศ.ดร.	รองอธิการบดี วิทยาลัยเขตนครสวรรค์
๒. พระราชปริชามณี, ดร.	เจ้าคณะจังหวัดเลย
๓. พระปลัดระพิน พุทธิสารโ	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์
๔. รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์
๕. รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะสังคมศาสตร์ มจร
๖. รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์
๗. รศ.ดร.รัชชพันธ์ อิศรเดช	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์
๘. ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์
๙. ผศ.พล.อ.ดร.รุจ กสิวุฒิ	กรรมการพิทักษ์คุณธรรมข้าราชการกรุงเทพมหานคร
๑๐. พล.อ.ปภิตน์ สันตินิยม	ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ กองทัพบก
๑๑. พ.อ.ณัฐพงศ์ พรหมศรี	รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาภาค ๒
๑๒. อ.ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์
๑๓. อ.ดร.บวร ชมขุนศรี	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์
๑๔. นายบุญเลิศ ลันทนา	ข้าราชการบำนาญ (อดีตนายอำเภอท่าลี่)
๑๕. นายณัฐวัฒน์ สัญहनานันท์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

๑. การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม ด้านงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ ด้านงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน และด้านงานเกษตรผสมผสาน

การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จากการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. งานพัฒนาทุกประเภทจะสำเร็จได้ นอกจากนี้ยังต้องมีใจ ใช้ปัญญา เสียสละ อดทน กตัญญู และยึดมั่นในองค์กรโดยเริ่มต้นด้วยการให้ภายใต้จิตสำนึก จิตสาธารณะ และจิตอาสา^{๑๖๘}

๒. เป็นมโนทัศน์ของรัฐบาลที่จะต้องพิทักษ์รัฐ พิทักษ์พลเมืองของรัฐต่อวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม พลังงาน สิ่งแวดล้อม ภัยคุกคาม ซึ่งหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจะต้องมีความพร้อมทั้งกำลังพลและเครื่องมือ^{๑๖๙}

๓. การพัฒนาเริ่มต้นจากการเกิดปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเส้นทางคมนาคม ปัญหาน้ำกินน้ำใช้ หรือปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของชาวบ้านในพื้นที่ การพัฒนาต่อไปก็ต้องพัฒนาให้ดีกว่าเดิมเพื่อแก้ปัญหาให้กับประชาชนซึ่งหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้ดำเนินงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม งานจัดหา น้ำกินน้ำใช้ งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน และงานเกษตรผสมผสาน^{๑๗๐}

๔. จากการมุ่งมั่นแก้ปัญหาเพื่อให้ประชาชนมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ และนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จึงได้ดำเนินงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชนในท้องถิ่นตาม ๘ แผนงานหลัก ๑.แผนงานสร้างเส้นทางคมนาคม ๒.แผนงานส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ ๓. แผนงานพัฒนาแหล่งน้ำ ๔.แผนงานพัฒนาชุมชนและสาธารณูปการ ๕.แผนงานการสาธารณสุข ๖.แผนงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ๗. แผนงานการประชาสัมพันธ์และจิตวิทยา และ ๘.แผนงานสังคมสงเคราะห์และอื่นๆ ทั้ง ๘ แผนงาน อันเป็นแผนงานหลักในการปฏิบัติงานพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาถือว่าได้กำหนดไว้ให้สามารถตอบสนองความต้องการของพี่น้องประชาชนได้อย่างครอบคลุม^{๑๗๑}

๕. นอกจากการสร้างความมั่นคงทั้ง ๔ แผนงานแล้ว แผนงานอีกหนึ่งแผนงานที่ช่วยส่งเสริมอาชีพให้กับเกษตรกรคือมิติทางด้านการตลาดและมิติทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขเกิดความยั่งยืนต่อไป

๖. การสร้างความมั่นคงของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาส่งผลโดยตรงต่อพื้นที่ ควรนำไปเป็นแผนงานในการพัฒนาในหน่วยอื่น ๆ^{๑๗๒}

^{๑๖๘} การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระเทพปริยัติเมธี, รศ.ดร., รองอธิการบดี วิทยาลัยเซตนครสวรรค์, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๖๙} การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระราชปรีชาเมธี, ดร., เจ้าคณะจังหวัดเลย, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๐} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผศ.พล.อ.ดร. รุ่ง กสิวุฒิ, กรรมการพิทักษ์คุณธรรมข้าราชการ กรุงเทพมหานคร, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๑} การสนทนากลุ่มเฉพาะ พล.อ.ดร.ปภิตัน สันตินิยม, ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ กองทัพบก, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๒} การสนทนากลุ่มเฉพาะ พ.อ.ณัฐพงศ์ พรหมศร, รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาภาค ๒, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

๗. น้กรบสีน้ำเงินจะมีความรวดเร็วในการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีความเข้มแข็ง จริงใจ ฉับไว ตอบสนองความต้องการของประชาชน ลดความซ้ำซ้อนของระเบียบและข้อกฎหมายของหน่วยงาน ภาครัฐ^{๑๗๓}

๘. งานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม งานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน และงานเกษตรผสมผสานเป็นงานตอบโจทยประชาชนในพื้นที่ ประชาชนเกิดความพึงพอใจให้การ ยอมรับน้กรบสีน้ำเงินอยู่ในใจของประชาชนในพื้นที่^{๑๗๔}

๙. การสร้างเส้นทางคมนาคม การจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การพัฒนาอาชีพ การ สนับสนุนช่วยเหลือประชาชน เป็นงานที่หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาต้องเข้าไปร่วมคิด ร่วมทำกับ หน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ รวมถึงประชาชนในพื้นที่ จากการเข้าไปพัฒนานั้นเองส่งผลให้เกิดการสร้าง งาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับประชาชน^{๑๗๕}

๒. หลักธรรมที่ใช้สำหรับในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหาร พัฒนา ด้านการประชุมอย่างต่อเนื่อง ด้านองค์ประชุมครบ ด้านการจัดทำมติร่วมกัน ด้านการให้ การยอมรับประธานและผู้อาวุโส ด้านการไม่ใช้กำลังควบคุม ด้านให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที และทรัพยากร และด้านการให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันชุมชน

หลักธรรมที่ใช้สำหรับในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จากการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. อปรีหานิยธรรมนี้เป็นหลักธรรมสำหรับใช้ในการปกครองเพื่อป้องกันมิให้การบริหารหมู่ คณะเสื่อมถอย สำหรับหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาปฏิบัติตามหลักการร่วมรับผิดชอบนำไปสู่ความ เจริญรุ่งเรืองในพื้นที่ที่เข้าไปพัฒนา^{๑๗๖}

๒. ก่อนเข้าไปดำเนินงานร่วมกับประชาชน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจะเข้าไปประชุม ประชาคมเพื่อรับทราบปัญหาของประชาชนก่อนเป็นอันดับแรก เมื่อทราบปัญหาแล้วก็จะนำมา วิเคราะห์วางแผนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ตอบโจทยตามความต้องการของ ประชาชน^{๑๗๗}

๓. หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาคำนึงถึงความต้องการที่หลากหลาย การมีส่วนร่วม และ การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ เลือกใช้ปัญญาวุฒิ และคุณธรรมจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

^{๑๗๓} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายบุญเลิศ ลันทนา, ข้าราชการบำนาญ (อดีตนายอำเภอท่าลี่), ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๔} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายณัฐวัฒน์ สัญหาธนานันท์, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลอาฮี อำเภอ ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๕} การสนทนากลุ่มเฉพาะ รศ.ดร.รัชชพันธ์ อิศรเดช, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๖} การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระเทพปริยัติเมธี, รศ.ดร., รองอธิการบดี วิทยาลัยเขตนครสวรรค์, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๗} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายณัฐวัฒน์ สัญหาธนานันท์, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลอาฮี อำเภอ ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

ตามหลักอุปทานิยธรรม ใช้กิจกรรมการประชุม การลงมติ การสร้างศรัทธา การเปิดโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาสในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการประชุมสร้างความร่วมมือและการแก้ไขปัญหา^{๑๗๘}

๔. หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจัดให้บุคลากรลงพื้นที่สร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา^{๑๗๙}

๕. การมีตัวแทนชุมชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นสามารถนำมาเป็นแนวปฏิบัติที่ต้องปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน และหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา^{๑๘๐}

๖. หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาสร้างควมมีส่วนร่วมโดยเน้นการประชุมส่งผลให้หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้รับการยอมรับจากชุมชน^{๑๘๑}

๗. การปกป้องรักษาทรัพยากรของท้องถิ่นพัฒนาสู่ความยั่งยืน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการพร้อมกับการสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ที่หน่วยทหารพัฒนาดำเนินการ ให้เกิดการพัฒนาต่อยอดสร้างความมั่นคงชุมชน^{๑๘๒}

๓. การพัฒนาสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาที่สังคมนำไปประยุกต์ใช้สร้างความมั่นคงในชาติ ด้านรูปแบบความพอประมาณ ด้านรูปแบบมีเหตุผลและด้านรูปแบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

การพัฒนาสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาที่สังคมนำไปประยุกต์ใช้สร้างความมั่นคงในชาติจากการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. ความพอประมาณ ต้องพอประมาณในทุกอย่าง โดยต้องไม่เบียดเบียนตนเอง หรือผู้อื่นให้เดือดร้อน มีเหตุผล ต้องตัดสินใจเกี่ยวกับความพอเพียงนั้นอย่างมีเหตุผล ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ต้องเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ หากประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติตามย่อมส่งผลให้เกิดความเจริญ^{๑๘๓}

^{๑๗๘}การสนทนากลุ่มเฉพาะ พ.อ.ณัฐพงศ์ พรหมศร, รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาภาค ๒, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๙}การสนทนากลุ่มเฉพาะ พล.อ.ดร.ปภินันท์ สันตินิยม, ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ กองทัพบก, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๐}การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผศ.พล.อ.ดร. รุจ กสิวุฒิ, กรรมการพิทักษ์คุณธรรมข้าราชการกรุงเทพมหานคร, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๑}การสนทนากลุ่มเฉพาะ รศ.ดร.รัชชพันธ์ อิศรเดช, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๒}การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายบุญเลิศ ลันทนา, ข้าราชการบำนาญ (อดีตนายอำเภอท่าลี่), ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๓}การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระเทพปริยัติเมธี, รศ.ดร., รองอธิการบดี วิทยาลัยเขตนครสวรรค์, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

๒. หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจะเข้ามาช่วยแนะนำให้ประชาชนเข้าใจหลักการ พออยู่ พอกินพอประมาณ หลักการดำเนินชีวิต การสร้างอาชีพ ก่อให้เกิดรายได้ ก็จะเกิดความมั่นคงให้กับชีวิต^{๑๘๔}

๓. หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจะเข้าไปให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ ให้รู้จักพึ่งพาตนเอง ใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้ความมีเหตุผลในการตัดสินใจ ในการประกอบอาชีพ ในการดำเนินชีวิต โดยใช้หลักกิจกรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมและใช้ปัญญาในการตัดสินใจ^{๑๘๕}

๔. ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีภูมิคุ้มกัน ด้วยการนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง มีความขยัน อดทน ประหยัด อดออม ด้วยการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก^{๑๘๖}

๕. การพัฒนาประเทศและการช่วยเหลือประชาชนของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ บนพื้นฐานความพอเพียง ให้ราษฎร และเศรษฐกิจฐานราก^{๑๘๗}

๖. หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าถึงแหล่งเงินทุนเปิดโอกาส ทางด้านการตลาด มีแรงงานที่มีคุณภาพ ประกอบด้วยการนำเทคโนโลยี สมัยใหม่ มาพัฒนาผลผลิต ตามภูมิปัญญาของท้องถิ่น เพื่อเกิดการพัฒนาชนบทอย่าง มั่นคง ไปสู่การนำแนวทางประชารัฐ ซึ่ง ประกอบด้วยความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน^{๑๘๘}

๗. หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาต้องใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนตามนโยบายของรัฐบาล^{๑๘๙}

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จะสำเร็จได้ต้องมีใจใช้ปัญญา เสียสละ อดทน กตัญญู และยึดมั่นในองค์กรโดยเริ่มต้นด้วยการให้ ภายใต้จิตสำนึก จิตสาธารณะ และจิตอาสา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจะต้องมีความพร้อมทั้ง งบประมาณ กำลังพล และเครื่องมือยึดมั่น หลักธรรมที่ใช้ในการพัฒนามีการประชุมอย่างต่อเนื่อง มี องค์กรประชุมครบ มีการจัดทำมติร่วมกัน มีการให้การยอมรับประธาน ไม่ใช่กำลังควบคุม ให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร และให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันชุมชน พัฒนา สังคมโดยนำไปประยุกต์ใช้สร้างความมั่นคงในชาติในรูปแบบความพอประมาณ รูปแบบมีเหตุผลและ

^{๑๘๔}การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายณัฐวัฒน์ สัญหุทธนันท์, นายกองการบริหารส่วนตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๕}การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายบุญเลิศ ลันทนา, ข้าราชการบำนาญ (อดีตนายอำเภอท่าลี่), ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๖}การสนทนากลุ่มเฉพาะ พ.อ.ณัฐพงศ์ พรหมศรี, รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาภาค ๒, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๗}การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผศ.พล.อ.ดร. รุจ กสิวุฒิ, กรรมการพิทักษ์คุณธรรมข้าราชการ กรุงเทพมหานคร, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๘}การสนทนากลุ่มเฉพาะ พล.อ.ดร.ปภิตัน สันตินิยม, ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ กองทัพบก, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๙}การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

รูปแบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หากปฏิบัติได้ย่อมส่งผลให้เกิดความมั่นคงแห่งชาติ

๔.๕ องค์ความรู้

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา” ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ด้วยการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี หลักธรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย วิเคราะห์ผลจากแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้ได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการในพื้นที่ตำบลเป้าหมายปี ๒๕๖๐, ปี ๒๕๖๑, ปี ๒๕๖๒ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ ที่รับการสนับสนุนจากหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จำนวน ๓๙๔ คน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงบรรยาย และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๒๕ รูปหรือคน และสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑๒ รูปหรือคน วิเคราะห์ และสังเคราะห์ การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา วิเคราะห์หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา และนำเสนอการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยได้องค์ความรู้ดังนี้

๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาวิจัยโดยการสำรวจ เอกสารที่เกี่ยวข้องการสัมภาษณ์ เชิงลึก และการสนทนากลุ่มเฉพาะการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาซึ่งผู้วิจัยได้องค์ความรู้ ดังแผนภาพที่ ๔.๑๕

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

<p>ด้านงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม</p> <p>๑. สร้างเส้นทางมาตรฐาน</p> <p>๒. สร้างถนนช่วยการเดินทางติดต่อกับชุมชนข้างเคียง</p> <p>๓. ปรับปรุงผิวจราจรลาดยาง</p> <p>๔. เพิ่มปริมาณการใช้ถนน</p> <p>๕. จัดทำป้ายจราจร</p> <p>ด้านงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้</p> <p>๑. สร้างแหล่งน้ำใช้บริโภคและเพื่อทำการเกษตร</p> <p>๒. จัดหาหรือพัฒนาแหล่งน้ำ</p> <p>๓. ขุดบ่อบาดาลให้มีน้ำกินน้ำใช้</p> <p>๔. พัฒนาระบบประปาหมู่บ้าน</p> <p>๕. สร้างฝายน้ำล้น</p> <p>ด้านงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน</p> <p>๑. จัดกิจกรรมอบรมความรู้ทางการเกษตรแก่ประชาชน</p> <p>๒. ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม</p> <p>๓. ส่งเสริมกลุ่มแปรรูปสร้างอาชีพในชุมชน</p> <p>๔. ส่งเสริมการรวมกลุ่มปุ๋ยชีวภาพ</p> <p>๕. ส่งเสริมงานเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>๖. ส่งเสริมอาชีพทอผ้า</p> <p>๗. ส่งเสริมการแปรรูปการเกษตร</p> <p>๘. ส่งเสริมให้เกิดกลุ่มเลี้ยงโค</p> <p>ด้านงานส่งเสริมเกษตรผสมผสาน</p> <p>๑. ส่งเสริมการปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น/ปลูกผักสวนครัว</p> <p>๒. ส่งเสริมการเลี้ยงปลาในพืชมังคัง</p> <p>๓. ส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง</p> <p>๔. สร้างระบบเส้นทางน้ำให้เข้าถึงไร่นา</p> <p>๕. ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม</p> <p>๖. สร้างเป็นแหล่งทุนและเพิ่มมูลค่าทำเกษตรแบบแปลงใหญ่</p> <p>พึ่งพาตนเอง มีรายได้ ลดรายจ่าย</p>	<p>ด้านการประชุมอย่างต่อเนื่อง</p> <p>๑. แลกเปลี่ยนความคิดเห็น</p> <p>๒. ประสานงานกับภายใน</p> <p>๓. ร่วมประชุมกับหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา</p> <p>๔. ก่อให้เกิดความร่วมมือ</p> <p>ด้านการมีองค์ประชุมครบ</p> <p>๑. มีส่วนร่วมในการประชุม/โครงการ/กิจกรรม</p> <p>๒. กรรมการดำเนินงานเข้าร่วมประชุม</p> <p>๓. เชิญกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบร่วมประชุม</p> <p>๔. ลงมติร่วมกัน</p> <p>ด้านการจัดทำมติร่วมกัน</p> <p>๑. ตัวแทนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นและจัดทำมติ</p> <p>๒. คณะกรรมการมีส่วนร่วมลงมติทุกครั้ง</p> <p>๓. นำมติไปปฏิบัติก็จะเกิดความสามัคคี</p> <p>๔. เป็นแนวปฏิบัติที่ต้องปฏิบัติตามกัน</p> <p>ด้านการให้การยอมรับประธานและผู้อาวุโส</p> <p>๑. รับฟังข้อเสนอแนะของผู้นำชุมชน</p> <p>๒. นำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุมให้เกิดการยอมรับ</p> <p>๓. ร่วมเสนอแนะแนวปฏิบัติต่อที่ประชุม</p> <p>๔. ประธานจะถูกคัดเลือกจากสมาชิก</p> <p>ด้านการไม่ใช้กำลังควบคุม</p> <p>๑. นำเสนอข้อเรียกร้องต่อที่ประชุม</p> <p>๒. ชี้แจงข้อจำกัดและความต้องการชุมชนต่อที่ประชุม</p> <p>๓. ไม่แสดงอำนาจระหว่างดำเนินการประชุม</p> <p>๔. เน้นการประชุมการสร้างความร่วมมือ</p> <p>ด้านการให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร</p> <p>๑. นำเสนอวิธีปฏิบัติต่อสถานที่</p> <p>๒. หลังการดำเนินงานนำเสนอข้อมูล</p> <p>๓. การใช้สถานที่ที่ตรงกับความต้องการของประชาชน</p> <p>๔. แลกเปลี่ยนร่วมกับพื้นที่เพื่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากร</p> <p>ด้านการให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันชุมชน</p> <p>๑. ดำเนินงานเพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันชุมชนในลักษณะพึ่งพาตนเอง</p> <p>๒. ส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรสงเคราะห์ประชาชน</p> <p>๓. ส่งเสริมให้ประชาชนใช้และรักษาหลังส่งมอบ</p> <p>๔. ส่งเสริมให้ประชาชนดำรงชีวิตภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจ</p>	<p>ด้านความพอประมาณ</p> <p>๑. แผนงานและโครงการส่งเสริมอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต</p> <p>๒. แผนงานและโครงการส่งเสริมใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นร่วมกัน</p> <p>๓. แผนงานและโครงการช่วยมีความเป็นอยู่อย่างเหมาะสมกับฐานะ</p> <p>๔. ส่งเสริมองค์ความรู้</p> <p>ด้านความมีเหตุผล</p> <p>๑. แผนงานและโครงการสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อกองทัพไทย</p> <p>๒. แผนงานและโครงการส่งเสริมวางแผนต่อยอดการดำเนินงานสร้างอาชีพในชุมชน</p> <p>๓. แผนงานและโครงการส่งเสริมใช้เหตุผลในการพิจารณาและแก้ไขปัญหา</p> <p>๔. ประชาชนมีอาชีพ มีรายได้ พึ่งพาตนเองได้</p> <p>๕. สร้างกิจกรรมอบรมให้ความรู้ค้นหาความต้องการในชุมชน</p> <p>๖. จัดทำแผนพัฒนาและจัดทำโครงการต่างๆ อย่างเป็นระบบ</p> <p>ด้านภูมิคุ้มกัน</p> <p>๑. แผนงานและโครงการสมาชิกต่อยอดจนเกิดการพัฒนาเศรษฐกิจในครัวเรือน</p> <p>๒. แผนงานและโครงการสมาชิกนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนตนเองได้</p> <p>๓. แผนงานและโครงการช่วยปลูกฝังความคิดเรื่องความซื่อสัตย์ อดทน อดออมให้กับสมาชิกชุมชน</p> <p>๓. พัฒนาจัดโครงการสนับสนุนต่อยอด</p> <p>๔. ภูมิคุ้มกันจากการมีอาหารมีน้ำใช้</p> <p>๕. ภูมิคุ้มกันจากการสร้างรายได้</p> <p>๖. การจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร</p>
สร้างงาน	เสริมหลักธรรม	น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง
การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา		

แผนภาพที่ ๔.๑๕ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑๒ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ ๓ เสาหลัก สร้างงาน เสริมหลักธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มจากการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ดำเนินการพัฒนาประเทศเพื่อสร้างความมั่นคงของชาติสนับสนุนภารกิจของรัฐในการพัฒนาชาติป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากภัยพิบัติและการช่วยเหลือประชาชนตลอดจนปฏิบัติภารกิจอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายโดยหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้ดำเนินงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ ทั้งงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม งานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน งานเกษตรผสมผสาน สร้างความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนโดยนำหลักการบริหารนิยธรรม ๗ ซึ่งเป็นหลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนามาประยุกต์ใช้ โดยการประชุมอย่างต่อเนื่อง การมีองค์กรประชุมครบ การจัดทำมติ การให้การยอมรับประธาน การไม่ใช้กำลังควบคุม การให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร การให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันชุมชน ซึ่งการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาดังกล่าว จะยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน ประกอบด้วย

๔.๕.๑.๑ การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนามีผลต่อการสร้างงานให้แก่ประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่ การดำเนินโครงการต่าง ๆ ของหน่วยทหารพัฒนาเน้นการหลักการบริหารนิยธรรม ๗ สร้างการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนยอมรับสามารถดำรงชีวิตอย่างมั่นคงตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เกิดเป็นองค์ความรู้การสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ดังนี้

๑. ด้านงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนานำปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ความต้องการสร้างงาน สร้างอนาคต การแก้ไขปัญหาความยากจน ได้แก่ การสร้างเส้นทางคมนาคมการจัดทำป้ายจราจร ป้ายบอกเส้นทางเข้าสู่พื้นที่ทางการเกษตร การขนส่งผลิตผลทางการเกษตร การพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้ได้มาตรฐานอำนวยความสะดวกในการสัญจรไปมา ลดผลกระทบอันตรายที่เกิดจากเส้นทางชำรุด ผลการปรับปรุงด้านเส้นทางคมนาคม ประชาชนสามารถเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรจากพื้นที่กระจายไปสู่ภายนอกชุมชน ส่งผลต่อการจ้างงาน การประกอบอาชีพในชุมชน มีรายได้มากขึ้น

๒. ด้านงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาส่งบุคลากรเข้าสำรวจค้นหาปัญหาความต้องการของชุมชนรวมถึงปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่นำไปสู่การสร้างการมีส่วนร่วมระดมความคิด ความต้องการสร้างแหล่งน้ำใช้บริโภคและเพื่อทำการเกษตร จัดหาหรือพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ปลูกพืชระยะสั้น พัฒนาแหล่งน้ำรองรับการสร้างอาชีพ และแหล่งอาหารส่งผลให้ประชาชนมีรายได้จากการประกอบอาชีพในวิถีการเกษตรที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะการขุดบ่อบาดาลเพื่อให้มีน้ำกินน้ำใช้ ขุดสระให้กับชุมชนพัฒนาระบบประปาหมู่บ้าน และการสร้างฝายน้ำล้น ช่วยให้ประชาชนทำกิจกรรมเกษตรผสมผสานมีอาหารบริโภคตลอดปี ส่วนที่เหลือก็จะแบ่งปัน และจำหน่ายให้กับสมาชิกในชุมชน ลดรายจ่ายให้กับสมาชิกในชุมชน มีผลต่อการจ้างงานที่เชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพทางการเกษตร การแปรรูปจากผลิตผลทางการเกษตร

๓. ด้านงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจัดเวทีค้นหาปัญหาความต้องการของประชาชนรวมถึงประสานกับผู้นำชุมชนและหน่วยงานให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการช่วยเหลือประชาชนให้สามารถดำรงชีวิตได้เหมาะสมกับวิถีชีวิตดั้งเดิม ได้แก่ การสนับสนุนกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม กลุ่มทอผ้า กลุ่มเกษตรอินทรีย์ รวมถึงการสร้างความยั่งยืนในการพัฒนากลุ่มให้สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยจัดอบรมให้ความรู้ เมื่อกลุ่มมีความเจริญเติบโตและมั่นคงสามารถเป็นแกนนำขยายผลในการสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกในชุมชน มีความมั่นคงในชีวิตในลักษณะของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๔. ด้านงานส่งเสริมเกษตรผสมผสาน

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนานำแผนงานและโครงการมาจัดเวทีระดมความคิดให้เกิดแผนงานด้านการส่งเสริมเกษตรผสมผสาน ส่งเสริมการปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น/ปลูกผักสวนครัว ส่งเสริมการเลี้ยงปลากินพืช ส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง สร้างระบบเส้นทางน้ำให้เข้าถึงไร่นา ควบคู่กับการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนได้เข้ามามีส่วนในการพัฒนาพื้นที่ทางการเกษตร เพิ่มมูลค่าทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ พึ่งพาตนเอง มีรายได้ ลดรายจ่าย เพิ่มศักยภาพของชุมชน ขยายผลให้เกิด การจ้างงานที่หลากหลายรวมถึงการสร้างรายได้ในภาคการเกษตรเกิดเป็นวิธีการผสมผสานระหว่าง การระดมความคิดของชุมชนกับความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เชื่อมโยงกับการสนับสนุนและส่งเสริมของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๔.๕.๑.๒ หลักธรรมในการพัฒนาการสร้าง ความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๑. ด้านการประชุมอย่างต่อเนื่อง

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาคำนึงถึงความต้องการที่หลากหลาย การมีส่วนร่วมและการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ เลือกใช้ปัญญาภูมิ และคุณธรรมจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามหลักอปริหานิยธรรม ใช้กิจกรรมการประชุม การลงมติ การสร้างศรัทธา การเปิดโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาสในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการประชุมสร้างความร่วมมือและการแก้ไขปัญหา โดยหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจะจัดให้บุคลากรลงพื้นที่สร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๒. ด้านการมีองค์ประชุมครบ

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาประสานประชาชนพื้นที่ผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการให้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม/โครงการ/กิจกรรมกับหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กรรมการตรวจสอบการดำเนินงานหรือตัวแทนชุมชนเข้าร่วมประชุม เกิดความพร้อมเพียงในการแสดงความคิดเห็นร่วมลงมติครบองค์ประชุม

๓. ด้านการจัดทำมติร่วมกัน

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนานำเสนอข้อมูลการดำเนินโครงการในมิติต่าง ๆ รับฟังข้อเสนอแนะจากหน่วยงานในพื้นที่และแกนนำชุมชน ตัวแทนชุมชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นและจัดทำมติ กรรมการตรวจสอบการดำเนินงานร่วมจัดทำมติ คณะกรรมการดำเนินงานมีส่วนร่วมลงมติทุกครั้ง นำมติไปปฏิบัติก็จะเกิดความสามัคคี เป็นแนวปฏิบัติที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน มติที่ออกไปจะทำให้เกิดการยอมรับ นำไปสู่การประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ

๔. ด้านการให้การยอมรับประธานและผู้อาวุโส

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาค้นหาความต้องการของประชาชนโดยการส่งบุคลากรสำรวจข้อมูลรับฟังข้อเสนอแนะของผู้นำชุมชน จัดเวทีสร้างการมีส่วนร่วมนำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุมส่งผลให้หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้รับการยอมรับจากชุมชนเมื่อได้รับโอกาสเป็นประธานดำเนินการประชุม และประธานในที่ประชุม มีการนำผู้เชี่ยวชาญ ประธานชุมชน แกนนำชุมชนมาเป็นประธานดำเนินการประชุมให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๕. ด้านการไม่ใช้กำลังควบคุม

การใช้กำลังเป็นคุณลักษณะของทหาร แต่หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาใช้วิธีการเสนอ ข้อเรียกร้องตามต้องการของประชาชนต่อที่ประชุม มีการชี้แจงข้อจำกัดของหน่วยงานในพื้นที่และความต้องการชุมชนต่อที่ประชุม ไม่แสดงอำนาจระหว่างดำเนินการประชุม เน้นการประชุมการสร้างความร่วมมือ มีข้อมูลที่ชัดเจน มีการให้เหตุผลนำเสนอข้อมูลต่อชุมชน ประชุมเพื่อให้เกิดการกำหนดแนวทางในการพัฒนา การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกเป็นกำลังศรัทธา ความเชื่อมั่นต่อหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาของประชาชนทำให้เกิดการดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๖. ด้านการให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาให้ความสำคัญต่อทรัพยากรที่มีอยู่และนำองค์ความรู้ในชุมชนมาจัดทำเป็นแนวทางการปฏิบัติและการดำเนินโครงการต่าง ๆ ให้ประชาชนและเป้าหมายของหน่วยดำเนินงานตรงกับความต้องการของประชาชน รวมถึงการปกป้องรักษาทรัพยากรของท้องถิ่นพัฒนาสู่ความยั่งยืน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการพร้อมกับการสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ที่หน่วยทหารพัฒนาดำเนินการ ให้เกิดการพัฒนาต่อยอดสร้างความมั่นคงชุมชน

๗. ด้านการให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันชุมชน

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาดำเนินงานเพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันชุมชนในลักษณะพึ่งพาตนเองได้ ส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรในโครงการเพื่อสงเคราะห์ประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนใช้และรักษาสิ่งปลูกสร้างหลังส่งมอบ สร้างเส้นทางคมนาคม จัดหาแหล่งน้ำอุปโภค บริโภค ส่งเสริมให้ประชาชนดำรงชีวิตภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนพัฒนาอาชีพ มีผลต่อภูมิคุ้มกันที่เกิดขึ้นในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้เมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการ

๔.๕.๑.๓ การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๑. ด้านความพอประมาณ

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจัดทำแผนงานและโครงการส่งเสริมอาชีพ โครงการส่งเสริมใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น โครงการช่วยมีความเป็นอยู่อย่างเหมาะสมกับฐานะ การทำงานหารายได้ด้วย ความสุจริต ทำงานให้เต็มความสามารถ ส่งเสริมองค์ความรู้ ใช้จ่ายให้เหมาะสมบนพื้นฐานความคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนมีรายได้พอประมาณ ให้เกิดการพึ่งพาตนเองได้ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาสามารถดำเนินโครงการต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ด้านความมีเหตุผล

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจัดทำแผนงานและโครงการเพื่อสร้างความมั่นคงแก่ประชาชนในระดับฐานราก ให้สามารถดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีแหล่งอาหาร แหล่งน้ำ สร้างอาชีพ กิจกรรมต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงอย่างมีเหตุผล ส่งผลต่อเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อกองทัพบก ทั้งนี้เพราะการดำเนินโครงการต่าง ๆ ช่วยแก้ปัญหาที่ตรงกับความต้องการของประชาชน

๓. ด้านภูมิคุ้มกัน

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจัดทำแผนงานและโครงการสมาชิกต่อยอดจนเกิดการพัฒนาศรษฐกิจในครัวเรือน สมาชิกนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนตนเองได้ ปลูกฝังความคิดเรื่องความขยัน อดทน อดออมให้กับสมาชิกชุมชน ชุมชนพัฒนาต่อยอดโครงการของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เกิดเป็นภูมิคุ้มกันประชาชนมีอาหาร มีอาชีพ มีรายได้และพัฒนากิจกรรมทางการเกษตรให้เกิดความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ของชุมชน ดำรงชีวิตตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง

๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสนทนากลุ่มเฉพาะ การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เพื่อศึกษาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เพื่อวิเคราะห์หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา และ เพื่อนำเสนอการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยได้องค์ความรู้ ดังแผนภาพที่ ๔.๑๔

แผนภาพที่ ๔.๑๖ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑๖ องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย การค้นหาความต้องการพัฒนา แก้ปัญหาความต้องการของประชาชนสร้างการมีส่วนร่วมตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ โดยหน่วยหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ นำหลักการ ๓ เสาหลัก คือ สร้างงาน เสริมหลักธรรม นำเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาแก้ปัญหาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม งานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน งานส่งเสริมเกษตรผสมผสาน มีการใช้หลักธรรมควบคู่กับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงนำไปสู่การพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนเกิดความสมดุลจากงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนานำไปสู่ความมั่นคงแห่งชาติสอดคล้องกับการดำเนินงานและการปฏิบัติงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาที่มีความเหมาะสม ส่งผลทำให้หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเป็นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทในการสนับสนุนงานความมั่นคง ในด้านการพัฒนาเพื่อความมั่นคงและเตรียมความพร้อมของทรัพยากรบุคคลชุมชน พื้นที่ เพื่อป้องกันภัยคุกคามทุกรูปแบบและประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ชายแดนและทุรกันดารเพื่อตอบสนองงานการพัฒนาเพื่อความมั่นคงและการช่วยเหลือประชาชนจะทำให้หน่วยสามารถดำเนินการได้ในทุกรูปแบบสามารถเผชิญต่อเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๕.๒.๑ การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเกิดเป็นองค์ความรู้ดังนี้

๑. ด้านงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม

แผนงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคมเป็นการก่อสร้างและซ่อมปรับปรุงเส้นทางประเภทต่างๆ เพื่อให้ราษฎรได้รับความสะดวกในการสัญจรรวมทั้งการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรหรือการประกอบอาชีพอื่นส่งผลให้ประชาชนขนส่งผลผลิตทางการเกษตร และได้รับความสะดวกในการเดินทาง

๒. ด้านงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้

เป็นการช่วยเหลือราษฎรให้มีน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคอย่างพอเพียง ทั้งน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภค โครงการปรับปรุงประปาหมู่บ้าน ทรัพยากรระบบประปาหมู่บ้าน การกักเก็บน้ำประปาหมู่บ้านและการขุดเจาะน้ำบาดาล โครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่ประชาชนได้รับประโยชน์โดยตรง

๓. ด้านงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน

เป็นแผนงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎรในการสร้างงานในท้องถิ่นจากการดำเนินการเกษตรแปลงใหญ่ สร้างอาชีพ และสร้างรายได้จากการทำการเกษตรผสมผสาน การเลี้ยงสัตว์ เป็นการสนับสนุนให้ประชาชนได้ประกอบอาชีพในท้องถิ่นของตน

๔. ด้านงานส่งเสริมเกษตรผสมผสาน

เป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้ราษฎรได้มีความรู้ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรการปศุสัตว์และการประมงที่ถูกต้องรวมทั้งการจัดตั้งกลุ่มตามสาขาอาชีพโดยเน้นให้เกิดวงจรการดำเนินงานที่ราษฎรสามารถนำไปขยายผลต่อไปได้ เช่น การผลิตและจัดหาสุกร, เป็ด, ไก่และพืชผักสวนครัวเพื่อแจกจ่ายแก่ราษฎรและสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลการส่งเสริมการปลูกพืชผักสมุนไพรไม้ผลไม้ยืนต้นไม้ดอกไม้ประดับ การสร้างทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ การสนับสนุนพืชและสัตว์เศรษฐกิจ

๔.๕.๒.๒ หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเกิดเป็นองค์ความรู้ดังนี้

๑. ด้านการประชุมอย่างต่อเนื่อง

เป็นหลักการประชุมที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธาในการทำงานเพราะการประชุมเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมเสนอแนะความคิดแบบมีส่วนร่วม สร้างความร่วมมือ และร่วมกันแก้ไขปัญหาทำให้เราทราบปัญหาและแนวทางการแก้ไข

๒. ด้านการมีองค์ประชุมครบ

เป็นการประชุมด้วยความพร้อมเพียงมีความเป็นเอกภาพ เกิดความสามัคคี เนื่องจากเป็นเสียงส่วนใหญ่ของทุกคนที่ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เกิดความพร้อมเพียงในการแสดงความคิดเห็นในการลงประชามติให้หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ จัดทำโครงการความต้องการของประชาชน

๓. ด้านการจัดทำมติร่วมกัน

เป็นการจัดทำสิ่งใดหรือจะทำโครงการใด ๆ จะต้องใช้มติเสียงส่วนมากในการดำเนินงาน และ ทุกคนก็จะยอมรับในเสียงมตินั้นซึ่งเป็นเสียงของคนส่วนใหญ่ที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทิศทางเดียวกัน ซึ่งสมาชิกในชุมชนเข้าใจถึงผลกระทบด้านบวกและด้านลบที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการพัฒนา

๔. ด้านการให้การยอมรับประธานและผู้อาวุโส

เป็นการสร้างความเชื่อมั่น เพราะประธานเป็นผู้ที่ดำเนินการในการประชุม มีการควบคุมการประชุมมีการให้ผู้รู้มาชี้แจง หากประธานเป็นที่ยอมรับก็จะทำให้การดำเนินการเป็นที่เรียบร้อยหรือน่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้มีความเชี่ยวชาญมาเข้าร่วมประชุมสนับสนุนประธานในฐานะเป็นผู้อาวุโสของชุมชน

๕. ด้านการไม่ใช้กำลังควบคุม

เป็นการส่งเสริมหลักประชาธิปไตยรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธาในการทำงาน การเสนอข้อมูลต่าง ๆ ในที่ประชุม จะต้องเป็นการสะท้อนออกมาจากความต้องการของผู้เข้าร่วมประชุม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน

๖. ด้านการให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร

องค์ความรู้ จะทำให้ประชาชนเข้าใจในแนวทางและสามารถเสนอแนะแนวทางความต้องการของตนเอง ทำให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้อง รับฟังข้อเสนอแนะจากชุมชนที่เข้าร่วมประชุมเป็นการเคารพในองค์ความรู้และการใช้ทรัพยากรต่างๆ ในชุมชน เกิดการแลกเปลี่ยนร่วมกับพื้น ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า

๗. ด้านการให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันชุมชน

เป็นการป้องกันปัญหาต่าง ๆ เพราะหากมีภูมิคุ้มกันที่ดีแล้วไม่เกิดปัญหา ดังเช่น การจัดหาแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค การสร้างเส้นทางคมนาคม และการสนับสนุนกลุ่มอาชีพ เป็นต้น ความ

ร่วมมือในการจัดหาแหล่งน้ำสร้างเส้นทางและการรวมกลุ่มก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโครงการเป็นภูมิคุ้มกันที่ถูกสร้างขึ้นด้วยตัวของสมาชิกในชุมชน

๔.๕.๑.๓ การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเกิดเป็นองค์ความรู้ดังนี้

๑. ด้านความพอประมาณ

เป็นการส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนให้พึ่งพาตนเองใช้จ่ายอย่างเหมาะสมให้เข้าใจหลักการที่ว่าด้วย พออยู่ พอกิน และพอประมาณ มีการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับพื้นที่ สามารถประกอบอาชีพตามวิถีชีวิตมีรายได้เพียงพอต่อการใช้จ่าย

๒. ด้านความมีเหตุผล

ส่งเสริมให้ชุมชนได้ใช้ความมีเหตุผลในการตัดสินใจ ในการประกอบอาชีพในการดำรงชีวิต โดยใช้หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม ใช้ปัญญาในการตัดสินใจและการเข้าไปสนับสนุนเกี่ยวกับการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาความเห็นต่างการดำเนินกิจกรรมของชุมชน

๓. ด้านภูมิคุ้มกัน

ส่งเสริมให้ชุมชนได้มีภูมิคุ้มกันด้วยการนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง มีความขยันอดทน ประหยัด อดออม ด้วยการพึ่งตนเองเป็นหลัก นำประชาชนสร้างอาชีพ สร้างรายได้ สร้างความมั่นคงให้กับชีวิตจากการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์หลังดำเนินโครงการพัฒนา มีการต่อยอดจากโครงการ เช่น การทำอาชีพผักปลอดสารพิษ การปลูกผักสวนครัวจำหน่ายในชุมชนหลังหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ ได้พัฒนาแหล่งน้ำในชุมชนเป็นต้น

๔.๕.๑.๔ การพัฒนาบนฐานความยั่งยืนก่อให้เกิดความสมดุลจากงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนานำไปสู่ความมั่นคง

การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องเริ่มต้นจากการค้นหาความต้องการพัฒนาตามหลักอภิปรายธรรม ๗ ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาและดำเนินการสร้างงาน เสริมหลักธรรมเมื่อดำเนินกิจกรรมโครงการต่าง ๆ น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ก่อให้เกิดความสมดุลหรือมีปฏิสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันในระหว่างมิติ อันเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้ชีวิตมนุษย์อยู่ดี มีสุขคือ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม จิตใจ รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งต่อคนในรุ่นปัจจุบัน และคนรุ่นอนาคต ร่วมกันพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง จนเสนอเป็นนโยบายในการพัฒนาผ่านเป็นงบประมาณเพื่อพัฒนาพื้นที่เพิ่มศักยภาพหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาให้มียุทธูปกรณ์ให้ตอบสนองความต้องการด้านพัฒนาให้กับประชาชนและสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐและท้องถิ่น ส่งต่อโครงการพัฒนาที่แล้วเสร็จให้หน่วยงานท้องถิ่นและประชาชนได้ร่วมกันต่อยอดให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนนำไปสู่ความมั่นคงของชาติ

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เพื่อวิเคราะห์หลักการในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาและเพื่อนำเสนอการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative research) ที่มีเนื้อหาสนับสนุนผลการวิจัยชัดเจนมากขึ้น สำหรับวิธีการวิจัย ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary survey) การสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group discussion) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการแจกแบบสอบถาม (Survey Research) ผลจากการศึกษาสรุปได้ตามขั้นตอนต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ศึกษาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

ดำเนินงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคมโดยเริ่มจากหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้เข้ามาดำเนินการสร้างเส้นทางคมนาคมให้ได้มาตรฐาน ปรับปรุงเส้นทางที่เป็นถนนลูกรังให้เป็นถนนลาดยางเพิ่มปริมาณการใช้ถนนให้กว้างขึ้น สร้างถนนช่วยการเดินทางติดต่อชุมชนข้างเคียงให้ได้รับความสะดวกในการเดินทางและยังมีการดำเนินการจัดทำป้ายเตือนทางโค้ง ป้ายจราจร เพื่อลดและป้องกันอุบัติเหตุ

ดำเนินงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาสร้างความมั่นคงแห่งชาติด้วยการสร้างแหล่งน้ำใช้บริโภคและเพื่อทำการเกษตร จัดหาหรือพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้งปลูกพืชทั้งระยะสั้นและระยะยาว พัฒนาแหล่งน้ำโดยการขุดสระร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนเพื่อรองรับการสร้างอาชีพ และแหล่งอาหารของประชาชน จัดหาหรือพัฒนาแหล่งน้ำลดปัญหาน้ำท่วมซึ่งพื้นที่ทำการเกษตร สร้างแหล่งน้ำร่วมกับชุมชนสำหรับทำประปาหมู่บ้านแก้ปัญหาชะลอความรุนแรงการไหลของน้ำ รวมทั้งสร้างฝายน้ำล้นเพื่อเชื่อมเส้นทางจราจร

ดำเนินงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจะเข้าไปส่งเสริมกลุ่มแปรรูปสร้างอาชีพในชุมชน ส่งเสริมกลุ่มการค้าเลี้ยงโคนเนื้อลูกผสม สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับจัดกิจกรรมอบรมความรู้ทางการเกษตรแก่ประชาชน ช่วยให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหน่วยทหารได้เข้าไปสนับสนุนจัดหาอุปกรณ์ ส่งเสริมอาชีพ ขยายผลเป็น

กลุ่มแปรรูปกล้วย กลุ่มเพาะเห็ด ส่งเสริมกิจกรรมด้านการทอดผ้าให้ประชาชนมีรายได้เสริม ส่งเสริมการรวมกลุ่มปุ๋ยชีวภาพควบคู่กับการดำเนินโครงการเกษตรผสมผสานฯ รองรับความมั่นคงชุมชน มีอาหาร อาชีพ มีรายได้ สนับสนุนกลุ่มแปรรูปพัฒนาสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์

ด้านงานเกษตรผสมผสานหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาดำเนินโครงการเกษตรผสมผสานร่วมกับประชาชน สร้างระบบเส้นทาง น้ำ ให้เข้าถึงไร่นา ทำให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมนำทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่สร้างเป็นแหล่งทุนและเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตร ทำเกษตรแบบแปลงใหญ่สนับสนุนน้ำเพื่อการเกษตรทำให้ประชาชนเกิดการรวมกลุ่มและจัดการวางแผนทางการเกษตรอย่างเป็นระบบ อาศัยสร้างการมีส่วนร่วมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในการส่งเสริมการดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงก่อให้เกิดอาชีพ พึ่งพาตนเอง เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย

๕.๑.๒ วิเคราะห์หลักธรรมในการพัฒนาการสร้าง ความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

สำหรับการประยุกต์หลักธรรมในการพัฒนาการสร้าง ความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยใช้หลักอปริหานิยธรรม ๗ จำแนกออกเป็น

ด้านการประชุมอย่างต่อเนื่อง หน่วยบัญชาการพัฒนายึดแนวทางการดำเนินงานตามหลักอปริหานิยธรรมโดยเน้นการประชุม หน่วยทหารพัฒนาจะเข้ามาประสานและ จัดประชุมเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยทหารประชาชนผู้นำชุมชนเนื่องจากการประชุมจะทำให้เกิดการระดมความคิดความต้องการในการแก้ไขปัญหาของประชาชนของแต่ละชุมชนที่นำปัญหามาร่วมประชุม และแสดงความคิดเห็นในเวทีการประชุมลำดับความต้องการในการแก้ไขปัญหา จากการประชมนั้นเองทำให้ได้รับรู้ข้อมูลงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม งานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชนงานเกษตรผสมผสาน และการดำรงชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการมีองค์ประชุมครบ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนามุ่งเน้นให้เกิด การประชุมตามหลักอปริหานิยธรรมโดยเน้นการประชุมให้ครบองค์ประชุมเพราะการที่ทำให้ครบองค์ประชุมจะทำให้เกิดความพร้อมเพียงการยอมรับในมติของที่ประชุม หากองค์ประชุมไม่ครบอาจเกิดปัญหาเกิดข้อพิพาทหรือความขัดแย้งได้ในภายหลัง ความพร้อมเพียงครบองค์ประชุมการระดมความคิดการดำเนินงานต่างๆ ภายใต้รูปแบบเดียวกันการประสานงานกันก็สามารถดำเนินการไปได้ด้วยดี ในการประชุมแต่ละครั้งหน่วยทหารพัฒนาจะเชิญชวนให้หน่วยงานและประชาชนที่มีความหลากหลายได้เข้ามาแสดงความคิดเห็นและนำเสนอข้อมูลรวมถึงปัญหาและข้อติดขัด แนวปฏิบัติร่วมกัน เมื่อครบองค์ประชุมจึงมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการประชุมและลงมติ

ด้านการจัดทำมติร่วมกัน จากการที่ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนได้รับข้อมูล คำชี้แจงจากหน่วยทหารพัฒนาแนวปฏิบัติที่รับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดทำมติร่วมกันและนำมาตีไปปฏิบัติก็จะเกิดความสมัคสมานสามัคคีในการดำเนินโครงการ การจัดทำมติร่วมกันเป็นสิ่งที่สำคัญเพราะมติที่ออกป็นนั้นคือแนวปฏิบัติที่ทุกคนต้องปฏิบัติร่วมกัน และสนับสนุนซึ่งกันและกันได้มติที่ออกไปจะทำให้เกิดการยอมรับ นำไปสู่การประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งผลของการประชุมแต่ละครั้งจะอาศัยการลงมติร่วมกันเพื่อให้เกิดการปฏิบัติและทำกิจกรรมร่วมกัน

ด้านการให้การยอมรับประธาน การประชุมเมื่อต้องดำเนินโครงการต่างๆ ภายใต้รูปแบบการประชุมประธานมีส่วนสำคัญเพราะการรวมกลุ่มนั้นประธานจะถูกคัดเลือกจากสมาชิก ประธานจะเป็นตัวแทนของกลุ่ม ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกและประสานงานกับหน่วยทหารพัฒนาที่เข้ามาสนับสนุนกิจกรรมและโครงการของกลุ่ม การยอมรับในตัวประธานเป็นแนวทางในการประชุมเพื่อให้เกิดการพัฒนาเพราะประธานเป็นผู้ที่จะทำให้การประชุมเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย เชื่อมโยงความต้องการไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

ด้านการไม่ใช้กำลังควบคุม การดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อสร้างความมั่นคงของหน่วยทหารพัฒนามีลักษณะที่แตกต่างจากการดำเนินงานของหน่วยทหารทั่วไปกล่าวคือจะเน้นการประชุม การสร้างความร่วมมือทดแทนการควบคุม มีการใช้ข้อมูล การให้เหตุผลนำเสนอข้อมูลต่อชุมชน ซึ่งที่ผ่านมาจะเน้นการประชุมการสร้างความร่วมมือ ประชุมเพื่อให้เกิดการกำหนดแนวทางในการพัฒนา และสร้างความร่วมมือ จุดสำคัญ ใช้คุณธรรม ใช้หลักธรรม การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกมาเป็นแนวทางในการจัดการประชุมเพื่อให้เกิดความสามัคคีและปรองดองร่วมกัน

ด้านการให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาใช้วิธีการนำเสนอองค์ความรู้ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากร การใช้สถานที่ที่ตรงกับความต้องการของประชาชน มุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งน้ำ พัฒนาพื้นที่ขุดสระน้ำ รับฟังข้อเสนอแนะจากชุมชนที่เข้าร่วมประชุมเป็นการเคารพในองค์ความรู้และการใช้ทรัพยากรต่างๆ ในชุมชน เกิดการแลกเปลี่ยนร่วมกับพื้น ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรและลดความสูญเสียของพื้นที่ทางการเกษตรที่ประชาชนครอบครองอยู่

ด้านการให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกัน ในชุมชน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนานำความร่วมมือมาสร้างภูมิคุ้มกัน ในชุมชน รูปแบบการสร้าง ความมั่นคง ได้แก่ การสร้างเส้นทางคมนาคม ถนน ลูกรัง ถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตตามที่ชุมชนหน่วยงานในพื้นที่เสนอมา การจัดหา น้ำกิน น้ำใช้ น้ำอุปโภค และมีน้ำเพื่อการเกษตรก็จะเป็นเรื่องขุดสระน้ำ สร้างสถานที่กักเก็บน้ำสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกในชุมชนส่งเสริมให้ประชาชนดำรงชีวิตภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำเวทีประชาชนเพื่อค้นหาความต้องการของประชาชนรวมถึงการเข้ามาสนับสนุนพัฒนาอาชีพ

๕.๑.๓ นำเสนอการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

ด้านความพอประมาณ หน่วยทหารพัฒนาได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสร้างความมั่นคงแห่งชาติแก่ประชาชนพัฒนาต่อยอดการดำรงชีวิตให้เหมาะสม ซึ่งเราควรจะมี ความพอประมาณทั้งการหารายได้ และพอประมาณในการใช้จ่าย ความพอประมาณในการหารายได้โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มทำงานหารายได้ด้วยช่องทางสุจริต ซึ่งประชาชนในชุมชนก็ทำงานอย่างเต็มความสามารถ สำหรับความพอประมาณในการใช้จ่ายหน่วยทหารพัฒนา ก็จะส่งเสริมองค์ความรู้ใน การใช้จ่ายให้เหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือยหรือใช้จ่ายเกินตัว และในขณะเดียวกัน ก็ใช้จ่ายในการดูแลตนเอง และครอบครัวอย่างเหมาะสม

ด้านความมีเหตุผล หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาส่งเสริมอาชีพประชาชนก็เท่ากับการสร้างความมั่นคงแก่ประเทศชาติ เพราะประชาชนมีอาชีพ มีรายได้ พึ่งพาตนเองได้ ไม่ย้ายถิ่นฐาน สร้าง

กิจกรรมอบรมให้ความรู้ ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จัดประชุมค้นหาความต้องการในชุมชน จัดทำแผนพัฒนาและจัดทำโครงการต่างๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ชุมชนสามารถดำรงชีวิตสนองตอบความต้องการของประชาชน และการลงทุนของภาครัฐก่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าอย่างต่อเนื่องทำให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้

ด้านการมีภูมิคุ้มกัน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้เข้ามาพัฒนาจัดโครงการสนับสนุนต่อยอด การดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเกิดเป็นภูมิคุ้มกันจากการมีอาหารมีน้ำใช้เพื่อการดำรงชีพ มีภูมิคุ้มกันจากการสร้างรายได้ การจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร สิ่งเหล่านี้เป็นภูมิคุ้มกันที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของหน่วยทหารพัฒนาที่เข้ามาสนับสนุนให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีจนเกิดเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีสามารถสร้างรายได้และดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๒.๑ ศึกษาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

ด้านงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้เข้ามาดำเนินการสร้างเส้นทางคมนาคมให้ได้มาตรฐาน ปรับปรุงเส้นทางที่เป็นถนนลูกรังให้เป็นถนนลาดยาง จัดทำป้ายเตือนทางโค้ง ป้ายจราจร ลดและป้องกันอุบัติเหตุ ด้านงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาสร้างความมั่นคงแห่งชาติด้วยการสร้างแหล่งน้ำใช้บริโภคและเพื่อทำการเกษตร พัฒนาแหล่งน้ำร่วมโดยการขุดสระร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนเพื่อรองรับการสร้างอาชีพ และแหล่งอาหารของประชาชน สร้างแหล่งน้ำร่วมกับชุมชนสำหรับทำประปาหมู่บ้าน รวมทั้งสร้างฝายน้ำล้นเพื่อเชื่อมเส้นทางจราจร ด้านงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจะเข้าไปส่งเสริมกลุ่มแปรรูปสร้างอาชีพในชุมชน ส่งเสริมกลุ่มการค้าเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ช่วยให้ประชาชนให้พึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองรับความมั่นคงชุมชน มีอาหาร มีอาชีพ และมีรายได้ ด้านงานเกษตรผสมผสาน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาดำเนินโครงการเกษตรผสมผสานร่วมกับประชาชน สร้างระบบเส้นทางน้ำให้เข้าถึงไร่นา สร้างเป็นแหล่งทุนและเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตร สร้างการมีส่วนร่วมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในส่งเสริมการดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงก่อให้เกิดอาชีพ พึ่งพาตนเอง เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย สอดคล้องกับ กิตติพงศ์ กาญจนาคม ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐- ๒๕๗๙) ผลการวิจัยพบว่า ด้านภารกิจของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาโดยกำหนดภารกิจดังนี้ การพัฒนาทรัพยากรบุคคลชุมชนพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของประเทศให้มีความพร้อมต่อการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร น้ำ และพลังงานรวมถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด การพัฒนาพื้นที่ขอบชายแดนของประเทศและประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสนับสนุนเกื้อกูลและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การป้องกันและช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทั้งในและนอกประเทศ^๑ สอดคล้องกับ ธวัชชัย ดะนุติษฐ ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปิงของหน่วย

^๑กิตติพงศ์ กาญจนาคม, “แนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๗๙)”, รายงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : การป้องกันราชอาณาจักรรุ่นที่ ๕๙, ๒๕๖๐).

ปัญหาการทหารพัฒนา กรณีศึกษาแม่ น้ำ ลี และลำน้ำแม่ทา ผลการวิจัยพบว่า ควรปรับปรุงให้ชุดปฏิบัติการ มีชุดมวลชนสัมพันธ์ และให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมด้วย การปฏิบัติงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาควรสนับสนุนตามลักษณะปัญหาได้แก่ปัญหาการขาดแคลนน้ำปัญหาอุทกภัย และปัญหาคุณภาพน้ำ โดยกำหนด ข้อเสนอแนะและเงื่อนไขให้ชัดเจนโดยเฉพาะเน้นในการสร้างมวลชน การจัดทำโครงการให้หน่วยนำเสนอข้อมูลแหล่งน้ำและเสนอแนวความคิดในการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อให้ราษฎรมีน้ำกินน้ำใช้ และการป้องกันน้ำท่วมเน้นในการตรวจสอบโครงการได้อย่างโปร่งใส^๒ และสอดคล้องกับ ภัสนันท์ รัตกลาง และนิเทศ ดินณะกุล ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนไปปฏิบัติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า นายทหารของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการนำนโยบายพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนไปปฏิบัติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยที่ด้านการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงในพื้นที่เป้าหมายเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการอยู่ดีกินดีและความพึงพอใจของประชาชนและด้านเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด^๓ และยังสอดคล้องกับ ปยะนุช ปบัว ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคง” ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อมั่นศรัทธาต่อกองทัพไทยโดยมีพันธกิจที่สำคัญ คือ เหตุุนสถาบันพระมหากษัตริย์และส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนภารกิจของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติการช่วยเหลือประชาชน การป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณภัยและภัยพิบัติ และสนับสนุนภารกิจของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาคัญเร่งด่วนของชาติตลอดจนปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย^๔

๕.๒.๒ วิเคราะห์หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

การประยุกต์หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยใช้หลักอภิธานิยธรรม ๗ ด้านการประจุมอย่างต่อเนื่อง เน้นการประสานและจัดประจุมเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยทหาร ประชาชน ผู้นำชุมชนทำให้เกิดการระดมความคิด ความต้องการในการแก้ไขของประชาชน ด้านการมีองค์ประจุมครบ เน้นให้เกิดการประจุมด้วยความพร้อมเพียง เมื่อครบองค์ประจุมจึงมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการประจุม และลงมดีร่วมกัน ด้านการจัดทำมดีร่วมกัน แนวปฏิบัติที่รับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดทำมดีร่วมกันและนำมาปฏิบัติก็จะเกิดความสมัครสมานสามัคคีในการดำเนิน

^๒ วัชชัย ดะนุติษฐ์, “แนวทางการพัฒนาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปิงของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กรณีศึกษาแม่ น้ำ ลี และลำน้ำแม่ทา”, รายงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : การป้องกันราชอาณาจักรรุ่นที่ ๖๐, ๒๕๖๑).

^๓ ภัสนันท์ รัตกลาง และนิเทศ ดินณะกุล, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนไปปฏิบัติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา”, วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๙): ๘๐-๙๑.

^๔ ปยะนุช ปบัว, “บทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคง”, รายงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ”, ๒๕๖๑).

โครงการ ด้านการให้การยอมรับประธาน ประธานมีส่วนสำคัญเพราะการรวมกลุ่มนั้นประธานจะถูกคัดเลือกจากสมาชิก ประธานจะเป็นตัวแทนของกลุ่ม ประสานงานกับหน่วยงานภายในและภายนอกที่เข้ามาสนับสนุนกิจกรรมและโครงการของกลุ่ม ด้านการไม่ใช้กำลังควบคุม จะเน้นการประชุมการสร้างความร่วมมือ ประชุมเพื่อให้เกิดการกำหนดแนวทางในการพัฒนา และสร้างความร่วมมือ จุดสำคัญ ใช้คุณธรรม ใช้หลักธรรม การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกมาเป็นแนวทางในการจัดการประชุมเพื่อให้เกิดความสามัคคีและปรองดองร่วมกัน ด้านการให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร นำเสนอองค์ความรู้ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากร การใช้สถานที่ที่ตรงกับความต้องการของประชาชน มุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งน้ำ รับฟังข้อเสนอแนะจากชุมชนที่เข้าร่วมประชุม ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ด้านการให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันชุมชน สร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกในชุมชนส่งเสริมให้ประชาชนดำรงชีวิตภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำเวทีประชาชนเพื่อค้นหาความต้องการของประชาชนรวมถึงการเข้ามาสนับสนุนพัฒนาอาชีพ สอดคล้องกับ **ภาส ภาสัทธา** ได้วิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใส ในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรม อปทานิยธรรม ๗ กับหลักธรรม มาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน คือ ๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ๒) พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ ๔) ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชุมชน (ชาววิชาชีพ) เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง ๕) บรรดากุลสตรี กุลกุมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรืออุดคร่าชื่นใจ ๖) เคารพสักการบูชาเจดีย์ ๗) จัดให้ความอารักขาคุ้มครอง ป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย เพื่อให้เกิดแนวทางอันดีงาม ในการบริหารงาน และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร^๕ สอดคล้องกับ**ปกรณ มหากันธา** ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เชียงพุทธบูรณาการ ผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธธรรมในการบริหารองค์กรตามแนวทางพระพุทธศาสนา คือ อปทานิยธรรม ๗^๖ สอดคล้องกับ **พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุเมโธ)** ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปทานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปทานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒ มีการส่งเสริมให้มีความเข้มงวดกวดขันในพระวินัย ตลอดทั้งกฎ ระเบียบและกฎหมายบ้านเมืองที่เกี่ยวข้อง โดยให้ยึดปฏิบัติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หากเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ก็ให้มีการผ่อนผันอนุโลม อาศัยหลักพรหมวิหารธรรม และพระวินัยเป็นที่ตั้ง มิให้มีการตัดสินด้วยอำนาจแห่งอคติ แต่ให้คำนึงถึงความถูกต้องและเหมาะสมตามพระพุทธ

^๕ภาส ภาสัทธา , “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใส ในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

^๖ปกรณ มหากันธา, “รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เชียงพุทธบูรณาการ”, **วิทยายุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

บัญญัติโดยใช้วิธีการ“เข้มงวด กวดขัน ผ่อนผัน และอนุโลม” ตามลำดับสถานการณ์ต่างๆ” และสอดคล้องกับ **เสนอ อัครมนตรี** ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการตามหลักการบริหารนิยธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการนำหลักการบริหารนิยธรรมไปบูรณาการเพื่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี โดยหลักการบริหารนิยธรรม ๗ เป็นแนวทางในการบริหารงานเพื่อให้การทำงานเป็นระบบ ระเบียบ คำสั่งสามารถนำไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามจะต้องมีองค์ประกอบด้วยการวางแผนยุทธศาสตร์การตั้งองค์กรการบริหารบุคคล การสั่งการ การประสานงาน การตรวจสอบควบคุมและงบประมาณเข้าไปกำกับดูแล โดยยึดหลักคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมและส่งเสริมระบบคุณธรรม ให้มีการทำงานเป็นทีมความสมัครสมานสามัคคี เคารพผู้ใหญ่อาวุโส ไม่รื้อทิ้งกฎเกณฑ์ระเบียบที่ถูกต้องชอบธรรม อารงรักษาประเพณีวัฒนธรรมจริยธรรมอันดีงามองค์กร และร่วมรับผลประโยชน์สูงสุดจากการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลทางปฏิบัติต่อไปอย่างยั่งยืน^๔

๕.๒.๓ นำเสนอการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ประชาชนพัฒนาต่อยอดการดำรงชีวิตที่เหมาะสม ซึ่งเราควรจะมี ความพอประมาณทั้งการหารายได้และใช้จ่าย ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มทำงานหารายได้ การใช้จ่ายให้เหมาะกับฐานะความเป็นอยู่ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยหรือใช้จ่ายเกินตัว และในขณะเดียวกัน ก็ใช้จ่ายในการดูแลตนเอง และครอบครัวอย่างเหมาะสม ด้านความมีเหตุผล ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จัดประชุมค้นหาความต้องการในชุมชนจัดทำแผนพัฒนาและจัดทำโครงการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ชุมชนสามารถดำรงชีวิตสนองตอบความต้องการ และการลงทุนของภาครัฐก่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าทำให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ด้านการมีภูมิคุ้มกัน จัดโครงการสนับสนุนต่อยอด การดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเกิดเป็นภูมิคุ้มกันจากการมีอาหารมีน้ำใช้เพื่อการดำรงชีพ มีภูมิคุ้มกันจากการสร้างรายได้ การจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร สิ่งเหล่านี้เป็นภูมิคุ้มกันที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของหน่วยทหารพัฒนาที่เข้ามาสนับสนุนให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีจนเกิดเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีสามารถสร้างรายได้และดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ กันต์ อินทวงศ์ ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของคนในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและยั่งยืน พบว่า การรับรู้ข่าวสารเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจ มีความเข้าใจในความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความ

^๔พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุเมโธ), “รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักการบริหารนิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒”, วิทยายุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

^๕เสนอ อัครมนตรี “รูปแบบการบริหารจัดการตามหลักการบริหารนิยธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

พอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจแบบ เศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีให้มีความเหมาะสมกับธุรกิจโดยถูกต้องตามหลักวิชาการ ราคาถูกและจุดอ่อนยังมีลักษณะด้านการจัดการเศรษฐกิจพอเพียงที่ไม่เห็นด้วยแต่เป็นส่วนน้อยโดยมี ความคิดเห็นว่า การใช้เทคโนโลยีให้มีความเหมาะสมกับธุรกิจโดยถูกต้องตามหลักวิชาการและราคา ถูกคิดแต่ปัญหายังมีลักษณะของความคิดเห็นว่าในหลักการจัดการเศรษฐกิจพอเพียง ยังไม่ครอบคลุม กับการจัดการธุรกิจ ซึ่งสิ่งนี้อาจจะสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น^๙ สอดคล้องกับ **วิทยา จันทรแดง** ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารจัดการชุมชน การประกอบอาชีพ การจัดการทรัพยากรในชุมชน และการ พัฒนาองค์กรในชุมชน^{๑๐} สอดคล้องกับ **นันทพัทธ์ พูลสวัสดิ์** ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และด้านการมี คุณธรรม อยู่ในระดับมากส่วนด้านการมีความรู้มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับ ปานกลาง^{๑๑} และสอดคล้องกับ **สุวกิจ ศรีปัดถา** ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตาม แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์แนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน คือ ต้องให้ผู้ประกอบการเรียนรู้เข้าใจหลักการอย่างจริงจังและ ควรประกอบการโดยยึดหลักปฏิบัติคือต้องมีความรู้ ต้องมีคุณธรรมทำกิจการโดยมีเหตุผลพอประมาณ และสามารถคุ้มกันตนเองได้คุ้มตนเองได้ให้ยืนบนขาตนเองได้^{๑๒}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหาร พัฒนา ผู้วิจัยจึงสรุปข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๑.๑ ควรมีการกำหนดนโยบายในการพัฒนายุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัยรวมถึงเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

^๙กนต์ อินทวงศ์, “การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตาม แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของคนในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและยั่งยืน”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๕๖).

^{๑๐}วิทยา จันทรแดง, “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน”, **ดุษฎีนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสน ศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ๒๕๕๖).

^{๑๑}นันทพัทธ์ พูลสวัสดิ์, “การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานี”, **รายงานวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๕๑).

^{๑๒}สุวกิจ ศรีปัดถา, “การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับ วิสาหกิจชุมชน”, **รายงานวิจัย**, (มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๙).

๕.๓.๑.๒ ควรมีการส่งเสริมมุ่งเน้นการพัฒนาคน ชุมชนรวมถึงกำลังพลของหน่วย ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาร่วมกัน โดยจัดให้มีสถานที่อบรมและศึกษาเฉพาะงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๕.๓.๑.๓ ควรมีนโยบายในการขยายพื้นที่การทำงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาใน ส่วนของพื้นที่ตอนในของประเทศ

๕.๓.๑.๔ ควรมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนา ประชาชนให้ถึงระดับครอบครัวสามารถจัดทำกิจกรรมภาคการเกษตรให้มีรายได้และความมั่นคงทาง อาชีพตลอดปี

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๕.๓.๒.๑ ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้กับหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่เนื่องจาก ประชาชนยังมีความต้องการได้รับการพัฒนาจากหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาอีกมาก

๕.๓.๒.๒ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่บูรณาการแบบมีส่วนร่วม แก้ไขปัญหาที่สนองตอบความต้องการของประชาชนกับหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๕.๓.๒.๓ ควรมีการปรับโครงสร้างการจัดองค์กรเพื่อตอบสนองงานการพัฒนาเพื่อความ มั่นคงและการช่วยเหลือประชาชนจะทำให้หน่วยสามารถดำเนินการได้ในทุกรูปแบบสามารถเผชิญต่อ เหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๓.๓.๑ ควรศึกษาการพัฒนาศักยภาพของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในการแก้ปัญหา ความยากจนของประชาชนฐานรากอย่างยั่งยืน

๕.๓.๓.๒ ควรศึกษาสหปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของหน่วยบัญชาการทหาร พัฒนา

๕.๓.๓.๓ ควรศึกษาองค์ประกอบของหลักธรรมที่เหมาะสมต่อการดำเนินงานของหน่วย บัญชาการทหารพัฒนา

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. เกร็ดความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย.
กรุงเทพมหานคร : บริษัท พีทีเอส เพรส จำกัด, ๒๕๕๐.

กรมวิชาการ. แนวทางการจัดการเรียนรู้เกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ,
๒๕๔๒.

กรมวิชาการ. แนวทางการจัดการเรียนรู้เกษตรแบบ เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๒.

กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรอบแนวคิดทาง
เศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๖.

เกษม วัฒนชัย. การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเครือข่ายการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
ประกอบกิจ, ๒๕๕๑.

เกื้อ วงศ์บุญสิน. ประชากรกับการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

คณะทำงานวิชาการ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. โครงการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำ
ดรชนีวัดภาวะเศรษฐกิจและสังคมโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.
อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, ๒๕๕๐.

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่ง ชาติ.
เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจพอเพียง, ๒๕๔๘.

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ.
การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : กลุ่ม
งานเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจพอเพียง, ๒๕๕๐.

จำนง อติวัฒนสิทธิ์. สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- _____ . **ประวัติ แนวความคิดทางสังคม**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๕.
- เจษฎา มีบุญลือ. **ความมั่นคงแห่งชาติ : การสร้างชาติไทยให้ยั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษา
ยุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ๒๕๕๓.
- ชัยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. **วาทกรรมการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร : วิชาษา, ๒๕๖๒.
- ทิตยา สุวรรณชฎ. **“สังคมวิทยา” ในวิทยาศาสตร์สังคม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยสถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๗.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. **การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กภาพสินธุ์ :
ประสานการพิมพ์, ๒๕๕๑.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. **วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓.
กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนสามัญบิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๕.
- นเรศน์ วงศ์สุวรรณ. **การบริหารจัดการความมั่นคงไม่ตามแบบร่วมกันระหว่างภาคความมั่นคง
ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบัน
วิชาการป้องกันประเทศ, ๒๕๕๔.
- นิภา เมธาวิชัย. **วิทยาการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๓๕.
- บุญทัน ดอกไธสง. **ขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ยุคโลกาภิวัตน์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ปัญญาชน, ๒๕๕๓.
- ประเวศ วะสี. **ยุทธศาสตร์ ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคม และศีลธรรม**.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกศลทอง, ๒๕๔๑.
- ประสพโชค มั่งสวัสดิ์. **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารเศรษฐกิจ ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจ
พอเพียง**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๒.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ และคณะ. **วิธีใหม่แห่งการพัฒนาวิธีวิทยาการศึกษาสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.
- พระเทพวิสุทธิกวี (พิจิตร ตวณฺโณ). **การพัฒนาจิต**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราช
วิทยาลัย, ๒๕๔๓.
- พระธรรมญาณมุนี (วรรณ มนฺตฺโย). **วัดช่วยชาวบ้านได้อย่างไร : การแสวงหาเส้นทาง การพัฒนา
ชนบทของพระสงฆ์ไทย**. กรุงเทพมหานคร : การประชุมพระสังฆาธิการ กรมการศาสนา,
๒๕๕๖.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). **การพัฒนาที่ยั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มูลนิธิพุทธธรรม,
๒๕๓๙.
- _____ . **การศึกษาเครื่องมือพัฒนาที่ยังต้องพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัท
สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๑.
- _____ . **สุขภาวะองค์กรรวมแนวพุทธ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย จำกัด, ๒๕๔๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ประยุทธ์ จันทร์โอชา, พลเอก. **แผนเตรียมความพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔**. กรุงเทพมหานคร : สำนักยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมและการป้องกันประเทศ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ, ๒๕๖๐.
- พัชรินทร์ สิริสุนทร. **แนวคิด ทฤษฎี เทคนิคและการประยุกต์เพื่อการพัฒนาสังคม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- พิชิต ปุริมาต. **รัฐศาสตร์กับการเมืองการปกครองของไทย**. นครราชสีมา : หจก.ทัศนทองการพิมพ์, ๒๕๕๙.
- ไพศาล หวังพานิช. **การวัดและประเมินผลการเรียน**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๕๑.
- ยุทธ ไกยวรรณ. **วิจัยการตลาด**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๔๘.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. **หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท**. กรุงเทพมหานคร : ส.ส.น.ไทยอนุเคราะห์ไทย, ๒๕๕๖.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔**. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๐.
- วิทยา อธิปอนันต์. **เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเกษตรที่พึ่งพาตนเอง**. กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๔๒. (อัดสำเนา).
- วิทยากร เชียงกุล. **การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมไทย : บทวิเคราะห์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ฉบับแกระ, ๒๕๕๗.
- สงศรี ชมภูวงศ์. **การวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๗.
- สมพจน์ กรรณนุช. **เศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, ๒๕๕๑.
- สมพร เทพสิทธิธา. **การเดินทางรอยพระยุคลบาท เศรษฐกิจพอเพียง ช่วยแก้ปัญหาความยากจนและการทุจริต**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธรรมสารจำกัด, ๒๕๔๙.
- _____. **เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมสาร, ๒๕๔๘.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. **การพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๓.
- สันติ บางอ้อและคณะ. **การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, ๒๕๔๒.
- สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ. **คู่มือนำทางชีวิต “รักพอเพื่อพ่อขอดำเนินชีวิตด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียง”**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ, ๒๕๔๙.
- สุเทพ เชาวลิท. **หลักการพัฒนาชุมชน**. ขอนแก่น : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สุพรรณิ ไชยอาพร. “ความมั่นคงทางอาหาร : สิ่งบ่งชี้ต่างวัฒนธรรมในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๓.

สมิทร สุวรรณ. **รัฐกับแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนา.** นครปฐม : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๔.

สุเมธ ตันติเวชกุล. **การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตและประกอบธุรกิจ.** กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๕๐.

_____. **โครงการพัฒนากรณีศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยมูลนิธิกิจกรรมธรรมชาติ.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๒.

เสรี พงศ์พิศ. **เศรษฐกิจพอเพียงการพัฒนายั่งยืน.** กรุงเทพมหานคร : พลังปัญญา, ๒๕๔๙.

โสภณ ศิริงาม. “การปฏิรูปความมั่นคงของไทยในศตวรรษที่ ๒๑. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ๒๕๖๐.

หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓. **สรุปผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒.** เลย : หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓, ๒๕๖๒.

องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน. **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ.** กรุงเทพมหานคร : องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน, ๒๕๕๒.

อภิชัย พันธเสน. **การประยุกต์พระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๔๖.

อมร รักษาสัตย์ และชัตติยา กรรณสูต. **ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การขายและซื้อแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๕.

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ :

ชัยยศ อิมสุวรรณ. “การพัฒนารูปแบบการศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

ดลพัฒน์ ยศธร. “การนำเสนอรูปแบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธศาสตร์”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒

เดือนใจ รักษาพงศ์. “การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม”. **ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๑.

นงลักษณ์ เรือนทอง. “รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล”. **ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปกร, ๒๕๕๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นภัสรพี เทพคุ้มกัน. “การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย”. **ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎินิพนธ์บัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรังสิต, ๒๕๕๖.
- บรรจง เจริญสุข. “การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน”. **ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎินิพนธ์บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒.
- ปรีชา กันธิยะ. “การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่พระมีส่วนร่วมในการสอนศีลธรรม”. **ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎินิพนธ์บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสยาม, ๒๕๕๑.
- พระราชปริยัติ (สฤชต์ ประธาตุ). “การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุष्ฎินิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
- พิรมาลย์ บุญธรรม. “ความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนทอผ้าพื้นเมืองไทยครั้งบ้านนาตาโพ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง”. **ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎินิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาอาชีวศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๔.
- พิสิฐ เทพไกรวัล. “การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก”. **ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎินิพนธ์บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๔.
- วิทยา จันทรแดง. “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน”. **ดุष्ฎินิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุष्ฎินิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ๒๕๕๖.
- สมหวัง บุญสิทธิ์. “การศึกษารูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น”. **ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎินิพนธ์บัณฑิต สาขาการทดสอบ และวัดผลการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๖.
- เสริมศรี สุทธิสงค์. “ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการวิสาหกิจชุมชนกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. **ดุष्ฎินิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุष्ฎินิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, ๒๕๕๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๓) รายงานการวิจัย :

กันต์ อินทวงศ์. “การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของคนในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและยั่งยืน”. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๕๖.

เชมภัทท์ เย็นเปี่ยม และคณะ. “การพัฒนาทุนมนุษย์ของวิสาหกิจชุมชนในนิคมเศรษฐกิจพอเพียงเขตปฏิรูปที่ดิน”. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, ๒๕๕๕.

คุณ โทชน์ และเทพพร มังธานี. “รูปแบบการจัดการศึกษาและเผยแพร่ศาสนธรรมของวัดในพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษา วัดมหาพุทธาราม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ”. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการการศึกษา, ๒๕๔๖.

ฉันทนา กล่อมจิต. “รูปแบบการจัดการศึกษาและเผยแพร่ศาสนธรรมของวัดในพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษา วัดป่าบ้านค้อ อำเภอเมืองผิง จังหวัดอุดรธานี”. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการการศึกษา, ๒๕๔๖.

ชาญชัย สุขสกุล. “รูปแบบการจัดการการตลาดธุรกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงประเภทธุรกิจเกษตรของเกษตรกรปลูกมะขามหวานเพื่อการค้าจังหวัดเพชรบูรณ์”. **รายงานการวิจัย**. เพชรบูรณ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๕๔.

ธนาวุฒิ พิมพ์กี และฉันทนา ฤทธิ์สมบูรณ์. “การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดจันทบุรี”. **รายงานการวิจัย**. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก, ๒๕๕๓.

นรินทร์ สังข์รักษาและคณะ. “ผลดีของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน : ศึกษากรณีจังหวัดราชบุรี”. **รายงานการวิจัย**. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๕๒.

นันทพัทธ์ พูลสวัสดิ์. “การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานี”. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๕๑.

ปิยะวัน เพชรหมี. “การศึกษาผลสัมฤทธิ์การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์”. **รายงานการวิจัย**. เพชรบูรณ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๕๒.

สุวกิจ ศรีปัดดา. “การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน”. **รายงานการวิจัย**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๙.

อภิชัย พันธเสน และคณะ. “การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม”. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๔) วารสาร :

- ชยากร พันธหล้าและคณะ. “การนำนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลไปปฏิบัติ. **วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร**. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๕๗): ๘๒-๙๒.
- นิตยา กมลวัทนนิศา. “บริบทไทยว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน”. **วารสารเศรษฐกิจและสังคม**. ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒๓ (พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๕๖): ๑๔-๒๐.
- นิเพาซาน วาบา. “รูปแบบยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงแห่งชาติที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้”. **วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์**. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๑): ๑๐๒-๑๑๕.
- ประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์. “การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องอยู่บนฐานทรัพยากรของตนเอง”. **วารสารเศรษฐกิจและสังคม**. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒๓ (พฤษภาคม-มิถุนายน, ๒๕๕๖): ๙-๑๓.
- สมคิด จาตุศรีพิทักษ์. “แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจไปสู่ความยั่งยืน”. **วารสารเศรษฐกิจและสังคม**. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑๒ (พฤษภาคม-มิถุนายน, ๒๕๕๖): ๔-๘.
- อมรารวรรณ ทิวถนอม. “ดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย : มิติใหม่ของการพัฒนาประเทศ”. **วารสารเศรษฐกิจและสังคม**. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑๒ (กรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๕๘): ๔๙-๕๔.

(๕) ออนไลน์ :

- วสุธร ดันวัฒนกุล. **การพัฒนาแบบยั่งยืน Sustainable Development**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : www.ph.buu.ac.th/pdf/vasutorn/develop_old.pdf [๒๖ กันยายน ๒๕๕๗].
- โรงเรียนเสนาธิการทหารบก. **ภารกิจของกองทัพบก**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.rtarf.mi.th/index.php/th> [๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒].
- ฉัตรชัย ศรีเมองกาญจนา. **การบริหารจัดการด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดนของประเทศไทย**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.parliament.go.th> [๑ สิงหาคม ๒๕๖๒]
- จิตรกร โพธิ์งาม. **ทฤษฎี และหลักการพัฒนาชุมชน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.lecture.cs.buu.ac.th>. [๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘].

(๕) สัมภาษณ์ :

- สัมภาษณ์ พระครูภูวโรดมวิเทศ. วัดเอราวัณพัฒนารามตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.
- พระครูภาวนาวีรวัตร ภูริปัญญา. เจ้าอาวาสวัดโพหนอง ตำบลน้ำพูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

นางนันทนา เมืองก้อน. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำสวยอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย, ๘ เมษายน ๒๕๖๓.

นายวิรัตน์ ชันทะคีรี. นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

นางสาวศิริวรรณ แก้วกวางพาน. นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

นางสาวอนุสรรา ชาวเชียงตุง. ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

นางสาวอภิษฎา ชัยบุตร. ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม อบต.อาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

นายเศรษฐกรรณ์ ขวักจจโคทาลิน. นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.อาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

เรืออากาศเอกสุนันท์ชัย ใจมั่น. หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ สำนักงานพัฒนาภาค ๒ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ตำบลท่าสวรรค์ อำเภอนาดัง จังหวัดเลย, ๘ เมษายน ๒๕๖๓.

นายวัตร สุขสวัสดิ์. ประธานกลุ่มเลี้ยงโคบ้านโนนสว่างตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

นายพนม นันทะคำ. ผู้ใหญ่บ้านบุสม ต.บุสม อ.เชียงคาน จังหวัดเลย, ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.

นางลำดวน หอมทรัพย์. ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (ชลประพาน), อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

นายสงกรานต์ จำรูญศิริ. ประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านปากห้วย อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

นายอุทัย ประสมทรัพย์. กำนันตำบลน้ำทูนอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๒ เมษายน ๒๕๖๓.

นายสายเสริฐู ตันแพง. ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (คกมาต) อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย, ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.

นายวาปี มีตา. ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (โนนสว่าง) อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย, ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.

นายนิคม พรหมจักร. ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (ท่านาจันทร์) อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย, ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.

นายสุทอง พลหอม. ประธานกลุ่มปลูกผัก (ท่านาจันทร์) อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย, ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.

นายวิทยา วันทองสุข. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านแม่ม่วงตำบลน้ำทูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

นายจัด ใจเย็น. กำนันตำบลท่าลี่อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

นายประพาล ศิริพรวงศ์สกุล. ผู้ใหญ่บ้านกกก้านเหลือง ตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

นายไพโรจน์ เชื้อคำเพ็ง. รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

นายสรายุทธ ประวันทา. ผู้ใหญ่บ้านวังเป่งตำบลน้ำพูน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

นายประดิษฐ์ ชูระงาน. ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

นายบัวภา อาวุธ. ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, ๓ เมษายน ๒๕๖๓.

(๖) สันทนากลุ่มเฉพาะ :

การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระเทพปริยัติเมธี. รศ.ดร.. รองอธิการบดี วิทยาลัยเขตนครสวรรค์, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

พระราชปรีชาเมธี. ดร. เจ้าคณะจังหวัดเลย, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

พระปลัดระพี นพทิสสาโร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม. ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง. รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะสังคมศาสตร์ มจร., ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์. ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

รศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

ผศ.ดร.ยุทธนา ประณีต. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

ผศ.พล.อ.ดร.รุจ กสิวุฒิ. กรรมการพิทักษ์คุณธรรมข้าราชการกรุงเทพมหานคร, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

พล.อ.ปิติน์ สันตินิยม. ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ กองทัพบก. ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

พ.อ.ณัฐพงศ์ พรหมศรี. รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนา ภาค ๒. ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

อ.ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

อ.ดร.บวร ชมขุนศรี. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์,
๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.
นายบุญเลิศ ลั่นทนา. ข้าราชการบำนาญ (อดีตนายอำเภอท่าลี่), ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.
นายณัฐวัฒน์ สัญหานานันท์. นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัด
เลย, ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

๒. ภาษาอังกฤษ :

2. Secondary Sources

(I) Books:

- Constantino. Renato. "The Challenge of the Churches". **Paper presented during the First Gregorio Aplipay Lecture on Nationalism Manila Philippines.** May 18, 1984.
- Dube. S.C.. Modernization and Its Adaptive Demands on Indian Society in M.S. Gore. I.P. Desai and Suma Chitnis eds. **The Papers in Sociology of Education in Indian.** New Delhi: National Council of Educational Research and Training, 2010.
- Misra, R.P. and Jonjo. M. ed.. **The Changing Perspective of Development Problems In Misra.** Hong Kong: Maruzen Investment Hong Kong, 1981.
- More, Wilbert E.. **The Impact of Industry.** Englewood Cliffs. N.J.: Prentice-Hall, 2000.
- Myrdal. Gunnar. **Asian Drama.** London Allen Lane: The Penguin Press, 2007.
- Organski, A. F. K.. **The Stages of Political Development.** Network: Knopf, 2003.
- Robert, A. Dahl.. **Political Opposition in Western Democratic.** New Haven: Yale University Press, 2007.
- Roger, Everette M. and Burdge Rabel J. **Social Change In Rural Societies.** New Jersey: Prentice – Hall, 2010.
- Roland Pennock & David Smith. **Political Science.** New York: McMillan, 1994.
- Schumpeter, Joseph A.. **Capitalism. Socialism and Democracy.** 6th edition. New York: Rout ledge, 2006.
- Mackenzie, W.J.M.. **Politics and Social Science.** Middlesex: Penguin Book, 1997.
- Runciman, W.S.. **Social Science and Political Theory.** second edition. London: Cambridge University Press, 2004.
- William A. Robson. "Local Government." **Encyclopaedia of Social Science. Vol.x.** New York: The Macmillan Co., 2007.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Wit, Daniel. **A Comparative Survey of Local Government and Administration.**
Bangkok: Prachandra Printing Press, 2012.
- Yamane, T. **Statistics : An Introductory Analysis.** 3rd ed. New York: Harper and Row,
2009.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

๑. ศ.ดร.จําณรงค์ อติวัฒนสิทธิ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. รศ.ดร.พรรษา พุฒยามงูร อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. รศ.เนตรชนก บัวนาค อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
๕. ผศ.ดร.พิมพ์จี บรรจงปรี อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ ๑๐๑๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอรังษีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำคู่มือ
เรียน ผศ.ดร.พิมพ์จี บรรจงปรุ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครราชสีมา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างคู่มือ จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำคู่มือ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พันเอกภาณุรัตน์ นามสกุล ตีเสมอ รหัสประจำตัวนิติ ๖๑๐๑๑๐๔๑๐๖ นิสิต
หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง "การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาค้นคว้าหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็น
ว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจ
แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำคู่มือ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ทรงเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ผศ.ดร. พิมพ์จี บรรจงปรุ
ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ภาคผนวก ค
การวิเคราะห์ค่า IOC

ตารางผนวกที่ ๑ ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของ
หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

คำถาม ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕			
๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๔	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๗	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๘	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๙	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๐	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๗	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๘	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๙	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๒๐	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๗	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้

ตารางผนวกที่ ๒ ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับหลักการบริหารนิยธรรม ๗ หลักธรรม
ในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

คำถาม ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕			
๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๗	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๘	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๙	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๐	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
๑๒	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๑๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๗	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๘	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๙	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๐	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๗	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๒๘	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๙	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓๐	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้

ตารางผนวกที่ ๒ ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับหลักอภิธานิยธรรม ๗ หลักธรรม
ในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (ต่อ)

คำถาม ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕			
๓๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้

ตารางผนวกที่ ๓ ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความเกี่ยวกับการพัฒนาการสร้างความมั่นคง
แห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

คำถาม ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕			
๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๗	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๘	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๙	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๑๐	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๗	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๘	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้

ภาคผนวก จ
การหาค่าความเชื่อมั่น

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.๙๓๔	๘๐

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
๑๑	๓๒๖.๖๗	๕๒๓.๐๕๗	.๕๐๖	.๙๓๓
๑๒	๓๒๖.๗๓	๕๑๗.๖๕๑	.๖๔๔	.๙๓๒
๑๓	๓๒๖.๗๓	๕๒๕.๙๖๑	.๕๕๕	.๙๓๓
๑๔	๓๒๗.๐๗	๕๒๒.๗๒๐	.๕๓๔	.๙๓๔
๑๕	๓๒๗.๐๗	๕๒๒.๗๕๔	.๕๐๑	.๙๓๓
๑๖	๓๒๗.๑๓	๕๒๓.๒๙๒	.๔๘๐	.๙๓๓
๑๗	๓๒๖.๘๗	๕๒๓.๔๑๓	.๓๕๗	.๙๓๓
๑๘	๓๒๖.๘๓	๕๒๐.๕๕๗	.๔๐๖	.๙๓๓
๑๙	๓๒๖.๘๗	๕๑๘.๓๙๕	.๔๔๔	.๙๓๓
๑๑๐	๓๒๖.๖๗	๕๒๕.๘๘๕	.๔๗๑	.๙๓๓
๑๑๑	๓๒๖.๖๗	๕๒๗.๑๒๖	.๔๕๒	.๙๓๓
๑๑๒	๓๒๖.๘๗	๕๒๑.๒๒๓	.๕๕๑	.๙๓๓
๑๑๓	๓๒๗.๐๗	๕๒๔.๐๖๔	.๔๘๑	.๙๓๓
๑๑๔	๓๒๗.๑๐	๕๒๒.๖๗๙	.๓๔๖	.๙๓๓
๑๑๕	๓๒๗.๕๐	๕๑๗.๗๐๗	.๔๒๑	.๙๓๓
๑๑๖	๓๒๖.๙๓	๕๑๑.๙๒๖	.๖๐๓	.๙๓๒
๑๑๗	๓๒๗.๔๓	๕๒๒.๔๖๑	.๓๒๖	.๙๓๓
๑๑๘	๓๒๗.๐๗	๕๑๖.๔๗๘	.๔๒๕	.๙๓๓
๑๑๙	๓๒๖.๗๗	๕๑๔.๙๔๔	.๖๒๒	.๙๓๒
๑๒๐	๓๒๗.๒๐	๕๒๕.๗๕๒	.๔๕๖	.๙๓๔
๑๒๑	๓๒๗.๐๓	๕๒๒.๓๗๘	.๕๗๓	.๙๓๓
๑๒๒	๓๒๗.๑๐	๕๑๕.๑๒๘	.๔๖๕	.๙๓๒
๑๒๓	๓๒๖.๙๐	๕๑๖.๕๗๖	.๕๓๓	.๙๓๒
๑๒๔	๓๒๖.๗๓	๕๑๗.๐๙๙	.๕๕๓	.๙๓๒
๑๒๕	๓๒๖.๘๓	๕๑๒.๑๔๔	.๖๒๓	.๙๓๒
๑๒๖	๓๒๖.๘๓	๕๑๑.๗๓๐	.๖๓๕	.๙๓๒
๑๒๗	๓๒๖.๘๓	๕๐๔.๘๘๙	.๗๒๖	.๙๓๑
๑๒๘	๓๒๖.๗๓	๕๐๙.๙๙๕	.๗๓๓	.๙๓๑
๑๒๙	๓๒๖.๘๗	๕๒๐.๘๐๙	.๕๒๐	.๙๓๒
๑๓๐	๓๒๗.๐๐	๕๑๙.๒๔๑	.๕๐๔	.๙๓๒
๑๓๑	๓๒๖.๙๐	๕๐๘.๘๕๒	.๖๘๔	.๙๓๑
๑๓๒	๓๒๖.๘๐	๕๑๖.๓๐๓	.๖๒๗	.๙๓๒
๑๓๓	๓๒๗.๑๓	๕๒๔.๓๒๖	.๔๘๕	.๙๓๓
๑๓๔	๓๒๖.๙๓	๕๑๗.๙๙๕	.๕๓๒	.๙๓๒
๑๓๕	๓๒๗.๒๗	๕๒๕.๓๗๕	.๕๕๑	.๙๓๓
๑๓๖	๓๒๗.๒๗	๕๒๒.๐๙๙	.๕๓๕	.๙๓๓
๑๓๗	๓๒๗.๑๐	๕๒๐.๓๐๐	.๔๔๑	.๙๓๔
๑๓๘	๓๒๗.๒๗	๕๒๕.๕๑๓	.๓๔๖	.๙๓๓
๑๓๙	๓๒๗.๒๓	๕๒๓.๔๙๕	.๔๕๖	.๙๓๓
๑๔๐	๓๒๗.๓๓	๕๑๙.๖๕๔	.๖๑๙	.๙๓๒
๑๔๑	๓๒๗.๒๓	๕๑๙.๖๓๓	.๕๐๐	.๙๓๒
๑๔๒	๓๒๗.๑๓	๕๒๖.๔๖๔	.๓๒๔	.๙๓๓
๑๔๓	๓๒๗.๓๐	๕๒๔.๐๗๙	.๕๒๗	.๙๓๓
๑๔๔	๓๒๖.๙๓	๕๑๔.๔๗๘	.๕๖๔	.๙๓๒
๑๔๕	๓๒๖.๘๗	๕๑๔.๗๔๐	.๕๔๙	.๙๓๒
๑๔๖	๓๒๗.๑๐	๕๒๐.๕๐๗	.๔๑๘	.๙๓๓
๑๔๗	๓๒๗.๒๗	๕๒๒.๓๔๐	.๓๕๒	.๙๓๓
๑๔๘	๓๒๗.๑๗	๕๒๒.๐๗๕	.๔๒๓	.๙๓๓
๑๔๙	๓๒๗.๔๐	๕๒๙.๐๗๖	.๔๘๖	.๙๓๔
๑๕๐	๓๒๗.๓๓	๕๒๕.๔๗๑	.๔๐๕	.๙๓๔
๑๕๑	๓๒๗.๑๓	๕๒๕.๒๒๓	.๔๕๙	.๙๓๔
๑๕๒	๓๒๗.๒๗	๕๑๗.๗๒๐	.๔๖๙	.๙๓๒
๑๕๓	๓๒๗.๕๓	๕๒๒.๓๒๖	.๕๕๔	.๙๓๓

ภาคผนวก ฉ
เครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม)

**เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย**

เรื่อง การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

.....

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษา เรื่อง “การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา” โปรดตอบแบบสอบถามตามความเห็นอย่างแท้จริงให้ครบถ้วนทุกข้อคำถาม คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบใดๆ ทั้งสิ้น

๒. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย ๕ ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักอภิธานิยธรรม ๗ หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

ตอนที่ ๕ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความร่วมมือตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พ.อ.ภาณุรัตน์ ดีเสมอ

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงกรุณาใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง ว่าทำตามข้อความให้ตรงกับความเป็นจริง

๑. เพศ ๑. ชาย ๒. หญิง
๒. อายุ ๒. ๑๖-๒๕ ปี ๓. ๒๖-๓๕ ปี
 ๔. ๓๖-๔๕ ปี ๕. ๔๖-๕๕ ปี
 ๖. ๕๖ ปีขึ้นไป
๓. ระดับการศึกษา ๑. ประถมศึกษา ๒. มัธยมศึกษา
 ๓. ปริญญาตรี ๔. ปริญญาโท
 ๕. ปริญญาเอก
๔. อาชีพ ๑. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ๒. พนักงานบริษัท
 ๓. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ๔. รับจ้างทั่วไป
 ๕. เกษตรกรรม ๖. อื่นๆ โปรดระบุ.....
๕. รายได้ต่อเดือน ๑. ต่ำกว่า ๕๐๐๐ บาท
 ๒. ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท
 ๓. ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท
 ๔. ๑๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป

ตอนที่ ๒ การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจ

การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. งานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม						
๑.	สร้างเส้นทางมาตรฐาน ประชาชนใช้เดินทางไป-มา สะดวก					
๒.	ปรับปรุงทางลูกรังเป็นทางผิวจราจรลาดยาง เพิ่มปริมาณการใช้ถนน					
๓.	สร้างถนนช่วยการเดินทางติดต่อชุมชนข้างเคียงและเดินทางไปติดต่อได้สะดวกรวดเร็ว					
๔.	ทึลดมลภาวะฝุ่นละอองในอากาศ					
๕.	ใช้เป็นเส้นทางหลักการขนย้ายประชาชน ยามเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม และอื่นๆ					
๖.	ดำเนินการซ่อมทางผิวจราจรลูกรัง					
๗.	จัดทำป้ายเตือนทางโค้ง ป้ายจราจร					
๒. งานจัดหาน้ำกินน้ำใช้						
๘.	สร้างแหล่งน้ำใช้บริโภคและเพื่อการเกษตร					
๙.	จัดหาหรือพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้งปลูกพืชระยะสั้น					
๑๐.	น้ำไว้ให้สัตว์เลี้ยงบริโภคเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ สัตว์น้ำตามธรรมชาติ					
๑๑.	พัฒนาแหล่งน้ำรองรับการสร้างอาชีพ และแหล่งอาหารของประชาชน					
๑๒.	จัดหาหรือพัฒนาแหล่งน้ำลดปัญหาน้ำท่วมขังพื้นที่ทำการเกษตร					
๑๓.	สร้างแหล่งน้ำสำหรับทำประปาหมู่บ้าน					
๑๔.	แก้ปัญหาชะลอความรุนแรงการไหลของน้ำ ปริมาณน้ำมากและเพิ่มรวดเร็ว					
๑๕.	ก่อสร้างฝาย ค.ส.ล.แบบน้ำล้นผ่าน รถข้ามได้					
๓. งานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน						
๑๖.	ส่งเสริมกลุ่มแปรรูปสร้างอาชีพในชุมชน					
๑๗.	ก่อสร้างลานประมูลยางพารา					
๑๘.	ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม นทพ.					
๑๙.	จัดกิจกรรมอบรมความรู้ทางการเกษตรแก่ประชาชน					
๒๐.	จัดหาอุปกรณ์ส่งเสริมกลุ่มแปรรูปกล้วย กลุ่มเพาะเห็ด					

การสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๒๑.	ดำเนินโครงการเกษตรผสมผสานฯรองรับความมั่นคงชุมชน มีอาหาร อาชีพ ฯลฯ					
๒๒.	สนับสนุนกลุ่มแปรรูปพัฒนาสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์					
๔. งานส่งเสริมเกษตรผสมผสาน						
๒๒.	ชุดสระเก็บน้ำในไร่นาสวนผสม					
๒๓.	ส่งเสริมการปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น/ปลูกผักสวนครัว					
๒๔.	ส่งเสริมการเลี้ยงเป็ดเทศ					
๒๕.	ส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง					
๒๖.	ส่งเสริมการเลี้ยงหมูหลุม					
๒๗.	ส่งเสริมการเลี้ยงปลากินพืช					

ตอนที่ ๓ หลักการบริหารนิยธรรม ๗ หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วย
บัญชาการทหารพัฒนา

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจ

หลักการบริหารนิยธรรม ๗ ในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
ด้านการประชุมอย่างต่อเนื่อง						
๑	ร่วมประชุมกับหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเป็นประจำ					
๒	ปรึกษาหารือ กับบุคลากรภายในหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาอยู่เป็นประจำ					
๓	ประสานงานกับภายในหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาอยู่เป็นประจำ					
๔	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเมื่อหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเข้ามาประชุมในพื้นที่					
๕	พูดคุยสื่อสารกับบุคลากรภายในหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
ด้านการมีองค์ประชุมครบ						
๖	เชิญหน่วยงานภายนอกเข้าร่วมประชุม					
๗	คณะกรรมการดำเนินงานไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามเข้าร่วมประชุม					
๘	เชิญกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบร่วมประชุม					
๙	กรรมการตรวจสอบการดำเนินงานหรือตัวแทนชุมชนเข้าร่วมประชุม					
๑๐	มีส่วนร่วมในการประชุม/โครงการ/กิจกรรมกับหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา					
ด้านการจัดทำมติร่วมกัน						
๑๑	เชิญผู้มีส่วนได้เสียนำข้อมูลเข้าร่วมประชุม					
๑๒	คณะกรรมการดำเนินงานมีส่วนร่วมลงมติทุกครั้ง					
๑๓	หน่วยงานภายนอกเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นและจัดทำมติ					
๑๔	กรรมการตรวจสอบการดำเนินงานร่วมจัดทำมติ					
๑๕	ตัวแทนชุมชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นและจัดทำมติ					

ด้านการให้การยอมรับประธานและผู้อาวุโส						
๑๖	นำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุมเพื่อให้เกิดการยอมรับประธานที่ประชุม					
๑๗	จัดให้ผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมเสนอแนะแนวปฏิบัติต่อที่ประชุม					
๑๘	รับฟังข้อเสนอแนะของผู้นำชุมชน					
๑๙	พระสงฆ์หรือผู้แทนศาสนาร่วมให้ข้อมูลและแนะนำแนวปฏิบัติ					
๒๐	ผู้แทนกลุ่มในชุมชนร่วมให้ข้อมูลและแนะนำแนวปฏิบัติ					
ด้านการไม่ใช้กำลังควบคุม						
๒๑	ไม่แสดงอำนาจระหว่างดำเนินการประชุม					
๒๒	เน้นการใช้ข้อมูล เหตุผลต่อที่ประชุมเมื่อเกิดความคิดเห็นแตกต่าง					
๒๓	นำเสนอข้อเรียกร้องตามต้องการของประชาชนต่อที่ประชุม					
๒๔	ชี้แจงข้อจำกัดของหน่วยงานในพื้นที่และความต้องการชุมชนต่อที่ประชุม					
๒๕	นำเสนอความพร้อมต่อการแก้ปัญหาที่สนองตอบความต้องการชุมชน					
ด้านการให้ความเคารพต่อผู้อาวุโส สถานที่ และทรัพยากร						
๒๖	นำเสนอวิธีปฏิบัติต่อสถานที่ ที่ชุมชนให้ความเคารพสักการะ					
๒๗	ก่อนการดำเนินงานนำเสนอข้อมูลการจัดการทรัพยากรชุมชนและประโยชน์					
๒๘	หลังการดำเนินงานนำเสนอข้อมูลการจัดการทรัพยากรชุมชนและประโยชน์					
๒๙	มีการจัดทำป้ายหรือข้อมูลสู่ชุมชน					
๓๐	หลังดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้ได้รับผลประโยชน์มีความรู้รักษาสถานที่หรือสิ่งปลูกสร้างไว้					
ด้านการให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันชุมชน						
๓๑	ส่งเสริมให้ประชาชนใช้และรักษาสิ่งปลูกสร้างหลังส่งมอบ					
๓๒	ส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรในโครงการเพื่อสงเคราะห์ประชาชน					
๓๓	ถวายอุปการะแก่สงฆ์หรือผู้แทนศาสนา					
๓๔	ดำเนินงานเพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันชุมชนในลักษณะพึ่งพาตนเองได้					
๓๕	ส่งเสริมให้ชุมชนรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพสร้างความมั่งคั่งในการดำรงชีวิต					

ตอนที่ ๔ การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจ

การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
ด้านความพอประมาณ						
๑.	วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับบริการแผนงานโครงการ					
๒.	แผนงานโครงการส่งเสริมการรวมกลุ่มสร้างพลังพึ่งพาตนเอง					
๓.	แผนงานและโครงการส่งเสริมใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นร่วมกัน					
๔.	แผนงานและโครงการช่วยมีความเป็นอยู่อย่างเหมาะสมกับฐาน					
๕.	แผนงานและโครงการส่งเสริมอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต					
ด้านความมีเหตุผล						
๖.	แผนงานและโครงการสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อกองทัพไทย					
๗.	แผนงานและโครงการส่งเสริมใช้เหตุผลในการพิจารณาและแก้ไขปัญหา					
๘.	รายได้จากแผนงานและโครงการใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล/คุ้มค่าและมีความจำเป็น					
๙.	แผนงานและโครงการส่งเสริมการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลในแต่ละคนได้เมื่อรวมกลุ่มหรือได้รับประโยชน์					
๑๐.	แผนงานและโครงการคำนึงถึงผลกระทบจากการกระทำของตนเองต่อสังคมส่วนรวม					
๑๑.	ประโยชน์จากแผนงานและโครงการช่วยวางแผนการดำเนินชีวิตอย่างเป็นขั้นตอน					
๑๒.	แผนงานและโครงการส่งเสริมวางแผนต่อยอดการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชน					
ด้านการมีภูมิคุ้มกัน						
๑๓.	แผนงานและโครงการช่วยให้ประชาชนป้องกันปัญหาและผลกระทบในอนาคตได้					

การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการ ทหารพัฒนา		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๑๔.	แผนงานและโครงการช่วยให้สมาชิกชุมชนพึ่งพาตนเอง					
๑๕.	แผนงานและโครงการช่วยปลูกฝังความคิดเรื่องความขยัน อดทน อดออมให้กับสมาชิกชุมชน					
๑๖.	แผนงานและโครงการช่วยสนับสนุนการปฏิบัติตนอยู่ใน ระเบียบและวินัยในตนเอง					
๑๗.	แผนงานและโครงการสมาชิกนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนา ชุมชนตนเองได้					
๑๘.	แผนงานและโครงการสมาชิกต่อยอดจนเกิดการพัฒนา เศรษฐกิจในครัวเรือน					

ตอนที่ ๕ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ
คำชี้แจง โปรดระบุปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ
ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณที่ได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่าง
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ข
เครื่องมือการวิจัย (แบบสัมภาษณ์)

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

คำชี้แจง

๑. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการสร้าง ความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา” ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ ถูกสัมภาษณ์แบบสอบถาม โปรดตอบแบบสัมภาษณ์ตามความคิดเห็นของท่านอย่างแท้จริงได้ ครบถ้วนทุกข้อความ

๒. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยนี้จัดทำขึ้น จำนวน ๑ ชุด

เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ๓ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ

๒. กลุ่มเจ้าหน้าที่หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๓. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายรัฐที่เหมาะสมต่อการพัฒนาชุมชน

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากท่านในการให้สัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์ใน ครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณ/เจริญพรมมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือด้วยดี

พ.อ.ภาณุรัตน์ ดีเสมอ

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปีการศึกษา ๒๕๖๒

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

*****

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview)

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ฉายา/นามสกุล.....

ตำแหน่งหน้าที่/การงานปัจจุบัน.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

วัน เดือน ปี.....

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนามีดังนี้

๑. การสร้างความมั่นคงแห่งชาติหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้วยการดำเนินงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคมอย่างไรตามโครงการที่ท่านพบหรือได้รับประโยชน์

.....
.....
.....

๒. การสร้างความมั่นคงแห่งชาติหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้วยการดำเนินงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้อย่างไรตามโครงการที่ท่านพบหรือได้รับประโยชน์

.....
.....
.....

๓. การสร้างความมั่นคงแห่งชาติหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้วยการดำเนินงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชนอย่างไรตามโครงการที่ท่านพบหรือได้รับประโยชน์

.....
.....
.....

๔. การสร้างความมั่นคงแห่งชาติหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้วยการดำเนินงานเกษตรผสมผสานอย่างไรตามโครงการที่ท่านพบหรือได้รับประโยชน์

.....
.....
.....

๕. หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้สร้างความมั่นคงแห่งชาติแก่ประชาชนช่วยส่งเสริมการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักความพอประมาณอย่างไร

.....
.....

๖. หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้สร้างความมั่นคงแห่งชาติแก่ประชาชนช่วยส่งเสริมการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักความมีเหตุผลอย่างไร

.....
.....

๗. หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้สร้างความมั่นคงแห่งชาติแก่ประชาชนช่วยส่งเสริมการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีอย่างไร

.....
.....

๘. ท่านคิดว่าการประชุมอย่างต่อเนื่องนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้หรือไม่อย่างไร

.....
.....

๙. ท่านคิดว่าการมีองค์ประชุมครบนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้หรือไม่อย่างไร

.....
.....

๑๐. ท่านคิดว่าการจัดทำมติร่วมกันนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้หรือไม่อย่างไร

.....
.....

๑๑. ท่านคิดว่าการให้การยอมรับประธานนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการสร้างความมั่นคง
แห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้หรือไม่อย่างไร

.....
.....
.....

๑๒. ท่านคิดว่าการไม่ใช้กำลังควบคุมนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติ
ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้หรือไม่อย่างไร

.....
.....
.....

๑๓. ท่านคิดว่าการให้ความเคารพต่อผู้อาวุโส สถานที่ และทรัพยากร นำมาเป็นแนวทางในการ
พัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้หรือไม่อย่างไร

.....
.....
.....

๑๔. ท่านคิดว่าการให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันในชุมชนนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการสร้างความ
มั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้หรือไม่อย่างไร

.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านในการตอบแบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ซ
รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน ๒๕ รูปหรือคน

ลำดับ	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	วันที่สัมภาษณ์
๑	พระครูวิจิตรธรรมนิเทศ	วัดเอราวัณพัฒนารามตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๒	พระครูภาวนาวิจิตร ภริบุญโญ	เจ้าอาวาสวัดโพหนอง ต.น้ำพูน อ.ท่าลี่ จ.เลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๓	นางนันทนา เมืองก้อน	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำสวย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย	๘ เมษายน ๒๕๖๓.
๔	นายวิรัตน์ ชันทะคีรี	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จ.เลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๕	นางสาวศิริวรรณ แก้วกพาน	นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จ.เลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๖	นางสาวอนุสรรา ชาวเชียงตุง	ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนชำนาญการ อบต.ท่าลี่ จ.เลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๗	นางสาวอภิษฐา ชัยบุตร	ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม อบต.อาฮี อ.ท่าลี่ จ.เลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๘	นายเศรษฐกร ชวกิจจโคทาลิน	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อบต.อาฮี อ.ท่าลี่ จ.เลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๙	เรืออากาศเอกสุนันชัย ใจมั่น	หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ สำนักงานพัฒนาภาค ๒ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ต.ท่าสวรรค์ อ.นาด้วง จ.เลย	๘ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๐	นายวัตร สุขสวัสดิ์	ประธานกลุ่มเลี้ยงโคบ้านโนนสว่างตำบลท่าลี่อำเภอท่าลี่จังหวัดเลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๑	นายพนม นันทะคำ	ผู้ใหญ่บ้านบุดม ต.บุดม อ.เชียงคาน จ.เลย	๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๒	นางลำดวน หอมทรัพย์	ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (ชลประพาน) อ.ท่าลี่ จ.เลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๓	นายสงกรานต์ จำรูญศิริ	ประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านปากห้วย อ.ท่าลี่ จ.เลย	๓ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๔	นายอุทัย ประสมทรัพย์	กำนันตำบลน้ำพูน อ.ท่าลี่ จ.เลย	๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๕	นายสายเสริฐู ต้นแพง	ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (คกมาต) อ.เชียงคาน จ.เลย	๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๖	นายวาปี มีตา	ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (โนนสว่าง) อ.เชียงคาน จ.เลย	๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.

ลำดับ	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	วันที่สัมภาษณ์
๑๗	นายนิคม พรหมจักร	ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (ทำนาจันทร์) อ.เชียงคาน จ.เลย	๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๘	นายสุทอง พลหอม	ประธานกลุ่มปลูกผัก (ทำนาจันทร์) อ.เชียงคาน จ.เลย	๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.
๑๙	นายวิทยา วันทองสุข	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านแม่ม่วง ต.น้ำทูน อ.ท่าลี่ จ.เลย	๓ เมษายน ๒๕๖๓.
๒๐	นายจัด ใจเย็น	กำนันตำบลท่าลี่ อ.ท่าลี่ จ.เลย	๓ เมษายน ๒๕๖๓.
๒๑	นายประพาล ศิริพรวงศ์สกุล	ผู้ใหญ่บ้านกกก้านเหลืองต.ท่าลี่ อ.ท่าลี่ จ.เลย	๓ เมษายน ๒๕๖๓.
๒๒	นายไพโรจน์ เชื้อคำเพ็ง	รองนายก อบต.อาฮี ต.อาฮี อ.ท่าลี่ จ.เลย	๓ เมษายน ๒๕๖๓.
๒๓	นายสรายุทธ ประวันทา	ผู้ใหญ่บ้านวังเป่งต.น้ำทูน อ.ท่าลี่ จ.เลย	๓ เมษายน ๒๕๖๓.
๒๔	นายประดิษฐ์ ธุระงาน	ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อ.ท่าลี่ จ.เลย	๓ เมษายน ๒๕๖๓.
๒๕	นายบัวภา อารุธ	ประธานกลุ่มเลี้ยงโค (วังเป่ง) อ.ท่าลี่ จ.เลย	๓ เมษายน ๒๕๖๓.

ภาคผนวก ซ
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

ที่ ยว ๕๐๐๕.๒/๑๒ ๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะ
มหาวิทยาลัยราชภัฏจรัญชโรทยวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โถงบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำดวน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย
เรียน นายสังข์ ตัญญาภักดิ์ ผู้ใหญ่บ้านคลองประพวน ตำบลท่าลี่
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พันเอกภาณุรัตน์ นามสกุล ทีเสมอ รหัสประจำตัวนิสิต ๒๐๐๑๑๐๕๔๑๐๖ นิสิตหลักสูตร
ปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ร
พัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึง
ขอความอนุเคราะห์ที่ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้มีสิทธิดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป พลิกสุตราปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬ
กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อ
ทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓

ภาคผนวก ญ
รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (การสนทนากลุ่มเฉพาะ)

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน

๑๕ รูปหรือคน

ลำดับ	ชื่อนายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑	พระเทพปริยัติเมธี, รศ.ดร.	รองอธิการบดี วิทยาลัยเขตนครสวรรค์
๒	พระราชปรีชามุณี, ดร.	เจ้าคณะจังหวัดเลย
๓	พระปลัดระพิน พุทธิสาโร	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์
๔	รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์
๕	รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะสังคมศาสตร์ มจร.
๖	รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์
๗	รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์
๘	ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์
๙	ผศ.พล.อ.ดร.รุจ กสิวุฒิ	กรรมการพิทักษ์คุณธรรมข้าราชการกรุงเทพมหานคร
๑๐	พล.อ.ปิกิตน์ สันตินิยม	ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ กองทัพบก
๑๑	พ.อ.ณัฐพงศ์ พรหมศร	รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาภาค ๒
๑๒	อ.ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์
๑๓	อ.ดร.บวร ชมขุนศรี	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์
๑๔	นายบุญเลิศ ลันทนา	ข้าราชการบำนาญ (อดีตนายอำเภอท่าลี่)
๑๕	นายณัฐวัฒน์ สัญหาธนานันท์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี อ.ท่าลี่ จ.เลย

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (การสนทนากลุ่มเฉพาะ)

รายงานผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรื่อง การพัฒนาการสร้างความเป็นคนแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
โดย พันเอกภาณุรัตน์ ตีเสมอ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๑๑๑๑๑๑๖
หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ รุ่น ๑
วันเสาร์ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น.
ณ ห้อง ๕๐๔ - ๕๐๕ อาคารเรียนรวม โขน B
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ลำดับที่	รายชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น
๑	รศ.ดร.สุพหล สุเชษฐพรหม	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	
๒	รศ.ดร.เมธีศักดิ์ สุขเหลือง	รองคณบดี คณะสังคมศาสตร์	
๓	รศ.ดร.เมธีศักดิ์ สุขเหลือง	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์	
๔	รศ.ดร.วิชัยนันท์ อัครเดช	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	
๕	ศศ.ดร.อุษณา ปรามณี	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	
๖	อ.พร.ภิญญา ศิรินช่อฟ้า	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	
๗	พ.ดร.บวร ชมเดงศรี	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	
๘	พระปลัดระพีพัน พุทธิสาโร, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	
๙	นายอภิววัฒน์ สืออุททมนานนท์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยี่ อ.ท่าลี่ จ.เลย	
๑๐	ผศ.พล.อ. ดร.รุ่ง กสิภูติ	กรรมการที่ปรึกษาคุณธรรมข้าราชการ กงกรทพมทพท	
๑๑	พล.อ.ปวีตน์ สิ้นดีนิยม	อดีตนายกวิชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	
๑๒	นายบุญเลิศ สันทนา	ข้าราชการบำนาญ (อดีตนายอำเภอชาติ)	
๑๓	พ.อ.ณัฐพงษ์ พรหมเพชร	รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาภาค 2	
๑๔	พระเทพปัญญินันท์, รศ.ดร.	รองอธิการบดี วิทยาลัยแพทยพระนคร	
๑๕	พระราชวรราชันนี, ด.ศ.	เจ้าคณะจังหวัดเลย, ๕๑๑, วิชาพลยศสังฆมัตถ์	

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ โทร/แฟกซ์ ๐๙๕๐๔๕๑๐๐๐ ภายใน (๕๖๐๓) .....
ที่ ๑๖ ๕๐๐๕๒๖/๒ ๒๕๖๓ ..... วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion).....

เรียน พระปลัดระพีพัน พุทธิสาโร, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์

เนื่องด้วย พันเอกภาณุรัตน์ นามสกุล ตีเสมอ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๑๑๑๑๑๑๖ นิสิต หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง "การพัฒนาการสร้างความเป็นคนแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าบุคคลท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงได้ขอทราบจากคุณพระคุณท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง "การพัฒนาการสร้างความเป็นคนแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา" ในวันเสาร์ที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมเอื้องจันทร์ B ๕๐๔-๕๐๕ อาคารเรียนรวม โขนบี ชั้น ๕ คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงมีมติรณมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

วินัดต์ ภัทรกุล
พระปลัดระพีพัน พุทธิสาโร
พระปลัดระพีพัน, ผศ.ดร.
๒๙, ๙๙, ๐, ๒๕๖๓

(Signature)
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพหล สุเชษฐพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พันเอกภาณุรัตน์ ตีเสมอ
โทรติดต่อ ๐๘๖-๖๒๕๖๔-๕๖๐๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ โทร/แฟกซ์ ๐๙๕๐๔๕๑๐๐๐ ภายใน (๕๖๐๓) .....
ที่ ๑๖ ๕๐๐๕๒๖/๒ ๒๕๖๓ ..... วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion).....

เรียน รศ.ดร.เมธีศักดิ์ สุขเหลือง รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการ

เนื่องด้วย พันเอกภาณุรัตน์ นามสกุล ตีเสมอ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๑๑๑๑๑๑๑๖ นิสิต หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง "การพัฒนาการสร้างความเป็นคนแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงได้ขอเชิญท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง "การพัฒนาการสร้างความเป็นคนแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา" ในวันเสาร์ที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมเอื้องจันทร์ B ๕๐๔-๕๐๕ อาคารเรียนรวม โขนบี ชั้น ๕ คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงมีมติรณมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(Signature)
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพหล สุเชษฐพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

พันเอก สิ้นดีนิยม กลุ่มนิเทศฯ
(Signature)
รศ.ดร. เมธีศักดิ์ สุขเหลือง
ผศ. น. ด. ไร่จอน
ผศ. น. ด. ไร่จอน

ผู้ประสานงาน : พันเอกภาณุรัตน์ ตีเสมอ
โทรติดต่อ ๐๘๖-๖๒๕๖๔-๕๖๐๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ โทร/แฟกซ์ ๐๙๕๐๔๕๑๐๐๐ ภายใน (๕๖๐๓) .....
ที่ ๑๖ ๕๐๐๕๒๖/๒ ๒๕๖๓ ..... วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion).....

เรียน รศ.ดร.เมธีศักดิ์ สุขเหลือง ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์

เนื่องด้วย พันเอกภาณุรัตน์ นามสกุล ตีเสมอ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๑๑๑๑๑๑๑๖ นิสิต หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง "การพัฒนาการสร้างความเป็นคนแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงได้ขอเชิญท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง "การพัฒนาการสร้างความเป็นคนแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา" ในวันเสาร์ที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมเอื้องจันทร์ B ๕๐๔-๕๐๕ อาคารเรียนรวม โขนบี ชั้น ๕ คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงมีมติรณมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(Signature)
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพหล สุเชษฐพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พันเอกภาณุรัตน์ ตีเสมอ
โทรติดต่อ ๐๘๖-๖๒๕๖๔-๕๖๐๔

ที่ ฮว ๕๐๐๕/๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มหาวิทยาลัย
สกลนคร เวียงจันทน์ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลสำโรง อำเภอร่องบัว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : sgs.mcu.ac.th
E-mail : sgs@mcu.ac.th
๕๔ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน พล.อ.ปัทมา สันติโยม
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย พันเอกภาณุรัตน์ นามสกุล ดีเสมอ รหัสประจำตัวนิสิต ๒๐๑๑๑๐๕๑๐๖ นิสิตหลักสูตร
ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษารายชื่อเรื่อง "ร
พัฒนาการสร้างควมมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของงานศึกษา
หลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงได้
เชิญท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง "การพัฒนาการสร้างควมมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการ
ทหารพัฒนา" ในวันเสาร์ที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมเถี่ยเตอ
๕๐๘-๕๐๙ อาคารเรียนรวม โขนม ชั้น ๕ คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาส
ตร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้งนี้เป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการ ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มหาวิทยาลัย
สกลนคร เวียงจันทน์ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลสำโรง อำเภอร่องบัว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : sgs.mcu.ac.th
E-mail : sgs@mcu.ac.th
๕๔ สิงหาคม ๒๕๖๓

ที่ ฮว ๕๐๐๕/๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน ผศ. พล.อ. ดร.จุล กสิวุฒิ กรรมการศึกษาธิการกรมข้าราชการกรุงเทพมหานคร
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย พันเอกภาณุรัตน์ นามสกุล ดีเสมอ รหัสประจำตัวนิสิต ๒๐๑๑๑๐๕๑๐๖ นิสิตหลักสูตร
ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษารายชื่อเรื่อง "ร
พัฒนาการสร้างควมมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของงานศึกษา
หลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงได้
เชิญท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง "การพัฒนาการสร้างควมมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการ
ทหารพัฒนา" ในวันเสาร์ที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมเถี่ยเตอ
๕๐๘-๕๐๙ อาคารเรียนรวม โขนม ชั้น ๕ คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาส
ตร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้งนี้เป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการ ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.แฟกซ์ ๐-๓๕๒๙๘๕๐๐๓ ๖๖๓(๒๐๑๑).....

ที่ ๕๒ ๕๐๐๕/๒/๒๕๖๓ วันที่ ๕๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.....

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์

เนื่องด้วย พันเอกภาณุรัตน์ นามสกุล ดีเสมอ รหัสประจำตัวนิสิต ๒๐๑๑๑๐๕๑๐๖ นิสิต
หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษารายชื่อ
เรื่อง "การพัฒนาการสร้างควมมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
งานศึกษาหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงได้
เชิญท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง "การพัฒนาการสร้างควมมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการ
ทหารพัฒนา" ในวันเสาร์ที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมเถี่ยเตอ
๕๐๘-๕๐๙ อาคารเรียนรวม โขนม ชั้น ๕ คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาส
ตร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้งนี้เป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการ ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

จัดทำโดย Focus Group

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

วันที่ ๒๙/๐๘/๒๕๖๓

ผู้ประสานงาน : พันเอกภาณุรัตน์ ดีเสมอ
โทรศัพท์ ๐๓๖๒ ๒๕๖๓ ๕๐๐๕

ภาคผนวก ก
ภาพการสัมภาษณ์

ภาคผนวก ก
ภาพการสนทนากลุ่มเฉพาะ

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-นามสกุล : พันเอก ภาณุรัตน์ ดีเสมอ
- วัน/เดือน/ปีเกิด : วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๐๗
- ภูมิลำเนา : กรุงเทพมหานคร
- การศึกษา
- พ.ศ. ๒๕๓๖ : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วิศวกรรมโยธา) โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
- พ.ศ. ๒๕๕๓ : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- การศึกษาทางทหาร
- พ.ศ. ๒๕๔๕ : สธ.ทบ.สบส. รุ่นที่ ๘๐ รร.เสนาธิการทหารบก
- ประสบการณ์การทำงาน
- พ.ศ. ๒๕๓๖ : ผบ.มว.ร้อย ช.สนาม ช.พัน ๒๐๑
- พ.ศ. ๒๕๔๒ : ผบ.ร้อย ช.สนาม ช.พัน ๒๐๑
- พ.ศ. ๒๕๔๗ : ผบ.ช.พัฒนา นพค.๕๑ สนศ.นทพ.
- พ.ศ. ๒๕๖๐ : ทน.วส.๙๒๑ สนภ.๕ นทพ.
- พ.ศ. ๒๕๖๑ : ผู้บังคับหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๒๓ ตำบลท่าสวรรค์ อำเภอนาดวง จังหวัดเลย
- ผลงานวิชาการ
- : ภาณุรัตน์ ดีเสมอ. “ผลกระทบการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารต่อเสถียรภาพองค์กร”. การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ และนานาชาติครั้งที่ ๒ “นครน่าน : นครพระพุทธศาสนา สู่มรดกธรรม มรดกโลก” ณ วิทยาลัยสงฆ์นครน่านเฉลิมพระเกียรติ ระหว่าง วันที่ ๑๕-๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒. หน้า ๖๐๒-๖๑๓.
- : ภาณุรัตน์ ดีเสมอ และพิชิต ปุริมาต. “การเมืองภาคประชาชนตามวิถีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม”. การประชุมวิชาการระดับชาติ MCU Congress ๓ “นวัตกรรมทางการปกครองและการบริหารในยุคไทยแลนด์ ๔.๐. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๒. หน้า ๔๙๑-๕๐๔.
- : ภาณุรัตน์ ดีเสมอ. “การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของพระสงฆ์ ในอำเภอนาดวง จังหวัดเลย”. วารสาร มจร. นม. สังคมศาสตร์ ปรัชญา. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๓๘-๔๖.
- : ภาณุรัตน์ ดีเสมอ. “การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา”. วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ ปรัชญา. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๓).
- ปีที่สำเร็จการศึกษา : ปีการศึกษา ๒๕๖๓
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๒๕๗/๓๖ หมู่ ๔ ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๐๐๐ โทร. ๐๘๖-๒๔๖-๙๗๒๙ E-mail: panu2940@hotmail.com